CONSTANTIN TEASCĂ

competiții de neuitat

CONSTANTIN TEAȘCĂ

COMPETIȚII DE NEUITAT

Coperta : GH. BALTOC

ISBN 973-41-0124-2

CONSTANTIN TEAȘCĂ

COMPETIȚII DE NEUITAT

EDITURA SPORT-TURISM
București, 1989

FOTBALUL, LEGENDĂ VIE ŞI ADEVĂR CRUD

Ultimul campionat mondial de fotbal (cel din Mexic '86) — semnificativă demonstraţie a elitei jucătorilor, cît şi a interesului celor peste un miliard de telespectatori şi cine mai ştie cîţi ascultători radio — a adus şi el în viaţa noastră o mitologie proprie, conectînd fotbalul la realizările superştiinţifice şi de legendă ale epocii noastre. Pentru aceasta oamenii caută răspunsuri la întrebarea dacă sportul — deci şi FOTBALUL — este o meserie, o distracţie, o joacă, un „război", o justiţie, o activitate de educaţie, scena unui teatru uriaş sau numai un... „business" ! Pînă se va ajunge la răspunsuri certe, consemnăm faptul că, înainte de a intra în „sanctuarul" sportului-rege, fiecare ţară îşi formează fotbaliştii prin prisma concepţiei specifice, a tradiţiei poporului etc. Am constatat, nu o dată, că pentru a-şi asigura succesul unii aduc în „laborator" pînă şi vraci ! Despre unele din aceste practici, cît şi despre multe alte preocupări vă voi împărtăşi cîteva impresii, apelînd uneori şi la diverse informaţii menite să satisfacă măcar în parte gustul cititorilor.

...Eram antrenor în Turcia la, aş zice eu, cel mai celebru club turcesc Fenerbahçe Istanbul. O dată la două săptămîni, vinerea, predam bagheta de antrenor „duhurilor" sfinte. Echipa, însoţită de un om, special numit, se ducea într-o pădure unde sacrifica nişte cocoşi (şi aceştia crescuţi după un anumit ritual) în ideea obţinerii succesului la meciul pe care urma să-l jucăm duminică. Neparticipînd niciodată la procesul în cauză, nu cunosc costul serviciului religios făcut şi nici cine lua cocoşii... sau părţi din ei. Altădată, înaintea unor meciuri cu miză mare (mai ales cînd se juca contra localnicilor „aristocraţi" de la Galatasaray sau a „comercianţilor" de la Beşiktas), părăseam cabina pentru 10—15 minute, lăsîndu-i lui „Hogea" toate obligaţiile „încălzirii psiho-fizice". Numai că odată — curios cum sînt din fire —, urmărind traseul „prelatului"

după oficierea slujbei, am constatat cu stupoare că „sfîntul" s-a dus glonț în cabina... adversarilor noștri. Evident, tot pentru a le oficia și lor o „slujbă de încălzire", care să le garanteze victoria, cum de altfel ne asigurase și pe noi. Pînă după meci, sigur de victorie era doar Hogea, căci naivitatea unor conducători de club se plătea scump ; este adevărat, în lire turcești și nu în dolari, cum se plăteau antrenorii și jucătorii străini. Cînd mai erau doar cîteva partide de jucat, și Fenerbahçe viza titlul, cu ocazia unui meci *to be or not to be*, s-a apelat și la un iluzionist ce-și zicea „Abracadabra". El a insistat să fie fotografiat în timpul „prelegerii" magice și popularizat în presă. Circa 10—12 fotografi se călcau pe picioare pentru a-i imortaliza gesturile, în timp ce noi, cu gura căscată, uitasem că a doua zi aveam un meci pe muchie de cuțit. La finalul „descîntecului" ne-a fixat și scorul. În ziua jocului, paginile tuturor ziarelor consemnau victoria noastră ca sigură. Cum meciul s-a întîmplat să fie exact pronosticat, „Abracadabra", cu ziarele în mînă, și-a luat valiza cu „scule" și a plecat prompt în alte orașe, să jumulească alți fazani... „Cocoșeii" erau micuți !

Din păcate, nu puțini sînt aceia care uită că fotbalul de performanță cere o educație spartană, un antrenament metodic, care să canalizeze energiile în direcția obținerii victoriei în competiții. Acest mod de viață sportivă este structurat astăzi în diferite forme. Ceea ce rămîne literă de lege pentru toți este că în palestră — terenul de joc — nimeni nu mai intră să se distreze, ci să se impună drept cel mai bun. Pentru aceasta nu voi zugrăvi metodele unui fotbal al imaginației, al viselor, ci numai unul al calității cotidiene.

Fie că fotbalistul se „naște" pe plajă, prin cartiere insalubre, pe maidane, pe străzi cu pămînt ori pietre, în școli, în cluburi, în „uzine" specializate, se pare că nu există granițe între artizanii ce concură la plămădirea performanțelor lor. Ținînd seama de faptul că maniera formării jucătorilor de elită diferă de la o țară la alta, să vedem cum arată ea la fața locului. De exemplu, în urmă cu cîțiva ani, la Monaco, cu ocazia unui colocviu internațional, antrenorii au pus în discuție problema fotbalului la juniori.

ANGLIA. Un antrenor specializat în problema juniorilor afirma că *fotbalul școlar* e bine dezvoltat în Anglia. Tinerii joacă la școală pînă la 16 ani. De la această vîrstă sînt recrutate talente de către inspectorii cluburilor. După valoarea tinerilor, școala are voie să dea autorizație unui elev să joace

într-un club amator sau profesionist. În general sînt două categorii competiționale : 11—13 ani și 14—16 ani. Paralel cu urmărirea competițiilor școlare, mai ales categoria 14—16 ani, fără criterii de gabarit, specialiștii-cercetași fac selecția pentru cluburi. Selecționerul național de atunci — K. Burton — recruta jucătorii de această vîrstă pentru echipa națională. De fapt, controlul medical al tinerilor care se antrenează de două ori pe săptămînă nu se face curent. Cînd însă intră într-un club pentru a fi angajat, tînărul este supus la toate testele medicale clasice. Numărul de angajați la această vîrstă de 16 ani variază de la club la club.

Antrenamentele diferă de la club la club, dar începătorii se antrenează în toate zilele. În general, pentru „meseriași", regimul este de două—două ore și jumătate dimineața și o oră—o oră și jumătate după-amiaza, ceea ce totalizează cam 18 ore săptămînal — excluzînd jocul oficial. Toți tinerii angajați lucrează cot la cot cu seniorii. Bineînțeles că munca lor este adaptată posibilităților care uneori cresc vertiginos, mai ales că fiecare club are antrenori specializați fie pe posturi, fie pe calități, fie pe o anumită etapă...

Efortul este compensat printr-o refacere științifică și o alimentație rațională, iar la stadion se află un club-casă, o cantină pentru masă, săli de jocuri distractive, camere de odihnă între ședințele de antrenamente zilnice ș.a. „Tinerilor noștri le place să vină la stadion și pentru a-și face meseria, căci ei nu au altă preocupare decît de a munci titanic pentru a deveni titulari. Concurența acerbă obligă pe fiecare la o viață monahală", afirma selecționerul.

Cum în Anglia mai toți tinerii joacă fotbal, nu se ține socoteala legitimaților. Pentru întocmirea statisticilor, federația se interesează în special de cei înregistrați în cluburi. Și astfel se poate trage concluzia că Anglia este țara cu cel mai organizat fotbal din lume. O adevărată industrie...

R. F. GERMANIA. De la antrenorul Herbert Widmayer, care a prezentat structura fotbalului vest-german, am reținut, printre multe altele, că aveau peste 3,5 milioane de legitimați, 35 000 de cluburi, mai mult de 90 000 de echipe (ediția 1982 a buletinului oficial F.I.F.A. sublinia că au 18 987 cluburi, 122 345 echipe și 4 020 240 jucători). Ziua de activitate a tinerilor este continuă : copiii merg la școală pînă la ora 13, iar după-amiaza profesorii de sport îi iau pe teren pentru a face antrenament.

În cele zece landuri sînt organizate campionate pe categorii de vîrstă : pitici, cadeți, juniori. Aceasta la nivel de land. Apoi pe plan național se detectează și se selecționează circa 12—15 dintre cei mai buni. Pentru aceasta, Federația adună într-o școală de sport, timp de o săptămînă, circa 240 tineri selecționați și-i pune să joace meciuri de dimineața pînă seara.

Cei mai apți și rezistenți sînt observați îndeaproape de reprezentanții cluburilor însărcinate cu recrutarea lor pe parcursul acestei săptămîni de așa-zisă tortură. În funcție de club și de nivelul atins, jucătorii sînt preluați apoi de cluburile profesioniste. Aceasta se întîmplă de fapt la 17 ani, deoarece școala este obligatorie pînă la 16 ani.

Datorită efectului negativ al stagiilor lungi în planul vieții de familie a tinerilor — chiar într-o bună ambianță de club —, selecționarea juniorilor pentru națională se face mai întîi pe plan regional, evitîndu-se astfel depărtarea prea mare de casă. Riscul de a nu rămîne decît cu 2—3 din 10 nu-i afectează, dacă valoarea este corespunzătoare vîrfului piramidei. Programul de lucru al tinerelor talente (de la 16 ani se antrenează de patru ori pe săptămînă, cîte două—două ore și jumătate) este identic cu al profesioniștilor, evident în condițiile dozării efortului.

În R.F.G. tinerii nu pot semna contractul de profesioniști înainte de 18 ani, iar numărul lor variază de la club la club.

Pentru selecționarea juniorilor U.E.F.A., federația se axează pe selecția și urmărirea jocurilor celor 240 de aleși din regiuni. Toate aceste acțiuni sînt subordonate principiului : „Cît mai mult respect pentru om și cît mai multă exigență față de el... Însuși faptul că-i ceri mult omului arată că-l respecți, iar respectul te obligă prin el însuși să fii exigent". Și fotbalul vest-german se dovedește a fi, parcă, mai exigent...

ITALIA. Aflînd de la selecționerul juniorilor, Italo Acconcia, unele detalii privind organizarea fotbalului italian — pentru a treia oară încununat cu titlul de campion mondial —, am înțeles mai bine legătura dintre școală și club. Și în Italia „gioco di calcio" este treaba tuturor : a profesioniștilor (cu o serie de 16 echipe în divizia A ; divizia B cu 20 de echipe), a semiprofesioniștilor (divizia C cu grupe de 20 de echipe fiecare), a amatorilor (această competiție se desfășoară la nivelul fiecăreia dintre cele 20 regiuni administrative). Au peste un milion de legitimați la Federația Italiană de Fotbal (F.I.G.C.), dar funcționează mai multe federații ; fiecare partid politic are federația sa și legitimații săi ce sporesc numărul menționat

nat mai sus. F.I.G.C. are deocamdată trei experienţe pe agenda sa. La Roma s-a înfiinţat o şcoală pentru tinerii supertalentaţi (50 de băieţi între 8—14 ani) ce fac, concomitent cu şcoala, circa două ore de antrenament pe zi. La Florenţa, la centrul tehnic federal, sînt cantonaţi 30 de tineri, de asemenea talentaţi, care se antrenează de 5—6 ori pe săptămînă, recrutarea lor făcîndu-se din regiune. În sfîrşit, la Coverciano, lîngă Trevise, există un centru experimental controlat de specialişti ai federaţiei naţionale unde se învaţă tehnica, tactica etc. fotbalului de înaltă competitivitate.

La nivelul marilor cluburi, în general, se achiziţionează cei mai mari jucători din ţară şi din lume. Totuşi, se angajează cu contract şi tineri dotaţi, de mare perspectivă, astfel ca fiecare club să aibă o echipă de Divizia A şi una cu 20—25 de jucători speranţe între 16—19 ani ; apoi 2—3 echipe de juniori pe eşaloane de valoare şi vîrstă ; în sfîrşit, patronînd licee, cluburile urmăresc evoluţia elevilor talentaţi. Ele se bazează foarte mult pe echipe-pilot (sucursale) în toată ţara, pe împrumuturi de jucători recuperabili numai la finele sezonului fotbalistic. Dar la eşaloanele inferioare antrenorii, urmărind rezultatele, neglijează instruirea şi nu favorizează promovarea tinerilor cu perspectivă.

BRAZILIA. Profesionismul, în ţara ce depăşeşte ca întindere continentul nostru, a atins proporţii uluitoare. Brazilienii (spun unii ziarişti) au ajuns să aibă 412 cluburi în 3 divizii profesioniste, plătind circa 12—13 000 de jucători pentru fotbal. Cele 90 de echipe ale campionatului naţional au fost reduse treptat pînă au ajuns la 40. Condensarea aceasta a continuat pînă la cifra de 28 de echipe pentru *„taca de ouro"* (divizia primă) şi alte 28 pentru *„taca de plata"* (divizia secundă). În schimb, Buletinul F.I.F.A. (citat mai sus) consemnează următoarele date : cluburi afiliate indirect — 12 877 ; echipe care participă în campionate sau în alte competiţii — 30 631 ; jucători înregistraţi — 15 376 profesionişti, 535 982 amatori ; cluburi în prima divizie — 213.

Pe de altă parte, Brazilia, fiind un stat federativ, are subdiviziuni administrative specifice : 22 de state („estados"), 3 teritorii naţionale şi un district federal. În mod corespunzător, în această ţară există 26 federaţii „statale" ; spre deosebire de federaţiile „naţionale", F.I.F.A., în materie de afiliere, se conduce după principiul „o ţară, o federaţie naţională". Ţara lui Pelé este singura participantă la toate ediţiile campionatului mondial de pînă acum, cîştigînd trei ediţii şi devenind proprie-

țara pe viață a Cupei Jules Rimet (acum numai a unei copii, căci originalul, după ce mai fusese furat o dată, s-a topit de tot ! Hoții au ținut mai mult la aur decît la trofeu !). Este țara unde suporterii merg în pelerinaj pentru a viziona meciurile, pentru a admira cele mai mari stadioane — dintre care unul, Maracana, cu două cabine numite Pelé și Garrincha, un adevărat „vas-amiral" al omenirii fotbalistice, cu circa 200 000 de locuri. Fotbalul este pasiunea tuturor, dar și unul din mijloacele sigure de a scăpa de sărăcie, dacă ajungi ca Junior, Zico, Edinho, Dirceu, Socrates, Falcao, Cerezo... Confruntările, în această țară, nasc permanent evenimente incredibile, iar evenimentele, cu timpul, devin legende !

Dacă în Europa se manifestă permanent preocuparea de a crește jucători de elită, în Brazilia aceștia cresc ca floarea de colț, singuri... Primele „clase" de studiu fotbalistic, cei mai mulți le fac pe unde apucă. De exemplu, cei 6—7 km ai plajei Copacabana reprezintă gazonul pe care evoluează viitoarele „diamante" fotbalistice. Zi de zi apar pe această uriașă plită încinsă 50—60 de terenuri și pînă noaptea tîrziu mii și mii de cursanți „studiază" de fapt fotbalul. Copacabana, Botafogo, Flamengo, Lame, Ipanema, Lebron ș.a. sînt numele „actelor de naștere" ale multor stele *carriocas* ; sîmbăta și duminica, micuții nu mai joacă în slip, ci îmbracă tricourile cele mai celebre, disputîndu-și campionatul *carriocas* al mirificelor plaje. Acolo, pe cuptorul de nisip ce dogorește sub razele puternice ale soarelui, unde este dificil chiar să pășești, se pot vedea cele mai inventive execuții tehnice, cele mai frumoase driblinguri, cele mai solidare „un-doi"-uri... Execuția individuală este argumentul—regulă care se impune perechilor de ochi avizați — „spioni" selectivi ai cluburilor de toate mărimile și nuanțele. Și toți speră ca în această sărbătoare nonstop de sîmbăta și duminica să poată intra în grațiile vreunui impresar spre a schimba maidanul (care i-a trimis aici) și plaja pe o glorie măsurată în fluvii de... cruzeiros. Deși nu toți pot ajunge Pelé ori Garrincha — care, fiecare, a putut cîștiga milioane de cruzeiros pe lună —, totuși, toți speră, toți cred, toți așteaptă...

C.B.F. (Confederația Braziliană de Fotbal) înregistrează circa 600 000 de jucători. Fotbalul de plajă și cel de sală (care este la modă) sînt independente, nu intră în calcul. Pentru C.B.F., numai fotbalul profesionist este important, adică cei 12—13 mii de jucători grupați în echipele participante la campionatele celor 26 de federații.

În țara în care s-a construit (pe loc viran) acea capitală de vis (Brasilia), școala nu face mai nimic pentru elevii fotbaliști. Excepțiile se numără pe degetele mîinilor. De aceea, cu ani în urmă, Giuliete Coutinho ținea să spună : „...fotbalul la noi are o mare importanță politică... problemele sociale, șomajul și sărăcia celor mulți se uită cînd echipele preferate obțin victorii, cînd națională braziliană cîștigă un campionat mondial..."

Iată doar cîteva considerații pe marginea felului cum se nasc și se pregătesc fotbaliștii în țările unde sportul-rege a fost și... încoronat (de cîteva ori) cu titlul mondial. Căci ceea ce dă valoare unui jucător este de fapt asocierea misterioasă a calităților fotbalistului cu munca, asociere care uneori creează pentru profani iluzia întîmplării. Cred că nu e exagerat să spunem că dragostea pe care oamenii o poartă fotbalului este atît de profundă azi, încît nimic din ceea ce se întîmplă cotidian nu pare să-i anunțe nici pe departe declinul, ci mai degrabă elanul său spre orizonturi și mai strălucitoare. Și chiar dacă flacăra pasiunii nu e eternă, este știut că, atunci cînd arde, ea nu are limite. E ceea ce ne-a făcut pe mai toți ca toată viața să ținem nestinsă flacăra iubirii pentru fotbalul de legendă vie și de adevăr crud, mai ales că el, fotbalul, este etern, iar noi... trecători.

Pentru a întregi cumva imaginea intervențiilor „tehnicienilor" în obținerea succeselor, să poposim puțin și în inima Africii, unde fotbalul este de asemenea un fenomen social. O stranie și fermecătoare îmbinare între profesionalismul antrenorilor și... magie, apelîndu-se fie la căpitanii de echipă care împrăștie pudră albă pentru a-și proteja echipa, fie la te miri ce. Căci în unele țări din Africa termenul de vrăjitorie este preferabil celui de descîntec. „A comunica cu spiritele, a atribui obiectelor un suflet asemănător sufletului uman..." sînt cuvinte-fapte. „A voi să mă conving că sînt un adevărat creștin numai în ziua în care voi adopta civilizația și cultura europeană înseamnă a-mi modifica natura prin forță. Dacă Dumnezeu a comis o eroare creîndu-mă african, asta nu este evident". Sînt cuvintele Monseniorului Nillingo, vechi arhiepiscop de Lusaka din Zambia, exilat la Roma pentru că, acuzat de vrăjitorie, s-a hotărît, totuși, să continue să facă... miracole (cum spunea un ziarist), luptînd contra „Kabwundubwundu"-lui, demonul, cel care „încurcă lucrurile".

Nu sînt puțini aceia care afirmă că în Africa misionarii n-au făcut nimic, n-au suprimat nimic, ci au adăugat:.. 'Sufle-

tele strămoşilor au rămas prezente ; morţii nu sînt morţi, ci sînt peste tot. Da, peste tot, chiar şi într-un balon de fotbal ! Iar cînd echipa se pregăteşte să primească un adversar (intern, internaţional), o întreagă lume „subterană" se zguduie şi participă la întîlnire, cu obiceiurile, tradiţiile, incantaţiile, rugăciunile... Şi atunci, poţi să-ţi pui întrebarea : *la ce oare serveşte antrenorul clubului ? :*

— să răspundă pentru eşecuri, fiindcă dacă o echipă este învinsă, aceasta se datorează faptului că jucătorii (sigur) n-au respectat consemnele... idolului, preferîndu-le pe cele ale antrenorului ;

— la nimic dacă, de exemplu, în Togo, Maniwata Kokoe (o femeie grasă) ajunge să gonească demonii şi să realizeze miracole în faţa unui altar unde ea petrece ore întregi plasmodiind binecuvîntări şi blesteme, sfărîmînd obiecte sacre... contra cost ;

— rămîne un autentic spectator... dacă vrăjitorul îşi atinge scopul ; fie că „arde" lista echipei rivale, „înmormîntează echipa rivală", „leagă" echipa rivală de un idol, „suflă" zelos pentru a face să cîştige echipa sa, de fiecare dată spiritele sînt cu el...

Aceasta este o faţetă a idolilor diplomaţi care susţin că victoriile sînt totdeauna pentru strămoşi şi spiritele lor, fiecare echipă avînd, în consecinţă, vrăjitorul ei... Şi astfel, pentru ca legenda să fie un adevăr crud în unele ţări din Africa mai există încă un vrăjitor care va cîştiga ; de asemenea, va exista întotdeauna un vrăjitor care va cîştiga spiritele binefăcătoare şi altul pe cele răufăcătoare. Iar spiritul jocului este cel al forţelor obscure, terifiante şi magice. Şi, pentru ca „tacîmul" să fie complet, ei au şi un „preşedinte al sindicatului învingătorilor". Fiindcă am uitat să vă spun că, uneori, după ce un vrăjitor a „legat" răul de un balon..., îl pasează altuia pentru a „sufla" să cîştige echipa sa. N-am aflat însă cui se va pasa eşecul cînd au „vrăjit" doi corifei : unul care „leagă", altul care „suflă"... Rămîne să descoperiţi dumneavoastră pe cine „licenţiază" preşedintele. Că la noi a devenit o „lege" : pe antrenor ! Nu ca legendă, ci ca un trist adevăr...

„RĂZBOIUL STELELOR"

N-aș putea să spun că nu mă număr printre fericiții care au asistat de multe ori la miracolul numit *FOTBAL* ! După părerea mea, fotbalul este într-adevăr un miracol, deoarece multe din virtuțile și calitățile omului sînt prezente în acest joc care, mai ales, te învață să respecți criteriile de valoare și domeniile de cutezanță ca nimeni altul ; căci fotbalul fără valori etice și-ar pierde rațiunea de a fi.

Cu ocazia ultimelor trei campionate mondiale — de care mă voi servi, subliniindu-le, printre altele, și atributele tehnice — veți putea constata în ce măsură ele sînt legendă vie și cît adevăr crud ! Cît sînt de puternice pasiunea și credința în fair-play-ul lor și cum se transformă bucuria „actorilor-spectatori" în ură. Căci tenacea luptă pentru un loc pe podium (mai ales pentru prima lui treaptă !) cerne fără încetare valorile prin rezultate, măturîndu-i pe cei învinși (chiar dacă „ieri" erau adulați) și preamărindu-i pe învingători.

Noi, tehnicienii, adevărații profesioniști, iubim fotbalul a cărui frumusețe constă în eficacitate și dăruire de sine, în spectacolul antrenant, pe cît de aspru și „sălbatic", pe atît lipsit de violență și cinism. Ca și spectatorii, preferăm un meci cu goluri, căci un joc fără goluri este ca o zi fără soare ! De aceea, cu ocazia unui campionat mondial, pe lîngă evoluția a sute de jucători, din totalul meciurilor jucate, poți vedea, la fața locului (sau prin intermediul televiziunii), multe din golurile înscrise. Spre exemplu, eu, în 1962, în Chile, din 89 de goluri per total am savurat 26 de asemenea isprăvi, în 10 partide. Și să ne aducem aminte că de Chile s-a vorbit atunci foarte mult pînă la campionatul mondial ; însă, oricum, mai puțin decît de Pelé („amicul" meu, care se afla atunci în tribună, fiind accidentat), Garrincha, Amarildo, Sivori, Masopust, Vava, Iusufi, Sekularaț, Toro și alți titani ai vremii.

Dar oare ce vrea să însemne această reliefare a pasiunii pentru balonul rotund ce ajunge la paroxism după victorii, acest campionat mondial, adevărat „război al stelelor ? :

— mai întîi că el este un spectacol din patru în patru ani al multor reprezentative ale mapamondului, ajunse acolo prin calificări stipulate de congrese ale F.I.F.A. ; este deci sărbătoarea fotbalului și spectacolul a cel puțin 2 miliarde de ochi (ah, ce minune este televiziunea !...), ce ține afișul permanent timp de o lună ;

— este un moment de sinceră întrecere... și de altruism cînd medicul unei echipe intră pe teren pentru a trata un pacient și toți protagoniștii beau apă din același bidon ;

— este, din ce în ce mai mult, prezența unor forțe de securitate în jurul spațiului de joc, cu batalioane de cîini polițiști bine dresați, care n-au decît un ordin : să oprească invadatorii în „templul sacru" ; iar afară, tot ce ține de un adevărat război terestru sau în cosmos ;

— este, desigur, parada vestimentației confecționate de ani pentru această sărbătoare și a unor idoli cunoscuți, dar și a altora care sînt așteptați să irupă spre stele ;

— este scena de incredibilă fericire, dar din păcate și de isterie colectivă... ajunsă cîteodată la paroxism ;

— dar este și rămîne dragostea sinceră pentru balonul rotund ca și... Terra !

Pentru că într-un volum dedicat fotbalului la poalele Anzilor Cordilieri am scris zeci de pagini despre meciuri, despre obiceiuri, despre „corrida" fotbaliștilor de la „Estadio Nacional" dintre Chile și Italia, acum vreau numai să reamintesc faptul că ediția din 1962 a dat o lovitură de grație diletantismului în pregătire, primatului individualismului asupra jocului colectiv, și, în bună măsură, alunecării accentuate spre jocul superdefensiv.

Ediția 1974 (despre cea din 1966, din Anglia, am scris un alt volum), după cum bine știm, a avut loc în R. F. Germania. Arta individuală nu s-a mai putut impune, așa cum s-a întîmplat în ediția 1970, din Mexic, cînd Brazilia cucerea definitiv, o dată cu al treilea titlu, Cupa Jules Rimet. Pe plan tehnic, ediția 1974 a impus fotbalul de echipă, constructiv, jucat de toți în atac, în apărare, menit să asigure în ambele sensuri superioritatea numerică și cu alți jucători decît cu fundași laterali. Era un fotbal de grup, de „cetate" ; pe planul calității jocului, acel campionat mondial n-a reușit să convingă că a ieșit pregnant în evidență un anume factor, fie fizic,

fie tehnic, tactic..., ci a probat inepuizabilele resurse ale omului antrenat pentru un asemenea eveniment-maraton.

Apropiindu-ne de ultimele trei campionate mondiale, cel din 1978 — Argentina, 1982 — Spania și 1986 — iarăși Mexic, vom sublinia, ca material concret tehnic pentru antrenori (și nu numai pentru ei !) ineditul miracolului fotbalistic, pe cît de infinit pe atît de etern. Pentru o analiză la obiect, cît și pentru a controla acum în ce măsură am reușit să desprind (pe loc) ineditul și, deci, să anticipez evoluția, nu voi corecta nici un rînd din ceea ce am notat atunci... Chiar dacă n-am fost totdeauna martor ocular al spectacolului fotbalistic, ci numai un conștiincios profesionist, m-am înarmat cu creion, hîrtie și am notat la televizor tot ceea ce mi se părea concludent pentru profesionalismul participanților la „mondialele" din Argentina 1978, Spania 1982... Obicei păstrat și cu ocazia C.M. din Mexic cînd mi-am propus să vă încarc memoria cu unele aspecte. Mai ales că ratările participării noastre la ele au fost pe cît de incredibile, pe atît de regretabile.

Așadar, să prezentăm în ordine campionatele mondiale din Argentina '78, Spania '82 și Mexic '86. Dar nu numai atît...

FOTBALUL — „REGELE LUMII" — ÎN ARGENTINA. „EL MUNDIAL" '78

Revista „Viața studențească" mi-a oferit săptămînal mici coloane pentru a-mi spune opiniile cu ocazia „El Mundialului" '82. La 7 aprilie 1982 debutam cu unele însemnări despre prezența mea în Argentina, completate cu observațiile mele de „microbist" în fața televizorului...

Pentru a ne introduce în atmosfera campionatului de atunci să începem, totuși, cu cîteva detalii de la „Mundialul" '78, și, pe măsura apropierii datei de începere a campionatului mondial spaniol, să continuăm cu el. Apoi cu cel al platoului mexican, unde învinșii vor aduce drept scuze pentru eșecul lor altitudinea, clima și mai puțin lipsa de înălțime tehnică, iar învingătorii vor fi crezuți pe cuvînt...

Toate aceste succinte aprecieri pe care le vom consemna în continuare le-am notat mai ales pentru cei ce ne vor înlocui, pentru ca să se rețină cine a dus echipa națională la C.M. '70 Mexic, la Euro '84. Iar Steaua, în 1986, a prezentat țării *Trofeul european al cluburilor de fotbal !* Realizări de prestigiu, de bucurie și fericire, pentru noi toți pămîntenii de aici „iradiați" și de... fotbal !

Pe urmele lui Gaucho

Numai cu cîteva zile înainte de începerea celui de-al XI-lea campionat mondial aniversasem 50 de ani de la crearea acestei uriașe manifestări sportive. Cupa Jules Rimet, „Zeița înaripată", purtînd numele inițiatorului, se născuse la 28 mai 1928, iar ocazia de a celebra această memorabilă dată i se oferea Argentinei. Ea primise dreptul de a organiza ediția din 1978 încă din 1964 și avea să probeze tuturor că prin eforturi impresionante reușise o organizare magnifică.

Buenos Aires, orașul tangoului argentinian, al celebrului actor Rudolf Valentino, pusese la dispoziția „Mundialului" două stadioane, adevărate bijuterii ale genului. River Plata — pentru a vă face o imagine — era un stadion monumental cu trei etaje. Prima lui construcție data de la 25 mai 1938. În 1958, Enrique Omar Sivori, cel mai abil tehnician al fotbalului din toate timpurile, era vîndut de argentinieni clubului italian Juventus pe o sumă colosală, care a fost folosită pentru construirea tribunelor. Transformările pe care le-a suferit ulterior pentru a corespunde cerințelor unei finale evidențiază progresul tehnic fără precedent înregistrat în secolul nostru. Capacitatea totală se cifra la 77 270 locuri distribuite astfel : 38 400 spectatori pe scaune, 37 000 în picioare ; 1 615 locuri pentru presă (confort nemaivăzut nicăieri pînă acum !) și 345 pentru conducătorii de federații, cluburi mari. De asemenea, mai dispunea de 152 cabine radio și TV, 8 platforme de filmare, 60 cabine telefonice, 60 mașini telex, 2 mașini telefoto, 8 laboratoare de fotografii...

Cel de-al doilea stadion al capitalei, Velez Sarsfield, a fost ridicat pe o mlaștină situată la 6 metri sub nivelul străzii și inaugurat la 11 aprilie 1943. Reconfortanta „toaletă" prilejuită de turneul final i-a mărit capacitatea la 49 317 locuri, dintre care numai 19 767 pe scaune. Fără pistă, ca un dreptunghi cu tribune la „verticală", era o încîntare să privești în „picaj" spectacolele de vis...

Și celelalte orașe-gazdă ale „El Mundialului" argentinian aveau pitorescul lor. În *Cordoba*, de exemplu, fiecare piatră este un fermecător obiect și fiecare apă care șerpuiește înspumată, un motiv de liniște, de meditație, iar drumurile, mai toate formate, în mare, pe poduri suspendate, se întind între munți, văi și trecători ca niște trapeze !

Mar del Plata, cu o populație de 400 000 locuitori, ajunge în sezonul estival la circa 3 000 000 de turiști și aproape la 6 000 000 în tot cursul anului, datorită interminabilelor plaje și localuri de distracții.

Mendoza este o reușită creație a naturii, dar și a mîinii omului. Printre principalele sale locuri de atracție se detașează hotelul Villavicencio, situat la 1 751 metri altitudine, renumit pentru apele sale termale. Pe o rută cu numeroase serpentine care urcau de la 1 800 la 3 000 metri deasupra oceanului se află hotelul Patrerillos, un punct turistic deosebit de atractiv. Cel mai nou stadion al „Mundialului" a fost inaugurat aici, la 3 iunie, direct cu partida oficială : Iran—Olanda.

Rosario, port la fluviul Rio Parana, cunoscut ca „școală de fotbal", a dat constant țării talente ce mînuiesc cu dexteritate balonul. O operă arhitecturală inedită o constituie și tunelul subfluvial Hermandarias, lung de 2 397 m (inaugurat în 1969), care unește provinciile Santa Fé și Entre Rios — regiune numită pe drept Mesopotamia argentiniană.

Dar nu numai stadioanele din Buenos Aires erau adaptate evenimentului. Gazdele transformaseră în autentice monumente arhitecturale aceste teatre fotbalistice care înconjurau gazonul dreptunghiular, rotund sau oval al terenurilor de joc ; apoi puseseră la dispoziția echipelor 420 de mingi (de trei tipuri : 220 „Tango" ; 100 „Chile" ; 100 „Telstar") (cîte 16—18 de meci au stat la dispoziția jucătorilor în Argentina '78).

Fotbalul disputat în cadrul campionatului mondial onorează din plin pe toți norocoșii din preajma lui, fascinează alte sute de milioane, solidari cu el, obligă la comentarii. Spectatori... bani... transferuri... pariuri... intrigi..., tot și toate se pun în mișcare, dar la începutul sărbătorii sînt uitate. Am văzut și în Chile, și în Anglia, dar mai ales în Argentina cum se întronase plăcerea, fericirea deplină și pură de a juca... de a dansa... de a scrie... de a cînta... de a picta... de a visa... de a trăi... Deoarece totul este veselie cînd iubești cu adevărat fotbalul...

La ediția a XI-a, încă de la ora 4 dimineața mă foiam împreună cu colocatarul camerei 502 a hotelului Embajador (înalt și „strîmt" ca o girafă), fiindcă de „Ziua copilului", la 1 iunie 1978, începea „El Mundialul". „Fiesta" nopții din ajun, lectura ziarelor, revistelor, notițelor, dar mai ales emoția de debut ne conectaseră atît de mult, că, deși aveam locuri rezervate, totuși, la ora 12, urcam într-un autobuz F.I.F.A., care după circa 35 de minute ne depunea la capătul „furcilor caudine". Aici am fost trecuți prin tot felul de filtre menite să-i depisteze pe cei cu aparate de „gîdilat" natura, cu „scule" de demolat tribuna, cu instrumente de „ochit", de „răpit"... mai știi, poate chiar de... „deturnat" direcția mingii !

La ora 15, arbitrul argentinian Coerezza Angel Norberto, ajutat de conaționalii Hurrall de Arturo și Comesana Francisco își înscriau numele în istoria noastră fotbalistică, dînd semnalul începerii meciului : R. F. Germania (cîștigătoarea ediției precedente 1974) și Polonia. Titlul pe care mi l-am ales după terminarea jocului cred că vă poate spune ce a fost la fața locului — *O festivitate de deschidere stupefiantă și un meci de puncte* : De la început, presa avertizase opinia publică să nu se aștepte la cine știe ce joc, pentru că devenise o „tradiție"

ca meciurile din deschiderile ultimelor ediții de la Londra, Mexic, München să se termine la egalitate. Și tradiția fiind... „tradiție", printr-un rezultat „frățesc" — zero la zero, cîte un punct de echipă — ambele team-uri aveau să se califice la pas în detrimentul Mexicului și Tunisiei.

Așadar, startul fusese dat... Curiozitatea începuse să-mi crească vertiginos. Cu atît mai mult cu cît a doua zi, vineri 2 iunie 1978, intra în horă pretendenta autorizată la titlu : *Argentina*. O mai văzusem în Chile, în 1962, cînd, la Rancagua, termina la egalitate (0—0) cu Bulgaria ; apoi pe Wembley, în 1966, în sferturile de finală cu Anglia, eliminată datorită golului marcat cu capul de Hurst (flagrantă poziție de ofsaid). Semnificativ a fost atunci gestul arbitrului Kreitlen care l-a eliminat pe argentinianul Rattin pentru insulte într-o limbă pe care el nu o cunoștea. Scandalul provocat de „bătălia" dată la lumina zilei a născut „cartonașele", care aveau să confere arbitrilor „dreptul" de a înlocui uneori regulamentul cu gimnastica brațelor și cu contabilizarea gesturilor.

Italienii la ei „acasă"

Din cuvîntul rostit la inaugurare de președintele Federației argentiniene înțelesesem că strădania lor era consecința firească a..., dar mai bine să-l citez : „...Bine ați venit la marele turneu de fotbal mondial și bine ați venit pe acest pămînt al păcii, al libertății și al dreptății... Ne simțim foarte onorați de responsabilitatea ce ne-a fost atribuită și ne angajăm să punem în serviciul acestui mandat efortul tuturor țărilor și sprijinul locuitorilor lor. Sperăm ca această competiție sportivă să constituie cu ocazia fiecărei întîlniri o adevărată sărbătoare la care participanții să-și demonstreze capacitatea fizică și tehnică, inteligența, tăria morală, noblețea și integritatea. Sperăm ca milioanele de spectatori care vor urmări prin diverse mijloace desfășurarea acestui turneu să găsească în el un motiv de sfîntă distracție, de optimism franc și de fraternitate pentru unirea între popoare."

Într-adevăr, orașele-gazdă au fost heralzii acestei țări conștiente de implicațiile unei asemenea manifestații organizate în numele dragostei și respectului, plecînd de la o biată minge ! A triumfului sportului într-o atmosferă de pace, angajare umană, prietenească, solidară. Acest moment de splendoare cerea, veți vedea că și în Spania va fi la fel, o muncă gigantică. Or, venind din Buenos Aires, ne-am bucurat și noi contem-

plînd acest mirific spectacol. Căci, parcă mai mult ca oriunde, ne convingeam de forța de atracție populară, generatoare de bucurii pe care o exercită fotbalul. Dar parcă niciodată ca acum *fotbalul* nu venea să arate că simbolul său — confruntarea sportivă caracterizată prin fair play și amiciție între oameni aparținînd unor țări cu sisteme și idei diferite — atestă că este posibil să trăim împreună în unitate și diversitate, aceasta fiind condiția realizării integrale a omului ca persoană demnă și liberă.

Italienii erau în Argentina la ei „acasă" ; jumătate din populația țării fiind de origine italiană, probabil de aceea fusese prima delegație care păsise pe solul Argentinei cu aproape zece zile înaintea meciului cu Franța. Fotbalul „cizmei" peninsulare era notat la ordinator cu nouă prezențe în faza finală. Acum osatura ei era torineză, cu cei 10 jucători de la Juventus, dintre care 8 fuseseră titulari în primul meci. Pe lîngă omogenitatea de club, Bearzot — directorul tehnic — alunecase de la „fortăreața" inexpugnabilă a *catenaccio*-ului (lui Internazzionale) spre o mai pronunțată ofensivă prin cuplul Grazziani-Bettega, serviți de Antognoni, Causio și Marco Tardelli (omul cu o tehnică fără cusur, înzestrat cu o rezistență fizică ieșită din comun). Totuși, înainte de partida pe care am văzut-o în culori pe un ecran de 3,5/3,5 m (prima transmisie de acest gen în Argentina), gurile rele afirmau că „poeții" francezi se întîlniseră cu „matematicienii" italieni. Mai ales că din această grupă făceau parte și reprezentativele Ungariei și Argentinei, și nici una nu considera o nenorocire un punct pierdut sau ambele. Deși victoria unei echipe avea un rol determinant. Dacă insist mai mult asupra acestui meci, o fac nu numai pentru că ambii protagoniști s-au calificat pentru Spania '82, cît mai ales pentru faptul că la 2 iunie 1978, la Mar del Plata (deși capacitatea stadionului era de 42 373, cifra comunicată ne-a uimit : 60 000 de spectatori) la „pupitrul" partidei oficia Nicolae Rainea (România), ajutat de Eric Linemayer (Austria) și Juan Silvagno (Chile). Ratînd calificarea la București în meciul cu Iugoslavia, ne consolam, noi cei de acolo, cu singurul nostru reprezentant : un arbitru de talie mondială !

Un maistru din Bîrlad, maestru în arbitraj !

Și Rainea a fost pînă la urmă un demn reprezentant al sufletului nostru, deoarece, la 7 iunie, la Cordoba, era din nou

programat, dar la tușă, cu ocazia partidei Scoția—Iran. De aceste prestații depindea longevitatea lui în turneul mondial, dar și la alte competiții internaționale. Maistrul de la Întreprinderea de Rulmenți din Bîrlad avea să ne dovedească că este un autentic maestru în arbitraj, atrăgîndu-și și după acest joc cuvenite aprecieri, concomitent cu o nouă delegare ca „arbitru judecător în arenă" la meciul Brazilia—Peru. Poreclit „Locomotiva din Carpați" (primul la testele fizice date în fața oficialilor F.I.F.A.), Rainea, înzestrat cu o energie dobîndită printr-o îndelungată exersare, își atrăsese simpatia tuturor și mai ales prietenia lui Jean Dubach (Elveția), Sergio Gonella (Italia), Abraham Klein (Israel), Ulf Eriksson (Suedia), pe care i-am cunoscut personal prin intermediul lui. De fapt, Nicu Rainea și-a asigurat reputația prin risipa de energie (fiind mereu prezent la fața locului, acolo unde apărea incorectitudinea, prin promptitudinea sancțiunilor și încadrarea lor exact în litera și spiritul regulamentului, prin moralitatea sa). Ceea ce l-a detașat însă pe Rainea cu un cap și ceva peste toți au fost două momente semnificative : „amendarea" cu un cartonaș galben a lui Platini (în jocul cu italienii) pentru trucul de a-i smulge o lovitură din punctul „fatidic" (11 metri) ; apoi „dubla" lege a avantajului acordat unui brazilian care (în meciul cu Peru) în continuarea fazei a marcat un gol superb. După aceste evoluții, care ne-au făcut să bombăm pieptul, Rainea era pentru toți România ! N-am gîndit nicicum că finala Argentina—Olanda nu va fi condusă de „Dieselul" moldovean. Totuși, el nu s-a numărat printre cei trei desemnați să arbitreze finala. În schimb, a fost reținut în „echipajul" de rezervă pentru a înlocui vreun accidentat sau în cazul rejucării ultimului act. Era și aceasta o recunoaștere a excelentelor sale arbitraje și, desigur, un aconto pentru viitorul turneu.

Și cum pînă la ediția a XII-a aveau să mai treacă mulți ani, iată-l cu fluierul la gură în acea zi de duminică, 22 iunie 1980, arbitrînd finala campionatului european dintre R. F. Germania și Belgia.

Revenind la meciul Italia—Franța, îmi amintesc că nici nu ne așezasem bine în fotolii și, în secunda 38, Lacombe marca primul gol pentru Franța, dar și primul gol al „El Mundialului". Apoi, în minutul 29, tabela de marcaj a arătat 1—1 și numele lui Paolo Rossi. În final însă, Italia cîștigă cu 2—1 (golul a fost marcat de Zaccarelli, care îl înlocuise la pauză pe Antognoni), iar tribunele erau gata să se reverse direct în ocean, împinse de vijelia steagurilor abordate de „tifosii" băștinași ce n-au încetat un moment să strige : „Forza... Italia. Forza..."

O victorie istorică și „Fuerza Argentina !"

Pentru Tunisia, marea oră sosise cînd primise biletele pentru „El Mundialul" sud-american '78, reprezentînd Africa și aspirațiile ei de ani și ani. Continent care a dat lumii fotbalistice mari jucători, dar care niciodată n-a obținut o singură victorie printr-un exponent al său. Ei bine, vineri 2 iunie 1978, tunisienii notau această zi istorică fiindcă la Rosario învingeau Mexicul cu 3—1 ! În sfîrșit prima victorie într-o ediție a Cupei Mondiale cînd o echipă africană obține un astfel de succes. Iar Fouad M. Bazaa, ministrul tineretului și al sportului, a ținut să spună prompt : „Această victorie marchează evoluția fotbalului african... Noi existăm... actualmente sîntem recunoscuți..."

I-am lăsat să se bucure, să fie fericiți... În Spania, altă reprezentativă i-a luat locul, mai știi, poate pentru o a doua victorie istorică. Pînă atunci noi să savurăm, să admirăm FUERZA ARGENTINA ! Fie în teren, unde pe River Plate întîlnea Ungaria, fie prin ce făcea în stradă zi și noapte, convinsă că eroii săi se vor încorona la 25 iunie ! Nu mai înainte de a nu reaminti că :

— Brazilia — o mare firmă fără „firmă" atunci — și Suedia — cu legendarii ei „vikingi", adunați cu goarna la asemenea „destăinuiri" — jucau la Mar del Plata, la „concurență", pe terenuri diferite, cu Austria — Spania de pe Velez Sarsfield. Cum de brazilieni ne vom mai ocupa, ei fiind prezenți și la „España '82", să spicuim din activitatea nordicilor cîte ceva. De exemplu, selecționata națională suedeză prezenta curiozitatea de a nu avea posibilitatea ca în perioada de patru ani ce desparte campionatele mondiale să omogenizeze lotul. Selecționerul și antrenorul lor Georg Eriksson (în vîrstă de 56 de ani) chema jucătorii cu „goarna", pentru a reprezenta culorile țării numai în ajunul întîlnirilor internaționale. Deoarece, neexistînd statut de profesionist în fotbalul suedez, cei mai valoroși dintre jucători migrează în Italia, Belgia, R. F. Germania etc. Acum răspunseseră la apel : L. Larsson (Schalke 04, R. F. Germania), Linderoth (Olimpique Marseille, Franța), Hellstrom (F. C. Kaiserslautern, R. F. Germania), Borg (Eintracht Braunschweig, R. F. Germania), Wendt (F.C. Kaiserlautern, R. F. Germania), Torstenson (transferat de la München la F. C. Zürich, Elveția)... „Samba" braziliană s-a încălzit tot meciul, iar în final a dat în „fiert"..., căci pe tabela electronică de pe Velez Sarsfield (meci concurent) a apărut după 90 de minute rezultatul : 1—1 !

Seara tîrziu asistam la televizor la reluarea jocului. Minutul 89. Neninho trimite, din corner, balonul direct pe capul lui Zico. Numai că, în secunda dinaintea loviriі balonului de către brazilian, arbitrul galez Clive Thomas „apasă pe trăgaci", încheind partida. „Vikingii" disciplinați se opresc..., brazilienii focoși marchează. Stupoare ! Unii cer omologarea golului (care ar fi consemnat victoria), ceilalți fac turul de onoare, iar mingea iese din arenă în mîinile lui Thomas, și nu repusă la punctul „rușinii" pentru ca învinșii s-o ia de la cap.

Spania, echipa pentru care organizatorii tremuraseră mult timp că s-ar putea să nu prindă avionul celor „16" participante — a dus o luptă pe muchie de cuțit pentru calificare și numai înfrîngerea noastră în partida cu Iugoslavia (4—6, scor de rugby) de la București i-a dat cale liberă — a deziluzionat „colonia" spaniolă cifrată la circa 10—12 milioane de suflete. Căci nici în Argentina fotbalul spaniol n-a putut valorifica potențialul marilor sale cluburi, cu grandiosul Real Madrid care, cu cîțiva ani înainte, a dominat fotbalul european și mondial. Din primul meci, pierdut cu 1—2 în confruntarea cu Austria de la orele 13,45 (sîmbătă, 3 iunie 1978), mi-am dat seama că noi am fi reușit mai mult.

Fabuloasa echipă a „Wunderteam"-ului — care nici ea n-a cunoscut consacrarea meritată prin cîștigarea unui asemenea titlu — a lăsat, în schimb, o dată cu „valsul vienez" de pe gazon, amintirea celor mai frumoase pagini din istoria fotbalului-spectacol. Ei bine, în Argentina, am fost și eu martor ocular la reînvierea „valsului vienez", la triumful lui. Înainte de a le urmări în ediția a XII-a a C.M. (Spania participînd direct ca țară-organizatoare, iar Austria calificîndu-se, alături de R. F. Germania, în grupa I a preliminariilor), să ne oprim asupra ediției a XI-a, unde, după părerea mea, echipa Spaniei a provocat o mare decepție ; în schimb, echipa Austriei a adus în actualitate victoria organizării, a inteligenței și simplității. Și rețineți că reînnoirea fotbalului, a tinereții lui veșnice nu poate veni decît de la *echipă*, ca *primă și autentică vedetă !*

Argentina participa pentru a șaptea oară la faza finală (1930, 1934, '58, '62, '66, '74 și '78) ; acum obținuse calificarea din oficiu, încă din 1964. Și tot din oficiu va fi prezentă în Spania în calitate de cîștigătoare a ediției precedente. Știam dintotdeauna că a produs un lanț de jucători de mare calibru, însă echipa națională n-a putut să-și făurească niciodată un palmares pe măsura propriilor talente. Deoarece majoritatea erau preocu-

pați în permanență de problema transferării (emigrării) de îndată ce ajungeau vedete. Sivori, Santamaria, Di Stefano..., acum Piazza, Ayala, Kempes..., iar după „Mundial" Ardiles, Villa... Îmi aduc aminte că, în programul lor de pregătire, argentinienii au avut și echipa noastră ca partener și că ne-au învins cu 2—0. Rică Răducanu primise primul gol dintr-o execuție de la un punct fix, balonul fiind expediat de la mare distanță, iar pe al doilea tot dintr-o minge care se „odihnea".

Numărătoarea inversă pentru localnici a început în meciul cu Ungaria. Lovitura de trăsnet a fost fulgerătoare. La un moment dat (în minutul 8, cînd era condusă cu 1—0), ca la comandă, 80 000 de guri au început să strige, 160 000 de brațe să sprijine bolta cerească și 150 000 de picioare (mai erau și șchiopi sau într-un picior, neavînd loc să-l pună jos pe al doilea) să țopăie pînă cînd scorul a devenit egal (în minutul 14). Cazanul fierbea fiindcă alb-albaștrii, ucigînd fotbalul de forță, relansau fotbalul de talent, de vocație într-o perfectă solidaritate ce încînta ochiul și îți lăsa dreptul să apreciezi ce înseamnă o echipă lucrată. Goana după golul victoriei a îndîrjit spiritele într-atît de mult, încît ungurii au terminat în 9 jucători (Töröcsik și Nylasi în minutele 88 și 89 s-au așezat pe bancă, ei văzuseră cartonașul roșu), iar argentinienii în apoteoză datorită golului marcat de Bertoni 2 : 1 ! Deocamdată „două rezerve", intrate după multe minute în joc — am numit pe Zaccarelli (Italia) și Bertoni (Argentina) —, marcau golurile victoriilor. Se mai întîmplă și pe la noi..., nu însă și ce a urmat după prima victorie a celor care pierduseră finala din 1930 !

Vraja balonului rotund a devenit „jocul" oamenilor timpului nostru

Era de mult cunoscut faptul că niciodată o adunare sportivă nu atinge o asemenea amploare ca un campionat mondial de fotbal, considerat de unii, printre care mă număr și eu, fenomenul social cel mai extravagant și cel mai impresionant al vieții noastre pe pămînt. Un fenomen care din patru în patru ani, timp de trei săptămîni (începînd cu „El Mundialul" spaniol el va dura patru săptămîni), desprinde oamenii de preocupările lor, de ideologiile lor..., devenind actul de credință, de pasiune ce transformă fotbalul — joc de abilitate — în muzică, poezie, manifestări de extaz în stadion și pe stradă... Evidențiind prin aceasta măreția și înălțimea evenimentului, a demnității lui sociale, a veșnicei lui tinereți. E ceea ce mereu m-a obligat

să atrag atenţia „savanţilor“ că nici în glumă nu mai trebuie comparat cu alt sport, cu atît mai mult, cu cît fiecare ediţie de C. M. îl înnobilează.

Ceea ce am văzut cu ochii mei şi m-a uimit în 1962 era furia mulţimii chiliene. Ceea ce m-a impresionat în 1966 a fost parada engleză de pe *Piccadilly Circus*. În schimb, ce-am văzut la Buenos Aires, în 1978, că poate face cel de-al „12“-lea jucător — publicul, spectatorii, populaţia de toate sexele — depăşea orice închipuire. Atît de vrăjiţi erau oamenii de acest balon rotund, încît şi „jocul“ lor devenea trăire euforică, orgoliu naţional..., convingîndu-mă că nicăieri în lume nu poate fi văzut aşa ceva. Motiv ce mă face să afirm : cine n-a văzut cu ochii lui „nebunia“ serilor din Buenos Aires, după victorii, n-a văzut nimic în materie de entuziasm debordant, de ceremonial grandios, de fabuloasă sărbătoare oferită de zeci de mii de oameni într-un concert orchestrat de claxoane, trompete, talgere, fluiere, tobe, vase... cu laitmotivul AR-GEN-TI-NA... AR-GEN-TI-NA... ARGENTINAAAA...

După cum în teren jucătorii şi-au probat profesionalismul, aşa şi în stradă toată Argentina şi-a demonstrat pasiunea prin capacitatea de a transforma fiecare victorie într-o adevărată sărbătoare. Valul de entuziasm al mulţimii ne-a contopit şi pe noi cu convoiul udat de „ploaia“ de *papelitos*...

Am înţeles întotdeauna pasiunea manifestată prin aplauze de cei care plătesc biletul. Aici însă publicul a creat ambianţa necesară pentru ca jucătorii să poată oferi un spectacol electrizant, încheiat cu victoria gazdelor. Transformînd magnific stadionul într-un „cazan“ unde se topeau spiritele încinse, apoi într-un „vulcan“ care îşi revărsa toată „lava“ în stradă (după victorii), unindu-se cu oraşul, cu ţara. Pretutindeni, voioşia era inimaginabilă. O veselie infantilă, dacă vreţi, cu antren şi atmosfera de sărbătoare, de *fiesta* sud-americană. De la Anzii Cordilieri la Oceanul Atlantic, convoaie de „trenuri“ umane tractate de cîntece tradiţionale, de imnuri de luptă, scandau frenetic numele ţării. Străzile erau invadate de o uriaşă avalanşă de oameni. Cu mic, cu mare — chiar şi bunici, pleşuvi, uitaţi de vreme, cu nepoţei pe umeri —, fiecare cu cîte un „instrument“ în mînă, căutau cu disperare să scoată cît mai multe sunete din lovirea, ciocnirea, frecarea... lor. Cu tingiri, ibrice, capace, cutii de conserve, farfurii de tablă, tigăi, căldări, cazane, tobe, fluiere, claxoane, sirene, goarne, talgere... pe jos, prin balcoane, pe acoperişuri, prin pomi... cu biciclete, maşini de toate mărcile, camioane, cisterne, autobuze... eli-

coptere, avioane, rachete, trasoare..., fiecare căutînd să fie cît mai original, actor la înălţimea evenimentului.

Pe măsură ce sărbătoarea „înainta" în noapte, constatam că de fapt nimic nu era exagerat şi în nici un caz dirijat. În faţa acestei invazii umane, natura împietrea... păsările cerului se refugiau speriate în colţurile ascunse ale văzduhului pentru a privi spectacolul de la distanţă. Climatul creat de fantasticii figuranţi era de fapt recompensa pentru strălucitoarele victorii ale fotbaliştilor. Dar şi pentru că fotbalul reprezenta o autentică sărbătoare populară, un prilej de bucurie pentru oamenii de rînd, iar pentru noi, specialiştii, hrana spirituală de toate zilele şi pentru toate zilele...

„TEMPLUL“ SPANIOL AL FOTBALULUI

În spatele onorurilor și culorilor naționale, al imnurilor, fervoarea naivă și înduioșătoare a suporterilor face ca starurile cu picioare agile din pășunile de aur ale fotbalului să ofere și altora surse de venituri incredibile. Constatăm, cu aceste ocazii, că pretutindeni stadionul a devenit o vastă expoziție publicitară, răspunzînd exigențelor vieții cotidiene. Pașii de balet, de tango, de rock, alergări și sărituri, mișcările imprevizibile imprimate balonului de creativitatea spontană (pregătită și regizată ani și ani, zi de zi, cu trudă de ocnaș ce-și pregătește evadarea săpînd în stîncă) a actorilor „gladiatori“ (în luptă cu balonul inofensiv) devin pentru unii o marfă. Preocupările acestor nesătui negustori au mers atît de departe, încît, pe nesimțite, stadioanele s-au transformat în vaste locuri de tîrguri, cu pînze pentru reclame (jos pe gazon și-n tribune) și tablouri electronice (cea mai bună cafea din lume... Brazilia !), după care urmează numele jucătorilor, marcatorii, arbitrii... Cartofi prăjiți, crenvurști, fripturi la grătar sau la proțap, coca-cola, citronade, apă minerală, steaguri, stegulețe, insigne, fotografii... prin tribune, la intrare... Saltele pe care adormi rapid la... corner, lînă pură în... spatele porții, ciorapi fără dungă vizibilă la... tușă... și cîte și mai cîte alte reclame. Evident, pe acești „producători“ nu-i interesează atacul sau contraatacul echipelor, nici dacă portarul degajează cu mîna sau cu piciorul sau dacă la defensivă iau parte și înaintașii de „meserie“. Concurența în aceste momente este acerbă în lupta pentru supremație, de aceea ei fac tot ce „trebuie“ spre a-și desface marfa, a-și mări conturile la bancă și așa încărcate din moment ce se prezintă la licitații zgomotoase și „foșnitoare“ ce le atribuie monopolul desfacerii cît mai spectaculare a propriilor mărfuri. Iată așadar că „templul“ fotbalului a devenit și tîrg de... mărfuri !

La 14.X.1979, la Zürich, la ora 12 ora locală, în somptuoasa sală de festivităţi a cazinoului „Zürich Horn", s-a „tăiat panglica" noului campionat mondial, aflat la cea de-a XII-a ediţie, prin tragerea la sorţi a grupelor preliminare. Şi de data aceasta procedeele de repartizare a echipelor în „căciuli" pe valoare nu au întrunit sufragiile celor 105 reprezentative din toate continentele. Trecem rapid peste acest capitol, la finele căruia aveau să se califice, la 30 noiembrie 1981, 22 echipe naţionale, şi vă reamintim că tragerea la sorţi a celor şase grupe finale— şi nu patru ca la alte ediţii — a fost efectuată la 16.I.1982 la Palatul Congreselor din Madrid. Ea a fost transmisă în foarte multe ţări şi s-a desfăşurat sub directa supraveghere a lui Joao Havelange, preşedintele F.I.F.A. Dar şi în Spania (ca şi în Argentina...) criteriile „obiective" de alegere a capilor de grupe, a urnelor valorice şi multe alte aspecte (inclusiv cele economice) au generat o sumedenie de critici. Pînă la urmă iată ce a ieşit din „ghioc" :

GRUPA I (meciurile se vor disputa la Vigo şi La Coruña) : *Italia — Polonia — Perú — Camerun ;* GRUPA II (Gijón şi Oviedo) : *R. F. Germania — Algeria — Chile — Austria ;* GRUPA III (Alicante şi Elche ; cu excepţia meciului inaugural, între Argentina şi Belgia, care se va disputa pe stadionul Nou Camp din Barcelona, la 13 iunie) : *Argentina — Belgia — Ungaria — San Salvador ;* GRUPA IV (Bilbao şi Valladolid) : *Anglia — Franţa — Cehoslovacia — Kuweit ;* GRUPA V (Valencia şi Saragoza) : *Spania — Honduras — Iugoslavia — Irlanda de Nord ;* GRUPA VI (Sevilla şi Malaga) : *Brazilia — U.R.S.S. — Scoţia — Noua Zeelandă.*

Primele două clasate din aceste grupe preliminare se califică pentru turul următor al competiţiei, cele 12 echipe urmînd a fi repartizate în 4 grupe de cîte 3 echipe. Cîştigătoarele acestor grupe se vor întîlni în semifinale, iar învingătoarele din partidele respective vor juca la 11 iulie, la Madrid, finala ; pe 10 iulie este programată la Alicante, pe stadionul Perez, partida pentru locurile 3 şi 4 ale Cupei Mondiale.

După cîte ştim, dacă finala se încheie nedecis şi după prelungiri, ea se va rejuca la 13 iulie. În cazul în care şi la rejucare persistă egalitatea după 90 de minute şi prelungiri, atunci echipele vor fi departajate în urma executării loviturilor de la 11 metri. Ceea ce ar amîna atribuirea trofeului de pe 11 pe 13 iulie !

„Noi vom fi campionii lumii"...

Scoția — un fel de selecționată a insulelor britanice, jucătorii provenind de la Rangers, Celtic, Manchester City, Manchester United, Derby County, Liverpool, West Bromwich Albion, Coventry City, Aberdeen, Nottingham Forest ș.a. — de cum a pus piciorul pe asfaltul aeroportului capitalei Argentinei s-a grăbit să spună : *„Noi vom fi campionii lumii"*. E adevărat că nu a precizat nici ediția, nici anul...

Primul joc, care i-a sugerat unui gazetar metafora „Scoția-Perú : leul și oaia", ca și sforăitoarea declarație de la sosire, mai mult ca sigur că ar fi intimidat „oițele" incașilor. De altfel, aceasta era și atmosfera la bursa pariurilor : 80% pentru „leul" scoțian și 20% pentru mielușica „peruană". Însă cea mai interesantă declarație aparține selecționerului lor Ally McLeod, care a afirmat că le-a permis jucătorilor să bea atît cît doreau, să se culce la ore tîrzii și să mănînce fiecare ce vrea. Întrebat de ce, mai ales că vîrsta (avea numai 45 de ani) îndepărta bănuiala instalării sclerozei, a răspuns : „Dacă interzici unui scoțian să facă un lucru, el îl face cu și mai mare entuziasm. Dacă se apără singur are șansă să nu facă exces. Iată motivul pentru care nu sînt preocupat cîtuși de puțin, *eu am încredere în jucătorii mei*". Și a avut pînă... s-a convins de contrariu ; mai ales că echipa Scoției s-a antrenat împreună direct în competiție ! Motiv pentru care am afirmat că : Scoția a terminat cînd... trebuia să înceapă !

Deoarece Scoția fusese una dintre favoritele lui '78, operatorii camerelor de luat vederi i-au urmărit îndeaproape pe „cimpoierii" din insulc. Curiozitatea profesională stîrnită de numărul mare de bagaje cu care veniseră în Argentina le-a fost satisfăcută de jucătorii înșiși, asupra cărora erau îndreptate teleobiectivele. Printre valizele care conțineau echipamentul de joc (o singură pereche de ghete de fotbal pentru primele 5 partide) se găseau și altele conținînd 38 de sticle de whisky. Nici mai mult, nici mai puțin ! Întrebați (și ei, și antrenorul-pedagog) ce fac cu aceste „butelii de combustibil", au răspuns surîzători : „...ni s-a spus că aici este foarte frig și, cum nu am luat îmbrăcăminte călduroasă, am preferat să ne încălzim interiorul".

La rîndul lor, și peruanii produseseră o impresie deosebită la venirea lor în Argentina, dar de alt gen. Cinci jucători erau rași în cap : Carlos Reyna, Roberto Bojas, Germin Leguia, Roberto Mosquera și Ernesto Labarthe. Ei puneau „tunsoarea"

zero pe seama unui vechi obicei studențesc peruan prilejuit de sărbătorirea unor mari evenimente (examene, diplome, campionate etc.).

După încununarea efortului din primul sfert de oră cu un gol, dar mai ales după dezinvoltura cu care fiecare jucător în parte își făcea „numărul", nimeni n-ar fi crezut că vom asista la un spectacol în care „leul" va fi mîncat de „oaie" ! Poate cu această ocazie W. Johnston a fost dopat de „inamici", căci la controlul antidoping i s-a dat un certificat de carantină pentru un an, timp necesar nu atît pentru „dedopingare", cît pentru „dezalcoolizare". Pînă la urmă „turma de oi" a intrat în cușca „leilor cu labe de carton" și a terminat partida în avantaj (3—1 !), dîndu-le astfel o meritată lecție acelora care pozau în inventatori ai fotbalului. Incontestabil că fiecare în parte era o autentică valoare, dar la un loc scoțienii nu alcătuiau o echipă !

Cu două goluri marcate de iranieni în cea de-a doua partidă — fiecare în altă poartă — Scoția obținea un penibil 1—1. Cum „cimpoierii" erau singurii reprezentanți britanici (nici Anglia, nici Irlanda, nici Țara Galilor sau Irlanda de Nord nu semnaseră „condica" „El Mundialului"), puternica presă din arhipelag a început să-i bombardeze cu tot felul de critici. Urma „spălarea" păcatelor în meciul cu Olanda, căci după ce se erijaseră în învingători siguri și fuseseră practic eliminați de Perú în primul joc, acest meci era ultima lor șansă de supraviețuire. Treziți prea tîrziu la realitate de perspectiva de a nu „fi campionii lumii", ei obțin lejer o victorie la limită — cu 3—2 — și, în timp ce învinșii olandezi continuau drumul spre „Everest", ei, învingătorii, își făceau bagajele. Ca și în ediția precedentă (cînd fuseseră eliminați în optimi de finală, fără să fi pierdut vreun meci), golaverajul dovedea că *aventura le-a infirmat pronosticul optimist : „Noi vom fi campionii lumii"*.

Cum în Spania — de data aceasta și cu Anglia, și cu Irlanda de Nord — Scoția se număra printre protagonistele grupei a VI-a, cu sediul la Sevilla și Malaga, ne așteptam ca această constelație de vedete să facă din echipa lor națională un astru-campion '82 ! Și pentru a nu învălui în fum orgoliul propriu, printre alte amănunte, selecționerul a ținut să anunțe că în Spania '82 nu are... nici un fumător în echipă ! Oare să se fi gîndit numai să nu vicieze aerul Madridului la finala din 11 iulie ? Vom vedea dacă acest nume, Scoția, va cădea din nou în gol... sau dacă nu cumva va conferi strălucire prezentului și frumusețe eternă fotbalului insular.

Marşul triumfal a început... Oare cine va cîştiga trofeul ?

Duminică, 13 iunie 1982, pe somptuosul stadion din Barcelona — Nou Camp —, după o grandioasă demonstraţie de vigioare, folclor, muzică şi speranţă că TERRA va rămîne planeta cu oameni vii, regele Juan Carlos al II-lea a deschis oficial ineditul maraton al celor 53 de meciuri (dacă nu cumva finala se va rejuca !). La fluierul cehoslovacului V. Hristov, Argentina (calificată fără să treacă prin „furcile caudine" ale preliminariilor, ca deţinătoare a titlului din '78) şi Belgia (vicecampioană a Europei, ediţia '80) — ambele făcînd parte din grupa a III-a (împreună cu Ungaria şi San Salvador) — au inaugurat acest „El Mundial" '82. Şi iată că tradiţia scorurilor albe ale ultimelor deschideri mondiale n-a mai fost continuată. Belgia, cu mult peste valoarea cunoscută, cu jucători ce au slujit interesele echipei, a cîştigat cu 1—0 prin golul marcat în minutul 63 de Van den Bergh. Dar scorul putea fi mult mai mare, fiindcă de cîteva ori Cerniatynski, Van den Bergh, Coulemans, Gerets au greşit tehnic execuţia finală. În schimb, Argentina s-a prezentat cu majoritatea „tenorilor" din '78, cărora li s-a adăugat un Maradona mai individualist, ca un „boxer în ring", fără să confirme nici pe departe aşteptările celor ce-l văzuseră la Buenos Aires în '78. Lentă, cu o ofensivă care a „conservat balonul" fără să elimine adversari, pentru a şuta la poartă nici după 15 pase, dar creînd ofsaiduri-capcane, în loc să joace, echipa Argentinei va trebui să-şi reamintească pînă vineri, 18 iunie, cînd va întîlni Ungaria la Alicante (pe terenul Jose Rico Perez, unde se va juca la 10 iulie *Finala „Baby"*), că *Fotbalul-Asociaţie* a fost acela care a adus-o în Spania fără „cenzură" !

Citind în „ghiocul" şanselor pretendentelor la cucerirea titlului suprem (sau a unui loc pe podium) nu ne vom lăsa influenţaţi de declaraţiile jucătorilor, antrenorilor, conducătorilor... Vom emite opinii pornind de la valoarea jucătorilor, de la interesul manifestat de federaţie, deşi unii — de exemplu Kuweitul, prin şeicul Fahd, preşedintele federaţiei, fratele emirului, care nu o dată a afirmat că fotbalul este „cimentul unităţii ţării" şi care serveşte dinastia Al-Sabah (cea mai bogată dintre emirate) — aşteaptă, de această dată, să capete „dimensiuni universale" ! Nici mai mult, nici mai puţin : *„Noi vom disputa titlul"*. Convingere care a mers pînă acolo, încît emirul Jaber-al-Ahmed, care va fi de altfel martor ocular, a telefonat personal primarului oraşului Valladolid, întrebîndu-l : „Cîte locuri are stadionul dvs. ?" „33 000, i s-a răspuns." „O.K., le

cumpăr eu pe toate". „Imposibil, Kuweitul nu are dreptul decît la 5 000". Decepţionat, dar nu şi rău intenţionat, emirul şi-a construit un mic hotel pe durata „Mundialului", promiţînd să-l doneze oraşului.

Lăsînd la o parte entuziastele declaraţii, fireşti dacă ne gîndim că fotbalul nu-şi alege promotorii, noi, ca şi comisia care a desemnat capii de serii, apreciem ca pretendente pe : Italia, R. F. Germania, Argentina, Anglia, Spania şi Brazilia. În mare progres se află Brazilia (care s-a pregătit cu minuţiozitatea cunoscută, investind sume fabuloase şi cantonînd luni de zile jucătorii într-o „mănăstire"). *Tele Santana* — antrenorul căruia grijile dinaintea fiecărui meci îi mai brăzdează o cută pe frunte —, ştiind că este „condamnat să învingă" a reuşit cu echipa braziliană să susţină (de la 8 mai 1980 la 5 mai 1982) 29 de partide, dintre care a cîştigat 22, a pierdut 2 (U.R.S.S. şi Uruguay) şi a remizat 5, marcînd 67 de goluri şi „încasînd" 18. Proprietarii pe viaţă ai „zeiţei înaripate" (trei campionate mondiale), în palmaresul întîlnirilor cu R. F. Germania au pierdut numai una din 11. Rămîne însă ca *R. F. Germania* („jumulită de pene" în '78 şi lăsînd să se înţeleagă că „ruşinea" de la „Mundialito" a fost strategică) să egaleze scorul continentelor. Fiindcă în Columbia, deci dincolo de Ocean, sud-americanii au cîştigat întotdeauna. Avînd contact vizual mai des cu vest-germanii (prin intermediul televiziunii), dar cunoscînd şi valoarea „uzinelor" (cluburilor ultramoderne care furnizează exponatele standului naţional), apreciem că R. F. Germania este „calul" numărul unu pe care trebuie să pariem.

După cum am mai scris, mulţi se vor întreba de ce nu mizăm pe Argentina, de care ne leagă amintiri frumoase. Ei bine, trebuie să spunem că, exceptînd turneul european din anul precedent, Argentina nu a probat (vezi şi deschiderea „maratonului" '82) forma necesară cîştigării trofeului. Deşi repetăm, este aproape echipa lui '78.

Cum pregătirile englezilor se fac la cluburi, naţionala omogenizîndu-se mai totdeauna cu 2-3 zile înaintea „amicalelor" sau „oficialelor", iar pentru un C. M. se afectează maximum 2-3 săptămîni, înseamnă că numai inspiraţia de moment a unor supervedete îi poate duce în finală. Acum, ca participantă în seria a IV-a, dacă ocupă locul I va trebui să se confrunte mai mult ca sigur cu R. F. Germania ; dacă însă ocupă locul 2 are diferite „teme" de rezolvat cu echipele din seria a V-a — Iugoslavia, Irlanda de Nord, Spania — ca premiante ale locului 1 sau cu cele de pe locul 2 din seria a II-a (R. F. Germania, Chile, Austria, Algeria).

Dar să mergem mai departe cu „ghicitul" și să anticipăm cine va fi declarat jucătorul nr. 1 ! Șanse au europenii — vest-germanii Rummenigge, H. Müller, Breitner, Kalz. Dintre cei de dincolo de Ocean, eu unul nu cred în Maradona (după cum nu cred nici în „cangurul" Gabor, poreclit „pinguin", dacă tuns, ras cu perdaf ar fi jucat și în Finlanda !). Aștept confirmarea lui Kempes, Ardilles, Bertoni, Fillol sau Junior, Zico, Dirceu, Socrates... Dar să nu uităm că cele 24 de reprezentative, care vor juca în 14 orașe, pe 17 stadioane pot „naște" și alte genii (cum a fost Amarildo, în 1962, în locul lui Pelé care era accidentat). Dar golgeterii ce nume vor purta ? Vor depăși recordul de 13 goluri din 1958 al lui Fontaine ? Ei bine, pe acestea nu le divulg, nu de altceva, dar parcă văd că vor fi mai mulți și, ca să nu încurc borcanele, țin numele secret. Pînă atunci, așteptați...

Financiar însă, garantez că „trofeul rentabilității" va fi decernat lui Raimundo Saporta, al cărui singur „viciu" este... oroarea de fotbal ! Dar ce reprezintă acest nume ? El este organizatorul care a acceptat funcția cu două condiții : să fie numit de rege și să nu fie plătit. Are 56 de ani, este bancher, nu consumă alcool, nu fumează, trăiește singur cu mama sa și se ocupă de sporturi din care nu înțelege nimic. A început ca licean cu baschetul (delegat, fără să joace) și apoi a fost luat la fotbal de Santiago Bernabeu, ca „patron" financiar al faimosului club Real Madrid. Și cînd întîmplător se ducea la vreun meci al echipei, făcea această vizită pentru a... calcula încasările. Acum este primul organizator de Cupă Mondială care își trage puterea direct de la șeful statului și nu de la federația de fotbal și mai ales conduce primul „Mundial" nefinanțat de stat, deoarece „ingeniozitatea" lui financiară a găsit tot felul de „chei" : a perceput trei buletine de joc de fiecare buletin pronosport, a organizat două loterii „Special Mundial", în ideea ca premiile mari să rămînă pentru o a treia ! ; a realizat vînzarea biletelor în „pachet" pentru străinătate prin agențiile centrale „Mundespaña", specificînd obligativitatea cumpărării biletelor pentru întregul „tur", întregul „retur" sau pentru tot „Mundialul" și a cazării pe o perioadă de maximum 11 nopți la hotel sau pensiune. Cînd i s-a atras atenția asupra faptului că „brazilienii nu se vor duce la un meci Noua Zeelandă-Scoția, iar tribunele vor rămîne goale", Saporta a ripostat prompt : „Goale, poate, dar plătite !". Se pune întrebarea ce se va întîmpla cu rentabilitatea „Mundialului" dacă Spania ar cădea din start (deși tragerea la sorți a „fabricat" grupa a V-a la timp cu Honduras, Iugoslavia, Irlanda de Nord și Spania). Fiindcă

„Sapo" are atunci de pus în scenă un... „Mundial" cultural-sportiv : Julio Iglesias, Aznavour, Rolling Stones, Baletul din Kuweit, rugby, golf, tenis, baschet (1986, campionatul mondial) sau Jocurile Olimpice din 1992... sau festivități care să comemoreze, mai ales în Barcelona, 500 de ani de la descoperirea Americii...

Într-o lume artificială de oameni serioși...

Înalta competiție — Campionatul Mondial — a devenit în *'82*, în țara „castelelor de vis", accesibilă nu numai echipelor considerate excepțional pregătite, ci și unor reprezentative calificate (pentru prima dată) în baza unui regulament care a mărit numărul finalistelor de la 16 la 24. Și astfel, pe lîngă acești „monștri sacri" *(Brazilia, Argentina, Perú, R. F. Germania, Anglia, Italia, U.R.S.S., Polonia, Belgia...)*, au fost invitați și „pigmei" *(Camerun, Salvador, Kuweit, Noua Zeelandă, Honduras, Algeria)*, despre care mai nimeni n-ar fi bănuit că sînt capabili să etaleze o asemenea forță de joc. Fiindcă, dacă *Tunisia*, în '78, a declarat istorică ziua cînd surclasa (da, ca rezultat și joc) Mexicul (3—1), *Algeria* învingînd miercuri, 16 iunie '82, la Gijon, R. F. Germania cu 2—1 (favorita nr. 1 a Cupei F.I.F.A.), ea merită să i se scrie numele în deșertul fertil al nisipurilor și al tabelelor centralizatoare ale rezultatelor înregistrate pe mapamond cu litere de înălțimea piramidelor egiptene !

Dacă am fi spus după meciul cu Ungaria că Salvadorul este o echipă de turiști (chiar dacă ne învinsese și pe noi cu cîteva luni înainte), iată că după meciul lor cu Belgia (0—1), față de rezultatul precedent (1—10 cu Ungaria !), trebuie să „îndulcim" foarte mult criticile. Aceasta datorită faptului că Ungaria nu se dovedise în grupa preliminariilor (în care ne-a stopat participarea) o echipă de proră, în timp ce „diavolii roșii" ne-au scufundat „cuirasatul de mucava" cu patru rachete contra unui cartuș de vînat iepuri de... casă. De asemenea, rezultatele *Perú-Camerun* 0—0 (meci dinamic, cu ratări de o parte și de alta cît pentru zece meciuri), dar mai ales *Honduras-Spania* 1—1 (gazda C. M., favorită la titlu, egalînd printr-un penalty) pledează în favoarea competiției, aceasta fiind un monopol ce se etalează prin succese.

Spiritul competițional a stimulat preocuparea pentru un antrenament perfecționat, o adevărată copie a jocului al cărui

spectacol se concretizează în primul rînd în rezultate. De aceea, adeziunea la antrenamentul de echipă (care îi glorifică pe toți) și, evident, la cel individual (pentru eficiență) o manifestă numai aceia care se numesc *Jucători de fotbal*. Lor nu le lipsește *entuziasmul* (pentru a impune echipa), *fericirea* (de a trăi orgolios prin reușitele ei), *fanatismul* (lucid, profesional, apelînd la muncă... muncă titanică...), deoarece știm că *fotbalul este și rămîne mereu jocul de azi*. Căci dacă învățarea înseamnă cunoașterea specialității, antrenamentul este mijlocul de perfecționare tocmai fiindcă se referă la muncă, la efort considerabil, dur, pentru a progresa. Așa se explică rezultatele celor „mici" și „mari", ale tuturor acelora care se simt obligați să-și impună forța prin stăruință, printr-o competență demnă.

Dar iată că prima echipă, Argentina, și-a amintit imediat că *Fotbalul-Asociație* o adusese în Spania fără „cenzură" și, ca să nu rămînă un simplu nume pe buzele speranței, i-a surclasat pe unguri cu 4—1. Ceea ce m-a impresionat atunci a fost faptul că Diego Maradona, acest copil considerat „minune", a alergat în meciul cu ungurii... cît pentru un campionat mondial (păcat că driblează și... spectatorii din tribună, după ce-i „termină" pe cei de pe gazon); apoi altruismul lui *Kempes*, arta construcției lui *Ardiles*, tenacitatea lui *Bertoni*. *Pasarella* rămîne același agreabil jucător, iar portarul *Fillol* un entuziast constructor. Am scris aceste cîteva cuvinte la începutul concluziilor ce vor urma după terminarea jocurilor celor șase serii de „ghioc", deoarece apreciam că *Argentina* se putea considera calificată. Era greu, aproape imposibil, ca salvadorienii (care îi urmau la rînd) să mute seismul din țara lor în Alicante.

Sevilla, orașul-gazdă al celor trei partide jucate de proprietarii Cupei Jules Rimet, a vizionat pînă acum două poeme de fotbal ofensiv avînd ca primă vedetă *Brazilia*. Cîștigînd la limită cu 2—1 meciul cu U.R.S.S. și surclasînd Scoția cu 4—1 (în ambele întîlniri fiind condusă), Brazilia de la „El Mundial" '82 pare să fie cea mai mare dintre formațiile de pînă acum prin strălucirea răsfrîntă asupra *echipei în sine*, de constelația stelelor. *Tele Santana*, după „europenizarea" lui Coutinho, a regăsit flacăra ofensivei construite și a „demonilor" în atac care au trăit mult timp și au strălucit prin inteligență, fantezie, finețe tehnică în cele trei ediții ale C. M. din '58, '62 și '70. Deocamdată e suficient să subliniem că cele două goluri marcate sovieticilor au fost execuții de excepție, ambele reprezentînd consecința unor teribile șuturi din afara suprafeței de pedeapsă, ca și cele patru administrate scoțienilor, unul mai frumos ca altul (*Zico*, dintr-o lovitură liberă peste zid, gonind

„păianjenul", *Oscar*, cu capul dintr-o altă lovitură liberă — corner, *Eder*, lobînd balonul, și „italianul" *Falcao* cu o „bombă" din afara careului), apoi că *Junior, Falcao și Cerezo* sînt autentici „seniori" ai terenului, *Zico* și *Eder* lansatori de „rachete" precise, iar *Socrates* un „filozof" ce calcă pe urmele „omologului" grec *Socrate*.

La acest turneu presărat cu surprize, desfășurat sub semnul decenței fotbalistice, al priceperii și talentului profesional, gîndul ne-a zburat și la aceia pe care soarta i-a pus în situația de a fi martori oculari. Ne întrebam în ce măsură vor putea fi ei serioși, realiști, meticuloși sau, pur și simplu, se vor lăsa surprinși în flagrant delict de „demență" pasională. Fizician, matematician, calculator, strungar, comerciant, păstor, agricultor, toți își mobilizează resursele de a gîndi, a judeca ceea ce văd, ceea ce simt, ceea ce doresc... Dar la primul ofsaid mai îndoielnic sau penalty dubios înnebunesc, sînt scoși din fire ! Și uite așa, la fotbal poți fi om de știință și „nebun" ! E ceea ce ne-a relevat viața acestei microsocietăți, după ce ne-am amestecat cu lumea stadioanelor autohtone și ale întregii omeniri, după ce am cunoscut îndeaproape publicul — bizar am spune, căci în tribune găsim magistratul lîngă fostul condamnat, profesorul alături de leneșul care nu-și făcea lecțiile la filozofie și cîteva femei frumoase șușotind... Astfel, fotbalul se constituie într-un fenomen social, un pretext de discuții menite să restructureze o lume artificială de oameni serioși care nu se îndoiesc o secundă că ceea ce îi mobilizează și cîteodată îi afectează psihic ține de această multiplicitate de rumori contradictorii, realitate și afecțiune de îndrăgostiți pînă la paroxism de fotbal !

Pentru statisticieni reamintim că partida *Italia-Polonia* s-a terminat cum a început, adică zero la zero. Aceeași „secetă" pe tabela electronică s-a înregistrat și în meciul *Iugoslavia-Irlanda de Nord*. De altfel, pînă duminică, 20 iunie, către miezul nopții, am mai notat că 7 partide s-au terminat la egalitate, dintre care 4 remize albe și 3 nule (de 1—1, unele și ca... joc) ; apoi, după „încălzirea" făcută — adică primul contact al celor 24 de echipe — în seria I s-a reușit ca toate cele 4 echipe să fie la egalitate, fiecare avînd cîte un punct, dar nici una nu a marcat și nici nu a primit vreun gol ! Despre „recorduri" poate vom mai vorbi, acum însă să continuăm cu celelalte rezultate de pînă luni, 21 iunie. *Scoția—Noua Zeelandă* 5—2 ; *Anglia—Franța* 3—1 ; *Austria—Chile* 1—0 ; *Italia—Perú* 1—1 ; *U.R.S.S.—Noua Zeelandă* 3—0 ; *R. F. Germania—Chile* 4—1

(fără comentarii, fiindcă nu văzusem încă nici un meci de-al vest-germanilor) *Anglia-Cehoslovacia* 2—0 (coautori ai victoriei fiind portarul și fundașul Barmos) ; și *Spania—Iugoslavia* 2—1 (numai că, de fapt, nu spaniolii au cîștigat meciul, fiindcă, fără să se sperie de duritățile sau încercările de intimidare din teren și tribune, ei, iugoslavii, l-au pierdut ratînd nepermis, jucîndu-se cu ocaziile construite cu finețe tactică, ofensivă, spectaculară).

Nicolae Rainea, care a figurat pînă acum la tușă, marți, 22 iunie, la Malaga, în nocturnă, va schimba fanionul cu fluierul ca să arbitreze partida decisivă (pentru stabilirea celei de-a doua promovate în grupă) dintre U.R.S.S. și Scoția.

Acest „turneu a cărui scenă este universul..." (cum plastic spunea un ziarist), ca și istoricul drum parcurs pînă acum ne obligă să atragem atenția asupra faptului că fotbalul de înalt nivel nu are timp de pierdut, nu are vacanțe de pricepere pentru toți aceia care vor să-l aibă mereu proaspăt, veșnic tînăr... Mai ales astăzi cînd a căpătat o importanță atît de mare *rezultatul* în sine ; pe baza acestuia au fost promovate reprezentative care au probat în cîte un meci că în fotbal, uneori, și coloniștii au picioare de lut.

Culese din culisele „Mundialului" '82

Pentru a înveseli trecerea pe pasarela care unește stadionul Santiago Bernabeu cu centrul presei s-a „confecționat" o grădină în care s-au sădit 24 de plante reprezentînd (pe serii) fiecare țară. Cum nu sînt specialist în astfel de „parfumuri", mă rezum să notez cîteva dintre ele, așa cum le-am citit și eu : *Italia* = pinul negru ; *Polonia* = bradul roșu ; *Perú* = ardei roșii ; *Camerun* — sîmbovină (*Celtis australis*) ; *R. F. Germania* = stejarul ; *Austria* = zadă, lariță ; *Chile* = săpunărița ; *Algeria* = cedrul ; *Argentina* = arborele de pîine ; *Belgia* = ulmul belgian ; *Ungaria* = teiul ; *El Salvador* = chiparosul ; *Anglia* = ulmul ; *Franța* = arțarul ; *Cehoslovacia* = sorbul ; *Kuweit* = palmierul ; *Spania* = *Arbatus officinalis* ; *Iugoslavia* = bradul ; *Irlanda de Nord* = teiul de Ulster ; *Honduras* = mesteacănul.

Scoțienii au pregătit un cîntec oficial : „Am visat". Cînd s-au „trezit" din vis erau în avionul... Malaga-Glasgow, și nu în trenul pentru Barcelona, unde... Să vedem ce vor face englezii, ei au cîntecul „De data asta..."

La ora cînd „fantomele" dispar !

Eu, unul, la început am fost trist că am ratat posibilitatea de a mă număra printre „muritorii" din tribune, apoi...

Pe data de 13 iunie 1982 a început actul final al mondialelor. Și eu, cum mă știți, n-am putut rămîne străin în fața unui asemenea eveniment.

Am participat astfel la confruntarea nemijlocită dintre echipele care au pătruns pînă la acest nivel, am cunoscut jucători celebri și antrenori a căror dramă ar trebui s-o scrie măcar unul dintre aceia care au trăit-o pe viu, fie cu coroana de diamante pe cap, fie cu ea în strepg pe eșafod, pentru ca după aceea să fie terfeliți numai fiindcă stau sub „coviltir" în vîrful peniței ronde a unui gazetar care n-a fost concediat niciodată că a mințit spre a simți și el la unison cu aceia care trăiesc o viață întreagă cu sabia lui Damocles deasupra capului ; am trăit alături de spectatorii care-și pierdeau vocea huiduind escrocii și „pălmuind" necinstea, dar și dansînd în limba fotbalului ; am urmărit, curios și intrigat, arbitri care au făcut onest pe agenții de circulație regulamentară sau care, ca autentici cameleoni, sînt cînd miopi, cînd presbiți.

La încheierea primului tur al C.M. — sub forma cunoscută a unui campionat de trei jocuri în fiecare serie, regulamentul mai precizînd că la o egalitate perfectă (înainte de a se trage la sorți, dacă ea persistă) departajarea urmează să se facă în funcție de numărul de goluri marcate —, să continuăm cu rezultatele meciurilor de unde am rămas, adică de luni, 21 iunie. *Austria—Algeria 2—0 ; Franța—Kuweit 4—1 ; Irlanda de Nord—Honduras 1—1 ; Polonia—Perú 5—1 ; Belgia—Ungaria 1—1 ; U.R.S.S.—Scoția 2—2 ; Italia—Camerun 1—1 ; Argentina—Fl. Salvador 2—0 ; Brazilia—Noua Zeelandă 4—0 ; Algeria—Chile 3—2 ; Franța—Cehoslovacia 1—1 ; Iugoslavia—Honduras 1—0 ; R. F. Germania—Austria 1—0 ; Anglia—Kuweit 1—0 ; Irlanda de Nord—Spania 1—0.*

Din noianul de evenimente de pînă acum, unele mai palpitante decît altele, ne vedem obligați să relevăm deocamdată numai pe acelea pe care noi le-am considerat mai interesante. Așadar, turul al doilea al C. M. va continua cu 12 echipe (primele două din cele șase serii) împărțite în patru grupe a cîte trei echipe. Ele sînt : *grupa A :* Polonia — Belgia — U.R.S.S. ; *grupa B :* R. F. Germania — Spania — Anglia ; *grupa C :* Italia — Brazilia — Argentina ; *grupa D :* Austria — Irlanda de Nord — Franța. Regulamentul prevedea ca la prima manșă,

adică pentru departajarea supremă, să se apeleze iarăşi la numărul golurilor marcate, urmînd ca după aceea să decidă sorţii ! Merită a fi reţinut amănuntul că meciurile din grupele A şi C s-au desfăşurat la Barcelona, la orele 18,15 şi 22,00 (ora noastră), iar cele din grupele B şi D la Madrid, la aceleaşi ore. Luni, 5 iulie, se stabileau cei patru capi de grupă ce aveau să continue, la Barcelona şi Sevilla (la 8 iulie), semifinalele. Meciul de clasament, mica finală, urma să fie jucat de învinşi la Alicante, sîmbătă 10 iulie, iar învingătorii aveau să se întîlnească pentru prima (şi poate pentru ultima) manşă a *finalei finalelor* la 11 iulie 1982 la Madrid.

Spre surprinderea generală, numai după primele două jocuri, trei „fantome" — toate reprezentante protocolare a trei continente — au părăsit platoul de „filmare". De altfel, pînă la urmă, Noua Zeelandă, El Salvador şi Chile (căci despre ele este vorba) au plecat cu primul avion cu aceeaşi încărcătură de puncte cu care au venit : ZERO ! Perú cu 2 puncte, Kuweit cu 1 şi Honduras cu 2 au fost lăsate şi ele la vatră, ca ocupante ale ultimelor locuri în clasamentul seriilor, unde au jucat ori s-au jucat. Şi pentru a completa tabloul echipelor care numai după un rund au făcut cale întoarsă, să le amintim şi pe ele, pentru posteritate, în ordinea seriilor : Camerun cu 3 (!) puncte, Algeria cu 4 (! ! !), Ungaria cu 3, Cehoslovacia cu 2, Iugoslavia cu 3 şi Scoţia tot cu 3 puncte.

Chiar dacă pentru un moment nici o scînteie nu a devenit flacără, consemnăm că absolut toţi capii de serie, fixaţi anticipat la tragerea la sorţi, au fost aliniaţi din nou la startul celui de-al doilea „campionat" al finalei ! Este adevărat că Italia a predat locul Poloniei, Argentina l-a schimbat cu Belgia, iar Spania, cu revelaţia tuturor seriilor — Irlanda de Nord. Numai că acest neaşteptat clasament a închis culoarul Spaniei (o mare deziluzie, dar despre asta vom mai vorbi), fiindcă, în loc să rămînă în grupă cu Austria şi Franţa, ea s-a pomenit în grupa anglo-saxonă cu R. F. Germania şi Anglia. Dar şi Argentina, victima algerienilor, neparticipînd în grupa A, era în situaţia să joace o finală valorică. Deoarece Brazilia (partenera de cuşetă a trenului pentru Madrid cu sosirea la 11 iulie exact), prin jocurile de pînă acum, s-a dovedit o echipă ai cărei actori jucau cu „mănuşi", „monoclu" şi „joben", se părea că toţi sînt dispuşi să încline steagul în faţa lor ! Ne pare rău că nu putem discuta şi de Italia, însă cu betonul-corset, cu aşezare în 4—4—2, lipsită de o ofensivă dinamică, construită superior numeric, faţă de calibrul jucătorilor, a prestat un joc lamentabil, rezultatele ei situîndu-se la limita limitelor. Calificîndu-se fără să cîştige

un meci, ne întrebam dacă nu va repeta figura din Mexic '70, cînd în aceeași postură a ajuns să joace finala (pe care a pierdut-o, cum era logic, la scor : 1—4 !). Și iată cum Camerun, prin jocurile prestate în această grupă „obosită", pleacă cu capul sus, iar Italia rămîne cu el pe... genunchi. Dar rămîne ! De fapt și de drept, Honduras trebuia să spună Spaniei (în limba conchistadorului) : *hasta la vista !* (la revedere), dar arbitrul (îmi este jenă să-i scriu numele) a mutat locul greșelii pînă la punctul de 11 metri. Astfel că debutul Spaniei a fost un fiasco, iar punctul egalizator, un veritabil *muchas gracias !* (mulțumesc...), spus însă „omului în negru". Ca de altfel și în partida cu Iugoslavia (o demonstrație a plavilor într-o „junglă" spaniolă !) reeditînd violența de pe Nou Camp cînd Barcelona călcase în picioare pe Standard Liège în Cupa Cupelor, egalînd tot de la 11 metri (dar acum din două execuții, prima fiind ratată de Lopez Ufarte). Apogeul obrăzniciei fotbalistice a fost atins însă în partida cu Irlanda de Nord, căreia i-au redus numărul combatanților...

Însă Justiția Supremă a consemnat în final faptul că *Spania, pînă la urmă,* în serii, *a fost cotată ca o gazdă părtinitoare.* E ceea ce ne face să-i acordăm și noi *cartonașul roșu.*

În ce privește mascarada meciului R. F. Germania—Austria, desfășurat în fața unui cor de 50 000, ce am mai putea spune în plus față de regretul că această mulțime mințită și furată nu a deversat apele Oceanului Atlantic pentru a spăla rușinea de pe stadionul El Molinon din Gijon. Oricum, data de 25 iunie 1982 rămîne înscrisă în memorie ca o zi rușinoasă, de trucaj al fotbalului în general și al unui simpozion mondial desfășurat la patru ani o dată în special.

Optimismul meu cu privire la arbitrajul lui Nicolae Rainea, la pupitrul meciului U.R.S.S.—Scoția (meci în care insularii ne-au entuziasmat cu acel legendar procedeu tehnic „împinge și aleargă" — și nu cu cel englez, „lovește și aleargă"), s-a diluat. El a început timid meciul, a închis ochii la un henț (cu mîna, cum ne învață unii prin Cișmigiu) și n-a mai prelungit repriza cu două minute, probabil fiindcă i-a stat ceasul. Pe parcurs a dovedit că nu mai este la punct nici cu antrenamentul fizic de maratonist. Rămîne să-l urmărim la Barcelona, cînd va arbitra meciul Italia—Argentina. Pe primii i-a mai arbitrat și în Argentina în '78, așa că sperăm să continue cursa la „El Mundial" '82. Noi vom fi alături de el, pe deplin încredințați că are posibilități să fluiere (nu numai să fie fluierat) finala.

Poate ar merita să mai subliniem faptul că Brazilia (care, mai mult ca sigur, va revendica calificativul foarte bine) și Anglia n-au pierdut nici un punct, că foarte multe goluri înscrise au avut ca „parteneri" adversarii, că publicul nu s-a prea înghesuit la toate partidele, că unii se vaită de căldură, alții de frig (în nord), că unele echipe și-au omogenizat formația după primul joc (schimbînd chiar și 5 jucători o dată !), că anumite echipe au jucat numai în același oraș, iar altele numai la ora 17,15, pe căldură sufocantă (în Mexic vor acuza și căldura, și altitudinea), că unele echipe au zis O.K., în timp ce altele nu s-au dezmeticit după K.O. Singur arbitrul Walter Eschweiller a avut timpul necesar să-și fluiere propriul său K.O. în „întîlnirea" cu Uribe...

Fotbalul rămîne..., „geniile" se schimbă

Etapa care s-a consumat a avut menirea să confirme sau să infirme dacă acest „El Mundial"-mamut poate fi un model demn de urmat. După cum bine știm, nici o surpriză de mari proporții n-a confirmat că fotbalul fără clasă poate fi înlocuit cu „genii" negre, nu la culoare, ci sub aspect competitiv. Căci ce altă recompensă putea primi Austria la intrarea într-un stadion decît un „triumfal" concert cu huiduieli de tonalitate nebănuită ? O presiune psihologică a cărei „căldură" (adăugată celei din atmosferă) a făcut din Austria o echipă fără clasă, iar din vestitul vals vienez, reînviat magnific în Argentina '78, acum, o biată „bătută" pe loc ! Și astfel, în numai patru zile, dintr-o speranță a devenit o deziluzie, căci a plecat prima din Spania în cea de-a doua etapă (și cu Irlanda 2 — 2 ne-a convins că uneori ziua bună se cunoaște... și seara). A doua zi, pe monumentalul „Santiago Bernabeu", populat cu mult sub cota așteptată, în nocturnă, R.F. Germania a devenit, sub imperiul mîniei publicului, o echipă fără rafinament, iar căpitanul Rummenigge, un soldat neinstruit, prezent la apel numai în final cu un șut-bombă care a scrijelit bara.

În schimb, cea de-a doua etapă ne-a furnizat la debut două partide de un real spectacol, ceea ce ne-a întărit convingerea că numai un campionat între echipe care au trecut prin filtre de valoare și nu zonale este necesar unei finale de adevărată „paradă a modei". Mai ales cînd ești obligat nu numai să cîștigi, dar să și marchezi goluri multe. Fără Platini în teren (în meciul-cheie cu cehoslovacii, salvați în minutul 90 de Amoros, el a fost în formație, dar nu s-a „văzut" în joc...

nici chiar la faze fixe), Franța s-a ridicat în acest test, ca niciodată din 1958 încoace, la nivelul prestigioasei sale prese fotbalistice. Golul calificării marcat de Genghini, dintr-o lovitură cînd mingea era „moartă", n-a fost decît o veritabilă execuție individuală. Ceea ce nu ne-a mai permis să urmărim fantezia, ingeniozitatea, inteligența (specifică latinilor) într-o îndrăcită țesătură de pase de pigmei a fost spiritul de echipă-familie. Coborît de la o altitudine de 1 800 m (după ce se antrenase în stațiunea climaterică Font-Romeu), fără un pisc Platini, dar cu o concepție similară brazilienilor, „cocoșul galic" a devenit un vultur... care, culmea, nu și-a mîncat toată prada ; a mai ratat..., însă mult prea mult ! Dar în cel de-al doilea meci, cîștigat contra Irlandei de Nord cu 4—1, festivalul a avut „masă" bogată. Și Franța a devenit astfel prima semifinalistă.

Iată însă că Belgia, care și-a dispus de cîțiva ani bateriile în fața propriei porți, s-a văzut seara obligată să facă din 4—4—2 un 1—2—2—6. Numai că lecția din meci nu fusese repetată în seminariile de pînă atunci și, deși a pierdut cu 0—3, putea, totuși, cîștiga cu 6—4. Putea, dar... n-a reușit ! Fiindcă Lato (cine n-are bătrîni, să rămînă cu „ursari" tineri !), jucînd acolo unde ofensiva se construiește — la margine —, a marcat prin Boniek numai de trei ori (Boniek, care avea contractul asigurat la Juventus și afirma că joacă numai ca să marcheze goluri, n-a vrut să paseze niciodată nimănui...). Dar nu numai că a marcat ca la biliard prin Boniek, ci și-a îmbolnăvit adversarii ori de cîte ori trecea ca simplonul pe lîngă ei. Eficacitatea acestei echipe (5—1 cu Perú, o firmă fără magazin, numai cu rafturi de tarabă stradală și 3—0 cu Belgia) probează teza că fotbalul rămîne spectacol și prin goluri într-o lume în care, din păcate, rezultatul se mai și cumpără ! Ultima partidă, cea cu U.R.S.S. (0—0), n-a mai fost un festival al golurilor, dar rezultatul i-a desemnat pe polonezi ca cea de-a doua semifinalistă.

În continuare, alți doi foști campioni mondiali de gintă latină : Italia și Argentina și-au disputat întîietatea. Evoluția de pînă acum a argentinienilor, cu tot eșecul de la inaugurare, a lăsat să se înțeleagă că Menotti nu vrea să scape victoria menită să-l ducă... Iar noi așteptam cu ochii larg deschiși ca „submarinul nuclear" — Maradona — să iasă la suprafață. Să ne convingă pe mai toți aceștia care-l vedem pentru prima oară în patru meciuri consecutive că întruchiparea „transferului secolului" calcă măcar pe urmele lui Sivori, Di Stefano, Kempes (de ieri, nu cel de azi, a cărui glorie și putere s-au dovedit

împovărătoare). Numai că excesul de individualitate i-a anulat aproape total creditul fotbalistic în fața opiniei publice, iar reprezentativei Argentinei i-a gîtuit toate fazele ori de cîte ori mingea era la el. Asemenea „monștri" ar trebui să înțeleagă că în fotbalul de astăzi nimeni nu este mare fără victoria echipei. La rîndul lor, antrenorii au obligația de a lăsa pe banca rezervelor vedetele care nu servesc cauza echipei. La urma urmei, Brazilia în Chile a cîștigat C.M. cu Pelé... în tribună, lîngă Teașcă „braconierul", care filma clandestin — pentru că nu era voie așa ceva ! — pînă cînd a fost prins în flagrant delict.

Italienii, învingînd Argentina cu 2—1 — într-un meci în care Nicolae Rainea a dorit ca el să iasă în evidență, și nu jocul —, au renăscut din propria cenușă. Temperamentul vulcanic al ambelor protagoniste a oferit spectatorilor de pe stadionul Sarria un joc palpitant, prin tenacitatea și dîrzenia cu care a reliefat încă o dată faptul că fotbalul nu este un joc de sirene.

A urmat la rampă școala anglo-saxonă care, și ea, a dovedit că puterea de angajare, forța de pătrundere și dorința de victorie nu pot fi stăvilite de diguri, ci numai de fortărețe inexpugnabile. Rezultatul de 0—0 dintre R.F. Germania și Anglia (și ele foste campioane mondiale), cît și meciul în sine n-au plăcut și poate că nici rezultatul n-a convenit protagoniștelor. Vom vedea ulterior...

Sovieticii, etalînd un joc modern, n-au trecut, totuși prea ușor (1—0) de belgieni, care vizau un rezultat prea înalt pentru a mai asista în continuare la cursurile „Mundialului". Cu un Blohin supersăgeată, dar cu Șenghelia gafeur, troica a zburat domol, incapabilă să atingă viteze cosmice. Cu un flux și reflux permanent în atac și apărare, unitatea echipei s-a păstrat 90 minute, dînd vigoare, prospețime și frumusețe multor faze de joc. Și astfel, după 16 ani de pauză — din Anglia '66 —, găsim din nou echipa sovietică la o finală de C.M., mai „rotundă", mai spectaculoasă, îmbinînd factorii de așa manieră, încît jocul lor să curgă... Aceasta pînă a dat de reprezentativa Poloniei, căreia i-a predat ștafeta C.M.

Dar la festivalul foștilor campioni mondiali lipsea patronul : *Brazilia*. Replica controlului de calitate i-a dat-o Argentina, care se pregătea să joace finala în doliu cu Anglia. Numai că ei s-au oprit aici, deoarece Socrates și ai lui ne-au delectat atît pe noi, mărginașii, cît și pe actorii de pe gazon, deveniți spectatori. 3—1 a fost rezultatul. Jocul ? Un vis trăit aievea

pentru fanatici, nopți albe pentru întreaga suflare a lui Gaucho. Și o cruntă deziluzie a daltonistului Diego Maradona care a terminat C.M. și partida cu brazilienii mai devreme decît echipa sa. Ca un tăuraș nărăvaș, aruncînd cu copita în stomacul brazilianului Batista, la primul lui C.M. de seniori, va rămîne în amintire ca exponent al generației trecute, pierdută în avalanșa fotbalului profesionist, incredibil de corupt la acest sfîrșit de secol. Îi pregătisem un portret la nivelul unui fotbalist de excepție. Pelé — acest Michelangelo al fotbalului — n-a părăsit Brazilia decît atunci cînd vîrsta l-a transformat în „piesă" de muzeu. „Luîndu-i" lui Pelé numărul de pe tricou, 10, și beneficiind de o fulgerătoare ascensiune ce l-a amețit, Maradona încheie acest voiaj istoric în țara lui Don Quijote îngenuncheat chiar și de un cartonaș roșu. S-ar putea trage concluzia că Maradona a parcurs un drum prea lung într-un timp extrem de scurt ; în numai opt luni a trecut din liga a opta în prima divizie și apoi în eternitate ! Diego, dacă nu o va lua de la capăt, măcar să-și aducă aminte de începutul carierei, de pe vremea cînd, după cum spunea : „...nu aveam decît un singur pantalon pe care îl îmbrăcam dintr-o dată".

După ce au trecut treapta întîi prin indulgența arbitrilor (pentru a nu intra în istorie ca țara-gazdă eliminată cea dintîi din competiție), conchistadorii spanioli (ajunși din urmă de blestemul meu din 1962) vor continua C.M. ca... spectatori plătiți în craterul stadionului Santiago Bernabeu. Iar bietul antrenor Santamaria ca pelerin la Mecca sau Medina ! Învinși de R.F. Germania (cu 2—1) al cărei „căpitan" Rummenigge, în repriza a doua, nu a mai apărut, spaniolilor nu le mai rămînea altceva de făcut decît să-și aducă aminte că „șarpele a fost acela care a crăpat". Cum cei absenți nu au niciodată dreptate, ne facem datoria să consemnăm că sita nu a lăsat să treacă pînă luni, 5 iulie, dimineața pe : *Austria, Belgia, Argentina, Irlanda de Nord, U.R.S.S., Spania.*

Acum îi cunoaștem pe toți cei patru fericiți care mai au doi pași pînă în paradis, întrucît urmează să joace partidele decisive pentru desemnarea semifinaliștilor. Eu încă nu le pot scrie numele. Spuneam că Brazilia nu putea lipsi de la acest carnaval '82, denumit și „mondialul" fotbalului ofensiv, al artiștilor capabili să desfășoare un joc spectaculos și în același timp rezistenți la agresiuni de tot felul. Dar mai ales spre a reînnoda tradiția anilor '58, '62 și '70, cînd spectacolele lor monumentale s-au dovedit magice ca acesta. Concertele lor de cîte 90 minute ne-au oferit imagini de vis trăit, o adevărată fericire pămînteană. Au fost, de fapt, consecința investițiilor

de pasiune și orgoliu, cum nu există nicăieri în lume. Cu un singur intelectual în formație, doctorul Socrates, Brazilia a jucat, pînă acum, cel mai intelectualizat fotbal : o înaltă academie a mingii rotunde !

Mai rămîne ca Anglia (pînă acum fără Keegan, Broocking, McDermott și alții care au calificat-o) să administreze Spaniei mai multe goluri decît au făcut vest-germanii. Și cum se spune că erorile dau valoare adevărului, să vedem dacă băștinașii se vor preta la un simulacru pe măsura adevăratei pantomime Austria—R. F. Germania. Motivată, eventual, printr-o ataxie... boală a sistemului nervos central caracterizată prin... tulburarea coordonării mișcărilor voluntare.

O tulburătoare finală în „regatul" european

Iată că „El Mundialul" '82 a fost în final un festival fără... carnavalul așteptat de toată lumea. O amară decepție în Brazilia, stupoare în lumea fotbalului. *Carriocas*, etalînd un fotbal greu de egalat, credem noi, s-a învins singură mult prea devreme. Ea și-a jucat, de fapt, finala înaintea semifinalelor și, pierzînd în fața *squadrei azzurra* cu 2—3, a lăsat să se înțeleagă atunci că nu există încă echipă care să nu poată fi învinsă ! Într-un autentic *suspans Hitchcock*, i-am privit pe genialii fotbaliști brazilieni plîngînd la șut-golul lui Falcao cînd au egalat (2—2). În schimb, după 20 de minute i-am văzut stane de piatră ieșind în monom de pe teren și coborînd în cripte, spre deosebire de aceia care atunci cînd pierd se prăbușesc în iarba care nu le-a hrănit iluziile ! Acum, finala s-a jucat în „regatul" european — și prin Italia am egalat scorul deținătoarelor de titlu, care era 6—5 pentru America de Sud. Dar italienii i-au egalat și pe brazilieni, cîștigînd și ei C.M. de trei ori (1934, '38 și '82) și înscriindu-și numele pentru prima dată pe Cupa F.I.F.A. Este un puternic sentiment de mîndrie, dar și un prilej de regret că fotbalul cel mai aproape de ideal nu a fost prezent și el în finala EDIȚIEI a XII-a a C.M. Unde au greșit brazilienii ? În partida cu Italia ? Poate și mai înainte ? Iată cîteva întrebări care reclamă un răspuns. Iar noi, tehnicienii, să ne gîndim de ce a fost, totuși, posibil. Pînă una-alta, să vedem dacă regizorul Tele Santana (cel de-al treilea copil din cei zece ai săracei familii Santana, adoptat și crescut, pentru a-i ușura financiar, de unchiul și mătușa sa din orașul Itabrito, statul Minas Gerais, pentru ca la 17 ani să se reinte-

greze familiei, în orașul San Jaoa del Rei) va accepta să se alăture lui Zagalo, pentru un „pod de aur" la țărmul Golfului Persic... sau se va întoarce pentru penitență acasă. Căci este vorba de un mare antrenor răpus... de însăși strălucirea conferită unei opere magnifice.

Reînnodînd firul de unde am rămas, sîntem datori să subliniem acum și numele celor patru semifinaliste : grupa A : *Polonia ;* grupa B : *R. F. Germania ;* grupa C : *Italia ;* grupa D : *Franța.* Italia și-a cucerit acest drept obținînd victoria (3—2 cu Brazilia), reamintindu-ne de superbele atacuri non-stop din Mexic unde, printr-un festival al golurilor (4—3 cu vest-germanii lui Beckenbauer, dirijor numai cu o mînă, cealaltă imobilizată la piept într-o eșarfă), a născut din nou un poem de joc ofensiv. În schimb, în tribună, la acest deznodămînt, R.F. Germania a stat lipită de fotolii timp de 90 minute privind la ploaia engleză de „bombe" (peste 120 de centrări à la bunicul) lansate de Francis și ai săi în dorința de a marca Spaniei cele două goluri necesare doborîrii baricadei ce-i despărțea de trofeu. Lipsa lor de imaginație, proverbială de altfel, jocul stas și, zic eu, o formație de individualități care au încercat pe cont propriu să introducă balonul în poartă, cu Arconada cu tot, n-au putut oferi Angliei posibilitatea de a obține decît un meci nul... și un rezultat alb, alb de tot ! Suficient pentru a pleca prompt acasă...

Joi, 8 iulie, la „matineu" pe „Nou Camp", Italia a întîlnit Polonia pe un pîrjol de 40°, pentru a doua oară în acest „El Mundial". Dacă în primul meci jucat (după inaugurarea oficială a aceluia dintre Belgia și Argentina) la Vigo, temperatura nu era nici la soare 40°, acum, la umbră, în Barcelona jocul italienilor a fost scînteietor. În prima repriză s-a marcat un gol prin *Rossi* dintr-o lovitură liberă banală, în schimb, în ce-a de-a doua ni s-a oferit un joc întrerupt numai pentru faulturi (în timp de 45 minute) de 16 ori de polonezi și de 8 ori de italieni. Totuși, în această repriză secundă polonezii au dominat orbește, astfel încît s-au lăsat descoperiți, și *Rossi* a mărit scorul 2—0. Or, dacă în cele cinci partide de pînă acum polonezii primiseră un singur gol, iată că „betonul" medieval jucat ofensiv, dinamic, modern le-a trecut la catastif două goluri într-un singur joc. Și o dată cu acestea și expedierea lor la Alicante, unde aveau să joace avanpremiera finalei mari. Iar lui *Rossi*, locul I în clasamentul golgeterilor cu 5 goluri la activ. De asemenea, infirmînd supoziția că nu va putea repeta figura din Mexic '70, iată că Italia joacă direct finala finalelor. Cu cine ? Duelul care a „decretat" *Italia* ca primă fi-

nalistă a fost însă lipsit de doi celebri jucători. Este vorba de polonezul *Boniek*, care a fost dat în grija lui *Gentile* pentru un marcaj tip *catenaccio*, dar aplicat în tribună. Căci ambii, acumulînd cota de cartonaşe galbene (ce idee, să aduni greşelile penalizate „astăzi" cu cele de peste un „an" !), au fost prezenţi la meci..., dar în haine civile.

A doua echipă care urma să vină la Madrid pentru a încheia „golemul turneu" a ieşit din iadul stadionului Sanchez Pizjuan din Sevilla, martor al celui mai incredibil meci de fotbal pe Terra. Partida dintre „şansonetă" şi „marşul prusac", jucată în nocturnă, o putem numi o autentică tragedie în patru acte. Ea poate fi astfel calificată : *fascinantă*, prin viteza de joc a francezilor, timp de 100 de minute ; *spectaculoasă*, prin evoluţia scorului ; *înălţătoare*, prin finalul celor 20 de minute vest-germane de taifun ; şi *dramatică*, datorită loviturilor de la punctul pedepsei capitale (11 metri). De altfel, această partidă super-maraton (90 minute, plus două reprize a 15 minute — cu pauză neregulamentară între ele —, plus 5 lovituri de departajare — nu penaltyuri — şi încă...) va rămîne o legendă. Dar şi o mare şansă pentru cei care au fost la faţa locului, ca şi pentru noi care, „furînd" eterului imaginile jocului, am văzut în prim-plan : *înălţarea* fizică şi spirituală a celor ce marcau, cît şi amărăciunea celor ce încasau gol după gol ; *masca de cadavru a antrenorilor* înghesuiţi pînă şi de un regulament neomenos să tacă mai rău ca „ciungii" fără limbă (la alte sporturi, în sală chiar, nu numai că o rup la fugă pe marginea terenului, dar dirijorii fac litera „T" cu braţele spre cer şi încep dialoguri cu sportivii pentru ca spectacolul să fie eficient !) ; sau gesturile rituale ale lui Stielike, cînd, după cîteva sincope, înaintea trimiterii balonului la Ettori, credea că şi-a expediat echipa în pustiu (iar pe simpatizanţii lui Real Madrid, al cărui jucător era, în surghiun), pentru ca în delirantul marş al victoriei, la ieşirea de pe teren, să-l vedem ca veritabil „cadavru" viu, lăsîndu-se purtat spre catacomba stadionului, pînă la finală, palat al bucuriilor supreme. Pentru un moment vă las pe fiecare să trăiţi alături de aceşti eroi superbi ai gazonului stările lor diametral opuse : în vestiarul înhumării „cocoşului galic" şi în celălalt — piramidă egipteană de supremă datorie încă neîmplinită... Am scris aceste rînduri în plus despre ceea ce, de fapt, nu se poate povesti, fiindcă meciul *R.F.Germania—Franţa* a fost mai mult decît o finală : *a fost un paradis fotbalistic* demn de secolul emoţiilor contradictorii de tot felul, întruchipînd realitatea aforismului „De la Capitoliu la stînca Tarpeiană nu-i decît un pas". Culmea gloriei fiind, deci, la

un pas de locul prăbușirii, vest-germanilor li s-a rezervat dreptul ultimului cuvînt : *to be or not to be !...*

A doua zi după aceste semifinale, polonezii au plecat din Barcelona spre Alicante, unde s-au întîlnit cu francezii veniți din Sevilla. Deci, jocul pentru locul III — mica finală, joc de clasament ș.a.m.d. — a fost și un test în privința rezistenței nervilor. Protagonistele, uitînd de ziua de joi — o zi amară pentru unii, o noapte a patimilor pentru alții —, și-au disputat cu energie șansele pentru ca fiecare, măcar acum, să-și reediteze performanța de vîrf din trecut. — Polonia în 1974 și Franța în 1958 — medalii de bronz. Acum au reușit polonezii (cîștigînd cu 3—2) să obțină „premiul" III. Iar francezii, numai „mențiune". Cît de onest a fost însă gestul antrenorului Hidalgo care a trimis la acest spectacol „fantomele cocoșului galic" (parcă 6—7—8 jucători din spectaculoasa demonstrație de joi n-au apărut la rampă, deși publicul plătise biletul să vadă pe Mireille Mathieu și nu pe „cocoșatul" de la Nôtre Dame), rămîne de văzut ulterior.

După vizionarea celor 51 de meciuri ale senzaționalului C.M., așteptam ca marea finală — cel de-al 52-lea joc — să fie o și mai înălțătoare sărbătoare în stadionul plin de amintiri superbe, numit simbolic „Santiago Bernabeu". Finala s-a jucat, după cum bine știm, fără țara-gazdă și fără *speaker*-ii care ridică în picioare o țară și un continent întreg ca pe un singur om, cînd sparg infinitul cu „Gooooooool !... Go-l !..." apoi leșină și ei, și alții. În schimb, au onorat-o regele Spaniei, Juan Carlos, Sandro Pertini, președintele Italiei și cancelarul R. F. Germania, Helmuth Schmidt. Cinstea conducerii acestui joc n-a revenit — pentru prima dată în istoria C.M. — unui arbitru de pe bătrînul continent. Numele acestui brazilian, Arnaldo Coelho, părea păstrat anume pentru parada finală (a arbitrat un singur meci în Spania, ca să fie ferit de necazuri). Dar rămîne să vedem dacă toți îl vor aprecia că a fost și un *nume !*

Ei bine, finala n-a fost sărbătoarea fotbalului, așteptată ca epilog al multor alte partide oferite nouă, tuturor, pînă atunci în Spania topită de canicula unei veri ce n-a cruțat decît... fotbalul. Desigur că Roma antică a reînviat, și întreaga Italie devenise un mare teatru ce sărbătorea colosalul succes : a treia lor perlă pe coroana supremă a fotbalului ; la aceasta se adăuga învestirea lui Rossi cu titlul de golgeter al ediției a XII-a, cu 6 goluri marcate, toate din mișcare. „Nebunia fotbalistică a *tifosilor*, care lasă ceas de ceas, o viață întreagă ofranda pasiunii lor la meciuri, cît și la pariurile TOTO CALCIO, a atins acum paroxismul în așteptarea sosirii zeilor. Fi-

indcă echipa „îmbătrînită" în două campionate mondiale, în valoarea căreia a crezut numai un singur om — antrenorul Enzo Bearzot —, a cîştigat cu 3—1, speculînd marile greşeli ale defensivei vest-germane şi beneficiind de sterilitatea atacurilor lor, ca şi de faptul că forma echipei strategului *Breitner* nu-i permitea să aspire la un loc superior celui ocupat, după prestaţiile anterioare executate tîrîş-grăpiş. Şi astfel, „cizma" a început la pas maratonul... pe care însă l-a terminat într-un sprint ritmat de *Forza. Italia, Forza Italia...*

EPILOG. Pînă la următorul eveniment planetar ce se va desfăşura (între timp, J. Havelange a mai cules un mandat de preşedinte F.I.F.A.), multe elemente de tehnică, organizare, industrie, de comerţ cu oameni, de torente de bani... vor intra sub luneta oamenilor. Căci odată întorşi acasă, învingători sau învinşi, mîndri sau ruşinaţi, sigur că li se va deschide marele dosar al moralei. Dar cum nu poţi fi mereu primul într-o întrecere în care dintotdeauna cîştigă numai unul singur, să tragem cortina peste această piesă care s-a sfîrşit ! Pentru a urmări însă pe aceea care poate ne aşteaptă şi pe noi să ne aliniem la startul ei final. De aceea, cînd fluierul arbitrului Arnaldo Coelho — ce n-a reuşit, totuşi, să fie numele aşteptat — a amuţit, primul sfat dat gratuit de un om bătrîn în meseria fotbalului celor care se ocupă de el voluntar... involuntar este : *cine vrea cinstit să-şi valorifice pe deplin şcoala proprie trebuie să se adapteze la condiţiile specifice de existenţă profesională, eliminînd din start lipsa de creaţie şi inteligenţă, ambiguitatea actorilor de toate felurile...*

La ora bilanţului „canicular"

De la palat la colibă, de la casa de chirpici la bordeiul de palmier, aproape două miliarde de oameni au ascultat emisiunile de radio, au vizionat pe micul ecran sau la faţa locului spectacolul fotbalistic. Şi, culmea (în ciuda lungimii lui — o lună de zile —, a lărgimii lui — 14 oraşe cu 17 stadioane —, a pauzelor dintre meciuri — de la 3 la 9 zile), cu foarte multe jocuri de supercalitate. Poate mai mult decît la ediţiile precedente.

De cum s-au terminat jocurile, fluvii de cerneală au şi început că curgă pentru a comenta, a analiza, a sintetiza fapte, întîmplări, bucurii, necazuri... rolul diferitelor organisme,

dar și pentru a formula concluzii și raționamente menite să facă jocul mai puternic, mai activ, iar performanța mult visată mai la îndemîna tuturor.

Ineditul ediției '82 a constat, fără îndoială, în numărul participanților care s-a ridicat pentru prima dată la 24 de reprezentative ! Această formulă a permis să se aducă la rampa spectacolelor țări fără tradiție în fotbal, cu certificate net inferioare celor două puteri : Europa și America de Sud. De aici și o serie de discuții cărora li se va pune capăt numai dacă viitoarea ediție va continua cu formula spaniolă, aceasta fiind apreciată ca absolut viabilă. Pentru că punctul de vedere electoral al lui J. Havelange de a se sprijini pe țări mai „necoapte" în fotbal a convins mai întîi statul major al F.I.F.A. și apoi noile pretendente care, alături de altele, au votat pentru maratonul ce s-a desfășurat, totuși, sub o ploaie de critici. Noi nu vom discuta încă formula. Ceea ce ne-a reținut atenția a fost faptul că dacă numai 105 țări s-au înscris la C.M. '82, se impunea (pentru a avea audiență totală ideea măririi numărului în turneul final) ca la cel din 1986 să se înscrie pentru preliminarii chiar toate țările membre ale F.I.F.A. Vom vedea.

Spre a marca și noi prezența pentru prima dată la „mondiale" a unor echipe fără firmă, le vom mai cita o dată în ordinea tragerii la sorți din „căciula proscrișilor" : Camerun, Algeria, El Salvador, Kuweit, Honduras, Noua Zeelandă. Cu atît mai mult cu cît voci autorizate, personalități remarcabile, ba chiar conducători de state au vorbit elogios despre ele. Iar emirul Kuweitului, folosindu-se de o metaforă, a ținut să spună că : „Națiunile sînt construite cu brațele tinerilor ..." ; noi ne permitem să completăm că și cu... mintea erudiților vîrstnici.

„Stelele" care n-au strălucit decît...

Cînd Victor Fuente, copilul de 8 ani, a traversat terenul pentru a lăsa să-i zboare un porumbel din simbolica minge de fotbal, în cadrul ceremoniei de deschidere, apoi a urmat partida Argentina—Belgia (înscriindu-se golul istoric așteptat de 20 de ani în meciurile inaugurale), am trăit și eu emoțiile micului Victor. După care, zi de zi, viața m-a plasat pe acest glob în formă de balon în craterul competiției ! De ce oare ? Pentru ca să sufăr alături de „stelele" care n-au strălucit deoarece echipele lor au părăsit competiția mai devreme ; să

regret că „stelele" n-au strălucit pe măsura tonelor de publicații scrise pentru a lumina, dar și lipsa de fair-play a organizatorilor (lăsînd tribunele goale, deși oamenii ședeau în fața porților zăvorîte de Saporta). La aceasta se adaugă mentalitatea unor arbitri, trucările și, în final, desigur, interesul față de evoluția „mugurilor" veniți în grădina „zeilor" ca să devină flori, dar care au rămas deocamdată numai „boboci".

Este adevărat că n-am văzut nebunia nopților din Sevilla incendiată de flăcările entuziasmului *carriocas* și nici liniștea după... Hiroșima ; nici chiar Barcelona ieșită din „matcă" să inunde străzile, fiindcă a așteptat degeaba „corrida", ca să vadă învingător toreadorul și nu... taurul ; și cu atît mai puțin Madridul, orașul „înmormîntării" mele spirituale în 1962, unde 90 de minute de meci au putut îngropa în fotbal o viață de om viu, acum orașul *squadrei azzurra* asfixiată de zgomotul *tifosilor*, care apoi au plecat pe jos să ducă Italiei incredibilul mesaj : AM ÎNVINS ! Deci, nefiind martor ocular pentru a putea face o comparație cu ceea ce am văzut de mai multe ori ca halucinant în țările organizatoare — amestecîndu-mă chiar și eu printre necăjiții, amărîții, fericiții... —, las pe fiecare să aprecieze ce s-a întîmplat în țara lui Don Quijote după eșecul timpuriu al Spaniei. În schimb, eu mă voi ocupa de „stelele" care n-au strălucit decît la debut, dintre care una a cîștigat, totuși, trofeul „marii noastre iubiri". Este vorba de BRAZILIA care, atît cît s-a menținut în competiție, a oferit un spectacol permanent, o sărbătoare a golurilor, o dimensiune fără limite, un fotbal „ireal"... sau, cum declara J. Stein, „Jos pălăria în fața Braziliei... fotbaliști de pe altă planetă care au ridicat ștacheta prea sus".

După cum se știe, sud-americanii lui *Tele Santana* n-au mai ajuns în finală, rămînînd la pragul de sărit al semifinalelor cu ambele picioare în aceeași gheată. Am văzut în nopțile Sevillei și sub soarele torid al Barcelonei această echipă care a pierdut *Trofeul* deoarece, zic eu, n-a jucat pentru a-l cîștiga ! Ea parcă voia să ne convingă că este o trupă teatrală care delectează publicul. Artiștii ei, obișnuiți să îndeplinească toate rolurile oriunde-i ducea mingea — desigur o chestiune de răbdare —, au demonstrat permanent o înnobilată valoare. De aici și siguranța că, fiind cei mai buni, nu pot pierde ! Gesturile lor erau atît de naturale, încît, deși învinși de italieni, ei nu credeau că au pierdut ! Este adevărat că n-au jucat nici măcar finala, dar nici nu poate fi contestat adevărul că au produs cel mai vibrant spectacol fotbalistic, acela care le-a permis să-și procure noi și noi ocazii de goluri. Și eu cred că

fără „cornerul" lui *Junior*, de care a profitat apoi *Rossi*, uitat de brazilieni „libero" în fața lui *Perez*, și fără complexul de superioritate — care le-a scăzut nepermis de mult vigilența defensivă —, spectacolul s-ar fi desfășurat non-stop pînă dincolo de Ocean. Acolo unde se naște perpetuu fotbalul de reflexe, natural, adică pe renumita plajă Copacabana, pe toate străzile mărginașe și nicidecum în școală... Căci timp de studii, acolo, nu au decît prea puțini copii. La ei *creația este puterea*, or, pentru a fi genii, ei se pregătesc asiduu de mici, lăsîndu-se purtați de frenezia atacului, înscriind goluri fără a face calcule farmaceutice.

Pe Brazilia tricampioană o regăsim în echipa din '82. Ne vor rămîne în memorie fantasticele ei meciuri, cu electrizante execuții și mișcări, cu șuturi și goluri de o rară spectaculozitate ; a fost o reală plăcere să le privești pentru că jocurile disputate ți-au procurat senzații rar întîlnite. Ca și alte foste stele ale Braziliei, *Zico, Socrates, Junior, Falcao, Eder*... După fiecare fluier final al arbitrilor, nouă ni se părea că acești magnifici fotbaliști pot juca încă mult timp în aceeași cadență. Cît o fi fost de mare rezistența lor fizică, nu știu (mai ales că la controlul antidoping s-a probat onestitatea și nu hoția !). Ceea ce am văzut însă pe micul ecran era fuga istovitoare a tuturor adversarilor după umbra unui biet balon ce circula în curse amețitoare, exemplare ca destinație și precizie. Sau cine va putea uita, de exemplu, piciorul stîng al lui *Eder* — pur diamant — ce „tăia" ca briciul văzduhul cînd lovea balonul cu o forță diabolică sau cu o finețe tipic sud-americană ? Dar mai ales atunci cînd a lobat peste *Rough* (portarul scoțian) un balon, spînzurîndu-l în colțul plasei în minutul 65 ; scoțianul, cu ochii gata-gata să-i iasă din orbite și cu brațele ridicate ca pentru a cerși milă, spunea parcă :... *nu am altă posibilitate... ești prea mare !*"

Nu voi intra în detalii tehnico-tactice de pură specialitate. Mă rezum doar să repet, ca o notă de omagiu pentru sprijinul dat nouă, tuturor, dar absolut tuturor celor ce se ocupă de fotbal, de presa scrisă și vorbită, că : *facultatea de adaptare la condițiile competitiv-mondiale nu mai este... facultativă !*

Dacă Brazilia a lăsat simfonia neterminată, cauza eșecului nu trebuie căutată numai în neșansă. Ci și în faptul că Tele Santana nu a obligat din timp jucătorii săi ca în cadrul *apărării în zonă* (care creează ofensiva de vîrf, fiindcă admite participarea constantă a tuturor jucătorilor la elaborarea, construcția și finalizarea ei) să marcheze strict adversarii periculoși ai circulației de dezechilibru. Dar mai ales la *puncte fixe*

și în *spațiile de unde pot marca, constrîngerea trebuie să fie obligatorie* ca prezența timbrului pe plic ! Or, dacă ne-au luminat multe nopți cu seducătorul lor joc, magnetizîndu-ne pe toți, uite că nu pot justifica această lungă zi (cu „bătaie" peste 4 ani), unde superficialitatea de a-l marca pe *Rossi* „Totonero" le-a arătat italienilor culoarea verde a semaforului... Am fi vrut s-o vedem în Europa (reamintesc iarăși după 12 ani de la ultimul ei trofeu cîștigat !), și nu în America de Sud, pentru a ne convinge definitiv că : *Valoarea colectivă primează de-acum în fața clasei individuale !* E ceea ce a reușit cel mai bine ITALIA și nu au reușit alții de care ne vom ocupa în continuare. Ce s-a întîmplat este incredibil, dar adevărat... Pînă atunci salut fotbalul și mulțumesc Braziliei !

ANGLIA a ajuns în C.M. în Spania, deoarece noi, românii, cumsecade din fire, le-am lăsat locul ; fiindcă, la urma-urmei, din 4 puncte posibile România, în dubla manșă, a obținut 3 puncte jucînd realist la nivelul acestui uriaș competitor. Continuînd și aici să nu fie genială, echipa Angliei a fost, totuși, alături de Brazilia, a doua echipă care a acumulat în jocurile din serii punctajul maxim : 6 puncte. Chiar dacă în partida cu Cehoslovacia nefericita inspirație a portarului *Seman* și nesansa lui *Barmos* au dus la două goluri cadou... primul, sancționat prompt de Francis, al doilea, autogol. Dar mai departe, în grupă, n-a mai putut înscrie nici un gol. Ambele meciuri terminîndu-se la egalitate (0—0), s-a văzut eliminată din cursa pentru finală. Și dacă, în primul meci, adversar le-a fost R. F. Germania, în cel de-al doilea, cu Spania, decisiv, n-au reușit să marcheze cele două goluri indispensabile calificării. Opinăm că, în ciuda unor supervedete ca *Francis, Keegan, Woodckok, Brooking, Coppell, Mc. Dermott, Robson, Mariner* ș.a., opțiunea ofensivă neconstruită a făcut ca această echipă condusă de Greenwood să fie incapabilă să confirme uriașa structură națională și „caratele" de-acum.

Concepția de atac a acestui antrenor — singura lor armă fiind jocul fără aripi, dar cu centrări ploaie ale mingilor proprii pe capul unor „berbeci" — n-a permis valorificarea talentului și capacității iluștrilor săi jucători. Și uite cum am asistat (mai ales în meciul cu Spania, care, în acel moment fiind eliminată, era un partener de circumstanță) la un meci de fotbal oarecare, care ne-a probat că valoarea calitativă a unei echipe, în loc să fie superioară clasei individualităților, a fost mediocră. Dar în afara acestor amănunte neglijate, cît și a faptului că *Robson* a marcat cel mai rapid gol din istoria C.M. în secunda

27 în partida cu Franța, și că englezii se înscriu în cifra de 144 de controale antidoping negative, din mansa lor primă, nu mai continuăm a scrie alte cuvinte... Ci numai faptul că națională engleză n-a confirmat pînă la urmă nici măcar valoarea unor cluburi din insulă !

U.R.S.S. După evoluția contradictorie a foarte multor echipe din primul tur, acela unde „călăii" s-au calificat, dar nu toți au convins, sovieticii ne-au smuls aprecieri deosebite mai ales în urma prestației din partida cu Brazilia. Atunci au pierdut cu 1—2, după ce la pauză rezultatul le-a fost favorabil (1—0). Este adevărat că șutul de la 25 m al tînărului *Bal* putea fi apărat și de-o libelulă (mai ales că el a intrat printre „aripile" lui *Waldir Perez*, portarul de paradă !). Însă ratarea lui Besonov din minutul 28 și mai ales stilul lor de joc curat, reprezentat de Blohin (săgeata blondă de 1,80 m și 77 kg) și Șengheliа (un argint viu), nu numai că au egalat de multe ori virtuozitatea brazilienilor, dar l-au făcut pe *Tele Santana* să declare : „A fost unul dintre cele mai bune meciuri pe care le-am văzut într-un campionat mondial". Și dacă arbitrul le-a refuzat o lovitură liberă directă la un fault al lui *Leandro* în careu, n-am înțeles de ce l-a lăsat pe *Junior* să apeleze la mînă pentru a-i rămîne balonul în suprafața care obliga la un penalty ! Nu știm dacă loviturile de la 11 m, în cazul în care ar fi fost acordate de spaniolul Lamo Castillo, ar fi însemnat și goluri. Și nici dacă U.R.S.S. ar fi învins pînă la urmă Brazilia. Ne facem numai datoria să consemnăm faptul că în acest meci, după 12 ani (U.R.S.S. nu mai apăruse într-un campionat mondial), maniera de joc a sovieticilor s-a dovedit plină de fantezie, lucidă, inteligentă. Iar pentru a nu uita, inserăm aici (legat și de prestația lor, cît și de faptul că n-au protestat mai niciodată) că la acest C.M. am asistat la o cantitate industrială de jocuri de reală calitate.

ARGENTINA. Învinsă (s-a considerat atunci o surpriză) în meciul uverturii C.M. de Belgia, *pulverizată* în grupă de Italia (nașul sud-americanilor !) și *lichidată* de Brazilia, ea nu și-a regăsit în '82 forma din '78 decît în meciul cu Ungaria. Atunci, în '78, scriam că Argentina nu este probabil o campioană a lumii de o extraordinară valoare internațională, dar sigur este campioana lumii la ediția a XI-a. Succes datorat mai ales muncii serioase care a urmărit reconstrucția fundamentală a echipei, cît și racordarea jocului la progresul fotbalului modern ; însă mai ales entuziasmului și dorinței lor și a publi-

culuí propriu de a obține trofeul de aur sau... „decapitarea" tuturor.

Păstrînd în întregime eșafodajul „garniturii de aur" și adăugîndu-l pe *Maradona* (care în Spania a trecut ca o umbră sub un nor, dar a rămas în schimb ca jucător în Barcelona), Argentina, pregătită tot de Menotti, în stilul său propriu (dar se pare de această dată neinventiv), a primit cea mai puternică lovitură în soclul faimei cu care era acreditată. Bazîndu-se probabil pe virtuozitatea lui *Diego*, pe abilitatea lui diabolică ce-i declanșa „un-doi"-urile, care îi permiteau să treacă prin „betoanele" adverse, pe faptul că în cuplu cu *Kempes* avea să asigure o colaborare fructuoasă (și pentru că i-a lăsat vestitul nr. 10 al tricoului lui Pelé), „magul" n-a reușit nici în Alicante, nici în Barcelona altceva decît un... fiasco !

Îmi permit să spun, în urma celor văzute în alb-negru, că a rămas echipa fidelă jocului scurt (pentru a se apropia de poarta adversă), precis, cu schimbări de viteză, cu schimbări ultrarapide și accelerări cu balonul la picior ; dar în fața adversarilor care se repliau fără încetare și impunînd o constrîngere stăruitoare tuturor, aceste manevre au eșuat fără doar și poate, subliniind cu certitudine ineficacitatea unei echipe care nu și-a găsit cel mai bun regim tactico-strategic. Este un capitol (ca și cel defensiv, unde rămîn și ei poeți !) la care rivalii lor europeni sînt într-un progres tactic ce s-a accentuat în așa măsură în ultimii patru ani, încît a dus la întărirea valorilor naționale și a ambițiilor în acest C.M. bine pregătit pentru a emoționa, a învinge, a cîștiga toate locurile pe podium și o mențiune !

Decepția este și mai mare la acest C.M., deoarece nici la capitolul tehnic, unde erau regi, argentinienii nu s-au dovedit redutabili. Nu urmărim, totuși, să anulăm valoarea lui *Maradona*, care avea să se confirme ulterior, nici pe a lui *Ardiles* (forjat în anii de după '78 în Anglia), care s-a impus prin extraordinara sa inteligență și suflul de maratonist (ce l-a adus apoi ca jucător în... Franța — deși are un gabarit de jocheu : 1,68 m, cu 65 kg), nici pe a lui *Passarella* (trecut și el în legiunea italiană ; așa cum se întîmplă : cînd vaporul naufragiază... șobolanii o rup la fugă !) și nici a altor jucători de calibru universal, dar... dar...

Menotti, pînă la urmă, a prezentat un „vapor beat". Pe valurile care l-au înălțat și pe refluxul care l-a aspirat rămîne să se dezmeticească pentru a ști unde și mai ales de ce a greșit. Pentru că deosebita lui competență obligă la explicații. Nu

de altceva, dar să nu fi terosonat „Pullmann"-ul după ce prinsese rugină ! Cu atît mai mult cu cît este vorba de fotbal, care n-a avut şi nici nu va avea pretenţia că ar putea înlocui apa, că va descoperi uraniul sau că va rezolva problemele spinoase de pe Pămînt... Ceea ce poate face FOTBALUL este să-şi probeze vitalitatea, progresul şi adeziunea dincolo chiar de forţa „împăraţilor" ţărilor. Fiindcă el aparţine muritorilor de rînd... Iar nouă, specialiştilor, trebuie să ne menţină spiritul treaz, deprinzîndu-ne să căutăm învăţăminte nu numai în insuccese (desigur este o pistă pe care noi călătorim cam prea mult), ci mai ales în succese, inspirîndu-ne ideea că *nici un jucător (om), oricît ar fi el de înzestrat, nu poate să se exprime din plin decît în cadrul unui joc colectiv, coerent şi solidar responsabil.*

Previziunea mea (formulată cu 4—8—12... ani înainte) s-a adeverit. Şi anume că în concepţia modernă a jocului de fotbal, mai ales într-o competiţie de anvergură, nu se mai pot accepta improvizaţiile şi nici neglijarea vreunui detaliu. Dar mai ales nu se poate aştepta TOTUL de la o *Stea* anume, indiferent de valoarea acesteia... Fiindcă mai sînt şi nori. *Maradona* n-ar fi putut să obţină singur victorii pentru Argentina, *Zico* pentru Brazilia, *Francis (Keegan)* pentru Anglia şi nici *Uribe* (Perú), *Jordan* (Scoţia), *Zamora* (Spania), *Susici* (Iugoslavia)... dacă n-ar fi fost susţinuţi (în atac şi-n apărare) de o *echipă stea !*

Un frumos cadou făcut Europei !

Confruntarea cu sud-americanii nu a mai avut loc, astfel că bătrînul nostru continent a rămas să-şi desemneze el medaliaţii în ordinea materialului preţios : aur — argint — bronz — diplomă. Şi dacă prin capriciile sorţilor dirijaţi, unele reprezentative mai făcuseră schimb de „noutăţi", acum, Italia, R.F. Germania, Polonia şi Franţa ofereau Europei cel mai frumos cadou : Cupa F.I.F.A., locurile II, III şi menţiunea I ! De aceea, vom deschide şi noi larg uşile pentru un fastuos ceremonial de primire.

Fiind vorba de opinii, erorile de apreciere pot fi uneori relative ; dar oare nu de puţine ori am auzit că ştiinţele exacte elaborează observaţii aproximative, chiar eronate ? Să sperăm că, totuşi, vom satisface plăcerile, gusturile, înclinaţiile, interesele... pentru ca după ce vom trage linie, să adunăm plusurile astfel ca toată lumea să fie împăcată.

FRANȚA. Victimă a „leului" britanic, în meciul de debut (1—3), și umilită în propriii ochi (mai ales că primise golul record al tuturor C.M. prin Robson în secunda 27, depășindu-l pe cel al lui Lacombe în '78) — fiindcă nimic nu li se refuzase în materie de antrenament modern (să nu uităm că în Pirinei, la o altitudine de 1 800 m, la liceul climateric din Font-Romeu, specialiști de toate genurile își vedeau atestat profesionalismul și în fotbal) —, Franța nu mai credea decît în Platini : „...din 10 meciuri cu englezii, noi pierdem 8 !" Și, într-adevăr, după 5 zile, cei „11" mușchetari (de fapt, Hidalgo i-a rulat cam pe toți, privînd Franța de locul III, după ce aceasta probase că este capabilă să egaleze performanța echipei golgeterului tuturor C.M. — Fontaine 13 goluri, în 1958) au prins aripi, fiind chiar denumiți pînă la urmă „brazilienii Europei" ! Desfășurînd un joc de fotbal elegant, au călcat în picioare Kuweitul (4—1) și au adus din înălțimea lojei oficiale la „masa juriului", pe gazon, ca inedit eveniment istoric, pe șeicul Fahd ; după 6 minute și 30 secunde de întrerupere, arbitrul sovietic Stupar — prins într-un stup de viespi rebele — a anulat după îndelungate tocmeli un gol..., dar și F.I.F.A. i-a anulat dreptul să mai ducă fluierul la gură în acest „El Mundial" și... se pare că lucrurile nu s-au opri aici. Alternanța dă farmec și, după 1—1 cu Cehoslovacia (meci sec), intră în grupa D cu Austria și Irlanda de Nord. Își schimbă forma, dar nu și stilul. Și Genghini în meciul cu Austria (juca primul lui C.M. la 30 de ani ; la noi ești pensionar cu stagiu la această vîrstă !), printr-o lovitură liberă antologică (premiată ca inegalabilă în '82) și fără Platini, dă vînt la pupa Franței, dintr-o minge nemișcată : 1—0 a fost suficient pentru două puncte. Dezlănțuiți, francezii reeditează scorul cu Kuweitul (4—1) și în partida cu Irlanda de Nord. Evenimentul rămînerii printre cele 12 pretendente la Cupă a avut darul să-i stimuleze, și optimismul bazat pe titanicul efort depus în pregătire și-a găsit corespondentul în jocuri (deși Hidalgo numai după meciul cu Anglia a schimbat șase jucători ! — ceea ce însemna că a venit cu echipa nefăcută) încheiate cu rezultate spectaculoase. Să ne reamintim de strălucitorul „balet al lebedelor", pînă la 3—1, din semifinala cu R.F. Germania, cînd tribunele în picioare îi însoțeau în corul lui *Olé*... Atunci i-am văzut pe acești giganți vest-germani prăvălindu-se ca o apă de munte care, istovită de atîta goană, se varsă direct în oceanul morții... „Cocoșul galic", echilibrat, lucid și curajos, chiar și în prelungirile supermaratonului, cînd naufragiul părea inevitabil, se dovedea a fi o mare echipă. Fiindcă și atunci cînd Didier Six egalase

risipa de energie a vest-germanului Stielike (îngenuncheat, așteptîndu-și osînda) — poate pentru că Six era jucător în Bundesliga —, iar Bossis (care în pregătirile din Spania mai ratase în meciul cu Andorra un penalty, trimițînd balonul în bară) „telefonase" lovitura de departajare de la 11 metri (acum evidentă fără drept de a o mai juca el sau altul), tăcerea coechipierilor nu le-a știrbit prestanța... Cu atît mai mult cu cît execuțiile tehnice simple, dar de uriașă răspundere, ale lui Six și Bossis au trimis Franța în uvertura C.M. de la Alicante : la finala „baby" !

N-am încetat să cred că o finală a frumuseții jocului — chiar dacă un C.M. nu este o paradă a modei — dintre Brazilia și Franța ar trebui să se joace o săptămînă întreagă, noapte de noapte ! Brazilienii — *carriocas* au mizat pe francezi în continuare — erau cunoscuți ca bijutieri de înaltă clasă. Nu bănuiam însă (mai ales după debilul debut) că francezii lui Hidalgo sînt capabili de combinații și tentative soldate de multe ori cu egalarea singurilor nemuritori de pe planetă, brazilienii ! Nu știu dacă numai Platini și Six erau „închiriați" cruciadelor străine. Pot însă să afirm că echipa Franței fabricase la acest „El Mundial" spaniol '82 fotbaliști mondiali redutabili, care mai ales în „joia mare" (8 iulie 1982) au impus fotbalul de inteligență franceză ; dar și *fotbalul de familie omogenă, de pură asociație responsabilă*. Astfel au înscris o nouă filă de glorie în cartea pe care ne-o dorim și noi și care nu ne mai surprinde ca fiind inaccesibilă, deoarece o serie de reprezentative apreciate *apriori* ca „sărace" au plecat de la C.M. cu coroane... este adevărat nu toate cu diamante. Dar cu amintirea lăsată tuturor că au prezentat un fotbal simplu (vorba lui Platini, „fotbalul este foarte greu fiindcă este prea simplu"...), solid... care nu compromite pe nimeni și nimic. Iar Franța de astăzi, ca șef de eșalon, a fost o apoteoză istorică a furiei colectivului, o permanentă iubire euforică, lipsită de contradicții... o veritabilă promisiune (în ciuda faptului că după tragerea la sorți din 16 ianuarie 1982 Keegan a spus : „Franța este pentru noi un adversar ca puii fătați). Misterul ei rezidă în faptul că 10 din 22 de jucători repetau „Mundialul" cu gîndul revanșei, bazîndu-se pe condiția fizică dobîndită în urma stagiului de trei săptămîni la Font-Romeu, pe capacitatea latinilor de a nu mai arde cu scîntei, ci de a-și aduna ingeniozitatea în snop de flacără atotcuprinzătoare.

Deşi Franţa a fost, repet, echipa care a rulat aproape tot efectivul (pînă la semifinale 18 inşi primiseră „botezul"), ea rămîne una dintre puţinele reprezentative care au demonstrat valabilitatea tezei potrivit căreia valoarea individuală a jucătorilor confirmă performanţa colectivă, iar străduinţa lor de a fi precişi şi disciplinaţi în construcţie este sinonimă cu eficacitatea. Ceea ce va permite ca în viitor să se vorbească de fotbalul francez, fără a se mai face „abuz" de cel brazilian, italian sau vest-german. Iar ea, Franţa, poate să ne servească şi nouă de exemplu, mai ales atunci cînd vedem cu ochii noştri că incredibilul devine, toţuşi, posibil, dacă reintegrăm valoarea în drepturile ei de longevitate pe scară ierarhică. De aceea nu vom mai subscrie alături de nimeni, nici chiar de aceia care continuă să toarne — pentru a-şi etala „priceperea" — fotbalul în formule, în ecuaţii de tipul 4—2—4, 4—3—3, 4—4—2 ş.a.m.d. Fiindcă *fotbalul este şi rămîne un joc omenesc care nu se încheie niciodată... nici chiar cu generaţia care vine, care vine, care vine !...*

POLONIA. După ce a debutat cu un splendid 0—0 în meciul cu Italia (viitoarea campioană mondială, în faţa căreia în semifinală pierde apoi cu 0—2), din nou iese în evidenţă..., dar în sens negativ : 0—0 cu Camerun ! Şi pentru a confirma zicala „una caldă — una rece", îşi aduce aminte că frumuseţea fotbalului rezidă în goluri şi administrează Perú-lui mai multe goluri decît s-au marcat în seria I. Trecuseră 236 minute cînd avalanşa poloneză de goluri (din grupa avară, scorul final fiind acum 5—1) curgea cu o frenezie nebănuită. Lato îşi regăsise tinereţea căprioarei din '74, iar jumătate din numărul jucătorilor de cîmp marcaseră toate golurile într-un singur meci. Deci, interesul fotbalului era servit.

Odată degajată echipa de serii, meciurile ei au devenit mai aprige. Dar şi mai eficace. Surprinzător de eficace ! În grupă, Lato se dovedeşte din nou simbolul hărniciei, dar şi al inteligenţei de joc, calităţi care, asociate cu rapiditatea picioarelor lui Boniek, asigură pulverizarea Belgiei la scorul de 3—0 ! Astfel, Lato a probat că a jucat pentru echipă, iar Boniek pentru goluri. Răsplata pentru seceta din serie nu a constat numai în numărul mare de goluri de acum, ci mai ales în frumuseţea lor : pasă şi centrare înapoi, şut direct, gol imparabil ; un-doi, pătrundere, şut şi gol, portarul spectator ! ; depăşire pe margine, schimb de locuri, balonul trimis în diagonală, triunghi, şut, gol... portarul nici n-a văzut mingea... Furtuna a ţinut pînă în finala mică (întreruptă doar o dată de *squadra azzurra)* pe care

a cîștigat-o cu 3—1 în partida cu o echipă franceză de rezerviști. Era opera lui Hidalgo ca să boteze toți jucătorii campaniei '82 ! El a făcut-o, el s-o tragă. Cert este că și „rezerviștii" au fost aplaudați la scenă deschisă, însă, pînă să se omogenizeze, meciul s-a terminat, și locul III a revenit altora.

După ce am văzut frenezia golurilor cu Perú, am crezut că Zmuda (căpitanul de echipă, și nu „mareșalul" — adică antrenorul ei sau al vreunei echipe de club, cum se obișnuiește în unele țări din Balcani) și ai lui au prins o zi de excepție. Ceea ce a urmat, inclusiv eliminarea (0—0) U.R.S.S.-ului de la „masa princiară", ne-a convins că fotbaliștii „mazurcii" sînt capabili chiar să-și depășească performanța din '74. Articulat pe o defensivă remarcabilă și pe un atac spontan, tăios, susținut cu seriozitate și perseverență (umilindu-i pe peruani și șocîndu-i pe realiștii belgieni), și-a dovedit competitivitatea, mai ales atunci cînd jucătorii au construit pe margini. Ei au vrut să cîștige, motiv ce i-a dus la motto-ul : ofensiva biruitoare... Și dacă Rossi a marcat pentru Italia trei goluri, iată că Boniek a marcat și el trei goluri contra Belgiei. Registrul tactic a fost revelatoriu, deși pînă în finale rulaseră și ei 17 nume, spunînd permanent că nimeni ca ei nu tremură pentru națiune cînd îmbracă tricoul cu culorile țării. Prin „bronzul" cucerit, Polonia și-a păstrat rangul în concertul fotbalului mondial, deși, după părerea noastră, ea căuta cu orice preț drumul spre coroana cu diamante. Și atunci am fi asistat la o altă surpriză...

Îmbinînd tinerețea lui Buncol (20 de ani) și Matysiak (21 de ani) cu cea a lui Lato și a altor vechi „mondiali", la care se adaugă arta de conducător (înlocuindu-l pe Deyna) a lui Kupcewicz, acești bravi fotbaliști au aruncat peste bord ideea de imobilism.

R.F. GERMANIA. În acest „El Mundial" bizar, înfrîngerea echipei vest-germane, la Gijon, a fost considerată de lumea întreagă drept un dezastru, negăsindu-i-se alt corespondent în istorie. Pentru că învingătorul nu era altul decît Algeria ! Teoretic, era imposibil ca acest „cocktail" alcătuit din profesioniști francezi și amatori algerieni să-l răpună pe Goliath. Testarea la „Mundialito" '81 în Uruguay, cît și cea din America de Sud confirmaseră deprecierea spectacolului oferit, deoarece publicul nu mai agrea „realismul" împins pînă la conservarea balonului ; totuși, vedetele Kalz, Stielike, Briegel, H. Müller, Hrubesch, Breitner, Rummenigge ș.a. au ridicat de nenumărate ori mari probleme adversarilor de elită datorită spiritului

de echipă manifestat în momentele-cheie ale multor jocuri. Sondajele următoare — în ciuda faptului că echipele lor de club rataseră toate cîştigarea trofeelor şi o serie de jucători nu erau încă restabiliţi — le dădeau cîştig de cauză. Dar iată că, după ce au pierdut în mod jalnic meciul cu africanii şi după potopul de critici ce s-a abătut asupra lor (unii cerîndu-le chiar să înapoieze banii cîştigaţi !) — deşi se juca în serii prin adiţionare de puncte şi nu prin eliminări —, vest-germanii şi-au regăsit repede faima de candidaţi la trofeul suprem, zdrobindu-i pe chilieni (aceia pe care nu de mult timp îi învinsesem şi noi la Santiago de Chile), după ce pierduseră şi meciul cu Austria. Renumiţi prin reţeaua defensivă de ziduri de beton armat pe metru pătrat, care-i adusese incidental în Spania, chilienii le vedeau acum pisate de patru „bombe" contra unui cartuş orb. Folosind la capacitatea cunoscută mijloacele tactice care se pretează perfect la demolarea unui 4—4—2 (sau 5—4—1), scăpînd mai ales de marcajul obsedant al „lipitorilor" chiliene, vest-germanii au prestat un joc frumos ce a culminat cu festivalul Rummenigge, oferit de acest remarcabil jucător care a fost prezent peste tot, inclusiv pe tabela electronică, prin trei superbe goluri. Cu această ocazie, „musafirii" şi-au făcut bagajele (al treilea meci nu mai avea importanţă, dar şi pe acela l-au pierdut, nelăsîndu-le algerienilor posibilitatea de a rămîne cea de-a 12-a echipă). În schimb, noi am rămas cu impresia că Santibanez, antrenor cu contract, nu s-a dovedit şi cu... cap, aceasta fără a ne raporta la rezultate, ci la felul cum au jucat „matadorii" săi cimentaţi într-un „beton" armat.

Calculele însă au dus la concluzia că victoria în cel de-al treilea meci în serie la un scor „puişor" garantează atît calificarea austriecilor învinşi, cît şi a vest-germanilor învingători. Avînd şi avantajul că vorbeau nemţeşte, s-au înţeles de minune. Şi uite-aşa „tîrgul" s-a mutat chiar pe gazon. A cîştigat R. F. Germania cu 1—0. A huiduit mai mult de 60 de minute tot stadionul. Au protestat în scris algerienii. Asociaţia antrenorilor vest-germani a trimis Federaţiei algeriene o scrisoare de scuze pentru meciul trist. Într-o scrisoare publicată în toate ziarele vest-germane, Hennes Jacher, preşedintele clubului Brunswick, a cerut demisia preşedintelui Federaţiei, Hermann Nuerberger. La Congres, J. Havelange s-a cam făcut că plouă. Totuşi, ce s-ar fi întîmplat dacă Algeria cîştiga cu Chile la o diferenţă de 6 goluri, sau ce ar fi spus oamenii dacă Ungaria marca 10 goluri Salvadorului, acest număr fiind minim pentru calificare ? De fapt, ne-am mai întîlnit cu asemenea calcule

și în Argentina, dar cum ele serveau gazdelor, F.I.F.A., conform zicalei „cîinii latră, caravana trece", și-a văzut de treabă...

În continuare, R. F. Germania s-a confruntat cu Anglia. Cum nici una dintre echipe n-a avut altă preocupare decît a unui „șah etern", am asistat la anihilarea individualităților creatoare. Confruntarea a născut întrebarea : oare cum pot strica un meci atîția jucători de valoare mondială ? În aer, decepție caniculară, pe gazon, un număr imens de supervalori angajate în atacuri cu arme de papură. Din nou 0—0, din nou calificarea ambelor echipe depindea de Spania, care pierde cu 1—2 la vest-germani și lasă să-i scape victoria contra „leului" britanic (furios la culme, dar neputincios în fața golurilor), scorul de 0—0 al meciului lor cu ibericii reflectînd de fapt lacunele concepției de joc. Dar a lăsat totodată drumul deschis spre semifinală echipei lui Derwall, iar pe Rummenigge l-a trimis la pauză în cabină.

Afișul semifinalelor părea simplu : 4 europeni ! Dar cîte lovituri de teatru nu se mai puteau produce ! Ceea ce vrem să constatăm — veți vedea cînd ne vom ocupa de Italia — este că presa, cercetînd miezul cauzelor, a prins unele răbufniri. Să ne oprim la cea a lui Hrubesch : „...Capitolul accidentării nu explică totul. Ceea ce-i lipsește acestei echipe este o mînă de fier. Or, Derwall s-a dovedit a nu fi. El nu a ținut echipa în mînă. În timp ce atmosfera se deteriora din ce în ce mai mult, el stătea cu brațele încrucișate privind la tot ce se întîmplă în hotel... Cea mai mare parte din jucători evitau contactul cu Breitner, iar alții... Derwall este în mare parte responsabil de tot ce s-a stricat în echipă. Prin lipsa lui de autoritate, prin erorile tactice, el și-a pierdut creditul în fața jucătorilor. Forțat să instituie un regim liberal, a dat fiecăruia posibilitatea să facă, cîte puțin, ce vrea..., însă rezultatul a fost contrar așteptărilor..."

Peste maratonul maratonului record al C. M. '82 (120 minute și 6 lovituri de departajare de la 11 metri — scorul final oprindu-se la 8—7 pentru vest-germani) trecem mai repede. Pentru că vioara întîi a fost Franța. Șicanată din toate părțile și condusă cu 3—1, scor care o plasa în furgonul eșafodului, a apelat la două schimbări (Hrubesch și Rummenigge) care au dat vitalitate, încredere, rezultat. Agresivitatea lor proverbială, angajamentul fizic, rapiditatea în execuție și supletea tactică le-au permis francezilor să obțină egalarea într-un final apocaliptic. După care, șansa le-a surîs, căci primul care a ratat a fost Stielike..., nu însă și ceilalți coechipieri.

În această noapte de vis ei au cunoscut și ore de groază, fiindcă aviația civilă iberică i-a plimbat prin aeroport pînă au ajuns în zori la Madrid. Așadar, R. F. Germania se plasează, pentru a șasea oară, în careul de ași al C. M. Aici venise cu pretenția nr. 1 ; pierduse creditul, dar jocul cu francezii și mai ales lichidarea sud-americanilor îi sporiseră iar șansele. Istoria ne arată că : în 1934 pierdea cu 0—1 la Italia și ocupa locul III ; în 1954 și 1974 devine campioană mondială ; în 1958 o găsim pe locul IV ; în 1966 pierde finala cu Anglia ; în 1970 cade victimă Italiei, în Mexic, într-un meci memorabil, cu prelungiri de nebănuit spectacol, și ocupă locul III. Acum, în '82, joacă finala cu Italia. După o primă repriză de asalt la baionetă, nu a mai putut să se apropie de poarta lui Dino Zoff și a coborît în cabine la 0—0. Repriza în care Rummenigge, nerefăcut (randamentul lui scădea din ce în ce mai mult, căci tratamentul intensiv cu injecții cu enzynă — spre a-i regenera rapid țesuturile și mușchii inflamați — nu a avut timpul necesar eficacității), n-a mai putut rezista. Îmi aduc aminte de o greșeală similară cu Pușcaș în 1954, cînd, orgolios din fire, a vrut să ia el Cupa, dar, accidentat fiind, a luat numai medalia de argint. În cea de-a doua repriză, italienii, speculînd o discuție a vest-germanilor cu arbitrul pentru o lovitură liberă de la mare distanță de poartă, execută rapid lovitura, și Rossi deviază cu capul în gol obiectul fericirii. Meciul se jucase ! În continuare, ochiul ager al tacticianului (nu și frumos ca lacrima !) Enzo Bearzot penalizează prompt aproape fiecare greșeală a flancurilor apărării prin manevrele lui Rossi, Conti și ceilalți. Scorul ia proporții. Pe teren „Forza Italia" este cuvîntul de avînt și, cînd fluierul arbitrului brazilian Coelho pune punct ediției a XII-a, Rummenigge de pe bancă și ceilalți din teren fac o plimbare la pas pentru a li se conferi... medaliile de argint. Adeverindu-se totodată că atunci cînd Rummenigge merge bine, pendula bate ora exactă. Acum...

Performanța este deosebită, ținînd seama de faptul că vest-germanii nu s-au impus cu autoritatea cerută de un lider. Apoi, măcinată de contradicții interne, spălată de valurile cernelii presei, slăbită de forța inferioară numelui multor jucători — fără să mai vorbim de penibila partidă cu Austria —, mașina solidă pe care o cunoaștem n-a fost pregătită pentru locul I în formula 1. Cum fotbalul trăiește în ei și ei prin fotbal, vest-germanii rămîn un simbol al seriozității, al energiei și capacității de a îmbina spectaculozitatea cu eficiența. Și dacă acum au obținut numai argintul, nu înseamnă

că echipa nu rămîne aceeași mașină redutabilă capabilă să plece și la manivelă... Dar să ajungă prima în orice competiție mondială ! Fiindcă să nu uităm că generația lui Briegel, K. H. Foerster, Littbarscki, Schuster, Stielike, H. Müller și chiar Kalz, Dremmler ș.a. trăiește totdeauna pentru revanșă.

Să-i dăm Cezarului...

Urmărind evoluția echipei „standard" a *Italiei lui Enzo Bearzot* în ultimii 5—6 ani (din care lipsea acum celebrul Bettega accidentat), mă gîndeam la C.M. '78, la fiasco-ul din campionatele Europei (disputate în Italia '80, unde de-abia luase o mențiune !), la rezultatele mediocre obținute în pregătirile pentru acest „Mundial" (cînd l-au încorporat pe Paolo Rossi, l-au „lipit" pe inepuizabilul strateg Conti și l-au recuperat pe Antognoni, după un accident cranian). În continuare voi emite opinii cu privire la victoria finală pornind de la valoarea jucătorilor, de la seriozitatea pregătirilor, de la interesul arătat de federație..., încercînd să explic de ce propuneam atunci ca pretendente la Cupă capii de serie numiți de sorți : *Italia, R. F. Germania, Argentina, Anglia, Spania și Brazilia.*

...Calificată „la fotografie" în seria I (n-a obținut victoria în nici o partidă, dar nici n-a pierdut vreuna, fiind singura echipă neînvinsă în acest turneu final !), a plecat foarte greu din loc. Atunci cînd surprizele curgeau în valuri, *squadra* și-a limitat ambiția numai la a nu primi gol și, dacă a marcat unul, s-a grăbit să-și închidă porțile. Dar pe plaja regiunii Galicia — „poluată" de microbiștii italieni — *tifosii* agitați și incitați de o presă „contondentă" au continuat războiul început de 4—5 ani contra antrenorului Enzo Bearzot. Mai ales după 0—0 cu Polonia și 1—1 cu Perú, pentru a exploda la 1—1 cu Camerun ! Strîns în chingi într-o conferință de presă de reproșurile aspre („o echipă slabă, joacă defensiv, chiar împotriva Perú-ului, nu a făcut apel la jucători tineri și «proaspeți», n-a recurs la jucători mai experimentați, a lăsat în Italia jucători excepționali față de unii dintre cei 22 aduși de el în Spania, joacă cu P. Rossi...", dar cîte nu i se reproșau ?), Enzo Bearzot a replicat : „Asta este *squadra azzurra* la ora asta..., scandalagiilor !". Chiar și în Parlament, după ce presa scria că „fiasco Rossi... care n-a jucat de doi ani", „Bearzot face la un C.M. o asemenea experiență...", „jucători de 30 de ani uzați de necruțătorul *calcio*...", „jucători slab pregătiți fizic...", „Antognoni, totdeauna elegant, privește jocul frumos, dar în

repriza a doua nu mai poate să-și care picioarele...", „experții" apreciau că privilegiile lui Bearzot se vor sfîrși aici în Spania. Se mai regreta că au fost private de experiență internațională generații care ar fi putut cîștiga C.M. pentru *squadra azzurra* și s-au făcut cereri să se prezinte real situația, cuantumul primelor de joc ș.a.m.d.

Cînd toți se pregăteau să-i celebreze decesul, Italia obținea prima sa victorie în C.M. contra Argentinei (o surclasase și în '78) care, învingîndu-i pe unguri cu 4—1 și pe El Salvador cu 2—0 (o replică brutală a „turiștilor" salvadorieni), părea să-și fi regăsit forma din ediția precedentă. De data aceasta nu numai că *squadra azzurra* și-a turnat o altă formă de joc, dar climatul de luptă, acea *Forza Italia* au fost incandescente. Italia reînviase tocmai prin stilul ofensiv, prin mișcarea vîrfului Rossi, prin creierul Graziani, prin cursele de maratonist-vitezist de la o poartă la alta ale lui Conti și mai ales prin marcajul de guerilă cunoscut ca atu al *catenaccio*-ului... Din păcate, s-a adăugat violența lui Gentile și a altor jucători care au mucegăit „floarea" jocului de fotbal sub privirea arbitrului N. Rainea. Acesta, prodigios cum îl știm pe aici, a „reușit" să distribuie trei din cinci avertismente galbene, numai pentru gesturi sau cuvinte de nemulțumire sau furie. El nu a scos primul carton galben pentru brutalitatea de neiertat a atacului lui Mario Kempes asupra lui Tardelli decît în minutul 32, lăsînd ca actele antisportive să se înmulțească, iar duritățile să continue, fără să sancționeze prompt și sever „infractorii", mai ales pe cei italieni care, preluînd ideea „omul să nu joace balonul", au scos la scenă deschisă prin Gentile un autentic „marcaj terorist".

Italianul nu a încetat să comită fault după fault pentru a-l împiedica pe Maradona să intre în posesia balonului ori să-l transmită unui partener sau să-l protejeze spre a-l conduce spre poarta adversă ; împingeri din spate, obstrucții, atac cu picioarele, trageri de tricou, lovituri cu cotul — totul i s-a permis, nimic nu l-a frînat... Totuși, să nu lăsăm să se înțeleagă că argentinienii au pierdut din alt motiv decît acela pe care l-am cunoscut, adică : n-au fost aceia din '78 ! Mai ales că Passarella l-a „jumulit" ulterior pe Zico de tricou, iar Maradona a terminat C.M. cu piciorul în stomacul primului adversar brazilian aflat în preajmă.

„Demonii *calcio*"-ului, după 2—1 cu Argentina, au făcut ca minunea să fie pămîntească, să devină realitate din moment ce i-au scos din lupta pentru tron pe brazilieni, care, pînă la acest meci, dominaseră prin spectacol și eficiență ediția din

Spania '82 a C.M. A fost un meci superb. Și chiar dacă iubim fotbalul *carriocas* trebuie să recunoaștem că Enzo Bearzot a răspuns atunci cel mai bine întrebării : Ce înseamnă *fotbalul modern ? Rezultatul !* Dar magul italian, care transformase *catenaccio*-ul într-un festival ofensiv (altfel n-ar fi putut marca goluri), știa că a fi realist în disputa cu „samba", „tangoul", „polca" și alte dansuri înseamnă nu numai să sapi tranșee, ci să demolezi cazemate. Astfel că, în continuare, am asistat la înfrîngerea Poloniei cu 2—0 și a R. F. Germania cu 3—1 ; iar în repriza a doua a finalei, echipa Italiei s-a ridicat la prestigiul de autentică campioană mondială datorită unui fotbal compus din tot ce are mai bun jocul de fotbal azi : bravură, vitejie individuală, acțiuni colective care nu au suferit deloc erori de control (amortizări, devieri, transmiteri lungi...) ; ba, pe măsură ce timpul trecea, am revăzut execuții și mișcări remarcabile în finețe și putere, de autentici campioni mondiali ! Totul se reunise la această *squadra* care începuse maratonul în cîrțe și invective umilitoare, pentru a termina vijelios, victorios. S-a dovedit a fi un corp unitar, dar cu „11 capete" în teren și un creier inspirat pe tușă. Fără să exagerăm, trebuie să recunoaștem că de puține ori am văzut pe gazon o echipă așa de sudată, așa de decisă și, de asemenea, sublimă —, întrucît a jucat pentru ea, pentru public, pentru presă, pentru antrenori, pentru drapelul țării... Aplaudînd echipa sub propriul imn — atunci cînd solemnitatea ridica în picioare amicii și inamicii ei — vedeam pentru prima dată spectatorii, țara toată identificîndu-se cu FOTBALUL ! Iar dacă președintele Sandro Pertini a refuzat să se fotografieze cu trofeul F.I.F.A., înseamnă că a înțeles că Enzo Bearzot a fost genialul sculptor al *squadrei*. Iubind munca justițiară și crezînd în capacitatea creatoare a oamenilor (jucători fără „vîrstă" în fotbal), Bearzot, care îndurase ca nimeni altul ani și ani tot felul de insulte adresate de coaliția presă-public, omul acesta care, prin inteligență și vocație profesională de dirijor de filarmonică, a transformat ideea, vorba în fapte, el care a crezut în discipolii săi (mai ales în Rossi — marele penitent „Pablito", care timp de doi ani a stat în umbra stadioanelor), el, antrenorul cu cipilică punînd punct calvarului, l-a încorporat pe „Pablito" la 28 mai, la Geneva, în echipa națională... și, pentru a „plăti" tuturor revoltaților în genunchi, i-a ridicat acum în picioare, rostindu-le cel mai lung discurs de mulțumire din carieră : „Nu am memorie decît pentru victorie !"

Bearzot n-a schimbat echipa decît în cazuri de forță majoră ; iată ce le răspundea doritorilor de schimbare : .....altceva nu

știți, schimbați, schimbați..., a schimba înseamnă a improviza, iar eu am nevoie de o *squadra* sudată, fără rivalități între jucători, manifestînd o mare coeziune și defecte doar pentru o clipă, ca ale individualităților la nivel de Zico și Maradona... echipa are nevoie de încredere în tot ceea ce face ea... A o întoarce pe dos înseamnă a nu te pricepe să faci nimic bun". El, care l-a „fabricat" pe Dino Zoff ca „înger păzitor", pe Rossi ca „rege al golurilor"... el, Bearzot — în ciuda vînturilor și mareelor — a ținut timona așteptînd ziua de 11 iulie 1982 !

PAOLO ROSSI — JUCĂTORUL FĂRĂ MENISCURI

Cum „Mundialul" '82 a fost cîştigat de o echipă europeană — Italia — şi cum golgeterul ediţiei a fost tot un italian — Paolo Rossi —, se impune să ne oprim asupra biografiei lui Pablito, diminutiv la care ţine chiar jucătorul a cărui traiectorie rămîne unică !

...A debutat la Pratese, un club din Florenţa, unde a jucat de la 11 la 15 ani. Remarcat de clubul Juventus din Torino, semnează aici, la 16 ani, primul său contract. Dar pînă la 19 ani Paolo Rossi a plătit greu tribut neşansei. A trebuit să suporte patru operaţii la genunchiul stîng (rămînînd practic fără meniscuri), la care s-a adăugat şi fractura palmei. Şi, culmea, a suferit toate accidentele în meciurile jucate la nivel local contra echipei Torino Primavera ! Deoarece la Juventus se spunea că a stat mai mult prin spitale decît pe gazon, a fost lăsat să plece la Lanerosi Vicenza.

„Pablito" crede că este un lucru bun să-ţi părăseşti părinţii de timpuriu, de la 18 ani, pentru a-ţi forma o experienţă proprie de viaţă. Trăind pentru fotbal nu poţi rămîne agăţat de fusta mamei. La 21 de ani era şeful de coloană al generaţiei şi vîrful central al *squadrei azzurra* în Argentina '78, într-o formaţie în care figurau 9 juventişti. Privindu-l atunci, Just Fontaine a remarcat : „...îmi seamănă... este un atacant cu un registru complet... inteligent în «un-doi»-uri cu Bettega cu care formează un cuplu perfect sudat (în ciuda faptului că el juca între 9 juventişti),... extraordinara aptitudine de a depăşi pe extreme (graţie unui demaraj mai brutal ca al oricui şi cu un registru tip Garrincha de fente — *n.n.* poate pentru că acesta avea un picior mai scurt, iar Rossi rămăsese fără meniscuri ?)... protecţia balonului, pasele şi şutul excepţional la poartă..."

Începutul carierei sale a fost foarte agitat, culminînd cu suspendarea pe doi ani pentru implicaţii în „marea leşie" a

lui „Totonero" sau, cum spunea actul de acuzare, pentru delictul de a fi trucat meciuri și rezultate, fraudă care a fost recunoscută, dar neprobată în ceea ce-l privește...

Astfel, Alvaro Trinca l-a denunțat pe Paolo Rossi că a încasat un cec de 2 milioane de lire împreună cu trei dintre coechipierii săi, pentru a truca meciul Avellino-Perugia. Era vorba de un meci egal. Scorul ales era 0—0. Dar Rossi ar fi cerut să marcheze două goluri mai degrabă decît să primească bani. Și pînă la urmă rezultatul final a fost 2—2. Vina lui „Pablito" nu a fost demonstrată și, pentru că a fost „acoperit" de coechipierul său Mauro Della Martica, unul din încarcerații de la Regina Coeli... Rossi și-a regăsit posibilitatea de a-și demonstra valoarea, de a-și face un loc sub soare cu ocazia Campionatului mondial '82. A urmat trimiterea în Divizia B a vestitului A. C. Milan (cu excluderea din viața sportivă a președintelui Felice Colombo, care deținea acțiuni în valoare de 1,5 miliarde de lire din capitalul social), suspendarea pînă la 2 mai 1982 (inițial, penalizarea era de trei ani !) a lui Paolo Rossi, „copilul drag al *calcio*"-ului, era actul de curaj al Federației care ținea să dovedească tuturor că fotbalul italian nu cruță pe nimeni. Întrucît era unul dintre jucătorii cei mai populari, s-a vrut să se dea (cu el) un exemplu sever. Dar cum Italia organiza campionatul european internațiuni în 1980, Paolo Rossi, care tot timpul era convins că i se face o mare nedreptate, spera într-o amnistie. Contrar așteptărilor, vehemența cu care și-a susținut nevinovăția i-a adus o nouă suspendare, transformată apoi într-o amendă grea.

A vrut să plece în Africa de Sud — țară unde putea juca nefiind afiliată la F.I.F.A. —, însă s-a răzgîndit (cu toate că acolo primea într-o oră atîția bani cît primea într-o lună în Italia cînd juca !). A vrut chiar să se lase de fotbal... la sugestia lui Mazzola, care i-a propus să vină să se antreneze la Internazzionale, iar în timpul liber să lucreze cu publicul în numele clubului, dar președintele lui Vicenza, Farina, proprietarul jucătorului penitent, și D'Attoma, președintele Perugiei care-l deținea pe „Pablito" cu „împrumut" pe un an (pentru că Vicenza nu reușise să promoveze în A în sezonul trecut) au respins public ofertele lui Sandrino Mazzola, spunînd că : „valoarea lui Paolo Rossi nu este știrbită de decizia de suspendare ; el este doar un capital care nu va putea satisface interese timp de doi ani, dar valoarea lui absolută rămîne foarte ridicată".

Reîntoarcerea lui în fotbal se va face la... Juventus (care între timp îl achiziționase, după ce cu ani înainte îl vînduse !)

cu ocazia meciului jucat la Udine. Înscrie un gol, iar echipa, o avalanșă (5—1). Juventus își exprima o infimă opțiune pentru a cîștiga un nou titlu, iar fotbalul italian își regăsise echipa „regină" a deceniului și șuteurul de temut. Era un semn favorabil cu cîteva zile înainte de finele campionatului italian și la cinci săptămîni de C.M. '82. Căci Enzo Bearzot, care a urmărit meciul cu Helenio Herrera, venit în vizită la Veneția (orașul său adoptiv), a simțit că era timpul ca gloria trecutului să se apropie de actuala *squadra azzurra* care nu reușea rezultate pe măsura valorii jucătorilor.

Eliberat psihic prin acest gol marcat, Rossi declara : „În sfîrșit, joc la un mare club. S-a terminat cu revanșa. Nu vreau să mă mai gîndesc de acum înainte decît la titluri, la bucuriile fotbalului. Sînt fericit că joc la Juventus. În sfîrșit, un club mare unde normal ar trebui să rămîn multă vreme. Am dorința să recîștig timpul pierdut. Antrenorul Trappatoni este un om de dialog, prieten cu jucătorii, dar, pentru că nu se lasă călcat în picioare, trebuie să cîștigăm toate titlurile posibile". Apoi și-a înzecit eforturile pentru că întreaga Italie aștepta de la el o contribuție decisivă în ocuparea unui loc superior ediției C.M. '78. Și, deși într-un interviu afirma că : „Bineînțeles, noi nu ne numărăm printre favorite și ar părea utopic să ne gîndim la titlul suprem", Paolo Rossi obținea, totuși, în Spania un cumul : „coroana" supremă, gheata de aur (a înscris 6 goluri), balonul de aur (considerat cel mai bun jucător) ; iar Juan Sol, vechiul jucător al lui Real Madrid, i-a înmînat o reproducere a Cupei Mondiale din aur, avînd montate două diamante, de o valoare de 35 000 franci francezi.

Dar pînă atunci ? În noiembrie 1981, într-un meci amical cu Anderlecht, a marcat cu „Juve" un gol. După 4 mai 1982, Bearzot îl încuraja, spunîndu-i că golurile lui sînt chestiuni de ritm care vor veni. Însă nimic în meciurile cu R. D. Germană și Elveția. Mai grav, nimic la campionatul mondial contra Poloniei și Perú-ului. Culmea, nici chiar contra Camerunului. Presa era agitată, lumea nu mai credea... Deci, cu numai șase zile înainte de final, el nu mai marcase nici un gol. Cine ar mai fi îndrăznit să afirme că i se va atribui titlul de golgeter ar fi fost considerat nebun sau un profet mincinos. Și, totuși, în trei meciuri a înscris șase goluri ! De șase ori a sprintat de-a lungul liniei porții într-un gest splendid și înălțător ca într-un ritual. A șasea oară i-a îngenuncheat pe vest-germani. La urmă, o piramidă a nebuniei, în care Rossi cu brațele în sus domina gazonul pe care toți adversarii îl călcaseră. Rossi rupsese vraja...

Dacă pînă la 5 iulie (de la 4 mai cu Udine 5—1) Paolo Rossi nu marcase nici un gol în Italia, atunci, în Spania, în ultimele șase zile, el a devenit golgeterul C.M. '82. În partida cu Brazilia a reușit un excepțional hat-trick ! Și apoi îl vedeam escaladînd în finala cu R. F. Germania — datorită primului gol — scara ce duce la tribuna de onoare pe Enzo Bearzot, cu surîsul pe buze. Enzo Bearzot care investise în el toată priceperea sa. Iar el, „Pablito", făcea cu ceilalți turul de onoare, turul de fericire, turul de sărbătoare, ca într-un tablou florentin, celebrînd gloria *squadrei !*

M-am oprit la Paolo Rossi și nu la alt „geniu" european pentru că el a răspuns cîndva că nu se teme că ar putea fi răpit, deoarece, de 60 de ani încoace, nici un fotbalist nu a gustat din „această" plăcere și, în afară de aceasta, nici un președinte n-ar plăti răscumpărarea cuiva. Iar Mafia, am spune noi, cunoscînd popularitatea acestor titani, n-are intenția să-și facă amicii... inamici. De altfel, rupîndu-i-se un picior, valoarea lui comercială ar fi zero și atunci... Totuși, fenomenul „Pablito" a întrunit sufragiile tuturor și fiindcă în Italia fotbalul este un rug unde sînt arse permanent toate „stelele" care cad. Parcă nicăieri în lume ca în „cizmă" teama de a nu pierde (miza în sine) nu este atît de mare, iar antrenorii atît de repede „înălțați", în timp ce jucătorii sînt dați uitării ! Cea mai insignifiantă înfrîngere capătă atît de repede proporții de cataclism, încît mai nimeni nu îndrăznește să-și asume și riscuri spectaculoase. Motiv pentru care *catenaccio*-ul este împănat tot mai des cu jucători străini — artiști ai spectacolelor de finețe tehnico-tactică — de genul lui Cerezo, Prohaska, Platini, Maradona, Socrates, Zico, Francis, Passarella, Junior, Briegel, Elkjaer, Brady, Falcao ș.a.m.d. În ciuda faptului că știe la ce se expune practicînd în anii cei mai frumoși ai tinereții această meserie, Rossi nu uită să spună că : „...i-am acceptat toate servituțile știind foarte bine că voi avea încă multe bucurii, iar meseria de fotbalist îmi va aduce pe lîngă consacrare și tot ceea ce-mi va garanta o viață lungă, fără privațiuni financiare".

Acesta este fotbalul în general și cel italian în special. Acesta este Paolo Rossi care primește zeci de scrisori de la cei aflați în impas (tot el sprijină acțiunea asociațiilor de ajutorare a copiilor) și care a început cu „El Mundial" '82 o nouă carieră fotbalistică cu totul excepțională. Sperînd ca neșansa să-l ocolească. Mai ales că „...atunci cînd ești sportiv de nivel înalt și cînd în mod nedrept ești împiedicat să-ți practici meseria, pe toată durata suspendării te gîndești la

revanșa pe care o vei lua pe teren", a ținut să spună cînd „rendez-vous"-ul din Peninsula Iberică venea la momentul oportun. Și dacă atunci cînd paginile ziarelor îi publicau fotografia ca implicat în afacerea Totonero (și nu acuzat !), chiar și aceia care-l iubeau cu adevărat au rostit cuvintele „Și tu, Paolo ?", iată că acum, cînd a acumulat atîtea recompense — și poate încă nu s-au terminat — Italia și lumea întreagă așteaptă de la el noi minuni... Pe care însă nu le-a mai putut proba. Transfer de la Juventus, eșec în calificarea Italiei la „Euro '84" și rezervă în Mexic. „Tatăl" său adoptiv, Enzo Bearzot, l-a preferat pe Altobelli, iar el, țintuit pe banca de lîngă tușă ca spectator, suferea în tăcere. Intuia că ziua retragerii a sosit, naționala și Italia spunîndu-i : „Salut... și-ți mulțumim, «Pablito» !"

Cît este legendă nu prea știu... ceea ce am scris este purul adevăr, uneori, atît de crud ! Cu ei... cu noi toți care am trăit în el... și dacă ne-am naște încă o dată, și încă o dată, tot mingii, balonului rotund, i-am închina întreaga viață. Să nu ne întrebați de ce ! Fiindcă răspunsul ar fi tot : de ce ? Cu toate că toți știm aforismul lui Balzac : „Gloria, tristă marfă ! Costă mult și nu durează..."

PELÉ — SOARELE NOSTRU DUMINICAL

Superbul bolid de metal al erei ce-o trăim călărind întruna cînd pe umerii norilor încruntați, cînd urcînd pe cîmpia de stele, tremura din toate încheieturile în lupta sa oarbă cu norii de tăciune luminați din cînd în cînd de fulgere și trăsnete apocaliptice... Așa îmi reamintesc o parte din drumul spre Chile pînă cînd ș-au stins luminile în Boeing-ul 707 ce ne avertizau : „nu mai fumați... legați-vă centurile de siguranță... vă rugăm".

...Știam din copilărie că mitologia a inventat eroi. Acum însă mă îndreptam spre „Țara de Foc" să văd în ce măsură Pelé este ficțiune sau soarele duminical al fotbalului planetar. Al acestui joc de uzură a nervilor, oscilînd între fericire și furie, între dorință, echitate și dreptate... Mai știam că marii fotbaliști (văzuți de mine, dar și din povestiri) înnobilează fotbalul fiindcă îl iubesc pînă la uitarea de sine, iar unii, se spune, ar fi în stare să-și dea și viața pentru el. Atunci, ca și acum, îmi pare dificil, aproape imposibil să găsesc cuvintele potrivite pentru a descrie dimensiunea valorii, culoarea magiei astrului Pelé ! Un fotbalist genial, priceput în orice acțiune, făcînd permanent proba supremației sale.

„Perla neagră" a reușit — ca puțini alții de pretutindeni — să transforme stadionul într-un teatru strict personal, într-un sanctuar ce vibra cînd prelua balonul, cînd îl amortiza pe piept sau pe cap, îl pasa, îl conducea sau dribla felin, cînd apela la cupluri pentru „un-doi"-uri, cînd marca goluri ca nimeni altul... Dar ce nu a putut executa acest vrăjitor al balonului rotund ?

Pelé a rămas fidel spiritului profund umanist al jocului, fotbalul fiind pentru el un joc colectiv, altruist, unde inițiativa individuală se putea manifesta perfect în cadrul echipei. Ceea ce implică respectarea libertății coechipierilor, regulă de la care Pelé nu s-a abătut niciodată. Alți mari titani și-au dato-

rat succesele unei concepții diferite, dictate de valoarea tehnică și psihică, de fotbalul realist, dominat de rentabilitate — al căror produs au și fost. În schimb, Pelé a dominat lumea cu arta sa fotbalistică, privilegiu al artiștilor și evident interzis oamenilor de afaceri.

Spre surprinderea unora, îl regăsim în Mexic '70, la un campionat mondial, unde a fost mai incendiator decît soarele arzător al Mexicului. Dintotdeauna el a purtat tricoul cu numărul 10 ca „rege", secondat de „prinții" Garrincha, Tostao, Gerson, Jairzinho..., luptînd pentru toate mingile, lansîndu-se în acțiuni defensive în fața porții proprii pentru ca apoi să plonjeze cu vigoare diabolică în atac. Prin curajul său, prin admirabila luciditate, ca și prin experiența și remarcabila sa condiție fizică, a înmărmurit și la o vîrstă de „bunic" lumea contemporană. Nu o dată, pentru a-l anula, adversarii săi s-au abătut de la principiile fair play-ului, unii dintre ei recurgînd chiar la nepermise acte de violență.

În Mexic '70, avînd privilegiul vîrstei și al deplinei maturități, dar și cu simț tactic ascuțit, a jucat mai retras, în mijlocul terenului, pentru a-și scoate „agresorii" din dispozitiv. Surprinzătoarea autoritate a lui Pelé a izvorît întotdeauna din predispoziția sa pentru cultura fotbalistică, din pasiunea sa devoratoare pentru fotbal. Iar atunci, în craterul de la „Azteca", un „bătrîn" a probat din nou ce înseamnă tinerețea talentului, demonstrîndu-ne (dacă mai era nevoie) nu numai marile sale calități de distribuitor, dispecer, dar și recunoștința sa față de balon ; căci cu ocazia marcării celui de-al 1 000-lea gol, el din nou a luat balonul în mînă și l-a sărutat îndelung... Acțiunile sale pe gazon contraveneau uneori principiilor eticii sportive, căci adversarii se tîrau... cerșeau milă, îndurare ! Iar uneori, hipnotizați, deveneau chiar „soldați de plumb". Poate vă mai reamintiți șutul de K.O. pentru portar, la Mexic '70, cînd semna cel de-al patrulea și ultimul gol al finalei. Un spectacol demn de-o finală pe fondul sonor al unei pasiuni în care fotbalul înseamnă pentru el — ca și pentru noi — un sentiment de autentică mîndrie, izvorît din adîncul sufletului. Căci Pelé nu mai jucase o finală de la cap la coadă de 12 ani, din 1958, cînd debutase (copil fiind !) în Suedia.

De la „Azteca" s-a plecat iarăși cu amintiri de vis : spectatorii, la unison, i-au adus un ultim omagiu (așa se credea atunci, că va pune ghetele în cui !), scandîndu-i numele minute în șir. Un stadion întreg îi era din nou devotat...

Încă de mult Pelé devenise un nume istoric, o legendă vie, un mare și uluitor adevăr ! O prezență naturală în muzeul fotbalului, în muzeul figurilor de ceară din Londra, în inimile noastre..., făcînd ca stadionul să traseze viitorul drum al „regilor" neîncoronați ai balonului rotund. El nu a spus pardon nimănui (ca și Dobrin pe timpuri !), fiindcă nu provoca. Iar cînd marca un gol, „fugea" puțin în cer... Cînd însă marca un coechipier, plonja din neant peste capetele mulțimii, străbătut de o copilărească și afectuoasă plăcere. Surprinzîndu-i entuziasmul întipărit pe față, rămîneai uimit de profundul său profil uman. Poate de aceea, după fiecare partidă, era „înghițit" de mulțime și apoi ridicat ca un sfînt pe umerii Olimpului...

Unele gesturi considerate de presă ca teatrale confirmau mai degrabă teama ca nu cumva un „călău" să-l priveze de posibilitatea efectuării turului de onoare... decît virtuțile lui de comedian. Căci numele lui reprezenta fantezia și, de aceea, la sfîrșitul meciurilor, toată lumea se ridica în picioare omagiindu-l pe magicianul tuturor timpurilor, pe acest veritabil demiurg. Iar el era purtat în triumf într-o pură beție de fericire.

Ca împărații din caleașca poveștilor ce ne-au încîntat anii copilăriei, saluta mulțimea de admiratori, imense mase de spectatori care striveau tribunele stadioanelor spre a vedea cu propriii lor ochi acest fascicol de lumină, acest proiector de mari speranțe că Terra, rotundă și ea ca balonul în care toți dau cu piciorul, va rămîne teatrul întrecerilor sportive și nu se va transforma într-o planetă înghețată nuclear !

...Cel mai mare fotbalist al tuturor timpurilor a crescut în înălțime pînă la 1,69 m. Ca și alți jucători care și-au înscris numele în istoria fotbalului : Gento, Maradona, Johnston, Keegan, Kopa, Giresse..., nume aparținînd unor oameni care au atins înălțimi fizice „cosmice", fiind mai aproape de pămînt ca gabarit decît de cer. Dar, spre deosebire de ei, Pelé a fost unicul jucător care a lăsat un nume demn de a fi înscris în paginile unei mitologii moderne.

După cum bine știm, acum, în țara lui Pelé confruntările fotbalistice nasc evenimente, iar evenimentele, cu timpul, capătă aureolă legendară. Astfel că în Brazilia fotbaliștii cresc ca floarea de colț în Carpații noștri. Primele „clase" fotbalistice le fac, după cum știm, pe unde apucă..., apoi se străduiesc să devină glorii măsurate în fluvii și oceane de cruzeiros, dolari, lire, pesetas, mărci... sau lingouri ! Uitînd în cele din urmă imaginea vieții lor din copilărie, care se identifica cu aceea a balonului rotund, rulat la nesfîrșit în colbul străzilor, pe

terenurile virane, pe cuptoarele de nisip dogorind sub razele soarelui nemilos de pe plajele rămase nume de farmec în istorie...

Din această succintă trecere în revistă a fotbalului de mare spectacol practicat de celebrul Pelé reiese că el ne-a dat adevărata măsură a virtuozității artistului, concretizată într-un joc ofensiv curajos, îndrăzneț, tehnic, cutezant tactic... un festival permanent. Dar Pelé — soarele fotbalului nostru de duminică — a fost și a rămas O STEA care n-a căzut niciodată în gol pentru a putea fi arsă pe rug... nici în America de Sud, nici în America de Nord, nici în bătrînul continent Europa. De aceea, în încheiere, îmi revine misiunea plăcută să las pe mai departe generațiilor care vin imaginea onestității profesionale a inegalabilului artist, simbol al unui fotbal de vis, adică : PELÉ !

Cum un meci este totdeauna o clipă de viață, știm de-acum că, avîndu-l pe Pelé în „templu", un meci devine sinonim cu viața însăși. E spovedania mea, a învinsului de către fotbalul seducător, înnobilat de acest „zeu" pămîntean, adevărat Gulliver în țara piticilor. Cu atît mai mult cu cît și datorită lui, pe planeta Pămînt, sigur, soarele pasiunii noastre pentru fotbal nu se va culca niciodată... niciodată... niciodată...

O NOUĂ AVENTURĂ FOTBALISTICĂ: „MUNDIALUL" MEXICAN '86

Vai, vai ce repede trec anii ! Mai ieri comentam unele episoade ale cîtorva precedente ediții ale somptuoaselor turnee finale ale campionatelor mondiale și iată că, între timp, înaltele platouri ale Mexicului primesc, pentru a doua oară, oaspeți de cel mai autentic profesionalism fotbalistic. De fapt n-am uitat încă ediția a IX-a, desfășurată în 1970, tot în țara aztecilor, fiindcă ea s-a înscris în memoria noastră ca una din cele mai fascinante. Pentru noi fiindcă, la Guadalajara, România, în „grupa leilor", a făcut o figură onorabilă ; pentru FOTBAL fiindcă Brazilia — cu Pelé mai diabolic ca oricînd, la o vîrstă cînd unii îi cîntau veșnica pomenire — nu numai că a intrat definitiv în posesia CUPEI care a purtat numele nemuritorului Jules Rimet (... din păcate, nu pentru totdeauna, fiindcă a fost furată și topită), ci pentru că ne-a trasat calea cosmică a jocului cu balonul rotund. Cu toate că de-atunci și pînă astăzi n-a mai reușit performanța de a cîștiga trofeul (ce poartă acum numele de „zeița înaripată"), Brazilia a continuat să ne furnizeze jocuri de farmec spectacular, cu adevărat legendare...

Aventura la care ne referim a început după ce, la 15 decembrie 1985, micuțul nepot al lui Guillermo Canedo a tras la sorți seriile în fața a peste 1 300 de acreditați ca martori oculari, iar festivitatea a fost transmisă la televiziune în lumea întreagă. Printre absenții țărilor calificate se numărau Polonia, Irlanda de Nord și Maroc. În schimb au participat ca interesați oameni din R.P. Chineză, Japonia, Cuba, Olanda, Guatemala, Chile, Statele Unite...

Întrucît Columbia renunțase să organizeze această ediție, a XIII-a, mai multe țări s-au oferit s-o găzduiască, însă F.I.F.A. a găsit de cuviință ca Mexicului să i se facă această onoare. Dar, la 19 septembrie 1985 pămîntul aztecilor a fost zguduit de un violent cutremur. Parcă era un făcut. Și la ediția din 1962 din Chile, țara-gazdă fusese devastată de un seism similar. Acum,

cel mai grav răvășită a fost Capitala, Ciudad de Mexico, populată de 17—18 milioane de suflete (se fac estimări că pînă în anul 2000 populația Capitalei va atinge fantastica cifră de 30 milioane de oameni !).

Privind imaginile televizate, fotografiile color etc. care imortalizau efectele cataclismului, erai convins că, practic vorbind, campionatul mondial nu se va mai putea desfășura în Mexic. Mai ales că și turnul televiziunii (mîndria marii societăți organizatoare a „Mundialului" al cărei președinte era Guillermo Canedo) se prăbușise peste 74 de morți. Blocuri întregi avariate, sute de pereți în echilibru instabil.., dar Joao Havelange (președintele F.I.F.A.), prezent rapid la fața locului, a constatat că nici un stadion nu a fost atins.

Investițiile marilor întreprinderi multinaționale (Coca-Cola, I.B.H. Ford, Kodac în special), alocate chiar a doua zi, au constituit cel mai puternic argument în favoarea acestui turneu de prestigiu. O țară roasă de o enormă datorie externă (80 miliarde de dolari în 1983, 120 de miliarde în 1985 !), unde inflația atinge cote uriașe (92%) și se conjugă cu devalorizarea cronică a peso-ului (490% între 1983—1985)... ei bine, această țară lovită de o catastrofă naturală care majora datoriile economice s-a lansat, totuși, în aventura organizării campionatului mondial. Numai că pentru organizatori... n-a fost nici o problemă.

Guillermo Canedo — președintele comitetului de organizare a „Mundialului" '86 — împreună cu „señor" Asscaraga, președintele imperiului „Televisa", societate de televiziune particulară, dispuneau de mai mult de 300 de canale în limba spaniolă în Statele Unite și 5 canale pe teritoriul mexican. „Televisa", prin interpusul G. Canedo, a obținut acordul lui Joao Havelange, președintele F.I.F.A., care i-a încredințat responsabilitatea „Mundialului", și astfel competiția a realizat beneficii de un nou gen, perfect adaptat realităților economice de la sfîrșitul secolului XX. Și cum era știut că Havelange nu va lăsa să intre „mărfuri" de tot soiul în „templul" său, a precizat că va fi un „Mundial" modern, vîndut sectorului particular, care va cîștiga serios în eficacitate și, de asemenea, în emoții puternice, atît pentru martorii oculari, cît și pentru ascultătorii transmisiilor de radio. Iar F.I.F.A, din beneficii, va repartiza 25% federației mexicane, 10% F.I.F.A. și 65% celor 24 de participante.

Cînd Canedo a preluat dreptul de organizare de la Columbia, Mexicul se angajase să realizeze instalațiile necesare pentru a transmite cele 52 sau 53 de partide ; în total, peste cinci mii de ore de transmisii. De fapt cele două companii „Televisa"

și „Canal 13" s-au asociat pentru „Mundial" sub numele de *Telemexico '86*. După Canedo : „...instalațiile lui Telemexico puse la dispoziție de radio și telereportaje nu există în nici o altă țară din lume (*n.n.* — numai că transmisiile au fost calitativ mai proaste ca niciodată, multe țări somînd Mexicul să le corecteze pentru a nu rezilia contractul). Prețurile (*n.n.* — piperate) reflectă calitatea serviciilor prestate. Ca și diferența între un hotel de cinci stele și unul de trei". De fapt, și „Mundialul" din '70 a fost finanțat în parte de particulari, președinte fiind tot Canedo. Acum, 15% din vînzarea biletelor a revenit comitetului de organizare, pentru acoperirea cheltuielilor de ordin organizatoric. Restul — publicitate, dreptul de transmitere, bilete vîndute — urma să revină F.I.F.A. care, după cum s-a precizat, avea să împartă premii echipelor proporțional cu locul ocupat.

Ca să liniștească spiritele, Guillermo Canedo — care are 65 de ani și este vicepreședinte F.I.F.A. — a mai declarat că nu este dispus ca în 1990 să-i succeadă lui Joao Havelange în fruntea F.I.F.A. Poate și fiindcă această funcție nu-i aduce beneficii și pe altă linie (el lucrînd, după cum știm, la televiziune), în timp ce brazilianul este angrosist în afaceri cu cafeaua ! De asemenea că „el, Havelange, s-a devotat de 12 ani F.I.F.A., reușind să schimbe mult fizionomia fotbalului. Ceea ce face foarte dificilă găsirea unui nou președinte". Astfel că Havelange a fost iarăși reales președintele F.I.F.A. cu ocazia congresului ținut în Mexic. „Este o onoare și o satisfacție să mi se discute numele, dar obligațiile personale, familiale și profesionale îmi interzic să primesc un asemenea post care m-ar obliga să abandonez totul pentru a putea menține ritmul de muncă impus de Havelange... În 1968, cu ocazia Jocurilor Olimpice, am mai refuzat acest post. În acel timp Joao Havelange era președintele Confederației braziliene și el mi-a cerut să-mi depun candidatura, asigurîndu-mă de sprijinul său. N-am făcut-o, și din 1974 Havelange a devenit el președintele F.I.F.A."

După ce s-a stabilit calendarul general, Guillermo Canedo a garantat că va fi respectat cu cea mai mare strictețe. Într-adevăr, așa a și fost. Și a mai subliniat, cu mai multe luni înainte, necesitatea prezenței Braziliei, deoarece fără ea un campionat mondial n-ar fi campionat mondial. Pentru el a fost o mare ușurare faptul că Santana a acceptat funcția de selecționer-antrenor ; și aceasta pentru că „Brazilia este unica țară care prin stilul ei de joc și ideile sale despre fotbal poate în trei luni prepara o selecționată capabilă să cîștige un campionat mondial". Numai că de data aceasta n-a mai fost așa...

La 16 februarie 1986 Tele Santana a anunțat că toți cei 28 de jucători vor fi supuși unor teste medicale tradiționale, pentru a se evita surprizele ulterioare. În ce privește altitudinea, doctorul Vivacqua recunoștea că Brazilia avea experiența unui program excelent de adaptare încă din 1970. Deși între timp medicina sportivă s-a modernizat, Santana, fidel amicilor și ideilor sale, a fost ferm convins și a crezut în talentul și omogenitatea echipei din '82 care „a jucat unul dintre cele mai superbe meciuri de fotbal susținute de vreo selecționată braziliană vreodată.". El însă a uitat că brazilienii exilați în Italia — Junior, Cerezo, Edinho, apoi Zico, Socrates, Falcao (reîntorși între timp și multă vreme accidentați) — nu vor putea ajunge la pregătiri decît tîrziu. Cert este că nici Canedo și nici Tele Santana n-au fost în stare să pună Brazilia în șa ! Înainte de a trece în revistă jocurile ei din primul tur și apoi din optimi, vrem să subliniem neseriozitatea de care au dat dovadă cînd i-au lichidat ca antrenori atît pe Parreira și Edu și, numai după 4 luni, și pe Evaristo Maceda (52 ani). Aceasta fiindcă frămîntările au degradat atmosfera și la nivelul conducerii. Deoarece toate pronosticurile s-au anulat, iar Blos a pierdut alegerea ca președinte al C.B.F. (și o dată cu el și Zagalo ocazia de a reveni selecționer, ca și la „Mundialul" '70). Așa s-a făcut că Pinto Guimaraes va conduce timp de patru ani fotbalul brazilian și Tele Santana campania '86.

Deci putem aprecia că nici o țară organizatoare n-a fost atît de protejată de nebunia oamenilor ca Mexicul de această dată. Poporul n-a înregistrat nici un deficit (poate doar faptul că... n-au cîștigat mexicanii Cupa !). Capitalurile particulare și-au asumat răspunderea în întregime, iar guvernul mexican a depus și el o cauțiune pe lîngă F.I.F.A., care a oferit o garanție considerabilă asupra vînzării biletelor și a drepturilor de retransmisie televizată. După ce la deschiderea oficială G. Canedo a spus că „Mexicul deschide brațele tuturor locuitorilor «Terei»", și Havelange a insistat asupra „respectării jocului pentru a reda adevărata valoare noțiunii de fair play și din dorința de a vedea un «Mundial» de neuitat", știam că mexicanii vor face totul să fie așa. Dar și noi toți ne-am deschis larg brațele și ne-am dorit ca singurul învingător să fie FOTBALUL !

Înainte de a intra în problemele „Mundialului" propriu-zis considerăm că un scurt omagiu adus absenților este binevenit. Căci oricum s-ar fi procedat (și să ne reamintim că din 1970 niciodată campionatul mondial n-a reușit să definească — sau să păstreze — o formulă de competiție satisfăcătoare, împotmolindu-se în calcule și pierzînd mult din ceea ce face șarmul

său), nu toți au putut participa în același timp la simpozionul fotbalistic Mexic '86. Și atunci hai măcar să-i notăm noi, pentru că n-ar fi exclus să găsim printre ei, în Italia 1990, pe viitorul campion mondial !

După barajele Australia—Scoția și Siria—Irak, catalogul celor 24 de țări calificate (din totalul de 121 înscrise și angajate în eliminatorii pînă la 7 decembrie 1983) — dintre care două din oficiu (Italia, ca deținătoare a titlului precedent, și Mexic, ca țară organizatoare) — s-a completat cu Scoția și Irak. O multitudine de mari echipe, de mari jucători au rămas acasă, instalîndu-se comod în fața micilor ecrane, departe de zgomotul arenelor cu care erau obișnuiți. O succintă trecere în revistă, chiar dacă uneori vom fi subiectivi, impune atenției țări ca : Olanda, Țara Galilor, Iugoslavia, R.D. Germană, Cehoslovacia, Austria, Suedia, Camerun, Chile, Perú, Tunisia și, evident, România.

Acest scurt omagiu adus echipelor eliminate l-am considerat necesar nu numai fiindcă regretăm lipsa uneia sau alteia sau pentru a sugera că unele au luat locul celorlalte, ci pentru că le apreciem la justa lor valoare atît pe ele, cît și pe marii lor jucători care nu o dată au ridicat clasa fotbalului cu ocazia unor mari sărbători ca aceasta din țara aztecilor.

Un alt factor interesant considerăm a fi modul cum s-au pregătit — în general — echipele. De exemplu, Argentina, care a sosit prima în Mexic, la 6 mai, a plecat ultima cu „zeița" în brațe. Între timp, a disputat meciuri amicale în Columbia, la Bogota, la peste 3 000 m altitudine (exceptîndu-i pe Maradona, Pasarella, Burruchaga, Barba și Fillol). Irakienii, bulgarii, uruguayenii și belgienii au ales Toluca aflată la o altitudine de 2 650 m, iar spaniolii și francezii s-au instalat în același oraș, la Tlaxcala, 2 600 m. Portughezii (care se pregătiseră la Saltillo) au venit la Monterrey, 538 m altitudine. De altfel, toate echipele din grupa F. (Maroc, Anglia, Polonia, Portugalia) au sosit la altitudinea de circa 540 metri, deoarece acolo urmau să se dispute jocurile pentru obținerea locurilor de promovare în manșa eliminatoriilor de tip cupă. Excepție a făcut partida Maroc-Portugalia, programată pe 11 iunie la Guadalajara la ora 16,00. De altfel, toate meciurile grupei F au fost programate numai la această oră, spre deosebire de grupele B și D care urmau să se desfășoare numai atunci cînd săgețile soarelui plonjau pe verticală...

Să ne reîntoarcem puțin și la zilele cînd s-au tras la sorți seriile, s-au fixat orașele, calendarul și alte cîteva detalii.

Inițial au fost precizați capii de serie, și anume :

MEXIC (țară organizatoare), *Italia* (campioană mondială 1982), *R.F. Germania* (bicampioană mondială), *Franța* (campioana Europei '84), *Polonia* (semifinalistă '82), *Brazilia* (tricampioană mondială).

Apoi, echipele au fost repartizate valoric în trei urne după cum urmează :

1. Uruguay — Argentina — Paraguay — Anglia — U.R.S.S. — Spania ;
2. Maroc — Algeria — Coreea de Sud — Irak — Canada — Danemarca ;
3. Portugalia — Bulgaria — Irlanda de Nord — Scoția — Belgia — Ungaria.

După cum vedem :

— *Europa* a avut 14 locuri și a primit următoarele numere : Italia 1, Bulgaria 2, Anglia 24, Belgia 6, Danemarca 20, Scoția 19, Spania 14, Franța 9, Ungaria 12, Irlanda de Nord 16, Polonia 21, Portugalia 23, R.F.Germania 17, U.R.S.S. 11 ;

— *America de Sud* 4 locuri : Argentina 3, Brazilia 13, Paraguay 7, Uruguay 18.

— *Africa* 2 locuri : Algeria 15, Maroc 22 ;

— *Asia* 2 locuri : Coreea de Sud 4, Irak 8 ;

— *America de Nord* (CONCAF) 1 loc : Canada 10 ;

— *Mexic* — țară organizatoare 5.

În final „ghiocul" a scos la iveală 6 grupe :

GRUPA A : Italia — Bulgaria — Argentina — Coreea de Sud.

GRUPA B : Mexic — Belgia — Paraguay — Irak.

GRUPA C : Franța — Canada — U.R.S.S. — Ungaria.

GRUPA D : Brazilia — Spania — Algeria — Irlanda de Nord.

GRUPA E : R. F. Germania — Uruguay — Scoția — Danemarca.

GRUPA F : Polonia — Maroc — Portugalia — Anglia.

Mai consemnăm faptul că Brazilia a fost prezentă în această fază de 13 ori — adică întotdeauna. Pentru prima dată participau însă Danemarca, Canada și Irak.

Prin tragere la sorți, trei jucători de fiecare echipă aveau să fie supuși unui control antidoping începînd din optimi. În

meciurile primului tur, numai doi jucători de fiecare echipă urmau să fie controlați.

Pentru calificarea la Mexic '86 s-au disputat 308 meciuri pe 5 continente ; acum, în faza finală, în 9 orașe și pe 12 stadioane s-au jucat 36 de partide în două săptămîni în cadrul grupelor (tip campionat) și alte 16 (eliminatorii) pînă s-a decis învingătorul. Asta deoarece finala nu s-a mai repetat. Așadar, timp de 30 de zile au fost la „rampă" 528 de jucători, 22 de selecționeri, tot atîția antrenori, preparatori fizici, doctori, masori, responsabili... 5 000 reprezentanți ai mass-mediei, jurnaliști, fotografi, radioreporteri, cameramani, tehnicieni de lumini și sunet, impresari..., 36 de arbitri, sute de membri ai comisiilor U.E.F.A., F.I.F.A., delegați, organizatori, responsabili cu arbitrii, sponsori (sau reprezentanții lor), firme (delegații lor)..., 40—50 de mii sau 100 000 de turiști, cu sau fără banderole, suporteri sau simpli vizitatori...

Tot ce a fost mai frumos în lume s-a regăsit în Mexic. Într-adevăr, toată această masă de oameni interesați profesional sau amatori de spectacole s-a regăsit în iunie 1986 în Mexic. Pe stadioanele deosebit de luxoase, pe care le vom prezenta în linii mari, dar și în orașe, în această țară care a făcut eforturi deosebite — mai ales după zguduitorul cutremur — ca să satisfacă toate exigențele, ca să placă. O lună... o lună și jumătate sau chiar două luni pentru toți aceia cărora această aventură le-a oferit satisfacții deosebite.

...Acum, cînd scriu aceste rînduri și stadioanele s-au golit, ei vor rămîne în viață cu amintirea — și ea racordată la ritmurile conversațiilor inspirate de destinul balonului rotund, acela care a alunecat, împins sau lovit, de o parte și de alta sau alături — unor bucurii deosebite împletite cu regrete, fiindcă zilele s-au scurs prea repede. Rămîn oamenii, peisajele sau obiceiurile... De aceea, pentru puțin timp, urmăriți-ne periplul spre a descoperi o dată cu noi fie orașele și stadioanele „Mundialului", fie ambianța și jocurile, fie...

Începem cu Capitala, care poartă și numele țării : *Ciudad de Mexico*. A fost construită pe o lagună de 8 000 km², la o altitudine de 2 200 metri în „Distrito Federal".

În acele zile, populația a ajuns la incredibila cifră de 18 milioane de persoane, dintre care un număr restrîns locuiește într-un univers de lux, în somptuoase vile cu piscine eclatante, în timp ce nenumăratele milioane își trăiesc încă viața în mizeria „bidonvilles"-urilor.

NEZAHUALCOYOTL, amplasat la est de Capitală, a fost odinioară capitala imperiului Acolhua. Fastul scărilor, frumusețea

picturilor suflate în argint au lăsat, cu timpul, locul unei mari sărăcii în acest oraș dens populat, străbătut de drumuri de pămînt bătătorit.

Inaugurat la 27 august 1982, stadionul NEZA '86 are o capacitate de 24 536 locuri. Modernismul său contrastează izbitor cu mizeria locului. Aici s-au desfășurat unele jocuri din grupa E : Danemarca—Scoția, Danemarca—Uruguay și Scoția—Uruguay.

TOLUCA. 500 000 de locuitori populează acest oraș industrial și comercial, situat la cea mai mare altitudine față de celelalte orașe ale „Mundialului" — 2 651 metri. Fațadele albe ale caselor în stil colonial se amestecă cu construcțiile de tip modern printre colinele verzi aflate la umbra vulcanului Nevado.

Catedrala, muzeele (este un mare centru cultural al Mexicului prehispanic), celebrele „Portales" (galerii cu coloane boltite) sau grădina botanică sînt principalele atracții ale orașului.

Stadionul (care poartă numele orașului) este o construcție de „tip englezesc". El a fost inaugurat în 1952 și renovat prima oară pentru Campionatul mondial '70, iar a doua oară pentru Campionatul mondial '86, aici disputîndu-se jocurile din grupa B : Paraguay—Irak ; Belgia—Irak ; Belgia—Paraguay.

PUEBLA este situat la 100 km sud de Capitală și are un milion de locuitori.

Fondat în 1531, orașul este amplasat la o altitudine de 2 144 metri, în vecinătatea celebrului Popocatépetl (vulcanul cu piscurile înzăpezite) și a vechiului „oraș-haltă" al conchistadorilor și misionarilor veniți din Veracruz.

Stadionul (situat la 2 162 m) care poartă numele CUAUHTÉMOC a fost mărit mult față de 1970, acum ajungînd la 46 416 locuri cu o perfectă vizibilitate. Aici s-au disputat jocurile din grupa A : Argentina—Italia, Italia—Coreea de Sud ; în optimi : Argentina—Uruguay ; în sferturi : Belgia—Spania și jocul pentru locul III dintre Franța și Belgia.

LEÓN, centrul administrativ al statului Guanajuato, situat la 500 km est, are o populație de 1,3 milioane locuitori. Stadionul poartă numele orașului și a fost inaugurat la 16. X. 1966, pentru a adăposti ediția din 1970 a campionatului mondial. Aflat la altitudinea de 1 885 metri, acesta a fost renovat și extins, ajungînd la 30 531 de locuri.

Din motive pe care le vom relata mai tîrziu, organizatorii au fost pe punctul de a renunța la stadionul din León... În Mexic, toate stadioanele importante dispun de locuri proprietate particulară în partea de sus a tribunei. La stadionul Azteca,

aceste loje sînt plătite anticipat pe 99 de ani. Este motivul pentru care proprietarii au refuzat fie să cumpere locuri pentru „Mundial", fie să-și lase lojele lor la dispoziția comisiei organizatoare a campionatului mondial spre a vinde locurile pe care ei considerau că au dreptul să le ocupe. La Ciudad de Mexico s-a găsit o soluție, la León, inițial, nu. În această situație, vicepreședintele clubului León a hotărît ca în cazul în care proprietarii lojelor nu acceptă să plătească pentru cele patru meciuri ale campionatului mondial, aceste meciuri vor fi cedate unui oraș care nu va ridica aceleași obiecții.

În cele din urmă, la León s-au disputat meciurile din grupa C : Franța—Canada (1 iunie), Franța—U.R.S.S. (5 iunie) și Franța—Ungaria (9 iunie) ; iar din optimi : Belgia—U.R.S.S. (15 iunie). Deci, magnații au plătit... ca toți săracii !

QUERÉTARO este cunoscut ca sediul istoric al revoluției mexicane și al proclamării Constituției Republicii. Aici, arta colonială se îmbină armonios cu modernismul industrial care forjează porțile orașului. Orașul numără 410 000 locuitori și este situat la 1 853 metri altitudine. Stadionul „Corregidora", special construit pentru acest „Mundial", a fost inaugurat în februarie 1985. Cei 38 576 de spectatori au vizionat în condiții optime meciurile echipelor din grupa F : R.F.G.—Uruguay, R.F.G.—Scoția, Danemarca—R.F.G. și din optimi Spania—Danemarca.

IRAPUATO are un stadion cu același nume construit la altitudinea de circa 1 900 metri la 23 martie 1969, cu ocazia campionatului mondial de juniori 1981. În prezent are o capacitate de 31336 de locuri. Ca și cel din León, stadionul a fost gazda echipelor din grupa C : la 2 iunie U.R.S.S.—Ungaria, la 6 iunie Ungaria—Canada și la 9 iunie U.R.S.S.—Canada.

GUADALAJARA, amplasată la o altitudine de 1 547 m, cu 3,6 milioane de locuitori, are două stadioane : *Stadionul „3 Martie"*, inaugurat oficial în 1985, cu o capacitate de 30 015 locuri, și „Jalisco" — purtînd numele statului Jalisco —, gazdă și el al grupei D. În anul 1985 și-a sărbătorit cea de-a 25-a aniversare. Aici s-au mai jucat meciuri ale campionatului mondial de juniori din 1981. Și lui i s-a mărit capacitatea la circa 72 000 de locuri. Am consemnat partidele, pe aceste terenuri, astfel : Stadionul „3 Martie" : IRLANDA DE NORD—ALGERIA și SPANIA—IRLANDA DE NORD ; pe „Jalisco" : BRAZILIA—SPANIA, BRAZILIA—ALGERIA, BRAZILIA—IRLANDA DE NORD ; apoi din optimi tot BRAZILIA, dar cu Spania ; și din „sferturi" iarăși BRAZILIA, însă cu FRANȚA (la 21 iunie) ; cum nu s-a mai calificat ea, ci Franța, la 25 iunie, în semifinale,

FRANȚA (deci nu BRAZILIA) a rămas pe „Jalisco", unde a pierdut cu 0—2 șansa finalei, lăsînd semaforul pe verde pentru R. F. Germania !

Supranumită și Andaluzia mexicană, Guadalajara este un oraș industrial cu vechi tradiții în producția de ceramică.

MONTERREY, centrul administrativ al statului Nuevo León, este situat la circa 1 000 km de nord de Capitală și la o altitudine „pitică" de numai 522 metri. Un oraș nou, de numai 75 de ani, cu furnale înalte de oțel, producție de energie, de avioane, de bere, de textile... Un oraș cu circa 3 milioane de locuitori, la fel de modern ca și capitala Mexico City.

Și în Monterrey sînt două terenuri care au fost puse la dispoziția grupelor D și F după cum urmează : unul se numește „Tecnologico" (capacitate 33 805 locuri) pe care s-au disputat partidele : Portugalia—Anglia, Anglia—Maroc și la 12 iunie Spania—Algeria din grupa D ; celălalt —„Universitario" (capacitate 43 780 locuri) — a găzduit partidele : Polonia—Maroc, Polonia—Portugalia, Anglia—Polonia din grupa F ; apoi, în optimi, R. F. Germania—Maroc și, în „sferturi", R. F. Germania—Mexic.

Stadionul „Tecnologico" este unul dintre cele mai vechi din Mexic, fiind construit în 1950. A fost remodelat cu ocazia „Mundialului" '86 și, deși are o „talie" mai modestă, el se impune printr-o arhitectură inspirată. În schimb, stadionul „Universitario" a fost construit în 1967, el neputînd servi C.M. din '70, ci numai Campionatului mondial de juniori din 1981. Este una dintre cele mai frumoase și confortabile arene mexicane.

Am lăsat la urmă cele două stadioane din Capitală fiindcă ele sînt cele mai încăpătoare și nu numai atît. Unul se numește „Olimpic 68", este situat în centrul universitar și a fost construit pentru Jocurile Olimpice din 1968. Arhitectura sa ondulată, proprie velodromurilor, este remarcabilă. Deși are o capacitate de 72 212 spectatori, el degajă... multă căldură. Celălalt, „Azteca 2000", a fost inaugurat la 29 mai 1962. Îmi reamintesc că în Chile, în 1962, Canedo a prezentat F.I.F.A. o machetă impunătoare a acestui gigantic „templu", care a fost mai întîi teatrul Jocurilor Olimpice din 1968, apoi al „Mundialului" '70. Cu ocazia C.M. '86 el a fost remodelat, mărindu-i-se capacitatea la 110 574 de locuri. Ne oprim aici cu descrierea pentru că ar fi nevoie de pagini întregi și numeroase fotografii pentru a prezenta cel mai frumos stadion de pe Terra !

Cu ocazia unui meci amical (Mexico—Coreea de Sud 2—1), ținînd seama de faptul că evenimentele unui „Mundial" trebuie supravegheate, la Guadalajara a fost înființat un serviciu de

securitate. Cipriano Alattore, şeful securităţii „Mundialului", a mobilizat un efectiv de 5 000 de poliţişti, ocupînd punctele strategice ale capitalei statului Jalisco, respectiv centrala telecomunicaţiilor, centrala electrică şi de apă, intrările în stadion, tribunele... Aceste manevre au constituit o repetiţie generală înaintea începerii „Mundialului" ; se pare, însă, că ele au liniştit apele, deoarece atît la Guadalajara, cît şi pe alte stadioane fotbalul n-a fost torpilat de „piraţi", de bande care se ocupă cu răvăşirea atmosferei şi aşa cutremurată de seisme...

Părinţii fotbalului pot fi mîndri că i-au pus temelia şi au statornicit principiul, confirmat şi în Mexic '86, al libertăţii pasiunii. „Mundialul aztecilor" s-a desfăşurat într-un climat de „fair play" pentru care, de altfel, localnicii au primit trofeul cu acelaşi nume, instituit de F.I.F.A. pentru prima dată în istoria „mondialelor".

Un spectacol fără sunet şi lumini : Italia—Bulgaria 1—1 (1—0)

Încă din 1974 deschiderea oficială a turneelor finale se încredinţează campioanei *en titre* şi unei partenere din grupă. *Squadra azzurra* — deţinătoarea titlului — revenea acum pe stadionul Azteca după 16 ani (atunci ca finalistă) pentru uvertura cu Bulgaria ; participase la multe ediţii numai... în prima manşă. Indiferent de rezultat — remiză albă sau egalitate —, aceste meciuri de „tăiere a panglicii" nu prea obţineau şi note de trecere.

La ora 12 (fusul orar la noi se răsucise la 9 ore, adică 21), Guillermo Canedo deschidea oficial „Mundialul" '86, iar preşedintele ţării şi apoi Joao Havelange rosteau şi ei cuvinte protocolare pe marginea acestei semnificative sărbători a Terrei.

Cinstea arbitrării partidei inaugurale a revenit suedezului F. Frederikson. Culmea, din echipa Italiei lipsea Paolo Rossi..., dar nu numai de pe gazon, ci şi de pe banca suferinţei. Pînă la urmă Bearzot i-a spus : „salut şi... mulţumesc pentru trecut". Ziua decadenţei lui sosise însă ! El n-a mai apărut decît pe lista trimisă de F.I.F.A. Acesta este fotbalul, cu misterele lui. Drumul gloriei e o flacără eternă ! Oricît ar fi el de lung şi ziua de mare, vine şi o noapte de început a lungii istorii pentru o călătorie spre alt paradis.

Tonul a fost dat : un rezultat de egalitate (1—1) şi... un joc nul ! Italienii, în continuare tradiţionali, cu o prelungită pose-

sie a balonului au reușit, în minutul 43, un gol superb. O lovitură liberă directă din partea stîngă de la circa 25 de metri trimisă peste pădurea de capete din suprafața porții adverse. Altobelli urmărește atît traiectoria balonului care-i depășea pe toți, cît și pe portarul Mihailov „înghețat" pe linia de var a porții și, din colțul suprafeței ei, deviază din voleu balonul în poartă. O execuție ireproșabilă. Deci 1—0 !

Repriza a doua este dominată de „festivalul" de pase (îna inte-înapoi) și de ratarea de către italieni a două rarissime ocazii, chiar din suprafața porții bulgarilor. Faptul că singurii reprezentanți ai Balcanilor se agățau de fiecare agent al circulației balonului a imprimat meciului o oarecare doză de dinamism. Însă lipsa șuturilor, a finalizării era ca în zicala „nuntă fără lăutari"... Strînsoarea adversarilor a adus la rampă și cartonașe galbene : Markov (Bulgaria) și Cabrini (Italia) pentru joc dur, iar Scirea (căpitanul *squadrei)* pentru nerespectarea distanței de 9,15 m a zidului.

Cînd meciul se apropia de final, Sirakov (cu numărul 2) ajunge, în minutul 85, în vîrful atacului, în suprafața de pedeapsă adversă. O centrare în diagonală, venind din dreapta, îi permite să se înalțe între doi jucători italieni și, după o splendidă lovitură cu capul, balonul poposește în plasă. Pe tabela electronică, jocul cifrelor arăta 1—1 !

Pentru tehnicieni am reținut faptul că a început să se contureze „dezordinea" posturilor, și aceasta fiindcă jucătorii în atac obțin spații libere, necontrolate, iar în defensivă joacă cu adversarul din zona proprie și nu o rup la fugă în locul de unde plecaseră... cînd au intrat pe teren. În ceea ce-i privește pe italieni, aceștia, mulțumindu-se cu un singur gol avantaj, au crezut că au învins, victoria însă cel mai adesea se obține marcînd și nu pasînd... chiar și ocazii clare de gol !

În atenția *arbitrilor :* după ce Sirakov a marcat golul egalizator, a părăsit terenul, a sărit reclamele și, urmărit de propria echipă, s-a reîntors pe teren după circa 100—120 de secunde. La venirea pe teren nu a văzut nici o culoare a vreunui cartonaș ! Oare fiindcă centralul își făcea contabilizarea evenimentului ? Poate !... Eu însă l-am colorat cu un carton mare, jumătate alb, jumătate galben !

În declarațiile antrenorilor s-a menționat faptul că... „jocul nostru colectiv a fost superior partenerilor și, în fine, pentru numărul mai mare de ocazii pe care ni le-am creat" (Enzo Bearzot) ; Ivan Vuțov : „Cert, n-a fost un meci mare, dar trebuie ținut cont de presiunea unui meci de deschidere..."

Noi am ținut seama de fiecare în parte. Nu însă și aceia care, ulterior, l-au „urcat" pe Enzo Bearzot în funcție (ca să cadă mai de la „înălțime"), iar pe Ivan Vuțov l-au „rotat", atunci cînd s-au întors în țările lor.

Pînă cînd ne vom mai întîlni cu aceste două echipe, sărmanul lor fotbal a fost un spectacol fără sunet și lumini... la ora H, cînd numărătoarea începuse ! Așteptam deci, mai ales de la Italia, să spună : Maestre, muzica ! Și să nu uităm că Enzo Bearzot afirmase cu mult înainte : „Sper să dezicem «deschiderile» devenite clasice, adică 0—0". De fapt, el a contestat remiza albă... n-a putut să o conteste însă pe cea de 1—1 și mai ales calitatea fotbalului profesionist italian plătit în lingouri de aur.

Brazilia... un „continent" la ora mexicană !

După „Mundialul" '82, cînd Brazilia a fost prematur eliminată de Italia, caruselul antrenorilor a prins o viteză cosmică, pînă cînd cercul s-a strîns în jurul lui Tele Santana, care în acel timp își aduna provizii în petrodolari în Arabia Saudită. El s-a decis (reamintesc) să vină cu numai trei luni înainte, atunci cînd echipa Braziliei avea în buzunar biletele pentru Mexic.

Înainte de a întîlni la Guadalajara, la 1 iunie, Spania, să trecem în revistă remanierile, deoarece această uriașă națiune a fotbalului n-a fost niciodată așa de divizată. Carlos Alberto Pereira a preluat ștafeta după 1982. În dorința lui de renovare, s-a lansat într-o aventură periculoasă. Din *team*-ul lui Santana '82, el a eliminat pe Zico, Falcao, Cerezo și Leandro, păstrînd numai pe Socrates și Edu. Această radicală operație va conduce la un eșec lamentabil. În 1983, turneul întreprins de echipa sa în Europa a constituit un veritabil fiasco și urmarea a fost... concedierea antrenorului !

Confederația a făcut apoi apel la Eduardo Antunes Coimbra. Un tînăr de 37 de ani pentru o echipă de staruri ? Da ! Mai ales că lui îi revenea misiunea să reintegreze așii pentru ca echipa să-și regăsească forma dinaintea C.M. '82. Dar „Edu", fratele lui Zico, n-avea nici autoritatea, nici imparțialitatea și mai ales competența necesară. Deciziile lui erau permanent discutate. Certurile și ciocnirile otrăveau permanent viața echipei. Cu „Edu" situația s-a înrăutățit și mai mult. Așa că în 1984 se asistă pe stadionul Maracana la un presupus dezastru : Brazilia pierdea cu 0—1 în fața Angliei ! A doua zi, ziarele scriau cu litere uriașe: „Ce rușine, Edu !" Sub presiunea opiniei publice „Edu" a fost demis. Căci și în Brazilia, ca pretutindeni în lume (mai ales în

ultimul timp), antrenorul este judecat chiar și pentru rezultatul unui meci și nu pe considerentele angajării lui.

A urmat la „tocat" Evaristo de Mecado. El n-a fost niciodată un star fotbalistic și nici n-a reușit vreodată să-și facă un nume ca antrenor în țara sa. Probabil, ce vor fi zis oamenii, dacă am numit cîndva în această funcție un ziarist — pe Saldana —, hai să compromitem și un antrenor nevinovat. Numai că puzderia de scrisori și de analize realiste au adus din nou în discuție numele lui Tele Santana. Oamenii își doreau nu un antrenor eficace, ci un semizeu capabil să înflăcăreze entuziasmul lor idolatrizant. Și astfel Mecado a primit „cartonaș" verde, adică liber...

Acum, cei 85 000 de spectatori de pe „Jalisco" așteptau debutul „tricampionilor" mondiali nu numai pentru că erau favoriții numărul unu, ci și pentru că lumea întreagă spera ca eliminarea din Spania să nu se mai repete. Aceasta deoarece sudamericanii ne ofereau autentice jocuri de fotbal-spectacol. Dar și Spania, partenera de întrecere, era așteptată cu interes deosebit, antrenorul Munoz reușind să facă o echipă cu adevărat competitivă.

Meciul în sine a plăcut, dar n-a convins. A cîștigat Brazilia cu 1—0 (golul a fost marcat cu capul de Socrates în minutul 60, mingea venindu-i din bară datorită șutului puternic al lui Careco). Poate a cîștigat și pentru faptul că arbitrul australian Bambridge le-a anulat ibericilor golul marcat (mai înainte, în minutul 52) de Michel, care a catapultat balonul în bară ; de acolo el a căzut cîțiva centimetri peste linia porții și apoi a ieșit iarăși în teren ! Pînă să consulte tușierul — pe americanul Socha — și făcîndu-și de lucru cu un brazilian pseudoaccidentat, Bambridge n-a validat golul perfect valabil. În schimb, acesta a intrat pentru totdeauna în istoria nescrisă a golurilor marcate, dar anulate de arbitri !

Brazilia s-a remarcat prin aceeași școală a paselor, a amortizărilor urmate de accelerări, printr-un travaliu angajant, însă cu o finalizare scăzută. Și aceasta datorită faptului că urmăreau prea puțin eliminarea rapidă a adversarilor, cît manifestarea individualismului, a dorinței de a-și etala propriile calități. În repriza a doua, jocul a fost mai dinamic, mai ales după ce s-a marcat un gol. Am mai asistat, de ambele părți, la cîte 4—5 ofsaiduri, dar mai ales ne-a șocat faptul că Junior și Socrates n-au mai pus în scenă combinații la puncte fixe, ci s-au rezumat să șuteze direct, puternic și imprecis. În schimb, portarul Carlos a repus baloanele pe cît de rapid pe atît de constructiv (adică precis cu mîna). Junior a fost schimbat în minutul 80 cu

Falcao, iar Casagrande în minutul 67 cu Müller. Un tînăr de 19 ani, considerat o extremă de geniu, care a jucat prea puțin, astfel că rămîne să-l urmărim în continuare, cu atît mai mult cu cît avea în „picioare" artă braziliană, nu germană. Ulterior am aflat că părinții lui Müller sînt brazilieni și mari admiratori ai bavarezului Gerd Müller, motiv pentru care i-au dat copilului, la naștere, numele de „artist" al golgeterului vest-german. Căci, în realitate, el se numește José Correira Costa. N-am văzut în schimb confirmarea noului Garrincha, anunțat cu mult înainte. Era vorba de tînărul de 21 de ani Bebeto, jucător la Flamengo din Rio de Janeiro, care, pînă la urmă, n-a apărut nici măcar pe lista celor 22 trimisă F.I.F.A. Pînă una-alta, cu subiectivismul care ne caracterizează cînd vorbim de fotbalul „continentului brazilian", Brazilia rămîne o *școală* fără academicieni în care generațiile actuale nu-și mai pot valorifica talentul de artiști-tehnicieni ai faimoasei „oaze" Copacabana.

Deși debutul, întîlnirea cu Spania, n-a avut nici altitudinea, nici căldura platourilor aztece, eu tot credeam că aceste individualități vor confirma cîndva spusele lui Socrates : „Fotbalul este din ce în ce mai mult un joc al solidarității. Din această cauză, se văd apărînd mult mai puține supervedete decît altădată. Trăim la ora grupurilor. Cred că într-o zi fotbalul va semăna cu baschetul în ceea ce privește toate tacticile sale, cînd toți vor merge înainte și toți vor veni înapoi..."

Cum solidaritatea unei echipe presupune cooperare, necruțătorul filtru al rezultatelor va demonstra în ce măsură profesionalismul brazilian mai ține de confruntarea calitativ-competitivă.

...Să lăsăm deci pentru un moment prezentarea cronologică a meciurilor și să urmărim în continuare Brazilia. Tot pe stadionul Jalisco din Guadalajara, peste cinci zile, la 6 iunie (și tot la ora 12) i-a venit la „tocător" Algeria. De data aceasta, numai 40 000 de spectatori au acordat interes meciului, care, de fapt, s-a plasat sub nivelul precedentului. După o primă repriză albă, albă de tot (zero la zero !), Brazilia reedita situația din 1966 cînd a fost expediată acasă din prima manșă ! Cea dintîi schimbare fusese făcută în minutul 11, cînd Falcao a intrat în locul lui Edson, a doua s-a operat în minutul 60, Casagrande fiind înlocuit cu Müller. Brazilianul (cu nume de neamț) „excelează" prin numere individualiste. Totuși, în minutul 66, în „careul mic" pasează lateral. Algerianul Medjadji luftează. Careca pedepsește gafa și Brazilia obține primul gol (1—0)..., dar și ultimul în acest meci.

Deşi dominarea sud-americană se accentua, ea nu se materializa şi pe tabela de marcaj, deoarece jocul nu se lega, fiecare fiind preocupat să iasă în evidenţă. Nu se vedeau „un-doi"-uri, triunghiuri, pase de dezechilibru şi... şuturi care să îngheţe văzduhul. Şi iată că, în loc să consemnăm K.O.-ul africanilor, ne rezumăm să transcriem declaraţia făcută mai înainte de Zico : „În Mexic, tehnica va fi aceea care va decide. Eu nu cred că va fi posibil ca vreo echipă să marcheze jucătorii noştri 90 de minute fără nici o suferinţă". Mai ştii...

Cu patru puncte (din două goluri) în urma a două partide, Brazilia îşi asigurase calificarea pentru optimi. Noi însă le vom urmări prestaţia şi în ultima partidă din grupă, contra Irlandei de Nord, peste alte şase zile — la 12 iunie.

Din nou în Guadalajara (pe stadionul Jalisco). Sub bagheta arbitrului Kirschen (R.D. Germană), Brazilia ne-a smuls de această dată exclamaţia O.K. ! Şi pentru ce ? Mai întîi pentru eficacitate. 3—0 (2—0) ! Apoi pentru frumuseţea golurilor. Primul : în minutul 15, în suprafaţa de pedeapsă ; lateral, se trimite la firul ierbii o pasă, Careca sprintează şi, din întoarcere (luînd faţa adversarului), şutează senzaţional şi... 1—0 ! Apoi, în minutul 42, Josimar avansează pe partea dreaptă ; încearcă să găsească un partener liber, dar ei îi lăsau spaţiul din faţă liber ; de aceea, mai împinge balonul încă o dată şi, de la circa 30 metri, cu o forţă diabolică şi o precizie incredibilă, îl determină pe „bătrînul" portar Jennings să scoată „obiectul" din poartă. Era prin urmare cel de-al doilea gol : 2—0 ! Zico apare în teren în minutul 68, culmea, în locul lui Socrates. Primit cu aplauze prelungite, acesta scoate din dispozitiv (pasînd balonul cu călcîiul) în minutul 87 întreaga ultimă linie defensivă şi lasă pe Careca singur cu bietul portar irlandez (bunicul „Mundialului", el împlinind în Mexic vîrsta de 41 ani), pe care-l execută : 3—0 !

...De, aşa mai merge ! Căci brazilienii ne-au reamintit că fotbalul bazat pe tehnică înaltă imprimă jocului o notă de spectaculozitate fascinantă. N-a fost vorba de un abuz de tehnică pură, fiindcă o asemenea practică denaturează sensul fotbalului de echipă. Ci de un joc elaborat, cu un echilibru perfect între atac şi apărare, datorită talentului jucătorilor care s-au dovedit activi în ambele direcţii. Jucători care apelează atît de mult la picioare, dar mai ales la cap şi inimă, pentru a ne oferi imaginea unui fotbal de vis. Argumente ? Golurile toate... modele ale fotbalului de „mîine" ! Neuniformizat şi cu atît mai mult neaşezat pe trasee obligatorii, computerizat... Mai ales că un meci fără goluri este ca o zi fără soare !

Fiecare pentru el... și „cel de sus" pentru pămînteni ! Jocurile din grupe.

Nu am de gînd să analizez toate cele 52 de meciuri ale „Mundialului" '86, ci numai pe acelea care ne obligă din anumite puncte de vedere. Mai ales că meciurile din grupă..., dar mai bine să-l citez pe Radu Timofte : „...meciurile «de antrenament» s-au cam terminat ; actuala formulă de desfășurare a turneului final, cu o primă parte de jocuri în grupe preliminarii, extrem de generoase în locuri de promovare, a condus spre o mulțime de meciuri fără miză. Numai cine n-a vrut nu s-a... calificat ! Echipe de valoare, care și-au atins scopul de a crede în optimi după primele două meciuri, l-au jucat pe al treilea ca pe unul de plăcere, exersînd scheme tactice cu gîndul la optimi ori amuzîndu-se în fața unor echipe hipnotizate parcă..."

Sovieticii i-au umilit pe unguri !

Încă de cînd era antrenorul echipei U.R.S.S. — pe care a calificat-o la „Mundialul" mexican —, Eduard Malofeiev, cu modestia-i cunoscută, a spus : „noi sîntem puri *outsiders*", în grupa C, în care mai figurau francezii, ungurii și canadienii. Ultimii nu aveau pretenții, în schimb, cu o siguranță ieșită din comun, confratele ungur al lui Malofeiev se și vedea în optimi, în sferturi...

Putem, totuși, sublinia aici faptul că fotbalul în Uniunea Sovietică n-a obținut succese de talie mondială, așa cum a realizat în foarte multe alte discipline. Cel mai prestigios loc în ultimii ani a fost locul patru, în Anglia, în 1966. Și pentru că n-au reușit în Spania mai nimic și nici nu și-au asigurat participarea în Cupa Europei '84, Federația a dat un nou curs echipei reprezentative. Mai întîi s-a apelat la antrenorul lui Dinamo Minsk (campioană în 1982), Eduard Malofeiev, care a constituit o nouă echipă națională mai dinamică și mai combinativă, care să poată juca rapid, eficace. Eșecurile înregistrate în primele întîlniri de calificare pentru C.M. l-au obligat pe antrenor să procedeze la cîteva remanieri. Acesta a apelat la „mijlocul" lui Dinamo Kiev (campioană în 1985, după o eclipsă de formă în 1984, cînd se clasase pe locul zece în clasamentul sovietic). Și astfel echipa s-a calificat după Danemarca. Apoi, revenirea ucrainienilor din Kiev în fruntea elitei sovietice a dus și la înlocuirea antrenorului E. Malo-

feiev tocmai cînd se pregătea să urce în avionul ce-i ducea la aclimatizare, în Mexic, în ajunul... „Mundialului" ! Funcţia acestuia fusese preluată de Valeri Lobanovski ! Antrenorul echipei Dinamo Kiev, care avea 47 de ani, conducea echipa din 1974 şi cucerea Cupa U.E.F.A., ediţia 1985/86.

Cît de mult a contat această manevră vom şti ceva mai tîrziu. Cert este că la 2 iunie 1986 — pe cel mai mic stadion mexican al „Mundialului" —, la Irapuato, din cele 40—42 000 de locuri, numai 15 000 au fost ocupate cu ocazia meciului de la ora 12, din grupa C : U.R.S.S.—Ungaria.

...După numai patru minute de joc, sovieticii conduceau cu 2—0 ! Iar la pauză au intrat în cabină cu 3—0 ! Cînd însă fluierul final al arbitrului Luigi Angolin a anunţat finalul partidei (fără să noteze vreo culoare de cartonaş), scorul a fost de 6—0 ! Incredibil..., dar adevărat. Însă mai adevărat a fost faptul că scorul putea să bată toate recordurile. Nu numai fiindcă Evtuşenko a ratat un penalty, ci fiindcă în prima repriză 3—4 faze şi în cea de-a doua alte 4—5 (unele cînd posesorul balonului avea, la cîţiva metri de poartă, numai pe portarul Disztl în faţă) au fost ratate (bănuiesc şi acum) tocmai ca scorul să nu fie o „lecţie" aspră administrată de unguri Coreii de Sud (9—0) şi El Salvadorului (10—1).

Festivalul golurilor a fost deschis de Iakovenko în minutul 2, în urma unei faze colective de „taifun". Aleinikov, în minutul 4, printr-un şut de-o rară violenţă, de la circa 20 m, marca cel de-al doilea gol. Ultimul gol al primei reprize, al treilea, s-a datorat lui Belanov, care a transformat lejer un penalty. Apoi Iaremciuk (minutul 65), Dajka — un spectaculos autogol, în minutul 75 şi Rodionov, în minutul 80 (el îl înlocuise cu zece minute înainte pe Belanov).

Ne-a impresionat în această partidă, în ciuda căldurii şi a altitudinii, dinamismul şi tehnica, atît cea individuală, cît şi cea colectivă, etalată de sovietici în atac şi apărare. Mi-aş permite să afirm că a fost o „ofensivă atomică" şi o înfrîngere umilitoare pentru unguri. Surprinsă. de această evoluţie, *mass-media* a considerat prestaţia de excepţie. Însă nu se puteau dumiri dacă ungurii au jucat foarte slab sau „dinamoviştii" din Kiev (9 inşi în formaţie) au fost extraordinari !

După ce îi „atomizaseră" pe unguri într-o promenadă de sănătate, sovieticii aşteptau următoarea întîlnire cu „cocoşul galic". Francezii, reprezentaţi de antrenorul Michel (prezent ca martor la locul „masacrului") şi de cei 22 de jucători, numai ochi şi urechi la transmisia meciului şi la multiplele analize ale casetei, au pregătit de-o manieră complet dife-

rită întîlnirea cu sovieticii. Deoarece la León (și ei vor juca toate cele trei partide pe același teren ; de, cine împarte... parte-și face !), la 1 iunie, la începutul evoluției lor în acest „Mundial" s-au comportat ca niște... debutanți în fața „debutantei" Canada, care s-a pregătit (după calificare) la Vancouver, cu numai 8 jucători la început. Ceilalți, care de fapt erau principalii autori ai performanței calificării, au fost reținuți de clubul lor. Cea mai mare parte, fiind angajați la echipe din Statele Unite, nu au primit permisiunea decît la jumătatea lunii mai.

Tony Waiters — „un antrenor fără echipă" — a avut și alte probleme de rezolvat. De exemplu, cel mai bun jucător al canadienilor, conducătorul de joc (de 35 de ani !), la activ cu 44 de selecționări (record pentru Canada), bărbosul Bruce Wilson, era „șomer", el nefăcînd parte din nici un club. Obiectivul jucătorilor canadieni îl constituie obținerea unui contract de jucător profesionist în Europa, însă foarte puțini reușesc acest lucru, cu mici excepții — Terry Moore la Glendoran, Ian Bridge la Chaux de Fonds, Paul James la Arsenal Londra (acum fără club) și Igor Vrablic în Belgia (Seraing)... De altfel, nici unul nu și-a făcut un nume în clubul respectiv, ca de altfel și echipa Canadei la acest „Mundial", unde n-a înregistrat nici un punct, dar nici n-a marcat vreun gol ca replică la cele cinci încasate.

Am deschis această paranteză deoarece francezii, în fața modestului „11" canadian (destul de curajoși, totuși), cu zece minute înainte de final, au obținut cele două puncte datorită golului lui Papin. Această slabă prestație i-a permis unui ziarist francez să-și intituleze articolul : „Un cocoș cloroformizat pe teren"... „Un gol. O mizerie la capătul unei partide mizerabile. Un nimic pentru a distinge două echipe, una campioană a Europei, cealaltă campioană de nimic, pe care totul le separa !... Fotbal fără trecut și nici viitor, fără nume, nici renume, cu jumătate de efectiv în căutarea unei întrebuințări..., ceilalți, un simbol masiv : un cocoș amorf, cloroformizat care, a căzut de plictiseală pe teren și a adormit aici cu aripile îngreuiate... La León nu s-a văzut nimic pe gazon. Nici cel mai bun conducător de joc din lume..." Iar mie mi-a reamintit că suporterii francezi au așteptat prea mult calificarea pentru „Mundialul" '86 ; pînă în ultimul meci, cînd Platini a demonstrat o dată în plus că este omul calificării. El a marcat două goluri Iugoslaviei, asigurîndu-le francezilor biletele pentru Mexic '86. În cariera sa de pînă la acest campionat mondial, Platini, de la care se așteaptă totul, a cîștigat

tot ce se poate cîștiga de către un jucător. Cu Juventus a obținut campionatul Italiei, Cupa Italiei, Supercupa, Cupa intercontinente, Cupa europeană a deținătorilor cupei, Cupa europeană a cluburilor. La Mexic participa pentru a treia oară la un campionat mondial. Probabil că va fi ultimul, motiv pentru care îl vom urmări în tentativa sa de a obține și acest rîvnit titlu de campion mondial. Mai ales că juca în echipa campioană a Europei '84. Deocamdată, în meciul cu Canada, el a figurat pe listă, dar mai degrabă ca figurant pe gazon !

Nu întotdeauna ziua bună se cunoaște de dimineață

După uluitoarea demonstrație de fotbal eficace mă întrebam dacă sovieticii aveau să pulverizeze și pe francezi, care, după evoluția din meciul cu anonimii canadieni, păreau că vor fi victime sigure. Cum două meciuri consecutive ale uneia și aceleiași echipe nu sînt identice, iată că partida U.R.S.S.—Franța s-a terminat la egalitate 1—1 (0—0).

Jocul a avut virtuți de înalt nivel tehnic. Dinamica fazelor sovietice le-a impus francezilor o ripostă deosebit de energică. Strategia lor de a întinde spații laterale și de a „congela" un număr de baloane datorită lui Girese, Tigana, Fernandez, Platini, Stopyra... nu le-a permis sovieticilor să marcheze goluri cu nemiluita. Primul, dar și ultimul gol a fost unul de excepție ; Belanov, nemaiavînd nici un partener liber, a trimis pe lîngă linia de fund o pasă lungă înapoi ; Rat, venit în viteză, a șutat (cam de la 25—30 m) fără replică pentru Bats.

N-au trecut decît opt minute și Fernandez a intrat pe un culoar, a preluat balonul și, de la 7—8 metri, cu latul, a adus egalarea : 1—1, scor cu care s-a terminat și partida. Deși finalul aparținea francezilor, Stopyra, în minutul 73, printr-un splendid plonjon cu capul, l-a „ghicit" pe... Dasaev, și nu plasa interioară a porții. Minutele se scurg rapid și cei care fug după balon sînt francezii. Numai că sovieticii plimbă balonul și așteaptă fluierul brazilianului Filho, mulțumiți cu rezultatul de egalitate. Iată așadar că nu întotdeauna ziua bună se cunoaște de dimineață... fiindcă ei n-au mai reușit să repete eficacitatea din primul meci, ci au prestat doar un joc de calitate care, totuși, reține atenția în continuare. Mai ales că...

În ultimul meci din grupă (cu Canada), antrenorul Valeri Lobanovski, motivînd că „echipa a fost diferită de cea stan-

dard... din cauză că am dorit să ne economisim forțele, ținînd cont de dificultatea și lungimea turneului final", a simțit probabil că echipa și-a depășit în primul meci valoarea. Acum, „vulcanul" n-a mai erupt și, timp de 58 de minute, pînă cînd Blohin a marcat primul gol, canadienii le-au făcut față. Apoi Zavarov (care îl înlocuise pe Blohin în minutul 61) a marcat și golul al doilea, cu cincisprezece minute înainte de final. Depășind stoperul, el a lobat balonul peste portarul Lettieri rămas cu brațele ridicate, ca și cum ar fi recunoscut victoria.

Înainte de a intra în faza „optimilor" — sistem cupă — să continuăm cu alte cîteva „autopsii".

„Grupa morții"... cu Danemarca la porțile paradisului !

La fiecare din cele trei meciuri (din grupa E) danezii au etalat nu numai calitatea unor jucători de excepție, dar au făcut proba unui spectacol rareori întîlnit. Fără complexe, fără a lua în calcul acțiunile defensive, pentru prima lor participare la o finală de campionat mondial, ei ne-au oferit trei victorii, cu multe goluri ; nouă marcate, unul primit și șase puncte ! Iar fotbalul lor, generos în faze solidar-constructive și deosebit de ofensive, pe lîngă faptul că a adus un aer proaspăt în această „grupă a morții", a însemnat și o aspră lecție de eficacitate administrată celorlalți trei titani : R. F. Germania (bicampioană mondială), Uruguay (și ea a fost bicampioană mondială) și Scoția (o veterană a „Mundialelor").

Meritul calificării la prima lor evoluție într-o ediție de „Mundial" se datorează lui Sepp Piontek. Acest antrenor a deprins meseria la Germania Leer, apoi a devenit campion al R. F. Germania cu Warder Bremen, pentru ca ulterior să preia echipa daneză.

De cînd acest vest-german — care vorbește limba maternă cu accent danez — a luat în mînă destinele Federației „Dansk Boldspil Union", în 1979, fotbalul danez a făcut progrese considerabile. Piontek a devenit „erou" al națiunii, mai ales după victoria asupra Norvegiei cu 5—1 și Irlandei cu 4—1, victorii datorate desfășurării unui fotbal modern construit pe atac. „Unsprezecele" național danez — o adevărată trupă revuistică internă — s-a remarcat printr-un senzațional spirit de echipă, pe cît de emoționant pe atît de elocvent, demonstrat cu ocazia Campionatului Europei din Franța și confirmat în primele trei partide din Mexic '86.

El a alcătuit o echipă din jucători proveniți din întreaga Europă, așa cum reiese din lista celor 22 anunțați F.I.F.A. : 1. Rasmussen Troels 25 ani — A.G.F. ; 2. Silverbaer John 24 ani — Manchester United ; 3. Busk Sören 33 ani — Maastricht ; 4. Olsen Morten 36 ani — Anderlecht ; 5. Nielsen Ivan 29 ani — Feyenoord ; 6. Lerby Sören 24 ani — Bayern München ; 7. Molby Jan 22 ani — Liverpool ; 8. Olsen Jesper 25 ani — Manchester United ; 9. Berggren Klaus 28 ani — Pisa ; 10. Elkjaer—Larsen Preben 29 ani — Verona ; 11. Laudrup Michael 22 ani — Juventus ; 12. Bertelsen Jens Jorn 24 ani — Aarau ; 13. Frimann Per 24 ani — Anderlecht ; 14. Arnensen Frank 29 ani — Eindhoven P. s. ; 15. Qvist Ole 34 ani — K. B. Copenhaga ; 16. Nielsen Kent 24 ani — Bröndby ; 17. Christensen Flemming 28 ani — Lyngby ; 18. Eriksen John 28 ani — Feyenoord ; 19. Batram Jan 24 ani — A.G.F. ; 20. Andersen Henrik 21 ani — Anderlecht ; 21. Hoeg Lars 27 ani — Odensee ; 22. Simonsen Allan 31 ani — Vejle B.K.

Referindu-se la echipa sa, antrenorul Piontek afirma că : „...Da, am suficienți jucători de înalt nivel. Însă n-am «cărători de apă». Inconveniente : Jucătorii au rareori ocazia să joace împreună. Avantaje : o experiență cîștigată jucînd în echipe mari". În schimb, Lerby Sören, jucător la Bayern München, susținea : „Fiecare dintre noi joacă în clubul său un rol mai mic sau mai important, determinant, chiar de lider. Cînd însă îmbrăcăm tricoul național, noi formăm o adevărată echipă. Și fiecare dintre noi este gata să muncească pentru ea".

Și noi am crezut că această echipă cu adevărat internațională (jucătorii ei cunoscînd toate ecuațiile tehnice, toate manevrele tactice și strategice) va juca finala ! Dar, după ce a fost masacrată de spanioli imediat ce s-au adaptat la specificul jocului de Cupă, ne-am adus aminte că istoria fotbalului furnizează exemple probante că nu întotdeauna reunirea de jucători de foarte mare clasă reprezintă o garanție a succesului, ba dimpotrivă. Ambițiile și gelozia distrug armonia și spiritul de echipă, așa cum s-a întîmplat uneori cu Iugoslavia... și uite că așa s-a întîmplat și în Mexic cu danezii !

Piontek a fost acuzat inițial de foarte mulți că și-a pierdut simțul realității, altfel n-ar fi afirmat că „din moment ce vizăm titlul, nu ne interesează tragerea la sorți... un rezultat cu o mare echipă înseamnă că sîntem o echipă mare, pierzînd la anonimi..." Amintindu-și de meciul R. F. Germania—Algeria din Campionatul mondial 1982, afirma : „...Sînt încîntat să-l înfrunt pe Beckenbauer, de mult visez la aceasta". Și pentru că

nu voia să înșele așteptările celor din țară, Sepp Piontek a refuzat ulterior să se considere printre favoriți. Poate și fiindcă, pe măsură ce se apropia data startului, Lerby (reprezentantul firmei „Adidas" în Danemarca), plin de modestie, spunea : „Lipsa de oxigen la altitudine și căldura ne vor face capul greu. Și apoi, lipsa de experiență pentru un turneu de asemenea anvergură".

La 4 iunie, pe stadionul Neza '86 (la Nezahualcoyotl), deci la o altitudine de circa 1 900 m, Danemarca debutează cu o victorie : 1—0 contra Scoției. Un meci ca o „pilă" electrică, unde acțiunile se pasează de la un pol la altul și în final se anulează, mai ales în prima repriză. În repriza a doua, scoțienii și-au mai scos crampoanele din gazon, dar danezii și-au regăsit cadența marcînd în minutul 66 prin Elkjaer-Larsen, datorită unei pase în profunzime trimisă de Arnesen. Strachan, tînărul „cîine" roșu, lovit din spate de un așa-zis „tackle", este înlocuit spre finalul meciului. În schimb, danezul Bergreen primește avertisment. Deci „debutanții" au trecut, acumulînd două puncte la primul lor examen. „Bizonul" (poreclă dată pentru activitatea sa neobosită și de redutabil tehnician care rareori pierde balonul) Elkjaer-Larsen a marcat astfel singurul gol al partidei.

Peste patru zile — la 8 iunie —, pe același teren unde jucase în primul meci, Danemarca întîlnea Uruguayul, care, în primul său joc (considerat a fi al „tenorilor", căci îi întîlnea pe vest-germani) lăsase să se întrevadă că, pe lîngă cunoscuta sa măiestrie tehnică, e capabilă de violențe și înșelătorii.

Deși Omar Borras, după tragerea la sorți, a numit-o „grupa morții", el s-a arătat, totuși, convins că echipa Uruguayului va trece în turul al doilea pe poziția de lider. Speranța lui era întruchipată de un jucător de talia lui Diego Maradona, Enzo Francescoli, 26 de ani, deținătorul „balonului de aur" al Americii de Sud — purtător și el al unui tricou cu numărul 10. El juca la River Plate din Buenos Aires și prefigura succesul lui Ruben Paz, care juca în Brazilia la Porto Allegre și care nu se înțelegea cu antrenorul Omar Borras (în vîrstă de 53 de ani). Iar dacă Diego Maradona paria pe toți banii săi că Uruguayul va termina primul tur fără să cunoască înfrîngerea, Horachio Troche, vechiul idol al fotbalului uruguayan, afirma că : „...echipa noastră n-are nici o șansă să treacă în turul al doilea". Acum știm că, după 1—1 cu R. F. Germania, Maradona surîdea, după 1—6 cu Danemarca și 0—0 cu Scoția (un joc de corridă, cînd arbitrul francez Quinion — îmbrăcat în roșu, culoarea neagră a tricourilor „cimpoierilor" fiind

tradițională — i-a arătat „toreadorului" uruguayan Batista cartonașul roșu încă din primul minut ! Un record absolut în materie..., căci arbitrul a penalizat infracțiunea — o agresiune amendată pe „uscat" în baza unui articol din Codul penal — și nu numărul golurilor, suprafața de teren, minutul ș.a.), Troche și-a amînat prognoza pînă la optimi. Atunci Argentina a eliminat-o definitiv... În schimb, Hector Juancio, președintele Federației de Fotbal a Uruguayului, ne-a zvîrlit praf în ochi : „Uruguayul joacă cel mai bun fotbal din toată America".

Asigurați de două puncte din meciul cu Scoția, într-o „stare de grație", fotbaliștii danezi au dat cel mai frumos spectacol de la începutul „Mundialului" — împreună cu sovieticii —, bazat pe un joc simplu, încîntător, care a derutat adversarul. O înlănțuire de pase lungi și scurte, de constante schimbări de tempo și de direcții. Prima linie defensivă, compusă din trei jucători, era constant protejată de jucătorii din mijloc. De jucători care urcau în mare viteză pentru a asigura superioritatea numerică. Și două vîrfuri de atac, Laudrup și Elkjaer-Larsen, însărcinați să transforme ocaziile în goluri, dar și să participe la elaborarea lor. Șase goluri deci ale danezilor (trei Elkjaer-Larsen, cîte unul Lerby, Laudrup și Jesper Olsen). Stupefiați de tempoul impus, uruguayenii n-au reușit decît să marcheze un singur gol, din penalty, prin Francescoli. Un festival al golurilor și o *fiesta* de tip brazilian...

Sigur calificați, danezii îi puteau evita pe spanioli în optimi, lăsîndu-i eventual pe vest-germani să cîștige cel de-al treilea meci al lor. Acest gen de raționament nu făcea însă parte din arsenalul lor, de aceea, în ciuda replicii viguroase, ei au cîștigat cu 2—0 partida jucată la Queretaro la 13 iunie. Dar și primul loc în „grupa morții", consacrînd echipa care a posedat o mare vitalitate fizică și morală. În schimb, Uruguayul a scăpat de eliminare grație indulgenței regulamentului. În final, antrenorul Omar Borras a privit partida Argentina — Uruguay ca simplu spectator în tribună, împreună cu „înveninatul" Batista. Și nu au reușit să cîștige acest meci, deși timp de 89 de minute adversarii au jucat în 10 oameni. Căci în meciul cu Scoția (0—0) am asistat la un joc brutal. La interval de două pase fluierul arbitrului francez Jöel Quiniou anunța „break". De altfel nici nu trecuse un minut de la începerea partidei și „asasinul" Batista era expulzat ! Acest rezultat nul (și ca joc) le-a permis în final rezervelor Uruguayului să năvălească pe teren... Bucuria lor nu a anulat însă tristețea fotbalului !

Antrenorul Omar Borras era supranumit, în Uruguay, „profesorul". De fapt, el este profesor... universitar. Antrenor de atletism, de înot, de volei și baschet, președinte al organizației de salvare și... antrenor al națională. Deci, un om universal ! Vorbește patru limbi, a scris trei volume intitulate „Decadența fotbalului", referitoare la fotbalul uruguayan pe care (după opinia sa) l-a condus magistral spre noi culmi. Concludente în acest sens sînt datele statistice din 52 de meciuri, 27 victorii și 10 înfrîngeri. Pasionații, dimpotrivă, sînt convinși că echipa este mult mai bună decît antrenorul său. Chiar dacă va reuși să cîștige campionatul mondial, el nu va deveni popular niciodată. După ce a cîștigat la loterie un milion de dolari, lumea i-a reproșat într-o măsură mai mare că el considera munca sa de antrenor de fotbal ca pe un hobby. Și *mass-media* s-a ridicat împotriva lui, amintindu-i în repetate rînduri că a jucat în divizia a cincea, că a devenit antrenor al echipei naționale în 1982, că nimeni nu-și mai asumă această funcție și, de asemenea, îi mai reproșa că are mai mult noroc decît aptitudini pentru această delicată meserie. La care Borras a replicat : „Dacă noi vom cîștiga finala cu 5—0, încă îmi veți reproșa ceva".

Să ne oprim puțin și la echipa Scoției care s-a obișnuit să vină și să plece după prima manșă, în ciuda faptului că totdeauna a dispus de mari fotbaliști. La această ediție speranțele lor erau întruchipate de Jock Stein. Dar cu un an înainte, datorită unei crize cardiace, s-a stins pe banca antrenorilor... în semn de omagiu adus fotbalului, meseriei de antrenor. Iar presa scria atunci : „Scoția, ce vei deveni tu ? La 10 septembrie 1985 el a părăsit această lume de o manieră pe care unii au calificat-o ca moarte frumoasă ! Însă a plecat prea violent în eternitate, în plină acțiune, la Cardiff, atunci, cu ocazia meciului de calificare pentru Campionatul Mondial cu Țara Galilor. De fapt, el s-a lăsat devorat de pasiunea sa pentru meserie. Acest sacrificiu îl situează la loc de frunte în memoria noastră, a celor cununați pe veci cu fotbalul. Aceste rînduri le vreau ca un suprem omagiu adus unui antrenor cu adevărat... ANTRENOR !".

Succesorul lui J. Stein, A. Ferguson, mult timp asistent al său, a vrut să împuște doi iepuri... Modă și pe la noi... Căci, deși avea numai 44 ani, conducea efectiv clubul Aberdeen și naționala Scoției. Datorită irascibilității, Ferguson nu se bucura de o mare popularitate în Scoția. Acum cinci ani, pentru protestele sale violente adresate arbitrilor, i s-a interzis să mai ocupe un loc pe banca antrenorilor. Un sezon

întreg. Dar în decembrie 1985 a recidivat și din nou a izbucnit într-un acces de furie. Comisia de disciplină i-a golit buzunarele, aplicîndu-i o amendă substanțială. De asemenea, Federația l-a avertizat că timp de 18 luni nu va mai conduce din teren pe F. C. Aberdeen. Și dacă, totuși, nu-și pune frîu la gură și continuă cu injuriile, riscă interdicția de a mai ocupa un loc pe banca antrenorilor chiar la întîlnirile internaționale. De altfel și Archie Knox, manager la Dundee United și asistentul lui Ferguson pentru ediția '86 a campionatului mondial, a fost și el penalizat să stea pe banca antrenorilor la clubul său, tot pentru că a insultat un arbitru.

Atunci cînd pierdea cu clubul său, pe teren propriu, meciul cu Heart (0—1), după mai bine de un an de succese, presa nota : „Ferguson nu pare și nici nu poate fi la înălțimea unei duble funcții. Mai devreme sau mai tîrziu va trebui să aleagă : club sau națională". În acest timp, publicul dădea mari semne de neliniște fiindcă Ferguson nu găsea soluția marcării de goluri. După opt partide internaționale în 1985, în șase meciuri de calificare pentru campionatul mondial, bilanțul Scoției se rezuma la cinci goluri ! Acum speranța lui rămînea... Jim Leighton, un portar care să nu primească nici un gol ! Numai că după două eșecuri (0—1 cu Danemarca și 1—2 cu R. F. Germania), în ultimul meci, cu Uruguayul în 10 jucători, el n-a primit nici un gol. Dar scorul alb (0—0), ca și prestația nulă l-au trimis la... aeroport pentru a se reîntoarce în patrie cu echipă cu tot !

Marocul s-a pregătit să arboreze surîsul...

Pentru că puțini au fost aceia care au anticipat șansele Marocului — aflat în grupa F, unde întîlnea Polonia, Portugalia și Anglia — să se califice în manșa a doua, performanța lui ne obligă, totuși, la cîteva aprecieri.

De cînd José Faria, antrenor brazilian în vîrstă de 52 de ani, a preluat conducerea în urmă cu trei ani, progresul echipei a fost constant. După un campionat jucat în viteză (miercuri-duminică, nonstop), urmat de participarea la Cupa Africii înainte de „Mundial", Faria aprecia că dacă echipa (nucleul fiind reprezentat de echipa armatei *FAR* din Rabat) va trece în turul al doilea, aceasta înseamnă un mare succes.

Să ne reamintim că, în 1970, Marocul era prima țară africană care se califica pentru Cupa Mondială. Acum, în 1986, Marocul era prima țară africană care, ocupînd primul

loc în grupă, juca în optimi. Dacă în 1970 erau calificate numai 16 echipe, de data aceasta consemnăm prezența a 24 de reprezentative. Și dacă datele ambelor prezențe puteau fi considerate mitice, ei bine, Mexicul era din nou oaza lor providențială. Căci dacă în 1970 pierdeau primul meci cu 1—2 (la pauză conducînd cu 1—0 !) contra R. F. Germania (în care jucau Beckenbauer, Seeler, Overath, Müller, viitori semifinialiști), terminau la egalitate (1—1) cu naționala Bulgariei și pierdeau în fața Perú-ului cu 0—3 (0—0), acum, după două remize albe (0—0) cu Polonia și Anglia, surclasau în cel de-al treilea meci Portugalia cu 3—1 (2—0). Dacă în primele două partide marocanii au fost mai prudenți, în ultima, disputată la Guadalajara, ei au atacat continuu și au înscris două goluri prin Abderrazak Khairi : primul în minutul 19, datorită unui superb șut de la 20 de metri, al doilea în minutul 26 dintr-o centrare lungă a lui Lamriss, cu un voleu antologic de la circa 12—14 metri. Cel de-al treilea gol a fost opera lui Krimau, care a valorificat centrarea virtuozului Timoumi. Diamantino a salvat onoarea portughezilor marcînd unicul lor gol... cu concursul portarului Zaki...

Acest ultim meci din grupă a stîrnit entuziasmul spectatorilor de pe Jalisco, iar milioanelor de telespectatori africani le-a deschis drumul spre paradis. Marocul își găsise surîsul ! Cu patru puncte primea, în sfîrșit, dreptul de a juca în „Curtea celor mari" !...

Această remarcabilă performanță le-a permis în continuare să se întîlnească (culmea, ca și în 1970) cu R. F. Germania în „etuva" de la Monterrey. Numai că, după două șuturi în prima repriză și nici unul în cea de-a doua, așteptînd poate prelungirile și loviturile de departajare de la 11 metri, atunci cînd le era lumea mai dragă, Matthaus a executat o lovitură liberă de la 25 metri și i-a calificat pe vest-germani în sferturi. Era minutul 88... surîsul marocanilor le-a înghețat pe buze... Dar dacă martorul a murit..., mărturia jocului lor rafinat, a succesului înregistrat (ca dată importantă în istoria unui continent de unde Europa racolează fără milă „sclavi" fotbaliști cu duiumul !) rămîne. Și, deși atunci cînd au răsucit butonul televizorului, marocanii nu și-au mai văzut în primplan conaționalii, ei, totuși, au făcut-o încrezători în trăinicia superbului mariaj între televiziune și fotbal ! Fie *au relanti* pentru amurgul zeilor ale căror picioare flambate simbolizau uzura produsă de... glorie și putere (Italia, Uruguay, Brazilia)..., fie pentru *show*-uri individuale ca al acestui Spartacus al ediției a XIII-a — Maradona, fie pentru *„Romanul-fotbal"*

de adevăr intrat în legendă cu strălucirea eternă a campionilor *planetei !* Pe care, din păcate, uluitoarea civilizație se străduiește să o apere... carbonizînd-o cu te miri ce mijloace !...

Cu evoluția Marocului, considerată marea surpriză a ediției a XIII-a a Campionatului Mondial de fotbal, încheiem prezentarea meciurilor de „antrenament", dintre care le-am evidențiat doar pe cele mai spectaculoase. Această etapă a grupelor preliminare cu adițiune de puncte a calificat majoritatea echipelor reprezentative. Pentru posteritate să le notăm și noi aici înainte ca turneul final să dea startul eliminărilor directe. Fie că „taurul" învinge toreadorul..., fie că „toreadorul" răpune taurul. Iar spectatorii în picioare să strige *Olé ! Olé !...*

GRUPA A — *REZULTATE*

Italia — Bulgaria	1—1 (1—0)
Argentina — Coreea de Sud	3—1 (2—0)
Italia — Argentina	1—1 (1—1)
Bulgaria — Coreea de Sud	1—1 (1—0)
Italia — Coreea de Sud	3—2 (1—0)
Argentina — Bulgaria	2—0 (1—0)

. . . . . .

CLASAMENT

	Pct.	J.	C	N	P	G. M.	G. P.	Dif.
1. Argentina	5	3	2	1	0	6	2	+4
2. Italia	4	3	1	2	0	5	4	+1
3. Bulgaria	2	3	0	2	1	2	4	—2
4. Coreea de Sud	1	3	0	1	2	4	7	—3
Calificate : Argentina, Italia și Bulgaria								

Pct. — puncte
J — jocuri
C — cîștigate
N — nule
P — pierdute
G.M. — goluri marcate
G.P. — goluri primite
Dif. — diferență

GRUPA B *REZULTATE*

Mexic — Belgia	2—1 (2—1)
Paraguay — Irak	1—0 (1—0)
Mexic — Paraguay	1—1 (1—0)
Belgia — Irak	2—1 (2—0)
Mexic — Irak	1—0 (0—0)
Belgia — Paraguay	2—2 (1—0)

. . . . . .

CLASAMENT

	Pct.	J.	C	N	P	G. M.	G. P.	Dif.
1. Mexic	5	3	2	1	0	4	2	+2
2. Paraguay	4	3	1	2	0	4	3	+1
3. Belgia	3	3	1	1	1	5	5	0
4. Irak	0	3	0	0	3	1	4	—3
Calificate : Mexic, Paraguay și Belgia								

GRUPA C *REZULTATE*

Franța — Canada	1—0
U.R.S.S. — Ungaria	6—0
Franța — U.R.S.S.	1—1
Canada — Ungaria	0—2
Franța — Ungaria	3—0
U.R.S.S. — Canada	2—0

CLASAMENT

	Pct.	J.	C	N	P	G. M.	G. P.	Dif.
1. U.R.S.S.	5	3	2	1	0	9	1	+8
2. Franța	5	3	2	1	0	5	1	+4
3. Ungaria	2	3	1	0	2	2	9	—7
4. Canada	0	3	0	0	3	0	5	—5
Calificate : U.R.S.S. și Franța								

GRUPA D *REZULTATE*

Brazilia — Spania	1—0
Algeria — Irlanda de Nord	1—1
Brazilia — Algeria	1—0
Spania — Irlanda de Nord	2—1
Brazilia — Irlanda de Nord	3—0
Spania — Algeria	3—0

CLASAMENT

	Pct.	J.	C	N	P	G. M.	G. P.	Dif.
1. Brazilia	6	3	3	0	0	5	0	+5
2. Spania	4	3	2	0	1	5	2	+3
3. Irlanda de Nord	1	3	0	1	2	2	6	—4
4. Algeria	1	3	0	1	2	1	5	—4
Calificate : Brazilia și Spania								

GRUPA E *REZULTATE*

R.F.G. — Uruguay	1—1
Scoția — Danemarca	0—1
R.F.G. — Scoția	2—1
Uruguay — Danemarca	1—6
R.F.G. — Danemarca	0—2
Uruguay — Scoția	0—0

CLASAMENT

	Pct.	J.	C	N	P	G. M.	G. P.	Dif.
1. Danemarca	6	3	3	0	0	9	1	+8
2. R.F.G.	3	3	1	1	1	3	4	—1
3. Uruguay	2	3	0	2	1	2	7	—5
4. Scoția	1	3	0	1	2	1	3	—2
Calificate : Danemarca, R.F.G., Uruguay								

GRUPA F *REZULTATE*

Polonia — Maroc	0—0
Portugalia — Anglia	1—0
Polonia — Portugalia	1—0
Maroc — Anglia	0—0
Polonia — Anglia	0—3
Maroc — Portugalia	3—1

CLASAMENT

	Pct.	J.	C	N	P	G.M.	G.P.	Dif.
1. Maroc	4	3	1	2	0	3	1	+2
2. Anglia	3	3	1	1	1	3	1	+2
3. Polonia	3	3	1	1	1	1	3	—2
4. Portugalia	2	3	1	0	2	2	4	—2
Calificate : Maroc, Anglia, Polonia								

Maşina infernală a controlului de calitate a intrat în funcţie o dată cu „optimile"...

Adevăratul „Mundial" de-abia acum poate să înceapă ! ...Un meci, un singur meci, şi regretele sau iluziile vor naşte istorii sub formă de morală pentru cei îngenuncheaţi la picioarele zidului, pentru „zeii" din ce în ce mai istoviţi de glorie, pentru speranţe împlinite..., dar şi pentru continuarea divorţurilor antrenorilor, trecuţi de pe banca lor pe cea a acuzaţilor ! Ungurul Mezzey, debarcat înainte de a ateriza la Budapesta. Portughezul José Torres preferînd să-şi anunţe demisia încă de pe platourile mexicane şi foarte mulţi alţii crucificaţi !

Numărătoarea inversă începea, încă patru meciuri, şi ora adevărului bătea pentru laureatul nr.1 ! Şi cum competiţiile, de orice natură ar fi ele, fără surprize sînt ca nunta fără lăutari, vom derula şi noi cîteva secvenţe care vor lămuri de ce campionatul mondial-maraton începe de fapt atunci cînd rămîn pe gazon echipele de fotbal competitive..., şi nu invitaţii

ca reprezentanți ai unor continente ale căror baremuri de performanță îi obligă să „sară" ștacheta pe... dedesubt !

S-au derulat deci în primele 15 zile 36 de partide și s-au marcat 84 goluri. Să vedem acum ce se va mai întîmpla cu țara-gazdă, cu „buldozerul" sovietic, cu revelația africană, cu romanticii danezi, cu campionii Europei, cu „samba" braziliană, cu „lorzii" englezi, cu Argentina (fără Pasarella), cu campionii ediției precedente, cu...

Avantaj și răspundere...

Favorizat de factorul climatic, de prilejul de a juca de fiecare dată în fața propriului public, cît și de faptul că antrenorul iugoslav Bora Miliutinovici a pregătit naționala timp de un an de zile (sacrificînd campionatul intern), Mexicul a fost recunoscut în unanimitate printre candidații la titlul suprem. Aliniind o formație de calitate superioară celor precedente (chiar și aceleia care, tot în Mexic, în 1970, intrase în „sferturi"), ei inspirau tuturor adversarilor respect, inclusiv arbitrilor... Toate acestea păreau suficiente, pentru a explica entuziasmul debordant care cuprinsese întreaga țară. Mexicanii credeau în victoria echipei ! Într-adevăr, în această țară încă marcată de teribilul seism (nu mai punem la socoteală alți factori...), fotbalul rămăsese să le aducă mexicanilor singura bucurie care să le permită să uite un moment doliul care lovise poporul, necazurile pauperizării... O victorie în Cupa Mondială i-ar fi ajutat să suporte mai bine rigorile vieții cotidiene și mai ales să uite necazurile de „ieri"...

Așa se explică de ce, la 15 iunie, cu trei-patru ore înainte de începerea meciului, monumentala arenă Azteca, plină pînă la refuz, ținea spectatorii veniți să-și susțină idolii în vederea meciului cu Bulgaria gata să „explodeze". Evitînd mingile aeriene în care bulgarii erau stăpîni, ei au jucat mai rapid, în deviere și cu driblinguri percutante, în special pe extreme. Unde fundașii laterali Amador și Servin urcau fără respiro. După o minge pierdută la marginea suprafeței mari, un jucător bulgar, în loc să o degajeze lung, o trimite unui mexican. Era minutul 35 cînd, după un „un-doi" cu capul, cu Aguirre, la circa 17 metri de poarta lui Mihailov, Manuel Negrete, cu o fantastică execuție în foarfecă, înscrie primul gol : 1-0 ! Și 114 580 de spectatori devin locatarii paradisului... Mai ales că bulgarii, jucînd monocord, continuau numai cu pase lungi, stereotipe către Ghetov și Pasev, deși ele nu ajungeau mai niciodată la destinație. Cel de-al doilea gol (și ultimul) a fost marcat în minutul 62, cu capul, dintr-o lovitură de colț, de

către fundașul-aripă Servin. Și astfel bulgarii plecau cum au venit. Fără o organizare a jocului modern, era un fel de schelet fără coloană vertebrală, în care fiecare membru sfîrșea desolidarizîndu-se unul de altul.

Deși Bora Miliutinovici (mare strateg, ședea pe marginea tușei orgolios și avid de tactică, scriind pe o „tăbliță" de hîrtie, jucătorilor, manevrele cerute de... eternitate), împreună cu jucătorii promiseseră publicului un joc mai spectaculos în acest meci decisiv, cu excepția execuției de vis a lui Negrete („Platini mexican") și, hai să-i spunem, cu devierea cu capul a lui Servin (la golul doi), mingea venind de la Negrete, Mexicul s-a calificat pentru sferturi fără să strălucească. În schimb a deversat o imensă maree umană care-și manifesta la unison entuziasmul delirant pentru fotbal... Și fiți siguri că printre ei se găseau în „comă" de fericire, dacă nu și cele 12 tancuri puse în poziție de tragere, cel puțin mii și mii de polițiști, din cei 30 000 aduși să percheziționeze, să asigure o securitate demnă de un campionat mondial.

Cum după mai bine de 18 luni de muncă (cu 65 de meciuri de rodaj, dintre care 37 s-au soldat cu victorii) jucătorii materializau avantajul terenului și răspundeau încrederii, fericirea pe care le-a adus-o calificarea în sferturi i-a permis lui Manuel Negrete să concluzioneze : „Obiectivul este atins. De acum înainte tot ce vom obține este ca un cadou". În așteptarea cadoului... să vedem ce se va întîmpla după două ore de la terminarea jocului băștinașilor care, pentru a imortaliza succesul, au devastat totul în calea lor.

Vulcanul sovietic s-a stins... înainte de erupție !

În „primul tur" sovieticii s-au lansat într-o alergare cronometrată ca la atletism. Cinci minute de atletism în bocanci cu crampoane pentru a ajunge, în fața ungurilor asediați, la un fel de record mondial de umilință. Primul gol în 2'15", al doilea gol în 4'30". Belgienii, fără să strălucească pînă acum, au studiat ore în șir casetele meciurilor sovieticilor și s-au gîndit, poate, că uneori buturuga mică răstoarnă „troica" mare ! Cert este că toți credeau că „belgienii" le vor servi numai ca „sparing-partner" celor nouă dinamoviști din Kiev (acum selecționați în echipa zilei de 15 iunie).

Dar nu s-a întîmplat așa. Fie că s-a produs o „pană" de curent în urma unui scurt-circuit, fie că „motoarele" n-au putut fi ambalate la o altitudine atît de mare, fie că... iată cîteva alternative neelucidate încă, mai ales că forța din primul joc, care spulberase ca un taifun pe unguri, s-a diminuat, astfel încît după 1—0 la repriză și 2—2 după 90 de minute, în prelungiri, sovieticii s-au văzut conduși cu 4—2 ; a fost necesar ca Belanov să transforme un penalty în minutul 110, insuficient însă pentru ca rezultatul de 3—4 să scoată din competiție un candidat la tronul Cupei Mondiale. Și astfel am asistat la primul K.O. al legendarului campionat mondial, poate cel mai frumos, de asemenea cel mai neașteptat și într-un anumit sens cel mai dramatic. Iar în logica implacabilă a lucrurilor, a unui fotbal *to be or not to be*, triumful belgienilor avea să constituie un capitol de învățăminte, și anume că : la altitudine și la multe grade peste zero, *fotbalul* se joacă, mai ales, cu capul prin picioare... și nu invers ! Cu precădere atunci cînd cei unsprezece jucători alcătuiesc un tot unitar.

Dacă primul gol al lui Belanov l-a făcut mat pe portarul Pfaff, ei bine, Scifo a egalat speculînd luftul unui jucător sovietic. Egalarea la 2—2 a fost opera lui Ceullemans, care s-a plimbat între fundașii centrali Kuznețov și Besonov cu balonul ca pe bulevardul Kresciatnik din Kiev. Dar cea mai tipică fază de „absență" a fost văzută în minutul 103 cînd Gerets a centrat de pe dreapta, iar balonul a survolat o pădure de „statui". Cei opt soldați de plumb au asistat la scenă fără să intervină, lăsîndu-l pe Rinat Dasaev în suferință... Cel de-al patrulea gol a fost urmarea unor pase între Clijsers și Claesen, în inima „centralei" defensive adverse afundată în gazon, ultimul marcînd cu „cap", dar și cu capul !

Toate cele văzute m-au făcut să cred că sovieticilor, la acea oră, încă le lipseau știința jocului, capacitatea de a recurge la șiretlicuri, le lipsea simțul loviturilor și nu în ultimul rînd capacitatea de a evita antrenamentele într-un climat de asceză cvasimonahală. Ei mai joacă fără un strălucit conducător de joc, capabil să depășească situațiile conflictuale, să repună mereu coechipierii în temele jocului atît de variate... Se pare — ca să nu zic altfel — că Lobanovski vrea să facă din fotbal o știință exactă, să o programeze pe ordinator... Or, fără superjucători, vulcanul sovietic (de la prima apariție în Mexic) s-a stins... înainte de erupție, spunînd și acestei ediții adio..., iar belgienilor drum bun în campania de înscriere a propriului nume pe soclul Cupei.

Duelul la vîrf ne-a confirmat sfîrşitul epocii... pentru Italia lui E. Bearzot !

...De 60 de ani Franţa tot suferea eşecuri în faţa italienilor ; de 60 de ani tot aşteptau decepţionaţi pentru a învinge Italia într-o competiţie oficială. Mai mult de o jumătate de secol de eşecuri. Ultima victorie franceză într-o competiţie oficială data din 1920, cu ocazia Jocurilor Olimpice de la Anvers. În februarie 1982, pe „Parc des Princes" se împlineau 62 de ani de eşecuri. Acum campioni ai Europei *en titre*, întîlneau Italia, campioană mondială în '82 (pentru a treia oară). Acel duel la vîrf vrea să confirme în ce măsură „cocoşul galic" va continua să sufere complexul „cizmei" sau, ca în ediţia precedentă, Bearzot va relua marşul triumfal pe măsura angajării în competiţii ori... ori !

Jocul în sine s-a dezvoltat *au relanti*, deşi evoluau mulţi „actori de marcă internaţională". *Squadra azzurra*, fidelă jocului defensiv, căuta ca prin contraatacuri tăioase să surprindă adversarul şi să-l anihileze. Dar Italia se transforma din ce în ce mai mult în umbra echipei care cîştigase în Spania coroana supremă. De altfel, după acea ispravă ei au devenit atît de modeşti, încît nici nu se mai puteau număra printre participanţii la „EURO" '84.

De data aceasta, francezii au reuşit, în sfîrşit, să scape de marota italiană şi să-i învingă cu propriile arme, adică nu i-au lăsat să construiască, iar vîrfurilor de atac — mai ales lui Altobelli dat în paza strictă a lui Bossis — nu le-au permis să se exprime sub nici un motiv. Superioritatea francezilor s-a materializat mai întîi în golul marcat de Platini în minutul 15. Un gol de artă franceză, ca urmare a unor gesturi splendide de vivacitate în execuţie şi de efort colectiv. În repriza a doua, în minutul 57, Tigana i-a luat pe toţi în cîrcă şi, străpungînd defensiva adversă, a pătruns în careu, dar, în loc să şuteze, i-a plasat lateral lui Rochetau, dar şi acesta a transmis mai departe lui Stopyra care a parafat partida : 2—0 ! O dată cu ea şi sfîrşitul unei epoci pentru Italia lui Bearzot, şi al unei legende care dura de 66 de ani !

Dacă Platini n-a reuşit pînă acum să se impună la mijlocul terenului, în schimb, Luis Fernandez a prins o formă deosebită. Iar Tigana, ca un licurici, a jucat un rol tactic important atît în atac, cît şi în recuperarea baloanelor, conservînd, în ciuda căldurii, simţul nealterat al accelerărilor stupefiante şi probîndu-ne astfel că rămîne un mare tehnician. Şi că, în

acest moment al optimilor, muschetarii francezi se înscriu pe o curbă ascendentă, încurajantă pentru a juca finala. Finala lor de vis... Pînă atunci îi vor întîlni în sferturi pe temuții brazilieni, care cu o zi înainte surclasaseră „polca" poloneză, administrîndu-i patru goluri (fără să primească vreunul !) unul mai spectaculos ca altul, în urma unui joc de mare artă fotbalistică de care numai brazilienii sînt în stare.

Așadar, pe Stadionul Olimpic din Ciudad de Mexico, acolo unde Beamon a planat 8,90 metri și Colette Besson stropea cu lacrimi medalia de aur ce-i fusese decernată, magnificul afiș al zilei de 17 iunie 1986 a fost ținut de francezi. Ei au învins dînd mai ales o lecție campionilor mondiali, a căror competiție deținea supremația în lume. În ciuda acestui fapt... Enzo Bearzot „cerșea" un conducător de joc, deoarece, spre deosebire de alte ediții de campionat mondial, nici un lider nu se ridica la nivelul lui Giuseppe Meazza ('34—'38), Giani Rivera și Sandro Mazzola ('70), Giancarlo Antognoni (1980), inteligenți, eleganți... Și aceasta pentru că fotbalul profesionist italian plătește bani grei, la nivelul cluburilor, pentru a transfera conducătorii de joc, finalizatorii, ca de exemplu : francezul Platini la Juventus, englezul Wilkins la A. C. Milan, irlandezul Brady la Internazzionale (ca și Rummenigge și Altobelli, vîrfuri percutante), brazilianul Cerezo la A. S. Roma, la Como compatriotul său Dirceu, argentinianul Maradona la Neapole, danezul Laudrup la Juventus, alt danez Preben Elkjaer-Larsen la Hellas Verona, argentinianul Diaz la Avellino, polonezul Boniek la A. S. Roma (după „sejurul" de la Juventus), englezul Francis la Sampdoria, suedezul Strömberg la Atalanta... și lista continuă cu Briegel, Falcao, Zico, Socrates, Junior... Căci, spunea amărît Bearzot, supralicitarea talentelor de pe Terra stă permanent în atenția „mafioților", ca și afacerile Totonero, ca și coruperea arbitrilor străini... Dacă nu se va stopa imigrarea acestei „legiuni străine" — fără a neglija faptul că foarte mulți jucători străini vor cunoaște specificul italian —, ei bine, *squadra* va fi o slabă reprezentantă a fotbalului italian. Cînd scriu aceste rînduri mă gîndesc cu spaimă ce se va întîmpla și cu fotbalul francez care încet-încet a lăsat deschise porțile, permițînd penetrația „cruciaților". Deocamdată însă îmi reamintesc faptul că, atunci cînd Hidalgo a demisionat din funcția de antrenor pentru a deveni director tehnic al Federației, succesorul s-a numit H. Michel, secundul său — un om a cărui reputație nu depășea cercul de inițiați și care nici nu-și punea numele pe prima pagină a jurnalelor ca Hidalgo. Fostul căpitan al prestigiosului club F. C. Nantes n-a avut neșansa să conducă o echipă dezorientată, cum

a fost cazul cu omologul său vest-german Franz Beckenbauer. Michel a luat în mîinile sale destinele unei echipe aureolate de gloria cîştigării campionatului european. Iar speranţa lui se numea Platini. „Dacă el va juca bine, toată lumea va fi fericită". Platini, care nu este nici cel mai rapid, nici cel mai puternic. El posedă, este adevărat, măiestria tehnică a manevrării balonului, dar nu este singurul înzestrat cu asemenea calităţi. De fapt în ce constă secretul acestui fotbalist de excepţie ? Să-l lăsăm să răspundă el : „Eu am o vedere de ansamblu care îmi permite să anticipez ce se va petrece în secunda următoare. Această facultate de anticipare explică superioritatea mea asupra altora. Acest secret este forţa mea".

Platini şi-a început cariera fotbalistică la 17 ani, la F. C. Nancy. La 21 de ani, el era selecţionat în prima echipă naţională. Şi-a găsit platforma ideală în Italia, ceea ce i-a permis să lungească linia performanţelor : 62 selecţionări internaţionale şi 39 goluri — pînă la acest „Mundial". De asemenea, are şi 3 „baloane de aur" obţinute (caz unic) succesiv între anii 1983—1985 ! Iar în acest meci, ca şi cum termenul fatidic s-ar fi apropiat, cu 5—6 minute înainte de fluierul final al arbitrului argentinian Esposito, care marca acest triumf, a ieşit din teren lăsînd locul lui Ferreri — poate un demn succesor — şi banderola de căpitan „gazelei tuciurii" : Tigana !

Furia spaniolă... sinuciderea romanticilor danezi !

Pînă la 18 iunie, orele 18,00 (dacă nu vor fi prelungiri şi alte drăcovenii inventate în acest deceniu pentru departajare, am vrut să zic lovituri de la 11 metri... căci penalty-urile se execută cînd jucătorii stau pe unde vor, şi nu „închişi" în cercul de var de la mijlocul terenului ; excepţie, cei doi osîndiţi, unul să stea în poartă, nemişcat, pe linia albă a „păcii", celălalt, „călăul", adică cel care execută... căci, dacă ratează, se autoexecută !), să vedem ce surprize ne-a mai oferit controlul de calitate. Aceasta deoarece, în ultima partidă ce se juca în cadrul optimilor la Queretaro, Danemarca (care prin Sepp Piontek reuşise să dispună de o trupă de „extratereştri" expatriaţi în cluburi străine — 15 din cei 22 de pe lista oficială în tot cursul anului), care în primul tur a „dansat", oferindu-ne faze de fotbal incandescent, va continua valsul cu Spania. Şi se va opri în finală...

Pînă atunci am înregistrat incredibila eliminare a sovieticilor, o echipă omogenă alcătuită pe scheletul lui Dinamo Kiev,

deținătoarea, de curînd, a Cupei Cupelor, în dauna ibericilor de la Atletico Madrid. Dacă brazilienii, argentinienii, vest-germanii ar fi fost autorii scufundării „cuirasatului" sovietic, mai treacă-meargă... La mai multe zile după naufragiu, Lobanovski, într-o conferință de presă, afirma : „...înaintea turneului mexican eram într-o situație dificilă ; acum, după părerea mea, avem o situație și mai grea... mai mulți înclină în favoarea menținerii lotului actual, ne recomandă să păstrăm aceeași orientare generală, dar cine poate afirma că la campionatul mondial nu a fost decît o izbucnire de moment, că noi vom repeta fotbalul practic și că-l putem dezvolta ? Nu avem nici o garanție. Doar timpul va demonstra în ce măsură acești băieți tineri vor putea menține un nivel înalt o perioadă mai lungă... Vom putea lucra în perspectivă pentru ani sau vom trăi cu rezultatele obținute ? Să presupunem că nu vom depăși faza preliminariilor campionatului european. Este posibilă o asemenea variantă ? Cred că da. A spune cu voce tare că vom învinge înseamnă a nu fi lucid. După părerea mea, în 1983 s-a comis o greșeală. Nu mă refer la faptul că am fost îndepărtat de la «națională». Greșeala a constat în faptul că s-a luat totul de la capăt, cînd ar fi trebuit să se continue, să se perfecționeze realizările... Pentru 1990 trebuie alcătuit de pe acum un program complet... o problemă-cheie ! Unde trebuie să se pregătească jucătorii selecționați — la cluburi sau la «națională» ?... Poate că e plăcut să afli că jocul nostru a fost apreciat, dar lucrul cel mai important în fotbal este rezultatul, iar acesta nu s-a stabilit..."

Am găsit aceste rînduri scrise în „Sportul-supliment", unde reporterul ne aducea reproșuri nouă, antrenorilor : „Luciditatea lui Lobanovski este o frumoasă invitație adresată tuturor antrenorilor". Adică celor ce joacă (dacă nu primesc, ca răspuns, cartonaș galben sau roșu), acelora care fără clase „primare" devin peste noapte academicieni-manageri sau pur și simplu acelora care... înainte de a fi obligați să pregătească o națională (să joace contra Spaniei lui Di Stefano, Gento... sau împotriva Ungariei lui Albert) sînt lichidați definitiv ?

Iată că m-am luat cu vorba și am întîrziat să prezint, succint, meciurile, echipele care au mai avut carburant pentru a accelera... Pînă acum am reținut, printre cele care se vor număra în sferturi, Mexicul, Belgia, Franța, R. F. Germania și Brazilia. Sud-americanii lui Tele Santana onorîndu-și firma, repet, au surclasat polonezii lui Boniek cu 4—0 ! Revelația din 1974 și din 1982 a fost acum departe de reușitele precedente. Cu alte cuvinte, cu o floare nu se face primăvară. Mai ales dacă ea

aparţine florei braziliene. Cu atît mai mult cu cît ei se dovediseră vulnerabili şi în ultimul meci din serii (la 11 iunie, la Monterrey) cînd capotau în faţa Angliei (aceştia prezentîndu-se după un 0—0 cu Maroc) cu 0—3.

Spre deosebire de jocul monoton al polonezilor, cel al brazilienilor a fost scînteietor, tehnic, imaginativ, inventiv, tehnic-strategic, dar mai ales eficace. Pînă acum ei marcaseră cinci goluri şi n-au pus mingea la centru decît cu ocazia începerii reprizelor. Iar după acest meci creştea rentabilitatea : nouă goluri marcate şi nici unul primit ! Fantezia braziliană s-a impus rigurozităţii poloneze de-o manieră indiscutabilă. Socrates, deosebit de decontractat, a deschis scorul marcînd din penalty. Apoi Josimar, o autentică revelaţie (el apărînd întîmplător pe lista brazilienilor !), a ridicat scorul (la 2—0) în urma unui şut fenomenal, cu o precizie diabolică, zece minute după începerea reprizei secunde. Intrarea maiestuoasă (îndelung aplaudată de mulţime, deşi înlocuia pe Socrates) a lui Zico, cînd mai erau 20 de minute de joc, a mărit şi mai mult forţa de penetraţie braziliană. Cel de-al treilea gol, semnat Edinho, a fost consecinţa unei splendide combinaţii şi a unei remarcabile puneri pe picior greşit — un dezechilibru total al ultimei linii defensive poloneze, căpătînd alura de simbol : a aceluia de fotbal-samba, regăsit după atîtea aşteptări. Careca, în sfîrşit, a fixat scorul datorită unui nou penalty acordat pentru faultarea lui Zico de către portarul Mlynarczyk. Aşadar, Brazilia era o nouă calificată pentru sferturi. Ea confirma progresul constant observat în jocurile de la debut şi pînă acum, dar şi impresia că Zico, Socrates, Junior şi, de asemenea, Julio Alberto nu şi-au relevat încă ansamblul posibilităţilor lor, care par să demonstreze clasa echipei lui Pelé, Gerson, Tostao, Rivelino, Jairzinho, probată în 1970, tot la Guadalajara, acolo unde ei sînt înconjuraţi cu respect, dragoste şi devoţiune. Pînă atunci noi ne-am adus aminte că prima întîlnire dintre Brazilia şi Polonia s-a soldat, în 1931, cu scorul de 6—5 pentru Brazilia şi 5 goluri marcate de Leonidas. N-am uitat însă nici de declaraţia lui Boniek dinaintea întîlnirii, care a estimat şansele polonezilor la 1%. Butadă sau judecată realistă ?... Şi mai vrem, totuşi, să apreciem sinceritatea antrenorului polonez Antoni Piechniczek : „Un bravo fără rezerve pentru Brazilia pe care astăzi nimeni nu cred că ar fi putut-o întrece".

Nu credem ca cineva să fi deplîns eliminarea uruguayenilor de către „băieţii" lui Maradona. Delegaţia „celeştilor" credea că toată lumea era contra lor şi că furtuna şi ploaia ce se abătuseră la Puebla cu 20 de minute înaintea derby-ului cu Argen-

tina erau un semn defavorabil al destinului. Poate, zicem noi, dar singurul care a plîns a fost... cerul !

Totuși, avînd în vedere violența de-o manieră ce nu-și găsește corespondența decît în încăierările de stradă și în ciuda scuzelor publice cerute de unii oficiali (chiar și de echipă), comisia de apel a F.I.F.A. a menținut aspra amendă (dată atît pentru jocul brutal practicat de uruguayeni, cît și pentru insultele aduse organismului internațional de antrenorul Omar Borras care, la acest meci, a fost spectator în tribună și nu antrenor pe banca de pe marginea gazonului).

Argentina a învins cu 1—0, gol marcat de aripa-vîrf Pasculli, logic de altfel în urma acțiunilor lui Maradona și ale coechipierilor lui. *Show*-ul lui Diego vădea marea sa clasă. Dacă în 1978 era prea tînăr și patru ani mai tîrziu decepționase pentru exces de individualism, ei bine, acum se dovedea cel mai bun jucător al lumii. Iar Maradona a încetat să mai fie o speranță. Acum el proba limpezimea driblingurilor, excesul de altruism, ca demn căpitan tînăr... al tinerilor săi coechipieri. Am vizionat și admirat centrări perfecte, pase geniale, demarcări, marcaje și șuturi. Strategul Barcelonei și al Neapolului se dovedea un adevărat artist. Și dacă în prima manșă a marcat aproape toate golurile, în optimi el a fost steaua care i-a eclipsat pe toți. Cum în 1930 cele două echipe jucau prima finală a campionatului mondial, pe care au cîștigat-o gazdele, adică Uruguay, acum Argentina îi expedia pe uruguayeni la Montevideo pentru a concilia cu bunele maniere ce se cer unor fotbaliști cu adevărat competitivi.

Dacă meciul s-a terminat în „picioare" (desigur cu multe avertismente), acest detaliu este consecința arbitrajului italianului Luigi Agnolin. Și nu numai pentru că el a arătat culoarea cartonașelor galbene (șapte) care n-au adus sînge, ci fiindcă a arbitrat regulamentar, inspirîndu-se din faze, din acțiuni și nu din amintiri sau din declarații !

Știm că Marocul, la Puebla, fusese și el eliminat de R. F. Germania cu 1—0 tocmai cînd se pregătea să participe la prelungiri. Așa că vom urmări acum cîteva secvențe din partida ANGLIA—PARAGUAY. Sud-americanii, care nu pierduseră nici un meci în grupă (învinseseră Irakul cu 1—0, terminaseră la egalitate 1—1 cu Mexic și 2—2 cu Belgia), fuseseră ținuți de mai bine de 28 de ani în umbra vecinilor : Brazilia și Argentina. Paraguayul a vegetat ca și suporterii, în ciuda faptului că dintr-o populație de circa 3 milioane sînt legitimați 270 000 fotbaliști. Ajunsese aici eliminînd în preliminarii Co-

lumbia și Chile, eveniment marcat de presa autohtonă cu titlul uriaș : „Paraguay dansează de fericire !"

Antrenorul Cayetano Re a trebuit să-și construiască echipa în jurul celor trei jucători de clasă : Julio Romero (apreciat de el ca genial), Delgado Rogerio (un eficace „betoneur") și vîrful percutant Cabanas. Căci, afirma el, restul echipei nu numără talente. De altfel, singurul cu adevărat indispensabil este și rămîne Julio Caesar Romero de 24 de ani, care a jucat la Cosmos New York și acum evolua în Brazilia la Fluminense. El era considerat piesa-cheie a fotbalului actual paraguayan, fiind înconjurat cu iubire de microbiști. Selecționat încă de la vîrsta de 19 ani în echipa națională a țării, el și-a abandonat studiile de economie politică și financiară pentru a se dedica în exclusivitate fotbalului. În 1979, în campionatul mondial al juniorilor, în Japonia, el s-a distins ca unul dintre cei mai buni jucători ai turneului, alături de argentinianul Diego Maradona și uruguayanul Ruben Paz. Vorbește curent cinci limbi și are un șarm deosebit, șarm care, se spune, a cîștigat inima Americii... Așteptam deci să vedem în ce măsură toate acestea îl vor ajuta să remorcheze nava ; căci, după meci, antrenorul Cayetano (de 47 ani, și nu boboc cu tulei) și-a dat demisia !

După victoria (calificării) cu 3—0 contra Poloniei în ultimul meci al primului tur, englezii au părăsit altitudinea de 500 metri de la Monterrey pentru a urca în Ciudad de Mexico la 2 500 metri. Debarcarea englezilor pe acest teren necunoscut, în fața a 98 000 de spectatori prezenți pe stadionul Azteca care părea să fi amuțit (echipa Mexicului luase vacanță cu o zi înainte), era așteptată cu nerăbdare nu numai datorită faimei unor jucători, ci și pentru verificarea șanselor acestora de a repeta succesul din 1966.

Paraguayenii, care mai jucaseră pe acest stadion în fața a 100 000 de spectatori, lăsaseră o impresie frumoasă. Ei nu se mai întîlniseră cu britanicii de la Campionatul mondial din Suedia, cînd Franța, cu Fontaine și Kopa, le impusese scorul de 7—3. Era epoca cînd Cayetano Re, actualul antrenor, avea 18 ani și își făcea debutul internațional.

Anglia și Paraguay aveau echipe cu stiluri de joc opuse. Pase lungi în adîncime la jucători lansați în alergare, fără respiro, mingi în aer pentru dueluri contondente ale englezilor, driblinguri fără oprire, combinații derutante. Spectacolul se anunța, deci, a fi deschis și așa a fost timp de o jumătate de oră. În acest timp, după un debut foarte prudent, sud-americanii, cu un joc construit inteligent, dădeau impresia că vor pune serioase probleme insularilor. Mai ales că Romeiro, Caba-

nas și în special Canete au ajuns de multe ori la limita suprafeței de pedeapsă. Însă Peter Shilton a ieșit mereu cu fruntea sus. Dar...

O primă eroare a portarului Fernandez, care a ratat intercepția, i-a permis „oportunistului" Lineker — acela care marcase polonezilor toate cele trei goluri — să deschidă scorul. A doua greșeală a aceluiași portar a fost comisă în minutul 56, deci cam la începutul reprizei secunde. La un corner, mingea prost degajată i-a permis gigantului fundaș central Butcher să reia din voleu. Portarul uruguayan Fernandez (marea speranță a lui Newcastle), care se găsea în careu, a ajustat scorul : 2—0 ! Sud-americanii forțează atacul, însă lasă spații libere, de care profită din nou Lineker, dînd victoriei englezilor o dimensiune nesperată : 3—0 ! Între timp, Peter Shilton a „agățat" picioarele unui paraguayan. Penalty-ul se impunea, dar n-a fost fluierat. Paraguayenii au terminat meciul discutînd cu arbitrul... Noi însă considerăm că abilii tehnicieni Nunez, Romeiro, Cabanas, Canete s-au recunoscut învinși de puterea fotbalului britanic și mai ales de propriile lor gafe defensive. Echipa lui Robson n-a convins deloc prin calitatea jocului. Poate o va dovedi în sferturi contra Argentinei...

Să vezi și să nu crezi... danezii, mai romantici ca niciodată, au căzut în infern, la Queretaro ! Incredibil, dar adevărat ! Îngenunchează, umiliți și zdrobiți la un scor jignitor : 1—5 ! Și astfel, Danemarca, care participa pentru prima dată la un „Mundial" și care ne oferise un spectacol de fotbal ce respira fericire și viață, fără a se preocupa așa de mult de tactici neadecvate, de calcule meschine pentru a ciupi rezultate, ieșea din competiție — ca și sovieticii — lăsîndu-ne să medităm... Deoarece ei jucau de plăcere și au cîștigat fără să-și pericliteze sănătatea și echilibrul psihic. Echipa reprezentativă a acestei națiuni, cu 300 000 de fotbaliști, a fost selecționată și pregătită cu ocazia meciurilor internaționale de către S. Piontek, care ne-a făcut cunoscute multe din opiniile sale. Pe una am reținut-o ca pe o idee deosebit de interesantă : „Eu nu accept jucători triști în echipa mea. Cer un joc volubil și fără constrîngere, ca acela al tinerilor".

„Încălzirea" din grupe ne prezentase o serie de jucători supervedete, ca de exemplu : Laudrup, Lerby, Elkjaer, Arnesen, M. Olsen, J. Olsen... Dar și o copie a fostei echipe a Olandei din Campionatul Mondial 1974. Inteligența și tinerețea îi conferau forță. Aceasta destindea atmosfera încordată a unei competiții înverșunate de calcule, de aranjamente... Or, Danemarca și-a jucat, totuși, cu demnitate, ultimul său meci la

altitudinea ridicată a Mexicului, afirmîndu-şi personalitatea, omogenitatea şi forţa de caracter (dificultăţile atrăgînd oamenii de adevărat caracter !), fără a recurge la manifestări de forţă, de răutate care provoacă adversarii la joc dur, brutal... Pentru că, de fapt, acest comportament este propriu *marilor echipe !*

Deşi în opt întîlniri de pînă acum danezii nu reuşiseră decît o singură victorie în faţa ibericilor, ei au abordat meciul fără complexe. De la început s-au năpustit către poarta apărată de bascul Andoni Zubizaretta cu o mare încredere, libero-ul Morten Olsen sau vîrful de atac Elkjaer-Larsen multiplicînd fazele individuale. Dar, de fiecare dată, un ofsaid-capcană (sau nu), o pasă ratată sau interceptată, o centrare fără adresă au împiedicat finalizarea acţiunilor. Afară de aceea din minutul 32, cînd o pasă clasică de dezechilibru a fost recepţionată de Bergreen ; driblingul lui prelungit l-a dus pînă în careu unde Gallego l-a faultat. Penalty ! Cu o execuţie deosebită, Jesper Olsen marchează : 1—0. Cine ar fi crezut că acest jucător de 25 de ani — rodat la Manchester United — avea să fie călăul „puilor" de vikingi ?

Cînd mai erau doar două minute înainte ca fluierul arbitrului să anunţe consumarea timpului alocat primei reprize, portarul danez Hoegh pasează cu mîna balonul lui Jesper Olsen, care, presat de Salinas, voia să i-l trimită înapoi. „Vulturul" Butragueno, cu flerul său deosebit, interceptează pasa hazardată (ca să nu-i spun altfel...) şi... pleacă la cabină prăbuşindu-se în braţele echipei. Scor : 1—1 !

După pauză, timp de 47 de minute echipa daneză, cu atît de mulţi jucători redutabili, a primit gol după gol, fără măcar să poată riposta. Victor execută un corner pînă la Camacho şi acesta-i pasează lui Butragueno care ridică scorul la 2—1. În minutul 69 Michel urmăreşte dinamica demarcării lui Butragueno care zburdă. Busk, depăşit, îl faultează, Goichoecha execută lovitura şi scorul urcă : 3—1 ! Numai după zece minute, furia spaniolă demolează defensiva romanticilor danezi, şi Butragueno, singur-singurel în faţa porţii, îndeplineşte cu uşurinţă formalitatea de a marca al patrulea gol al spaniolilor. Dar jocul nu s-a terminat. Era minutul 89, cînd Morten Olsen îl faultează pe Butragueno şi iarăşi penalty — al treilea fluierat în acest meci de arbitrul olandez Kaizer. Butragueno este lăsat să execute el lovitura. După cel de-al patrulea lui gol marcat în această partidă, scorul final a devenit : 5—1 pentru Spania (cu care ne vom întîlni şi noi, românii, în preliminariile Europei '88 ; dar pînă atunci mai era timp...).

Nu se poate spune că numai Jesper Olsen este vinovat de acest usturător naufragiu. Eşecul a fost colectiv. Similar cu al sovieticilor contra belgienilor. Totuşi, în Mexic danezii au prestat un joc de fotbal ofensiv, vesel, miraculos, chiar dacă ne gîndim la împrăştierea permanentă a acestor jucători în Europa şi preocuparea lui Piontek — artizan prin telefon — de a asigura coerenţa cerută de o echipă.

Nu putem încheia fără a sublinia faptul că Spania şi-a regăsit o echipă prin excelenţă competitivă, cu o linie defensivă de fier, un mijloc de teren harnic, strălucitor în pase şi o linie de atac percutantă, dominată de tunarul Emilio Butragueno. Spaniolii, deveniţi „aurari" în arta contraatacului, reuşeau să pătrundă în sferturi unde urmau să-i întîlnească la Puebla pe belgieni („casapii" sovieticilor). O întîlnire care poate conferi fotbalului virtuţile unui spectacol mirific.

Sferturile...

Cînd „profesorii" învaţă de la elevi : Brazilia—Franţa

Sferturile de finală aveau şi ele rolul să trieze echipele pentru semifinale. De aceea să vedem cine a reuşit să continue marşul şi mai ales cum. Pentru că nu era de ajuns că în Mexic altitudinea, căldura s-au dovedit inamicii jucătorilor, în sferturi, ca un făcut, *din patru partide, la trei,* spre a se cunoaşte învingătorul, *a fost nevoie de prelungiri şi chiar de lovituri de departajare de la 11 metri !* Singură Argentina, în meciul ei cu Anglia, s-a calificat fără prelungiri şi alte isprăvi..., dar aceasta s-a întîmplat mai ales datorită arbitrului (Bennaceur din Sahara tunisiană) care n-a văzut că Maradona a marcat primul său gol cu... mîna lui Dumnezeu !

Partida dintre Franţa şi Brazilia, jucată în bîrlogul de la Guadalajara al sud-americanilor, a fost intitulată „meciul secolului" de presa mexicană. Specialiştii au considerat-o ca o finală înaintea finalei-finalelor. Iar noi am calificat-o ca o lecţie a „elevilor" dată „profesorilor" !

...21 iunie 1986. În acea zi, francezii erau cu adevărat imbatabili. Făcînd proba unei mari inteligenţe tactice, a unui curaj fără limite şi a unei încrederi de neclintit în forţele proprii, ei au eliminat Brazilia într-un meci de antologie fotbalistică ajutaţi cumva şi de şansă ! Înfrîngerea acestui colos fotbalistic a provocat o mare tristeţe la Guadalajara, dar mai ales în Brazilia, unde mulţi oameni au decedat în urma unor

crize cardiace provocate de eliminarea idolilor lor. După 90 de minute de joc, rezultatul era : 1—1. Deci brazilienii de-abia în al cincilea meci primeau primul gol... gol care i-a dus în prelungiri „secetoase", căci nici unii, nici alții nu au reușit să mai schimbe rezultatul de pe tabela de marcaj, departajarea făcîndu-se prin lovituri de tortură de la 11 metri...

De fapt și de drept, *învingător al acestei partide a fost fotbalul ! S-a calificat însă o singură echipă : Franța !* Dar, mai înainte de a explica aceasta, să amintim faptul că la 31 de ani, cadoul aniversar pentru împlinirea acestei vîrste de către Platini a fost golul egalizator marcat de el cu cîteva minute înainte de sfîrșitul primei reprize. Nu și acela de la 11 metri, pe care l-a ratat ca un începător... Căci mingea, făcută rachetă, s-a oprit undeva sub cupola cerului.

Numai că amărăciunea a ținut pînă s-a produs ratarea lui Cesar, și astfel istoria a consemnat eliminarea Braziliei de către Fernandez : 5—4 ! Și nu puțini au fost aceia care, ținînd seama de faptul că printre jucătorii care au ratat (mai întîi Zico un penalty în minutul 71, care, transformat, putea aduce calificarea celor care viețuiesc sub soarele Copacabanei) loviturile de la 11 metri s-au numărat Socrates, Cesar, Platini, au rostit, cu brațele ridicate spre cer : „Dumnezeu a fost astăzi francez !".

...Michel Platini avea 15 ani și își sărbătorea această aniversare în familie. După ce au suflat în cele 15 lumînările, membrii familiei Platini au dat drumul televizorului. Era 21 iunie 1970 și Brazilia întîlnea Italia în finala campionatului mondial pe stadionul Azteca. Marea finală pentru toți iubitorii fotbalului. Patru goluri braziliene de-o strălucire emoționantă — Pelé, Gerson, Jairzinho, Carlos Alberto — o magnifică demonstrație. Unul din marile spectacole sportive văzute și la televiziune. Un apogeu pentru Brazilia care cîștiga în acel an al treilea „Mundial". Singură Italia, în 1982, avea să reușească ulterior să înscrie o a treia stea pe tricoul său azuriu !

Era deci 21 iunie 1970 și Michel Platini privea la acel spectacol grandios, fascinat desigur, dar de asemenea atent să disece driblingurile și mișcările de ansamblu ale celor două echipe. Viitorul profesionist își descoperea un mare „părinte" în Sandro Mazzola, mijlocașul *squadrei*. Cu toate acestea, Platini se simțea cucerit de splendoarea jocului brazilian care bulversase literalmente echipa italiană, în maniera golului marcat de Pelé care deschidea carnavalul.

După șaisprezece ani (de muncă zi de zi), Platini își sărbătorea cei 31 de ani ai săi în întîlnirea cu Brazilia. Și patru zile mai tîrziu după ce „înghițise" mitul italian. Doi dintre triplii campioni mondiali din această puzderie de echipe de pe planeta Pămînt. Trebuia să ai o inimă puternică, un stomac larg și rinichi solizi... Guadalajara, cel de-al doilea oraș al Mexicului, supranumit „perla Occidentului", adunase mase întregi de brazilieni pentru a-i susține în marșul lor triumfal. Brazilienii sperau într-o soartă strălucită, astfel că distribuiseră gratuit în școli 6 000 de tricouri în culorile echipei. Pînă acum erau singurii care făceau deliciul tribunelor prin promptitudine, improvizație, virtuozitate... pe scurt, totul era samba ! Nouă victorii în șir în Cupa Mondială din Mexic. Pe stadionul Jalisco ei nu cunoscuseră înfrîngerea ! Să ne reamintim, înainte de acest meci, cîteva momente din istoria fotbalului : șutul de la 50 metri al lui Pelé la poarta cehoslovacului Victor sau fenomenala lovitură cu capul a balonului deviată printr-un plonjon diabolic de către portarul englez Gordon Banks...

Acum însă, la 21 iunie 1986, francezii, într-o întîlnire istorică, pe un stadion arhiplin, unde 60 000 de inși dansau și cîntau (evident toți în onoarea celor de la „Rio") voiau să transforme visul de-o viață în realitate. Cîștigarea trofeului mondial. Dar pentru asta, ștafeta era înălțată la nivelul... Braziliei ! Ei bine, meciul a fost ridicat în final la rangul de „eveniment istoric" în lunga sa evoluție. Și aceasta pentru că de la început și pînă la sfîrșit a fost numai fotbal. *Iar dirijorul lor a fost românul Ion Igna* ! După eliminarea echipei sale, Brazilia era într-o puternică stare de șoc, dezolată și disperată. Lăsînd la o parte aspectul sportiv, țara și poporul păreau a fi nerestabiliți după un cataclism... În timp ce în Franța toată lumea sărbătorea evoluția echipei care scăpase de sindromul Sevilla 1982 ! Toate acestea le consemnez deoarece este concluzia unui meci de vis, de legendă, a unui fotbal de „zei" terești. După asemenea imagini limpezi și adesea de nesuportat fără a-ți freca ochii, nu se poate spune cu certitudine că totul a fost cu adevărat pămîntesc... Rareori episoade sportive ne pustiau sufletul și în același timp ne accelerau respirația de fericire. Căci, dacă pe de o parte calificarea francezilor ne-a uimit, pe de alta, eliminarea brazilienilor ne-a generat un amar sentiment de injustiție. Într-adevăr, nici unii, nici alții nu meritau această condamnare. O confirmau, dacă vreți, și cuvintele glaciale ale lui Tele Santana : „...acest meci era adevărata finală a «Mundialului»". Sau cum spunea Alain Gi-

resse : „Ne putem antrena o sută de ani, dar niciodată nu vom putea atinge o asemenea abilitate diabolică, această subtilitate incredibilă. Ei nu lovesc balonul, îl mîngîie, îl farmecă. Cîteodată, fac trucuri imposibile... Brazilia redescoperise aroma jocului imprevizibil, obraznic, facil, genial... Şi atunci, unde este dreptatea ?..."

Nicăieri în altă parte decît în rezultat ! El este semnificaţia competiţiei de orice rang. Şi francezii au avut voinţa de a-şi depăşi profesorii necăzînd pradă scurtei vijelii înainte de a primi golul. Franţa proba că se află în putere, conştientă de valoarea sa şi încrezătoare în mijloacele sale. Dar şi într-o zi de graţie ! Căci fiecare acţiune braziliană capota din nimic. O slabă adresă (penalty-ul lui Zico a fost respins eroic de Jöel Bats), orice acţiune ratată ne întăreau din ce în ce mai mult certitudinea că vor pierde acest meci. Prelungirile anunţau şi mai convingător realitatea iminentă a rezultatului cu o indecenţă diabolică. Această zi de 21 iunie 1986 s-a dovedit fastă pentru franţezi. Veţi vedea că la loviturile de la 11 metri pentru departajare, Socrates ratează ; apoi Stopyra marchează ; Alemao înscrie, ca şi Amoros ; de data aceasta, Zico îl învinge şi Bats, în schimb Bellone — cu o lovitură ca la biliard, balonul ricoşînd din stîlp în spatele portarului brazilian Carlos — marca ajutat şi de... şansă (dar şi de faptul că Ion Igna reglementa înscrierea unui gol în asemenea condiţii !). Pentru că regulamentul subliniază faptul că, la lovitura de departajare, mingea trebuie să intre direct în poartă sau să fie respinsă de portar. Da, Dumnezeu era francez, cum fusese la vest-germani cu patru ani înainte, la Sevilla. Platini şi cu Julio Cesar nu reuşesc să înscrie... Calificarea „cocoşului galic" o aducea în schimb Fernandez. La marginea terenului, Platini, „căpitanul" de atunci, eliberat psihic, cădea în genunchi în faţa „căpitanului" de mîine. Splendidă imagine..., dar acest final semăna mai mult a magie, căci pînă la urmă un penalty, o lovitură de departajare de la 11 metri nu sînt probabil decît o problemă de nervi şi de tehnică. Gîndiţi-vă, totuşi, că printre cei care au ratat se numărau tehnicieni de valoare internaţională : Zico, Socrates, Platini..., acum consideraţi de neştiutori ca autentici călăi !

Un destin pentru fiecare echipă, căci ambele desfăşuraseră în faţa juriului tribunelor un meci extraordinar de bogat în multiple faţete pe care nu le poate oferi decît balonul rotund. Afară de *epilogul*, care — ca întotdeauna cînd apare un termen fatidic al loviturilor de osîndă (11 metri) — naşte, ca şi în

această partidă, regrete... Brazilia la Guadalajara, nu mai puțin ca Franța la Sevilla, nu merita să părăsească „Mundialul". Noi am fi vrut cu toții ca, chiar cu cîteva secunde înainte de acest termen, ori „albaștrii", ori „galbenii" să dea un verdict marcînd golul... Ar fi fost mai just, mai sportiv, mai uman, mai puțin penibil, regulamentar. Am fi dorit enorm de mult ca aceasta să fie finala celor mai autentici ambasadori ai fotbalului-spectacol, între cele două neșanse (1982 și 1986), ea terminîndu-se cu un gol-simbol. Dar niciodată fericirea, bucuria nu sînt perfecte...

Să continuăm deci, pentru a nu lăsa pretendenții la titlul suprem să aștepte... Or, cum zarurile au fost aruncate, să luăm în consecință sub lupă o altă partidă. Aceea care se juca la Monterrey și unde se întîlneau...

Energia mexicană și experiența vest-germană

Dacă meciul Franța-Brazilia a fost apreciat tehnic ca o finală demnă de un campionat suprem, ei bine, în ciuda unui angajament total, el a fost considerat și *un meci de o exemplară corectitudine !* Disputat într-un spirit de înaltă sportivitate, și-a atras în totalitate atît simpatia publicului, cît și respectul tehnicienilor de toate nuanțele.

Cînd am subliniat performanța Mexicului de a ocupa primul loc în grupa B n-am uitat să spunem că grupa a fost fabricată pentru această țară (care voia să convingă că fotbalul — „joacă în fond" — poate servi și ca pansament pe rănile care nu se închid niciodată), dar și pentru că meciurile ei de pe Azteca aveau să umple stadionul pînă la refuz. Căci, după cutremurul de pămînt, nu se putea ignora și acela al „cutremurului" poporului, care fremăta la acest „Mundial" al balonului rotund, pentru ca finala să o joace ei... Un triumf care să blocheze complet străzile, șoselele, iar grupurile coborînd din *bidonvilles* să fraternizeze cu locatarii apartamentelor luxoase în frenezia dansului ce-i va transporta în stare de transă fotbalistică, pentru ca cei mai mulți să uite atunci problemele de mîine... de un mîine fără sfîrșit !

Coborînd de la înălțimea stadionului Azteca la nivelul altitudinii de 500 metri a orașului Monterrey, energia mexicană și-a pierdut seva și atunci am asistat la înfrîngerea acesteia de către experiența vest-germanilor (o echipă cu jucători de va-

loare, dar fără nici un star) de-abia după proba loviturilor de nervi (11 metri) cînd toate cele patru reprize (două de cîte 45 de minute și două de cîte 15 minute) se epuizaseră.

...Monterrey rîdea... Monterrey îl aștepta nerăbdătoare pe Francisco Javier Cruz, copilul țării, care, la numai 21 de ani, era supranumit „el abuelo" — bunicul — pentru ridurile din jurul ochilor și înțelepciunea care se anunța a fi nemărginită. Ce mai, era sărbătoare, se disputau sferturile de finală cu R. F. Germania.

Toate cele 50 000 de locuri ale stadionului Universitario erau asaltate de un public înveșmîntat în culorile verde și roșu. O scenă emoționantă ne-a fost oferită cu ocazia intonării imnurilor naționale. Hugo Sanchez, idolul Mexicului (și golgeterul lui Real Madrid), și-a plasat în dreapta sa propriul fiu (îmbrăcat în echipamentul națională). Cu toate acestea, ce a urmat, veți vedea, n-a mai satisfăcut gustul mulțimii. Mai ales că meciul a fost crispat, dur, cu zece cartonașe (dintre care două roșii !)... departe de eleganța și inspirația celor care cu patru ore înainte (Franța—Brazilia) omagiaseră FOTBALUL-SPECTACOL !

Mexicanii apreciau echipa vest-germană — mai ales prin evoluția de pînă acum — ca îmbătrînită, fără forța necesară marcării multor goluri.. Dar, mai ales minată de certuri între jucători. E ceea ce a făcut ca jocul „peonilor", presați de un public diabolic, să înregistreze faze violente care de cele mai multe ori depășeau limitele autorizate ale regulamentului de fotbal. În schimb, în acest joc vest-germanii au adoptat o tactică defensivă menită să le servească interesele. Mai ales că jucătorii lui Miliutinovici, fără experiență și răbdare, voiau să străpungă fortăreața prusacă cu arme rudimentare, medievale. Două evenimente contradictorii aveau însă să schimbe cursul întregului meci : ieșirea, după o jumătate de oră, a căpitanului Thomas Boy, care nu era un jucător de talia lui Platini, Maradona, dar se dovedise capabil să pună ordine în „casa" sa, apoi eliminarea, în minutul 65, a fundașului vest-german Berthold capabil să asigure fermitatea jocului. Prima ieșire a dezechilibrat jocul mexicanilor. A doua a obligat echipa vest-germană să joace mai atent și eficace în defensivă. Iar Schumacher a devenit și mai concentrat, mai vigilent la toate șuturile mexicanilor. Motiv pentru care mexicanii, pe măsură ce timpul se scurgea în van, se enervau, iritați de siguranța oarecum ieșită din comun a acestui portar.

Strategia europenilor consta în surprinderea în flagrant delict a naivilor mexicani. Numai că, în atac, Rummenigge, prea nervos și lipsit de eficacitate, este înlocuit de Dieter Höness (minutul 58), în speranța că poate-poate va străpunge defensiva mexicană. Littbarski era ținut ca „armă" secretă pentru prelungiri (el a intrat în minutul 115 !) De fapt, nici chiar Francisco Javier Cruz (intrat în minutul 70), jucător dotat și adulat (care se spune că a vrut să schimbe costumul de jucător cu cel de pastor evanghelist), n-a reușit să orienteze jocul, în sensul de a-și plasa coechipierii în poziții avantajoase. Dezorientați, încălziți (și la propriu, și la figurat), irascibili și nervoși la culme, mexicanii și-au pierdut complet sîngele rece. Prea mult preocupați, fără îndoială, de o bătălie ce venea în contradicție cu regulamentul, nu și-au mai regăsit luciditatea. Ceea ce era prea mult pentru ambițiile unui întreg popor. Și astfel meciul s-a transformat pentru mult timp într-un război de tranșee unde arbitrul columbian Jesus Diaz n-a fost deloc avar cu cartonașele. Astfel, după trimiterea în tribună a lui Thomas Berthold, Javier Aguirre, în primul „rund" al prelungirilor, în minutul 100 și-a colorat și el vederea în roșu ! Așa s-a ajuns — după 120 de minute de remiză pură, albă, de secetă : zero la zero — la loviturile care începuseră să fie ca la loz în plic. Tragi..., dar nu știi ce obții ! Reamintiți-vă doar ce a pățit Brazilia...

La deschiderea celei de-a treia etape (a fost meciul care s-a terminat cum a început, fără nici un gol ; au urmat două reprize a 15 minute, și ele fără ca cineva să marcheze), Aloffs (care decepționase pînă acum) preia conducerea : 1—0. Negrete egalează prompt : 1—1. Intră în teren Brehme, care transformă lovitura în gol : 2—1. Urmează căpitanul de echipă, Quirarte, care ratează... În schimb, vest-germanul Matthäus ridică scorul la 3—1. Numai că Servin, urmînd exemplul „căpitanului", ratează și el, iar scorul rămîne ca mai înainte. Pentru a nu se mai continua, Littbarski (intrat în finalul celei de-a doua reprize a prelungirilor în locul lui Eder) oferă definitiv victoria echipei R.F. Germania : 4—1 ! O dată cu ea și bucuria calificării. Zîzania care domnea de cîteva săptămîni între coechipieri a fost dată uitării. Rummenigge și Schumacher se îmbrățișau, iar Beckenbauer își regăsea, în sfîrșit, surîsul de debutant. În schimb, publicul mexican plîngea pe străzi, fiesta sa se amînase. O aventură de optsprezece luni luase sfîrșit. Nervii tuturor jucătorilor cedaseră..., iar ei se prăbușiseră pe gazon !

„Cînd ai abilitate tehnică, ostilitatea publicului n-are nici o influență !"...

Stadionul Cuauhtemoc din Puebla era drapat în roșu pentru a primi echipa Spaniei, ajunsă în sferturi după surprinzătorul succes contra Danemarcei. Într-o ambianță de corridă, coechipierii lui Camacho s-au lansat tot timpul în atacuri furibunde la poarta lui Pfaff. Avertizați de eșecul danezilor — și cum oamenii antrenorului Guy Thys n-aveau memorie scurtă —, s-au repliat într-o defensivă riguroasă, nelăsînd nici un spațiu liber și căutînd pe cît posibil să nu repete eroarea făcută de danezul Jesper Olsen...

Obligați să domine, jucătorii spanioli au căzut foarte rapid în păcatul obișnuit : un fotbal de forță și foc, fără nici o preocupare constructivă, fără inventivitatea cerută de o asemenea necesitate, deși pînă acum ei ne obișnuiseră cu un joc tehnic bine elaborat și animat de pasiunea de cuceritori, cu o abilitate, vigoare și putere demne de o asemenea fază mondială.

Eroul meciului avea să fie Jean-Marie Pfaff, portarul Belgiei și al lui Bayern München, un gen de portar care nu se lasă ușor impresionat. Prin siguranță, prin sînge rece, printr-un plasament adecvat, prin parade senzaționale, el a reușit să dea încredere propriei echipe și să submineze moralul adversarilor. Centrarea de pe stînga a lui Vercauteren din minutul 34-35 (după ce Nico Claesen, pătrunzînd pe dreapta, a plasat înapoi balonul lui Gerets și acesta, peste toți jucătorii, l-a trimis în partea opusă) în mijlocul suprafeței de pedeapsă permite plonjonul lui Jan Ceulemans (complet demarcat) care trimite cu capul mingea în poarta lui Zubizaretta. Acesta, uluit de luftul lui Tomas, n-a schițat nici un gest la centrarea lejeră a belgianului. Poate-i ajunsese blestemul lui *Jesper* Olsen..., căci prea ușor au primit golul.

După 0—1 spaniolii au alergat întruna să obțină egalarea. Și dacă Veyt, în minutul 51, n-a reușit să valorifice șutul și să ridice scorul, iată că Senor (intrat în minutul 46 în locul lui Thomas — care mai primise între timp și un cartonaș galben), șutînd (cu stîngul, de pe dreapta) de la circa 25 de metri, a trimis razant cu iarba balonul de-o manieră senzațională, prelungind astfel calvarul spaniolilor. Aceasta se întîmpla cu 5 minute înainte de finalul partidei, astfel că egalarea i-a trimis în prelungiri.

Belgienii trăgeau cu dinții de scorul egal, sperînd ca providența să le ofere cadoul loviturilor de la 11 metri. Și așa

s-a și întîmplat. Era deci a treia partidă din cele patru ale sferturilor care cunoștea acest fatidic deznodămînt.

Spaniolii au ratat prin Eloy, în schimb toți belgienii au îndeplinit o simplă formalitate administrativă în înscrierea golurilor. Culmea că R.F. Germania și Franța, acum și Belgia, au triumfat în această probă desfășurată într-un context ostil. Poate că într-o asemenea probă de nervi întinși la maximum, entuziasmul publicului i-a tulburat pe brazilieni, mexicani și spanioli. Aceasta însă nu înseamnă să nu-i dăm dreptate lui Vercauteren : „cînd ai abilitate, ostilitatea publicului n-are nici o influență !“ Așa era...

De fapt, belgienii au jucat acest meci ca să piardă... pentru a cîștiga un surîs în plus. O lovitură liberă insignifiantă, un trac apoi... și Belgia se găsea pentru prima oară într-o semifinală a unui campionat mondial !

Cînd Maradona fuge de la locul „crimei“ mai repede decît umbra sa...

Dacă meciul dintre Argentina și Anglia a fost singurul din sferturi cu o desfășurare de numai 90 de minute (fără prelungiri și lovituri de departajare), el a rămas, în schimb, în istorie atît datorită unui gol marcat cu mîna (și validat de un arbitru fără... nume de această dată), cît și pentru demonstrația de abilitate a lui Maradona — cotat în consecință ca cel mai bun jucător al ediției „Mundialului“ 1986, un adevărat superstar !

Într-un stadion numit Azteca, înțesat pînă la refuz (115 000 spectatori), Diego Maradona a oferit cel mai frumos gol al Cupei F.I.F.A., ediția a 13-a. Această arenă prestigioasă era parcă făcută să înregistreze faze de excepție, ca în minutul 55, cînd cu „bomba“ la picior a decolat din propriul teren și, după ce a făcut aproape toți jucătorii englezi „țăruși“, l-a driblat și pe portarul Shilton și a „deconectat bomba“ urcînd rezultatul la 2—0 !

Nu știu dacă jucătorii englezi prin stilul lor angajant, cu mingi de bombardament aerian, puteau cîștiga contra argentinienilor, mai sudați ca niciodată. „Infanteriști“ emeriți, aceștia s-au lansat într-un atac de gherilă : driblinguri, accelerări — trăsnet, „un-doi“-uri, devieri, pase cu călcîiul, susțineri și sprijin...

Din păcate, cu cîteva minute înainte de demonstrația de vitalitate, trecînd printr-o întreagă echipă adversă și marcînd

un gol de antologie (care i-a smuls lui Bilardo exclamația : „Este cel mai frumos gol pe care l-am văzut în toată cariera mea"), Maradona (minutul 51), după ce l-a driblat pe Hoddle, a încercat un „un-doi" cu Valdano pentru a-l elimina pe Hodge ; acesta, sesizînd tentativa, a lobat către Shilton, însă Maradona, anticipînd noua traiectorie a balonului, s-a dus în fața portarului Peter Shilton și a marcat cu pumnul, cu o asemenea artă de trișor, încît arbitrul judecător și „asesorii" săi n-au văzut scînteia focului. „Monstrul pitic" argentinian a șters-o apoi mai rapid decît umbra care acoperea scînteia, sfidînd legile fair-play-ului. Și cum peste cîteva minute el marca acel gol norocos, neașteptat, a reușit să salveze și onoarea Argentinei.

Au urmat puține proteste și Anglia, condusă cu 0—2, a avut o tresărire de orgoliu în minutul 80, datorită lui Barnes (în minutul 75 înlocuise pe Steven) care a centrat din tușă înapoi și Lineker a dus scorul la 1—2. Astfel ei au fost eliminați fără glorie și au plecat în Anglia în *week-end* pentru a studia atît arta „mîinii lui Dumnezeu pogorîtă asupra lui Maradona" (răspunsul acestuia cînd a fost întrebat dacă a marcat primul gol cu mîna, deși unui jurnalist argentinian, Maradona îi declarase altceva : „Mingea m-a lovit, n-am făcut-o intenționat. Shilton și-a băgat-o în poartă"), cît și cauzele înlăturării Angliei din rîndul forțelor fotbalistice de temut. Rămînînd doar o „firmă", orice victorie asupra ei se cataloghează cu un titlu uriaș de glorie sărbătorit cu tarafe și... Așa cum, din păcate, și noi ne-am păcălit în urma rezultatului de egalitate de pe Wembley, uitînd că mai avem nevoie doar de un singur punct în meciul de la București cu Irlanda de Nord pentru a fi prezenți (pentru a doua oară în Mexic) la ediția a XIII-a a campionatului mondial.

Argentina ne-a dezvăluit fațeta unei echipe cu jucători subordonați unui singur obiectiv : rezultatul. Prima repriză (mai ales) ne-a oferit pagini de înaltă știință fotbalistică prin : stilul calitativ colectiv-constructiv-ofensiv, printr-o organizare care anihila complet posturile, printr-o dispoziție fizică de autentic angajament... și prin jucătorul-unicat Diego Maradona !... Chiar dacă nu puțini au fost aceia care l-au poreclit : MANO-DONA ! ! ! Mai ales că era recidivist : la 12 mai 1985, Maradona, în campionatul italian, cu Neapole, mai marcase un gol cu mîna lui Udinese...

Sferturile de finală au adus în prim-plan protagoniștii din semifinala Campionatului mondial din Spania '82 — adică R.F. Germania și Franța (atunci, după barajul dictat de loviturile

de la 11 metri, vest-germanii obținînd victoria) și Argentina—Belgia (ultima fiind în premieră absolută). Ecourile modului de calificare nu se stinseseră încă, fiindcă cei care fuseseră trimiși la „reciclare" considerau formula finală a campionatului ca total necorespunzătoare, complicată, cu victorii, cu lovituri la „puncte fixe"... Nu puțini erau însă și aceia ce acuzau arbitrajul care fixase unele rezultate... Dar și multe alte aspecte, ca de exemplu acela legat de „masacrarea" antrenorilor de toate vîrstele. Și pentru că ecourile continuau, căci fotbalul este și rămîne o hrană spirituală pentru mulți, să trecem mai repede în revistă cele două meciuri care vor selecționa competitorii (învinșii) pentru finala mică și „academicienii" finalei mari (învingătorii). Nu de altceva, dar unii favoriți n-au putut confirma cota ridicată la bursa aprecierilor, dînd astfel dreptate acelora care spun deseori că un meci de fotbal poate fi uneori o clipă de viață, cînd un gol prostesc (dat sau încasat) îi trimite pe unii în paradis, iar pe alții îi lasă în prada unor chinuri de nedescris.

Este adevărat că fotbalul consistă mai întîi în a construi goluri. Echipele pot opera tactic divers, însă *numai disciplina oferă jucătorilor o identitate reală, numită echipă.* Limita acesteia crește pe măsura rezultatelor obținute sau, după cum spunea Ludwig Grünberg : „sportul te învață să respecți criteriile de valoare și domeniile de cutezanță... sportul fără valori etice și-ar pierde rațiunea de a fi... de aceea denaturarea unor rezultate este atît de întristătoare..." Însă ce te faci cînd ești învins mai degrabă de neputința proprie decît de armele învingătorilor ? Principalul este să nu contești revelația adevărului pe care o ai la fața locului, pe micul ecran, sau privind înregistrări pe casete video... Așa am procedat și noi și, instalîndu-ne în fața micului ecran (apoi examinînd înregistrarea de pe casetele video), am constatat mai întîi că la francezi dispăruse altruismul, astfel că fiecare a acționat pe cont propriu — mai ales după golul de parodie primit de Bats...

Guadalajara le-a fost sfîrșitul visului...
R.F.G.—Franța 2—0 (1—0)

Cîștigarea Cupei Mondiale ar fi fost cea mai frumoasă și logică concluzie pentru această echipă a Franței care, de zece ani, în jurul lui Michel Platini, a cunoscut toate etapele consacrării și a stîrnit încrederea francezilor care-i vedeau jucînd finala după ce eliminaseră două triple campioane mondiale : Italia și Brazilia. Acest parcurs a eșuat datorită meciu-

lui ratat ; o mare oboseală, o zi nefastă și o mare abilitate tactică a R.F.G. Insucces ce nu poate șterge deloc cei zece ani de fericire care au făcut ca fotbalul francez să trăiască în onoare, dar și meciul de neuitat contra Braziliei, considerat de toată lumea finala francezilor !

Jocul cu R.F.G. a început după 12 secunde. Stopyra, în urma unui atac foarte aspru al lui Andreas Brehme, a fost așternut pe iarbă. Tonul fusese dat. Și timp de cîteva minute, pînă să reintre în normal, toate fazele s-au terminat prin faulturi și lovituri libere. Meciul nu începuse cu adevărat, adică printr-un fotbal limpede. Viitorul acestei partide (un loc în finală) și litigioasa eliminare la Sevilla (Franța conducînd atunci cu 3—1, se vedea egalată și scoasă din cursa pentru titlu datorită veninoaselor lovituri de la 11 metri) le-au subminat moralul în mare măsură. Timp de patru zile de la precedentul meci, internaționalii francezi au avut răgazul să-și reamintească succesiunea evenimentelor dramatice care le rămăseseră pentru timp îndelungat în memorie. S-ar putea ca acea noapte întunecoasă spaniolă și amintirea pierderii finalei lui Saint-Etienne din 1976 contra lui Bayern München să se fi adăugat complexului lor de inferioritate. După 1931, bilanțul întîlnirilor era echilibrat : șase victorii pentru fiecare, înainte de Guadalajara, care a însemnat sfîrșitul visului ! Puterea și tenacitatea R.F.G. aveau adesea să depășească jocul imaginativ al „cocoșului galic". Dar complexul nu fusese reprimat. Chiar dacă, în timpul ultimilor patru ani, echipa Franței a obținut tot ce se putea cîștiga, meciul Franța—R.F.G. începea sub semnul unei tensiuni deosebite. Greșelile se succedau. Intimidați și speriați de „coastele" R.F.G.-ului, naivi și neputincioși deveniseră acești francezi. Am asistat la toate acestea în prima parte a meciului și chiar la ocuparea mijlocului terenului francez recunoscut a fi de rangul prim. Motiv pentru care, în minutul nouă, R.F.G. a tras foloasele impuse de o asemenea strategie de tempo. Pe dreapta, Rummenigge a căzut (zicem noi) în genunchi lîngă Bossis și Amoros. Fapta n-a avut nimic evident neregulamentar ca arbitrul să-i penalizeze pe francezi cu o lovitură liberă directă la limita suprafeței de pedeapsă. Allofs pasează mingea înapoi fundașului-aripă Brehme care șutează cu piciorul drept. Jöel Bats a atins prima dată balonul cu abdomenul. Șutul însă și-a terminat cursa pe sub el, în poartă. Un gol primit incredibil de ușor de Bats, el care fusese îngerul păzitor al porții franceze pînă atunci. Din nenorocire pentru ei, a fost și cauza eliminării. În acel moment mi-am adus aminte de o fază similară, aceea din finala Cam-

pionatului european '84, cînd Platini, tot dintr-o lovitură liberă directă, îi marca lui Luis Arconada un gol pe care l-ar fi parat oricare jucător din teren cu... latul piciorului !

În consecință, francezii debutau în semifinala lor cu un gol handicap. S-ar putea ca simbolul acestei dominări aspre din primele zece minute să fi impus legea în acest meci. Dar echipa Franței atacă prompt și, trei minute mai tîrziu, Amoros centrează, și Platini, cu capul, deviază balonul lui Giresse. Voleul acestuia trece pe lîngă țintă. În minutul 15, Platini primește mingea în „careul" mare vest-german în urma unei lovituri libere directe executată de Giresse. Francezul-italian (Platini) a reluat cu un șut puternic pe care Schumacher l-a deviat cu mare dificultate. Și Bossis avea, apoi, posibilitatea să înscrie, căci francezii, jucînd cu pase scurte și „un-doi"-uri, se apropiau des de poartă. Iar Platini, care se plasa mult mai în vîrful atacului, deși juca în deviere, nu reușea să pătrundă prin centru, mai ales că în absența lui Dominique Rocheteau toate fazele ofensive își pierdeau din strălucire. „Digerînd" ușor aceste prime reacții franceze după marcarea golului, vest-germanii au început raiduri de contraatac prin Eder, Allofs, Magath, Briegel, care literalmente au debusolat defensiva franceză, făcînd-o de nerecunoscut. Fundașii laterali și mijlocașii vest-germani urcau frecvent pe extreme, dispunînd de mari spații libere pentru ca la finalizare să combine prin ingenioase „un-doi"-uri. La fiecare asemenea apariție, defensiva franceză — strălucitoare în eficacitate pînă acum — nu mai reușea să se adune pentru a supraveghea adversarii, în ciuda reintrării lui William Ayache. Și Bats, regăsindu-și vocația, a evitat înscrierea altor goluri în fața lui Rummenigge, Matthäus și Rolff. Francezii, în schimb, terminau prima repriză cu două faze periculoase : un șut al lui Tigana blocat de Schumacher și altul al lui Platini, contrat de Rolff. Dacă pînă acum echipa franceză a fost lipsită de prospețime, s-a dovedit în schimb extrem de nervoasă. Ceea ce a făcut ca francezii să vizioneze iritați jocul pe micul ecran. Poate și pentru că și-au adus aminte de noaptea mediteraneană : finala Cupei Europei a cluburilor campioane, jucată la Atena în 1983 între Juventus și Hamburg. Prima finală europeană a lui Michel Platini. La acea epocă era primul sezon al lui Platini în Italia. Ei bine, Felix Magath marcase cu stîngul, cu un șut splendid... tot în minutul 9. Deși favorită, Juventus a rămas cu acest rezultat, echipa negăsind nici un moment soluții problemelor tactice ale apărării în zonă aplicate de Hamburg. Italienii au pierdut, deci, meciul cu 0—1. Atunci, ca și acum de altfel, Pla-

tini a dezamăgit, nefiind în stare să scape de marcajul lui Wolfgang Rolff. Același jucător pe care l-a găsit la Guadalajara la 25 iunie... ziua însă, și nu noaptea ca la Atena !

După pauză, francezii au revenit în teren înconjurați de publicul de pe Jalisco — numai pe jumătate plin. Bellone și Platini au două ocazii, dar Rolff în replică îl obligă o dată pe Bats la un plonjon spectaculos. Vest-germanii se retrag din ce în ce mai mult, astfel că jucătorul francez posesor temporar al balonului se găsește mereu față în față cu unul sau doi adversari. Pasele lor dispar din ce în ce mai mult. Demarcările, chemările prin plasamente convenționale se răresc. Recuperînd cele mai multe baloane, vest-germanii construiesc prompt contraatacuri colective, punînd regulat pe fugă apărătorii francezi. Stopyra, într-o formă deosebită, reușește o remarcabilă pătrundere în dribling, însă șutul lui este respins în ultimă instanță, foarte greu, cu piciorul, de către portarul Schumacher. Numai că aceste atacuri solitare (vezi cazul lui Hagi la Sportul studențesc... și chiar la națională contra novicilor austrieci) mascau carențele colective, mai ales ale liniei de mijloc franceze. Într-adevăr, Tigana făcea curse incredibile. În schimb, „steaua" Platini și „vulpoiul" Giresse nu reușeau să impulsioneze atacurile dezlînate, care singure se dezmembrau în defensiva vest-germană. Elocventă în acest sens este chiar lovitura liberă directă de la sfîrșitul meciului, ratată de „căpitânul" Platini (ca la 11 metri, după prelungirile cu Brazilia), piciorul său rămînînd înfipt în gazonul ud. Alain Giresse era schimbat (în minutul 71) cu Vercruysse, iar Bruno Bellone lăsase (în minutul 66) locul lui Daniel Xuereb. Echipa „cocoșului galic", pe măsură ce accentua presiunea, cădea și în capcana ofsaidului, pe care vest-germanii începuseră să-l utilizeze ca pe o supremă armă pentru a păstra fragilul avantaj de un gol.

Oboseala, nervozitatea celor angajați în această cursă contracronometru n-ajutau la nimic, căci jocul francezilor devenea din ce în ce mai stereotip. Mingi aeriene cu duiumul, centrări sistematic trimise la bătaie care nu puteau să mai fie controlate... Citâm, pentru a puncta incapacitatea francezilor în acest meci, pe Michel Hidalgo (fostul lor antrenor... demisionat în plină glorie !) : „Era o catastrofă să vezi intrînd frontal în defensivă R.F.G.-ul cînd mingile săreau periculos cu mare violență. Contra vest-germanilor nu se putea juca rectiliniu, ci oblic. Pasele trebuiau dirijate înapoi, cu tocul, pentru că ele sînt transformate în șuturi puternice sau returnate repede pentru învăluiri".

Înțeleapta tactică n-a fost urmată de echipa franceză, cu atît mai mult cu cît vest-germanii se uniseră (și sufletește, după atîtea discuții), angajîndu-se în eficiente acțiuni defensive. Francezii însă continuau dominarea sterilă, iritant de oarbă. Ultimele cinci minute s-au transformat într-un foc de artificii. Vercruysse, Battiston s-au găsit singuri în fața porții lui Schumacher, a urmat o centrare a lui Platini, degajată cu pumnul de portarul vest-german, și un șut puternic al lui Bossis în ultimul minut de joc. Numai că mingea, revenind în acel moment precis la echipa „alb-negrilor", avea să consemneze moartea definitivă a „albaștrilor", deoarece Völler (intrat în minutul 57 în locul lui Rummenigge) a demarat sec și a lobat balonul peste Jöel Bats, ajuns pe post de libero, undeva departe de suprafața lui de protecție regulamentară (ca jucător autorizat să pună palmele pe minge).

2—0 ! „Asasinatul" fusese comis ! Toate speranțele spulberate. Așa cum ținea să spună Maxime Bossis : „Este cea mai mare decepție de cînd joc fotbal. Cariera mea internațională a luat sfîrșit". A jucătorului de o exemplară ținută, care (pentru interesele echipei) a acceptat să cedeze lui Patrick Battiston confortabilul său post de libero, pentru cel de fundaș-jandarm (stoper). Acesta era de fapt eșecul unei fabuloase generații care, timp de zece ani, a dat viață fotbalului francez. Și care eșua încă o dată la porțile finalei...

În ochii și în sufletele multora de pe acolo și de pe aici, acest meci poate ar fi trebuit considerat inexistent. *Finala lor, a francezilor, se jucase cu patru zile înainte contra Braziliei !* O întîlnire (îmi face mare plăcere să reamintesc) excepțională în intensitate dramatică, de-o rară frumusețe tehnică, desfășurată într-un inegalabil spirit de fair-play și condusă de un profesor din țara Carpaților românești, pe nume Ion Igna, om înzestrat cu o extraordinară prestanță, cu o remarcabilă autoritate, în lumina celor 17 articole ale regulamentului și fără nici un fel de cartonaș ! O sărbătoare care avea să se celebreze magnific pe un „stadion brazilian". În acea zi, Franța a fost aceea care a cîștigat finala !...

Meciul de la Sevilla le anulase atunci o mare parte din resursele fizice și psihice. După partidele cu Italia și Brazilia — cei doi tripli campioni mondiali — a urmat R.F.G., care a beneficiat din plin de slăbiciunile lor. Căci, pe parcurs, în timpul jocurilor au întîmpinat obstacole dificile, nu ca R.F.G. (dublă campioană mondială și care juca a cincea finală de campionat mondial) ce-i avusese „clienți" pe Maroc și Mexic după jocurile din grupă.

Un gol, un singur gol, devenit insurmontabil, și Franța poate considera într-un fel eșecul ca un accident de șosea. O secundă de neatenție, o gafă de portar, o avalanșă în munți, neșansa de a se găsi într-o zi fără grație... Dacă această înfrîngere în fața R.F.G.-ului nu are nimic comun cu bilanțul lor fotbalistic, în schimb, ea este eșecul unei generații care, repet, a dat vigoare și încredere în posibilitățile fotbalului francez de a deveni o forță în arena mondială.

Or, dacă la Sevilla întîlnirea cu R.F.G. este considerată o dramă, partida disputată de cele două protagoniste la Guadalajara rămîne o tragedie cu un final neverosimil. Mai ales că s-a schimbat doar cadrul, nu însă și actorii. S-a scris doar un nou scenariu cu o urzeală mai brutală. Eșecul a rămas însă același. Un necaz care s-a sfîrșit prin a răsuci speranțele și a incita spiritul de revanșă...

Pentru a fi oneşti, trebuie să recunoaștem că vest-germanii au jucat bine, că tactic vorbind i-au dominat pe francezi pe parcursul întregului meci. Din primul minut ei au mizat pe calitățile fizice extraordinare mai ales ale celor doi fundași-aripi : Briegel și Brehme, tot timpul disponibili pentru contraofensivă. Ei au vrut să cîștige partida, și nu să demonstreze că sînt mai abili și mai inteligenți ca francezii, atît de flatați după eliminarea Braziliei. Superb organizată în vederea scopului — victoria cu orice preț —, R.F.G. și-a adaptat lejer jocul conjuncturii, mai ales că Platini, jucînd mult în vîrf, i-a lăsat pe alții să orienteze fazele, manevrele. Cu excepția lui Tigana, ceilalți n-au putut face față „mașinii de război" vest-germane. Și s-au lansat în operațiuni tehnico-tactice ca un comando bine sudat, cumplit de dîrz, emoționant, dar, culmea, niciodată victorios.

Așadar, „cocoșul" n-a mai cîntat la înălțime. I s-au tăiat aripile de zbor, lăsîndu-i-se numai pintenii pămîntești. Și astfel, această generație excepțională a rămas să-și dispute medalia de bronz ; în caz că o va obține, va egala performanța Franței lui Kopa, Fontaine... din 1958, din Suedia !

Pînă atunci următoarea semifinală ne-a oferit titlul...

Maradona „show" !

Dacă cineva se mai îndoia de clasa lui Diego Maradona înainte de semifinala Argentina—Belgia, la sfîrșitul acestui „recital de primadonă" oferit de numărul „10" pe toată durata celor 90 de minute, ele, îndoielile, au dispărut ca prin farmec.

Copilul-minune devenise un adult remarcabil. Și dacă-l știam extraordinar pe plan tehnic, acum ne convingea, ne uimea prin pregătirea lui fizică (pe toată lungimea acestui „Mundial" mexican a desfășurat un adevărat maraton fotbalistic, detașîndu-se net prin rezistență în regim de viteză, prin cascadele de accelerări ce-i îmbolnăveau de „otită" pe adversarii pe lîngă care trecea ca un supersonic, prin forța de lovire a balonului... și încă n-am spus tot).

Carlos Bilardo a făcut totul pentru a subordona definitiv echipa lui Diego. Maradona, aveam să vedem, a făcut totul să învingă Belgia, iar Argentina să joace finala. Această dublă reușită i-a anihilat pe belgieni și a adus fericire argentinienilor.

Fost jucător al echipei Estudiantes de la Plata, Carlos Bilardo, acum medic fiziolog, strălucit statistician a tot ce-l înconjură, era la început un antrenor hulit în Argentina. Succesorul lui Luis Cezar Menotti a făcut enorm de mult ca echipa națională să manifeste preocupări în direcția intensificării efortului și a fundamentării științifice a procesului de antrenament. Punînd capăt încîntării produse de obținerea trofeului suprem în 1978 de către Kempes, Luque, Ardiles..., Bilardo a impus echipei o organizare defensivă dezagreabilă celor ce băteau trotuarele Buenos Aires-ului. Și, de unde era sortit cavoului, în cîteva minute Bilardo a fost reabilitat, iar filozofia lui sanctificată. Chiar Menotti — adversarul său — s-a ridicat pentru a aplauda victoria contra Belgiei, a treia finală de Cupă Mondială din istoria Argentinei. Trecutul era dat uitării. În două șalomuri pur și simplu magice, Diego Armando Maradona ajuta echipa, după debut, să parcurgă un drum spectaculos. Iar al doilea gol marcat de el contra Angliei putea face obiectul unei plăci comemorative pe stadionul Azteca. Evident nu și primul...

La 25 iunie, singura lor incertitudine era miracolul permanent constituit de prezența Belgiei la acest nivel. După o calificare „cu sughițuri", ei eliminau pe sovietici și spanioli (fie datorită prelungirilor, fie prin departajarea de la 11 metri). De fiecare dată însă, erau considerați „outsiders"... și acum beneficiau din nou de aceeași șansă, motivată de altfel tactic de Frankie Vercauteren : „Singura noastră șansă este să așteptăm, să-i lăsăm să se afunde în rețeaua noastră defensivă centrală și să izbucnim pe contraatac cînd om putea".

Numai că în fața Belgiei, cînd mai toți jucătorii ajunseseră la saturație, el, Diego, s-a bătut pentru toate mingile. Și apoi nimeni n-a putut să oprească uraganul Maradona cînd intra

cu mingea la picior într-un spațiu al defensivei adverse. Iar de două ori el i-a „ciufulit" pe belgieni cu o artă desăvîrșită.

Să nu se creadă cumva că belgienii n-au existat contra Argentinei. Că n-au făcut nimic, că au fost ridicoli. Nu ! Pentru că în prima repriză (0—0) au zdruncinat adversarii prin cîteva contraatacuri extrem de tăioase. Vercauteren, Ceulemens și Claesen s-au dovedit maeștri ; ca de obicei, foarte abili atunci cînd trebuiau să ajungă din trei pase la poarta lui Pumpido (un demn înlocuitor al lui Fillol). În schimb, multe șuturi au deranjat și pe Pfaff. Merită subliniat acela din minutul 9, un șut de la 25 metri executat de căpitanul argentinian, care a surprins portarul belgian. Acesta a respins cu mîna balonul la Valdano care... tot cu mîna a marcat fără nici o greutate. Mexicanul Ramirez Marquez n-a mai înghițit „gălușca" și a anulat golul cu un fluierat lung ca al locomotivei cu aburi de pe timpuri...

În repriza a doua am asistat la un adevărat „show" fotbalistic al lui Maradona. După numai cîteva minute, starul argentinian punea punct tuturor întrebărilor despre actuala sa valoare. Era minutul 52 și pe demarcarea lui în profunzime Burruchaga îi trimite balonul. Cu trei inși în spate pătrunde în careu. Pfaff iese să-i micșoreze unghiul, dar „tacul" (citiți piciorul) lovește subtil bila care schimbă rezultatul de pe tabela electronică : 1—0 Argentina ! Douăsprezece minute mai tîrziu, Maradona s-a ridicat din nou în scări. De data aceasta el a primit balonul de la Cucciuffo, s-a debarasat de o echipă întreagă de adversari (simple siluete de antrenament cu adversari hipnotizați) și, cu un șut în cruciș, l-a obligat pe Pfaff (ieșit din nou pentru blocaj) să scoată iarăși mingea din poartă. Era de-acum 2—0. Pînă la sfîrșit mai consemnăm o paradă a lui Pumpido la un șut al lui Grün. Și ne oprim aici cu meciul, deoarece Argentina urma să joace finala cu R.F.Germania.

Miracolul belgian luase pauză. În schimb, legenda Maradona se îmbogățea cu un nou episod. Intuiția lui Carlos Bilardo de a organiza echipa în jurul acestui conducător de joc, care s-a dovedit un inegalabil șef de orchestră la ediția mexicană, a fost genială, deoarece și jucători ca Burruchaga, Battista, Giusti, Valdano, Brown, Pumpido... s-au afirmat din ce în ce mai mult ca mari personalități. Iar Argentina demonstra tuturor scepticilor că acești tineri fotbaliști sînt veritabili artiști. Gesturi tehnice, fine, pure... individuale și colectiv-constructive.

Pe stadionul Azteca 2 000 plin pînă la refuz, publicul îi admira pe ultimii sud-americani rămași în competiție. Dar

semifinala se termina în impresionante ovații pentru Diego Maradona, față de care portarul Jean-Marie Pfaff a avut un gest superb de amiciție. Îndreptîndu-se cu pași ușori spre Maradona, el și-a scos tricoul gros de portar și i l-a oferit „micului gigant" argentinian, deși era prea lung pentru el. Simbolică schimbare de tricouri între șuteur și victimă ! Pfaff, bine cunoscutul „atacant", îl restituia ca pe un superb omagiu adversarului său pe parcursul acestor 90 de minute !

Pe marginea meciului se impune să reținem și declarațiile celor doi regizori :

Carlos Bilardo (antrenorul Argentinei) : „Această calificare în finală este, pentru mine, victoria întregii echipe, dar, de asemenea, a lui Maradona, care a demonstrat că este un superjucător. Am avut mereu încredere în formația noastră, mai ales după ce am putut constata schimbarea de mentalitate a lui Maradona, pe care l-am vizitat adesea în Italia. A răspuns pe deplin încrederii".

Guy Thys (antrenorul Belgiei) : „Echipa noastră a jucat bine timp de o oră, apoi, pur și simplu, am fost învinși de cel mai bun jucător al lumii. Dacă Maradona ar fi fost belgian..."

Și cum Maradona n-a fost belgian, să urmărim, în continuare, „finala consolării" pentru ocuparea locului trei. Aceea care-i va aureola pe jucători cu medalia de bronz.

Finala mică

Întîlnirea dintre Franța și Belgia se credea că va fi un meci cu aer de vacanță, fără emoții, mai ales că francezii primiseră o aspră lecție de realism vest-german, iar belgienii nici nu se gîndeau la o asemenea ispravă. Pînă la urmă „finala mică" nu numai că a fost „limpede", platã, ci a furnizat unul dintre meciurile foarte bune ale „Mundialului". O întîlnire angajantă desfășurată sub semnul unei mari pasiuni. Belgienii, care, cu excepția lui Vercauteren, aliniau echipa de bază călită în luptele de pînă acum, deși declarația lui Guy Thys lăsa să se înțeleagă că va fi un meci oarecare, au atacat și contraatacat cu o vigoare deosebită. Mai ales că și acest meci a necesitat un „plus" de 30 de minute. Ca un făcut, belgienii au fost singurii obligați să susțină în trei meciuri prelungiri (iar în meciul cu Spania și loviturile de la 11 metri). Deci belgienii au tras ca la galere ca să cîștige „finala baby" pentru a ocupa locul trei. Poate și de aceea au trimis în teren trupa lor cea mai bună.

În schimb, francezii, pentru a stimula energiile creatoare ale noii generații, au trimis în joc o echipă aproape complet nouă. Pe scurt : Bellone, Papin, Ferreri, Vercruysse, Tusseau, Genghini, Le Roux, Bibard, Rust (la 32 de ani juca primul său meci în poarta echipei Franței)..., toți cei care așteptaseră adesea, în zadar uneori, șansa de a străluci sub soarele mexican.

...Belgienii au înscris rapid (minutul 11) un prim gol prin Ceulemans care, primind balonul pe un culoar, s-a debarasat de Le Roux și de portarul Albert Rust, ieșit pentru blocaj. Așadar, la 32 de ani — aflat la primul său meci în echipa Franței — portarul echipei, Sochaux, nu-și dorea nici pe departe un asemenea debut. Dar, dacă meciul cu Brazilia simboliza reușita, timp de zece ani, a unei generații de excepție, data de 28 iunie 1986 trebuia să fie simbolul de viață al generației ce i-a succedat lui Platini, Giresse, Bossis ș.a.m.d. Iar sursa de plecare urma să fie, de ce nu, victoria și egalarea performanței din Campionatul mondial 1958 — obținerea medaliilor de bronz.

Conduși cu 1—0, tinerii francezi, revoltați la culme, după ce au devorat scorul și efectul euforiei belgienilor, au jucat din ce în ce mai bine. Și, în minutul 27, Papin scapă de marcaj și pasează lui Ferreri, care, aflat la 7—8 metri de poartă, egalează fără probleme : 1—1. Francezii, aflați la mijlocul terenului, au un remarcabil ascendent în ce privește ușurința construcției, a ofensivei nonstop. Din păcate pentru ei, Papin, „jucîndu-se" cu ratările, materializează de-abia în minutul 43 faza Bellone-Vercruysse și termină repriza în avantaj : 2—1 !

La începutul reprizei secunde (a celor 90 de minute), tinerii francezi erau ferm convinși că „ora" consacrării lor sosise. Era însă prea devreme. Căci pe lunga centrare a lui Leo Van der Elst, Claessen, singur în fața careului de 11 metri, aducea egalarea în minutul 73 ; 2—2. Și îmbarcarea în vaporul celei de-a treia prelungiri. Care avea să arate că acești muncitori belgieni nu vor mai putea suporta ultimele 30 de minute în condiții de mare altitudine, sub razele unui soare torid. Mai proaspeți, mai tineri, francezii au înscris încă două goluri. Primul prin Genghini, într-un stil propriu, despre el nu o dată spunîndu-se că „pune capul acolo unde nimeni nu pune piciorul". Asta se întîmpla în minutul 104 (cu un minut înainte de schimbarea terenurilor...). Acest superb gol l-a lăsat pe Jean-Marie Pfaff cu gura căscată și cu brațele întinse pentru crucificare. Dar „veteranul" — rezervă eternă — Genghini urca strălucitor la bursa spectacolului în acele ultime minute. După un

festival-slalom (ca Tonny Seiller pe timpuri) trimite o pasă de vis lui Manuel Amoros, care, intrat în careu, „croșetează" pe Gerets și... obține un autentic penalty. El execută și marchează, fixînd scorul la 4—2. (Dacă nu mă înșel, era primul său gol marcat pentru echipa Franței !). Bellone, după ce a înscris Amoros, s-a repezit la el și l-a urcat pe umerii Olimpului. Căci golul se dovedea suficient pentru a marca victoria acestui „11" francez... cuprins într-o piramidă de „furia" succesului. Va avea dreptate Ferreri care a spus că : ...„viitorul ne aparține" ? Vom vedea în ce măsură această promisiune va continua să probeze că generația revoltată acum va fi o putere fotbalistică în viitor. Deocamdată, ei au plecat din Mexic liniștiți..., nu însă și fericiți, deoarece capitolul Mexic '86 nu s-a terminat în apoteoză. Totuși, ei merită un sincer bravo. Iar după căderea cortinei, francezii le pot spune mulțumesc !

După scandalul cu corupția (cînd Gerets, Walter, Meeuws, Gay Vandermissen și Gerard Plessers au fost suspendați și întreaga linie defensivă lichidată), după ce jucătorii lui Standard Liège s-au reintegrat în echipa națională, antrenorul Guy Thys a introdus în echipă o disciplină remarcabilă. Multe necazuri i-a adus antrenorului lipsa coordonatorului său de joc, Ludo Coeck (prezent în Spania '82), mort într-un accident, ca urmare a pierderii controlului mașinii pe timp ploios... Succesorul lui Coeck a probat o serie de calități care au forțat oarecum admirația publicului, în 1984, în Cupa Europei. Italian naturalizat în Belgia, Enzo Scifo a manifestat o puternică atracție pentru acest post de mare încredere atunci. Dar să ne oprim puțin la puritatea gesturilor sale tehnice care au sedus amatorii și au încîntat suporterii. Fermecat de strălucirea noului mic geniu, într-o tribună de onoare, la începutul lui Euro '84, Enzo Bearzot, oarecum amărît, regreta că fiul unor emigranți italieni n-a rămas în Italia pentru a obține galoanele de titular ale *squadrei azzurra*.

În constelația vedetelor la C.M. '86, Scifo se profila ca un viitor star. Aceasta ca urmare a evoluției sale în campionatul belgian și în Cupa Europei care, în ianuarie 1985, îl consacrau drept cel mai bun jucător belgian al anului. Un om placid, blajin și discret, încă fragil... Era recunoscut de toți ca o autentică stea născută de fotbalul european. Noi nu știm în ce măsură elogiile l-au blocat (așa cum în ediția 1986—1987 a campionatului nostru s-a întîmplat cu Hagi, onorat și el de titluri în coloanele presei noastre și chiar ale celei internaționale !).

Cert este că mie, unul, el nu mi-a smuls epitete de supervedetă nici în meciurile cu Steaua (deşi golul — unic — marcat militarilor la Bruxelles era de „rasă" fotbalistică !), nici în evoluţia lui la C.M. Poate că şi el va deveni un Maradona la... 25 de ani, căci în fotbalul Terrei „copiii" încă nu sînt „înţărcaţi". Si încă „sug" în fotbal..., nu ca la gimnastică, înot etc., cînd încă de la vîrste mici culeg medalii cu duiumul. Deocamdată, la acest C.M. '86 nici un junior n-a fost titular al vreunei selecţionate ! Un adevăr care ne poate oferi tuturor un subiect de meditaţie profesională...

De la debutul său în acest sezon şi pînă în prezent, Scifo a traversat o formă slabă. „După un an, presiunea premierii apasă asupra mea enorm. Este prea puternică pentru un fotbalist de 19—20 ani" — a ţinut să spună ulterior Scifo ca să motiveze starea sa.

Cert este că şi-a pierdut strălucirea, prospeţimea, n-a mai abordat meciurile cu aceeaşi stare de spirit care-l anima înainte. Adresîndu-se unui ziarist, el afirma : „regret că intenţiile mele încurcă jocul, îl complică". Iată şi opinia antrenorului Paul Van Himst : „...în strălucita mea carieră m-am întîlnit cu asemenea stări... ca să ieşi din ele trebuie să-ţi simplifici jocul, să elimini înfloriturile la maximum". „Nu cred — a răspuns Scifo — că pentru mine aceasta este valabil. Eu ştiu perfect de ce sînt capabil. Pentru a mă exprima din plin nu trebuie să forţez nota. Pentru că la antrenamente realizez cîteodată trucuri incredibile. Joc din instinct, îmi iau iniţiative deosebit de spectaculare. Ceea ce constat că nu este cazul în meci".

Reţinîndu-i sinceritatea mărturisirilor făcute public, i-am dorit în sinea mea să sfideze starea de moment, să-şi desfacă braţele ca legendarul număr 10, Pelé, „zeul-soare" în Mexico '70, cînd pentru ultima dată într-un campionat mondial împingea cerul cu degetele desfăcute.

Momentul adevărului : finala Argentina—R. F. Germania

Desigur că Diego şi mai ales tot Mexicul erau în aşteptarea celebrării lui Maradona şi a cîştigării competiţiei de către echipa de pe continentul sud-american. De fapt, nimeni nu se îndoia că această finală nu-i va servi decît ca suport lui Diego pentru consacrarea sa supremă. Maradona nu uitase acest lucru, căci

el a salvat „Mundialul" prin eclatanta sa prestație. El merita din partea „națiunii-fotbal", care cerea de mai mult timp un superstar, aprecierea de jucător „extraterestru". Mai ales că, la 29 iunie 1986, Maradona a fost cel mai mare jucător de pe Azteca datorită inteligenței care i-a venit la momentul potrivit pentru a-și sacrifica propria personalitate, pentru a se pune în serviciul colectivității, atrăgîndu-și adversarii în poziții care le anulau posibilitățile de a-și servi echipa. Ei bine, aceasta este marca personalităților, marca celor cunoscuți de noi ca celebrități, moștenire de la pămînteanul Pelé.

Pentru selecționerul vest-german, Schuster era, fără îndoială, singurul fotbalist de geniu pe care-l accepta oricînd în echipa națională. „Dacă așteptăm miracole, putem angaja un magician" — spunea Beckenbauer. Mai ales că și aceștia iubesc în aceeași măsură intuiția, virtuozitatea și geniul, însă știm că asemenea virtuoși nu se găsesc pe toate cărările. Dar Schuster nu acceptase să joace în națională. Acestui necaz provocat de refuz, încă din pregătirile „Mundialului", i s-a mai adăugat îngrijorarea lui Beckenbauer că nu va putea forma cuplul lui de vis : Rummenigge și Völler. Acesta din urmă era apreciat ca „Platini" al vest-germanilor. Rummenigge avea d. surmontat depresiunea ce a urmat transferului în Italia, marea sa glorie părînd să aparțină trecutului, însă el era acum complementul ideal al lui Völler. Numai că acesta făcuse lungi navete de la un cabinet medical la altul. De-abia în februarie Beckenbauer a reușit să-l prezinte medicului său personal, care a decis să fie operat. Cînd a adus la cunoștința clubului său, Werder Brême, această stare de fapt, managerul vest-german a ținut să precizeze : „Veți vedea de ce mă agit atît pentru Rudi..."

Pe agenda vest-germanilor figurau la loc de cinste strategia, tactica și tehnica contracarării, chiar a neutralizării lui Maradona — modalitățile de marcare a golurilor, pasele instantanee, tempoul infernal, accelerările cu balonul la picior ca o rachetă adevărată ce intra adînc în defensiva adversă... Argentinienii nu se gîndeau cum să marcheze goluri lui Schumacher, un fenomen de concentrare, care în acest „Mundial" își regăsise toate calitățile ce-l făcuseră celebru. De altfel, se spunea că rari sînt jucătorii care-și exercită profesia cu o asemenea seriozitate...

Debutul întîlnirii ne-a oferit un spectacol fotbalistic de... perechi „îndrăgostite". Matthäus îl marca pe Maradona, Enri-

que supraveghea și umbra lui Magath, Cucciufo îi urmărea și respirația lui Allofs, Ruggieri se ocupa de Rummenigge... Era un fel de joc între prizonieri și temniceri... Beckenbauer credea că a rezolvat problema punînd patru paznici pe urmele geniului argentinian Maradona. Briegel, fiind prea obosit și insuficient de sprinten (ca în 1974 cînd Vogts l-a legat pe Cruyff de propria-i zgardă) ca să-l păzească „corp la corp" pe acest diavol de 1,66 m, a primit alte însărcinări. Or, primul om ales spre a-l constrînge a fost Lothar Matthäus, ale cărui principale atuuri erau curajul, abnegația și dîrzenia. Pentru orice eventualitate i s-au dat încă trei ajutoare — Eder, Brehme sau Jakobs — pentru a-i controla milimetru cu milimetru întregul parcurs. Această supraveghere prusacă l-a enervat inițial pe Diego, care l-a muștruluit pe arbitru pentru o lovitură liberă directă repetată din cauza nepăstrării distanței regulamentare a „zidului". Sancționat cu un cartonaș galben, Maradona a înțeles repede că trebuie să-și țină gura și să-și iuțească în schimb pașii. Și astfel a început să alerge fără încetare, antrenînd întreaga echipă într-o cursă infernală pentru a se exprima ofensiv. Aceste manevre aveau să pună în valoare vedetele zilei : Burruchaga, Enrique, Valdano. Pentru că participarea tuturor la efortul lui Diego a pus în mare dificultate defensiva vest-germană și a subminat treptat impresionanta ei stabilitate ; și cum jocul lor depindea mai ales de această coeziune, contraatacurile vest-germane deveneau nesigure. Iar atacurile concretizate în neobositele centrări aeriene ale lui Berthold, Briegel și Brehme nu-l nelinișteau pe Pumpido.

În minutul 22, Schumacher a „clacat" nepermis pentru un portar de faima lui. La un „corner" mai scurt cu cîțiva metri, Burruchaga trimite mingea prin fața suprafeței de poartă. Schumacher iese să o prindă sau să o respingă, dar ratează. Fundașul Brown (înlocuitorul lui Passarella în toate partidele de pînă acum !), lăsat nesupravegheat, marchează cu capul : 1—0 !

Vest-germanii nu mai pot face față argentinienilor care mai ratează prin Burruchaga și, după aproape zece minute de la începutul reprizei secunde, relansarea lui Maradona și devierea balonului de către Enrique lui Valdano — care pătrunde în diagonală în careu — se soldează cu modificarea scorului : 2—0 pentru Argentina în minutul 56 ! Eu incriminan ieșirea lui Schumacher și, dacă Valdano n-o sesiza. la timp, poate că nu s-ar fi înscris golul. Așa că-l debităm și cu acest al doilea gol...

Oare finala se jucase ? Vest-germanii erau bine cunoscuți pentru capacitatea lor uimitoare de a se mobiliza (în Spania, de la 1—3 cu Franța, au obținut victoria, în Mexic '86 cu Uruguay au egalat în ultimă instanță...). Pe de altă parte, argentinienii, preocupați mai ales de păstrarea rezultatului, au făcut cîteva concesii, astfel că, profitînd de starea de fapt (între timp Völler intrase în locul lui Allofs și Höeness în locul lui Magath), Rummenigge marchează (printr-un șpagat) în minutul 74, după ce balonul venise de pe capul lui Völler. În minutul 83, chiar Völler („puișorul" lui Beckenbauer, care intrase în echipă de-abia a doua oară !) egala (2—2), trimițînd cu capul mingea în poarta lui Pumpido, năucit de această răsturnare de scor. Lovituri de cap și... lovituri de teatru !

R.F. Germania se și vedea în prelungiri și, poate, la 11 metri, dar mai și spera într-o cădere psihică a argentinienilor atît de repede și ușor egalați, așa cum se întîmplă uneori cu echipa în ascensiune.

...Nu trecuseră nici trei minute de cînd piramida extazului vest-german revenise pe gazon și, cum finalul acestei partide promitea să fie la fel de palpitant ca întreaga repriză secundă, era greu de crezut că argentinienii se vor prăbuși definitiv. În tot acest timp Maradona muncea în umbră, ca de altfel pe tot parcursul meciului. În minutul 85 — scăpat pentru o clipă de „garda de corp și de traseu" — deci cu numai cinci minute înainte de consacrarea supremă, oferea din propriul său teren un balon de aur lui Burruchaga. Nevoiaș, dar îndrăzneț, acesta se duce lansat către lumina geniului lui Diego. În acel moment se schimbaseră rolurile. Căci Maradona acceptase să „care apă" pentru Valdano, Enrique, Burruchaga..., pentru toți ceilalți. Cu cinci minute înainte de sfîrșit, Burruchaga, rezistînd sprintului colosului Briegel, s-a dus glonț spre Schumacher. Și, înainte de ieșirea lui tardivă din „cușcă", Burruchaga a pecetluit soarta Cupei Mondiale '86 : 3—2 pentru Argentina ! Pentru a doua oară campioană mondială în opt ani, prima dată la Buenos Aires, acum în Mexic !

...Carlos Bilardo plîngea de fericire în brațele jucătorilor săi, în timp ce un suporter argentinian agita frenetic o pancartă pe care scria cu litere uriașe : „Iartă-ne, Bilardo, și mulțumim". Timp de patru ani, acest antrenor a rezistat cu stoicism la toate „sfaturile" presei care a ținut focul nestins al fanaticilor pregătiți să-l ardă pe rug fiindcă spusese că Argentina va fi campioană. Însă inflexibilul om de cultură (și nu antrenor de ocazie !) avea să pună la temelia echipei naționale

o defensivă obligatorie pentru toți jucătorii, o disciplină exemplară, principalul său aliat fiind căpitanul Diego Maradona. Totul i-a reușit. Pînă și Maradona și-a abandonat eticheta de vedetă coechipierilor în ultimul meci cînd ECHIPA devenea campioană mondială. El n-a mai marcat nici un gol în această finală, lăsîndu-i lui Garry Lineker titlul de golgeter cu șase goluri și dreptul să-l privească la televizor. În schimb, Diego Maradona a obținut cinci kilograme de aur, cît cîntărește cupa. Și, o dată cu ea, primul său titlu la 25 de ani. Era cel mai frumos cadou...

...Unii comentatori i-au atribuit tot felul de superlative ajungînd chiar să-l compare cu Pelé, care, cu șaisprezece ani înainte, tot pe stadionul Azteca își încorona o splendidă carieră. După mine este o comparație absurdă. Brazilianul a obținut prima sa cupă la 17 ani, situație neegalată. Diego de-abia la 25 de ani a primit acest titlu. Lumea așteaptă... așteaptă însă pe acela care să-i urmeze faimei lui Pelé. Și pentru că întreaga națiune-fotbal a Terrei trăiește în așteptarea noului „monstru sacru", uneori ne-am lăsat seduși de ideea de a considera de talia lui Pelé fie inspirația lui Maradona, fie talentul lui Cruyff, fie clasa lui Beckenbauer, fie strălucirea lui Platini, fie subtilitatea lui Zico..., dar cum nici unul n-a putut atinge dimensiunea „zeului terestru", ne rezumăm la aprecierea că și ei au fost jucători de excepție, nu însă și mărșăluitori pe traseele *celui mai mare*.

Este adevărat că, în urma prestației la acest „Mundial", foarte mulți îl consideră pe Maradona micul geniu argentinian, că în ciuda celor 1,66 m ai săi ar fi sărit la... nivelul ștachetei ridicate atît de sus de Pelé. Și n-ar fi exclus ca în aprecierea făcută să se fi lăsat impresionați de faptul că destinul consacrării lui s-a împlinit pe Azteca (cadrul lui Pelé), pentru consolidarea legendei. Totuși, în final, admitem o apropiere, și anume : Pelé și-a subjugat suporterii prin exercițiile sale considerate a fi pură magie, iar Maradona, prin farmecul său, s-a dovedit capabil să declanșeze entuziasmul mulțimii, să o subordoneze, să realizeze, prin înlănțuirea driblingurilor (și golurile pînă la finală), un fel de poem dedicat artei fotbalistice.

Deci, Maradona, superstar autentic la întîlnirea cu gloria, pentru a fi „sanctificat" cu cupa ridicată deasupra capului ca cel mai bun jucător al „Mundialului", ca cel mai mare jucător al lumii pe brazda lui Pelé, nu ne-a făcut să-l uităm pe nemuritorul brazilian. Iar dacă ar fi să acceptăm că uneori Maradona s-a apropiat de Pelé, ei bine el încă n-a fost Pelé ! În finală

a făcut tot ceea ce a depins de el pentru a-şi pune în poziţii ideale partenerii, pentru a destrăma defensiva vest-germană. Mai ales că ei apelaseră la un marcaj ucigător. Bănuind că vor fi „controlaţi" şi la glezniere, Maradona şi-a avertizat coechipierii : „Dacă Matthäus nu va marca strîns, vest-germanii vor pierde meciul fiindcă le va lipsi motorul principal în domeniul ofensiv". Într-adevăr, acum ştim că Lothar Matthäus s-a transformat într-un cîine de pază, în timp ce Maradona, vînatul său, a aţipit. Fără slalomuri penetrante, el a ţinut permanent în jurul său alţi trei-patru gardieni. În acest timp, ceilalţi coechipieri îşi permiteau tot felul de manevre. La prima vedere, Diego era lipsit de strălucirea obişnuită. Dar disecînd stilul şi tactica echipei argentiniene desluşeam puterea inteligenţei sale care-i dădea forţa de a fi altruist pentru victoria echipei. Matthäus, uzîndu-şi nervii şi sănătatea în această vînătoare fără speranţă, acceptînd să-şi torpileze vocaţia ofensivă, a privat atacul vest-german de unul dintre principalele sale atuuri. Era efectul Maradona...

...La 29 iunie 1968, ca şi în 1978 la Buenos Aires, ploaia de *papelitos* (hîrtiuţe mici) cădeau din cer în vîrtej ! Ca picăturile de fericire pe obrajii udaţi de lacrimile bucuriei prilejuite de victoria finală ! La unison cu ei vibrau foarte mulţi pasionaţi care s-au rezumat timp de o lună să privească suprafaţa unui teren de 105 X 75 metri. O devoratoare pasiune universală, un dialog modern pe toate meridianele... Cum se explică, oare, această miraculoasă şi fascinantă pasiune pentru un joc atît de simplu, de fapt, la origine un joc de copii ? Un joc simplu poate, dar cu infinite inovaţii tactice, cu descoperiri permanente de noi şi noi stele. Şi iată cum, timp de a lună, o mare parte a oamenilor au revenit în lumea copilăriei, dornici de a vedea cel mai bun fotbal. Joc de copii practicat de adulţi ! Sport fundamentat ştiinţific. Fără să mai vorbim de pregătiri, de bioritm, de cicluri..., ştacheta competitivităţii cerîndu-se continuu ridicată.

Maradona, la 25 de ani, era căpitan matur. Căpitan încoronat, în sfîrşit. Diego a găsit în Mexic coerenţa driblingurilor dezordonate, triumful *echipei Argentina* nemaifiind contestat de această dată de nimeni. Şi asta fiindcă era expresia unei mari maturităţi, a celei mai bune organizări a jocului (înglobînd în atac, dar mai ales în defensivă toţi jucătorii), a tehnicii colective utilitare, dar mai ales a talentului şi a inteligenţei fotbalistice.

Argentina lui Bilardo n-a avut motive să indivieze echipa lui Menotti. Dimpotrivă, ea a apărut mai suverană cu un Ma-

radona în vîrful artei sale, decretat în unanimitate jucătorul mondial numărul unu. În finală, R. F. Germania n-a fost deloc genială, nici feroce, nici... ca, de altfel, în tot „Mundialul" mexican. În schimb, *Argentina* a reprezentat *triumful tehnicii, al talentului...*, iar cu Maradona, expresia *inteligenței ca pură putere fatbalistică,* ei au dovedit că *fotbalul* este într-adevăr un joc cu picioarele, dar dacă nu este jucat cu *„capul"*... vai de picioare ! Așa se face că în finală lumea întreagă avea privirea ațintită către „șeful de orchestră" Maradona... dar a descoperit o *echipă jucînd cu mintea !*

FABULOASA ISTORIE A LUI DIEGO ARMANDO MARADONA

Acum, cînd numele lui Diego Armando Maradona flutură pe buzele tuturor, fabuloasa sa istorie care vorbește de faptul că a parcurs un drum foarte lung, într-un timp așa de scurt, stîrnește un interes deosebit.

...În timpul nopții de 29 octombrie 1960 se năștea într-o familie săracă, cu mulți copii, acela care avea să devină un caz unic în fotbalul argentinian, iar în cel mondial, purtător al tricoului cu nr. 10. Număr al inegalabilului Pelé, luat apoi de mulți alți „monștri sacri", de vedete consacrate, de aceia care și-au propus să dovedească faptul că și „stîngacii" au scris pagini de fotbal divin...

Tatăl său a făcut sacrificii enorme pentru ca fiul să devină profesionist. Diego își amintește cu nostalgie de cel mai frumos cadou primit de la părinții săi — o minge cu care dormea în fiecare noapte. Își mai amintește și de ziua cînd i s-a spus că va juca în divizia de elită. „Aceasta mi-a permis să asist de la o vîrstă fragedă la lucruri pe care nu le bănuiam. De exemplu, am văzut oameni care se insultau, se loveau, se sfîșiau în teren, în tribune. Invidia, gelozia erau sentimente pe care nu le cunoșteam.., toate însă au trecut repede pentru mine, copilul hoinar..."

În numai opt luni Diego a trecut din liga a opta în prima divizie. A debutat cu numărul 16 pe tricou și a fost primit cu ovații care l-au emoționat pînă la lacrimi. Nu va uita niciodată anii copilăriei și mai ales acea finală pierdută contra puștilor de la Pinto de Santiago del Estero în anul 1973. A fost un meci memorabil, la sfîrșitul căruia toți plîngeau pentru înfrîngerea suferită Atunci, un copil din echipa adversă i-a zis : „Nu plînge, Diegito, într-o zi tu vei fi printre cei mai buni din lume". Au urmat ascensiunea rapidă..., succese..., reportaje peste reportaje..., titlul de campion mondial la juniori... Și, în fine, trecerea la „Argentinos", club care i-a dat cheia unei vile spe-

ciale pentru el și „plutonul" familiei. Menotti era, fără îndoială, personajul pe care-l admira cel mai mult. Acest om extraordinar avea un fel de a privi lucrurile care îi impunea respect.

Ofertele încep să curgă din toate cele patru colțuri ale lumii. Erau lucruri de care el n-avea cunoștință pe atunci. Nu-i venea să creadă că pînă și din Japonia veneau ziariști pentru a-l filma și intervieva. Mai ales după debutul său în selecționata de seniori a Argentinei, contra Ungariei... A urmat revenirea la juniori contra Venezuelei și iarăși la selecționata A...

O a doua mare decepție — după aceea provocată de meciul pierdut la copii — s-a datorat neparticipării sale la „Mundialul" '78. Explicațiile lui Menotti i s-au părut suficient de convingătoare, astfel că vom găsi tandemul Menotti-Maradona la Campionatul mondial din Spania 1982. Jocul și rezultatul fiindu-ne cunoscute din paginile precedente, să consemnăn alte aspecte...

Cluburile spaniole, englezești și mai ales italiene se interesau permanent de acest copil-minune, de acest artist al balonului rotund... Istoria sa este inspirată din viață, din legendă ? Greu de spus ! La 9 ani avea agilitate fenomenală, o dezinvoltură care-l făceau să se exprime cu o ușurință neobișnuită, era activ, eficient Rezistența sa fizică și psihică i-au permis ca, zi de zi, timp de 140 de meciuri să nu piardă vreunul ! Și dacă ar fi fost îmbrăcat într-o cămașă albă și din cer ar fi căzut o minge plină de noroi, el ar fi amortizat-o pe piept pentru a o șuta din voleu. Era, în consecință, o frumoasă istorie care de-abia începea... Căci gloria n-a avut nici o influență nefastă asupra familiei și a lui. Diego, care apărea ca un caz unic în istoria fotbalului argentinian, a fost totdeauna rapid în universul său. O lume întreagă i s-a supus, cinstită sau coruptă, fără ca el să trădeze fotbalul-artă. Camarad excepțional în afara terenului, s-a înconjurat de un cerc de prieteni care i-au rămas și acum sfetnici, un fel de stat major menit să-l elibereze de sumedeniile de obligații impuse „zeilor" pe pămînt !

În campionatul oficial al juniorilor Americii de Sud, Maradona și-a cucerit titlul de primă vedetă a generației sale în acel turneu de „bijutieri" ucenici. Abilitatea și dexteritatea cu care acesta încalecă pe „șaua" balonului rotund au stîrnit entuziasmul spectatorilor aflați pe stadionul Centenario. Mai ales că puștanul ținea la blazonul țării sale și de cîte ori îmbrăca tricoul Argentinei, trebuia, cu orice preț, să se autodepășească, el reprezentînd și clubul țării.

Ca toți băieții din țările lumii a treia, la început, Diego se juca și el cu mingea pe unde apuca. Bine, foarte bine, dar fără nici o îndrumare. Pînă într-o zi cînd unul din prietenii lui, deja

înscris la clubul Argentinos Juniors, l-a impus atenţiei lui Francisco Cornejo, selecţionerul clubului.

În Argentina se dă fiecărei perioade de vîrstă pînă pe la 14 ani un nume, o poreclă de fapt. Făcînd aluzie la părul lui zburlit, Diego se va numi „Cebollitas" — în româneşte ceapă mică, arpagic să-i zicem ! Şi „Cebollitas", încă de la 12 ani — după ce cîştigase cele 140 de meciuri cu echipa sa fără vreun eşec — urcă, urcă... Totul mergea pe cît de rapid pe atît de eficient pînă la victoria, în 1979, de la Tokyo, cînd se încoronează ca lider al campionatului mondial de juniori, el şi echipa Argentinei. De pe atunci începe să fie considerat numărul 1 al lumii, deşi unii răuvoitori îl apreciau drept jucător superfăcut.

La o vîrstă tînără, palmaresul său cuprindea titlul de campion mondial la juniori, cel mai bun jucător al continentului sud-american 1979-80 (echivalent cu „balonul de aur" european), campion al Argentinei 1981 cu Boca Juniors, de cinci ori golgeter al campionatelor Argentinei (două titluri de campioană în Cupă, în 1979, şi în 1980, şi laurii metropolitani în 1981) şi apoi în Europa, în Cupa Spaniei cu F.C. Barcelona. La 26 de ani, împliniţi în 1986, el are la activ două campionate mondiale jucate şi un titlu suprem obţinut în Mexic '86. Cu posibilităţi sigure de a-l disputa şi pe al treilea. De al patrulea nu prea garantăm... Deocamdată să aşteptăm, cu atît mai mult cu cît consacrarea supremă se obţine pe teren şi este apreciată de cel mai mare dintre cei mai mari (adică Pelé, cît timp este în viaţă). Aceasta i s-a întîmplat prima dată lui Diego după Campionatul mondial de juniori 1979. El visa să-l întîlnească pe „soarele" nostru de duminica anilor trecuţi, adică pe Pelé. Guillermo Blanco, care-l cunoştea deja de cîtva timp pe Maradona, a asistat la acea întîlnire istorică şi impresionantă. Şi iată ce ne spune : „Diego venise cu tatăl său, intimidat la gîndul că va fi primit de cel mai mare jucător din toate timpurile. La el, la Rio, în apartamentul său din Avenida Atlantida Copacabana. Pelé l-a simpatizat imediat şi în aceeaşi seară au cîntat la chitară în compania *«regelui»*. La plecare Pelé l-a îmbrăţişat puternic pe tatăl lui Diego, ca şi cum recunoştea în el pe tatăl succesorului..."

După „încoronarea" Argentinei cu titlul mondial în '86, Maradona spunea : *„nu mă consider cel mai bun din lume.."* (deşi agenţia italiană ANSA sublinia : „...cel de-al 13-lea campionat mondial de fotbal a purtat amprenta personalităţii fotbalistului agentinian Maradona..."). Pelé i-a dat un telefon şi i-a spus : „Eşti un mare jucător. Fotbalul datorează mult unor sportivi ca

tine, întrucît acest joc este făcut din mari performanțe și artiști ai balonului. Tu îl vei ajuta să progreseze..."

„Pelé cel alb" — Zico —, celălalt bard brazilian, tot cu numărul 10, cîndva și el jucător în Italia, a emis îndoieli asupra capacității lui Diego de a-și valorifica talentul : „...nu cunosc un mai bun picior stîng și cred că el va fi cel mai bun în următorii trei ani dacă știe să se ferească de cei care-l înconjură cu falsă căldură". Diego, ironic, i-a mulțumit lui Zico pentru „cel mai bun picior stîng", nu însă înainte de a-i spune că prietenii săi, adevărați sau falși, nu-l privesc decît pe el ; și că, în sfîrșit, îl asigură pe brazilian că se va bate mereu pentru a fi, totuși, cel mai bun.

A fi cel mai bun ! Într-adevăr, aceasta a fost dintotdeauna obsesia lui Diego Maradona. Începînd, de exemplu, cu „statul său major" (să-l numim așa pînă-i vom găsi un alt corespondent). Este compus din patru inși care îl scutesc de constrîngerile legate direct de statutul său de *profesionist-star.*

Venind în Europa cu echipa națională a Argentinei condusă de Menotti, Maradona devine jucătorul anului. Pe Wembley, presa engleză îl elogiază ; cîteva zile mai tîrziu, pe Prater, la Viena, dă o nouă dovadă a marelui său talent marcînd trei goluri austriecilor. Fantastica operație financiară lansată acum de barcelonezi a eșuat, căci numărul 10 — ce se aștepta să fie Pelé al erei noastre — a fost declarat de Menotti „netransferabil", iar amiralul Lacoste (personalitate pe atunci a statului Argentina) le-a comunicat jurnaliștilor că Maradona nu este autorizat să părăsească țara natală, deși Diego declarase că va pleca la Barcelona.

În fața acestui veto al Federației Argentinei, clubul italian Juventus oferă 13 milioane de dolari pentru a-l avea pe Maradona la Torino. În final, presa anunță că „transferul anului" s-a făcut : Maradona va juca la... Barcelona. Aproape 10 milioane de dolari... lui și, bineînțeles, clubului argentinian (de fapt, erau două care-și disputau „paternitatea"). El însă semnase încă din 1980 un precontract cu clubul spaniol. Mai tîrziu, în ajunul „Mundialului" mexican '86, Diego Armando Maradona le spunea unor ziariști curioși : „...am plecat în Europa pentru a-mi asigura viitorul familiei mele. Dar inima mea a rămas în Argentina. Pot să spun că mai tîrziu aș fi capabil să fac importante concesii pentru a reveni să joc la mine acasă. Argentina este viața mea ! Trebuie să înțelegeți că rădăcinile mele sînt în Argentina, că sînt formidabil de fericit cînd sînt acolo. Este o altă lume acolo. Iată un exemplu : n-ar fi trebuit

să joc contra Columbiei. Eram rănit. Ei bine, am fost, totuși, pe teren, pentru că nu voiam să-mi abandonez echipa..."

Această opinie avea să o probeze parcurgînd 40 000 km în 65 de ore de zbor pentru a participa la patru întîlniri de fotbal ! Poate că cele zece zile au fost cele mai extenuante din viața sa. De fapt, o nebunie impusă Argentinei de către federația italiană, căci pentru Bilardo cei reținuți din selecția națională nici vorbă să lipsească la meciurile amicale de pregătire necesare sudării naționalei Argentinei, la 15 zile de la primul său meci de calificare pentru campionatul mondial.

Să revenim însă la cariera lui fotbalistică în cei doi ani petrecuți la Barcelona. Marile momente ale acestei perioade sînt marcate de campania de presă orchestrată contra lui, cînd faptele au fost falsificate, televiziunea spaniolă neredifuzînd decît ultimele imagini ale încăierării, cînd de fapt Maradona se apăra. În schimb, au fost ascunse loviturile și insultele agresorilor din timpul meciului și mai ales prima violență fizică comisă de Sola, înlocuitorul de la Bilbao, după fluierul final. Și, totuși, spune Diego : „... În urma acestor imagini parțiale, Migueli, Clos și mai ales eu am fost puși pe banca acuzaților. De fapt a fost un proces, și ca în toate procesele inculpatul a fost «străinul». Eu nu sînt un vagabond, de aceea sînt revoltat contra acestei false impresii create de presa spaniolă a doua zi după «Cupa Spaniolă», pierdută de F. C. Barcelona contra lui Atletico Bilbao cu 0—1".

„Mica minune", fenomenul „extraterestru" a fost cît pe-aci să fie spulberat înainte de încoronarea sa în '86. Această finală a „Cupei spaniole" era de fapt prima sa mare întîlnire cu „diabolicii" presei europene. Victimă a unei hepatite virotice, chiar din primul an la „Barça", victimă, a doua oară, a unei „politeți" deosebite a lui Goicoechea, Diego avea destule atuuri să probeze neadevărurile. Acest „Pibe de Oro" (copilul de aur, cum le place argentinienilor să-i spună se pregătea să-și cumpere biletul retur pentru Buenos Aires. Neapole a intervenit și pentru 15 miliarde de lire italiene s-a făcut cel mai mare transfel din toată istoria fotbalului, deci nu numai al secolului. La 24 de ani avea să cunoască totul, paradisul și infernul... în cap și în fibra sa fotbalistică.

Un alt mare moment al etapei spaniole a fost conflictul său cu președintele clubului F.C. Barcelona, Nuñez. Atașatul lui de presă, Guillermo Blanco, relata cîndva cam așa : „...Nuñez l-a cumpărat pe Diego pentru a fi campionul Spaniei. Ceea ce este logic. Dar el nu a înțeles niciodată că în spatele jucătorului

de 7 milioane de dolari era o persoană normală care, în ciuda necazurilor sale, a dat totul pentru club. Nuñez voia să fie președintele lui Diego. Nimeni însă nu-și amintește, totuși, de președintele lui Pelé. În ceea ce-l privește, Diego n-o părăsit în final Spania decît din cauza presiunilor exercitate de presă pentru a-i împiedica plecarea. Prezentîndu-l ca pe o investiție neproductivă, el a preferat «exilul», renunțînd la tot ce poseda în Spania".

Legendă sau nu, cert este că la Neapole el a renăscut. Ca în grădina sa. Neapole este orașul cel mai sud-american al Europei... și în Neapole se găsește cea mai argentiniană echipă a fotbalului italian ! Nu numai pentru cuplul Maradona-Bertoni, dar și pentru culorile sale (azur-alb), identice cu ale Argentinei.

În ceea ce-l privește pe Diego Armando Maradona — Diego pentru ziariști, Armando pentru te miri cine, Dieguito pentru napolitani, „El pelusa" pentru familia sa (încă de pe cînd se ridica în picioare), un prenume, plus un nume pentru restul lumii —, el a făcut senzație la Neapole, iar în Mexic a dat un permanent *show*. Să recunoaștem că și istoria sa e, de asemenea, fabuloasă — aceea a unui micuț sărman, ieșit dintr-o familie numeroasă și care a devenit pe cît de celebru, pe atît de imens de bogat, cinstit și singur cu ai săi.

În Italia, la Neapole, într-o vilă imensă, unde noțiunile de sărăcie, subdezvoltare... nu se cunosc, Diego s-a văzut rapid confundat cu realitatea acestui *calcio* ultradefensiv și implicat în afaceri tenebroase pentru care Mafia ar roși. Datorită lui, 67 398 de abonați napolitani își onorează datoriile de *tifosi*, iar cînd titanii „cizmei" (Internazzionale, Juventus, Roma etc.) joacă cu ei, 90 000 de perechi de ochi îi urmăresc din tribunele stadionului. El este deja Neapole... Iar Neapole este Maradona ! Media de spectatori pe 1985/1986 a fost de 77 434, iar vistieria s-a încărcat cu peste 9 miliarde de lire..., în timp ce mediile celorlalte echipe au fost : A. C. Milan 62 976, Internazzionale 52 815, Roma 51 398...

Fermecător prin strălucirea fentelor și accelerărilor, prin driblingurile sale în cascade, acest geniu scund a sedus amatorii și i-a încîntat pe suporterii săi napolitani. Un oraș pe care-l adoră, mai ales după primirea fantastică ce i-a fost rezervată. O ambianță complet diferită de cea din Barcelona. Cînd executa o lovitură liberă directă acolo, cei 108 000 *socios* tăceau, reținîndu-și respirația. La Neapole este delirul, înainte, în timpul, după... Și Diego rezistă foarte bine presiunilor — nu știm cît — de orice fel. Mai ales că napolitanii sînt obsedați de mult timp de ideea „cîștigării" unui titlu (scudetto). De 16 ani îl tot promit președintelui Ferlaino, dar, din păcate, pare a

fi tabu pentru Neapole. Dar iată că în ediția 1986—1987 Maradona — cu Neapole — își încoronează palmaresul și cu titlul de campioni ai Italiei !

„Presiunea pe care o exercită *tifosi* cînd ne întîlnim — povestea Diego — prezintă mai multe părți bune decît rele. Este adevărat că la început ei încercau să mă atingă pentru a se convinge că eram acolo." Cu timpul, aceste obiceiuri s-au diluat. Diego nu mai este urmărit cu asiduitate, ci iubit și adulat ca un demiurg de napolitani. „Îmi place, iubesc această căldură. Acum cîtva timp am fost să văd pe Bepino di Capri (artist de varietăți la modă în Italia). Ei bine, în mijlocul spectacolului, unul m-a zărit și a strigat : «Diego, Diego». Credeți-mă, singurul pentru care mi-a părut rău a fost Bepino, dintr-o dată părăsit atunci de oamenii care veniseră doar pentru el...".

Spre a te convinge de faima acestui superjucător trebuie să-l fi văzut măcar o dată părăsind vestiarele stadionului San Paolo. Mai întîi dă autografe direct pe tricourile *tifosilor* care sînt ca ale Argentinei. Apoi pe fotografii făcute în compania persoanelor mai în vîrstă, care, nimeni nu știe cum, au reușit să ajungă în preajma lui Diego. Iar pentru a-ți face idee despre amploarea sarcinii pe care o are de îndeplinit înainte de a se regăsi la volanul Mercedes-ului său negru, care-l așteaptă pe rampa de ieșire, în interiorul stadionului, se impune să te numeri printre cei 1—2 000 care-l așteaptă în jurul mașinii. Toți vor, care un autograf, care o fotografie, care... Dar, spre stupefacția tuturor, Maradona, la circa 50 m de mașina sa, își ia deodată elan și explodează în mijlocul *tifosilor* care, speriați, își reduc din pretenții, rezumîndu-se doar să-l atingă...

Nu se știe în ce oraș va mai poposi după ce-i va expira contractul cu Neapole, mai ales după extraordinara lui prestație de la Campionatul mondial '86. Important este să știe că poate juca fotbal, încă și mereu, chiar și după teribilul său accident. Pentru el, pentru copii, pentru cei din Neapole, dar și pentru Argentina. Învestit de Bilardo cu funcția de căpitan, el este, pînă la urmă, singurul „supraviețuitor" al selecționatei alb-azur, care a naufragiat la ediția a XIII-a a „Mundialului" din Spania '82.

Un subiect sensibil pentru el, în discuțiile cu exponenții opiniei publice, căci se înflăcărează la evocarea lui, a rămas acela legat de rolul celor „patru mușchetari", deoarece într-un amestec de curiozitate și suspiciune ei au fost de nenumărate ori acuzați de toate relele. De fapt, el nu are un stat major, ci numai cîțiva prieteni. „Eu nu sînt șeful lor și nu există ra-

porturi de forță între noi", a ținut să spună în replică. Într-adevăr, fiecare se ocupă de sectorul în care se pricepe el mai bine și-l informează direct pe Diego. „Nu ! Nu, eu nu îi disociez atribuindu-le un calificativ separat. Unul singur este valabil pentru toți : PRIETENIA !"

Guillermo Blanco, de exemplu, l-a cunoscut pe Diego cînd era foarte tînăr și făcea încă parte din echipa „arpagic", la Argentinos Juniors. Ziarist la Buenos Aires, el i-a urmărit progresul pentru ziarul „El Grafico", săptămînalul la care era salariat. Mult mai tîrziu Guillermo Blanco, care i-a rămas credincios, scria : „Fidelitatea este linia directoare a lui Diego. Cea mai mare parte a oamenilor care-l înconjură sînt persoane pe care el le cunoștea cu mult înainte de a fi celebru, cu mult înainte de a fi bogat !"

Managerul George Cyterszpiller și cu Diego Maradona pot scrie o istorie anume. George locuia cu familia sa la 200 metri de stadionul din Argentinos Juniors. Paralizat la un picior de la vîrsta de doi ani, el mergea în fiecare zi la stadion, ca să vadă evoluînd copiii de vîrsta sa. Și mai ales pe fratele său mai mare care juca la echipa de seniori. Modelul său, mîndria sa. Dar, la vîrsta de 12 ani, George trăiește o dramă. Pierde într-un accident pe fratele său de 21 de ani. George, disperat, refuză să se mai ducă la stadion timp de doi ani... Pînă în ziua cînd i se vorbește despre o anume minune fotbalistică de aceeași vîrstă cu el. Imediat se naște o dragoste fulgerătoare pentru el, mai ales că și Diego îl simpatizează imediat pe acest băiat paralitic. Cei doi nu se vor mai despărți după prima noapte petrecută de Diego la George. Un tandem inseparabil se născuse ! Diego joacă primul său meci, în prima divizie, la 23. X. 1978, cu Argentinos Juniors, cu o săptămînă înainte de împlinirea vîrstei de 18 ani. Și, după cum știm, nimic nu va opri ascensiunea lui și a balonului în joc. Iar George își va continua studiile pînă la terminarea celor de științe economice. Dar nimic nu va opri și evoluția sa în lumea afacerilor...

Singur printre „rechinii" mondiali ai genului, Diego părea că va rămîne „El Pelusa" (poreclă la care ținea, fiind dată de părinții săi) și „Pibe de Oro" (el știind că „de Oro" este fals fără talent și muncă ; iar „Pibe" înseamnă tînăr..., dar vîrsta trece !).

Diego a strîns relațiile cu grupul celor patru și pentru a se putea consacra în exclusivitate fotbalului ca un profesionist pur. Altfel, pentru ce și-ar fi luat un preparator fizic personal ? Iată ce relatează Fernando Signori : „Diego nu are nici o lacună. Eu îi lucrez potențialul general, dar mai ales viteza de reacție

care este principalul său atu. Și în sală noi lucrăm, însă, mai ales, partea superioară a corpului, ca să reziste la presiuni. Principala mea muncă constă în a-i pune fizicul și psihicul de acord. Trebuie să-l asculți mai mult decît să-l antrenezi, deoarece el cere întruna să se perfecționeze, vrea mai mult..."

Fernando Signori, preparatorul său fizic, este și un *camaraman* însărcinat cu înregistrările tuturor contactelor lui Diego cu balonul. La antrenament el este preocupat numai de fotbal. Niciodată distrat de nimeni, nici chiar de numele său scandat de *tifosii* napolitani care invadează în fiecare zi peluzele stadionului San Paolo. La Neapole el a venit la o sărbătoare tulburătoare. Deoarece, pentru a deveni un mare jucător, un mare campion, nu e suficient numai omul, trebuie să existe și clubul. Doar o mare echipă îi poate permite unui mare jucător să devină star, să-și lărgească orizontul, declara odată și Zico. Diego i-a replicat prompt : „Atunci de ce Zico s-a dus la Udinese ? Mai adevărat este că eu știam că trebuie să vin la Neapole, și nu la Juventus ; acolo ei își permit să joace și în «smoching» și, totuși, să cîștige. Dar eu mulțumesc lui Neapole că m-a primit ; singurul club, după evenimentele din Spania, care mi-a acordat încredere". Și, deși a fost solicitat să-și dea părerea cu privire la calitatea lotului lui Neapole, pentru ca poporul napolitan să obțină echipa pe care o merită, Diego n-a ezitat să spună : „Eu nu sînt nici tehnician, nici președinte, ci un simplu jucător".

Diego a pregătit foarte atent revanșa pentru eșecul iberic, întrucît „Mundialul" '86 era o mare șansă pentru aceasta. „Știam, încă din 1982, că nu sînt bine pregătit, în special fizic. Acum obiectivul meu a fost să redau Cupa Mondială Argentinei. Pentru aceasta mă voi pregăti extraordinar și *voi fi gata să-mi sacrific valoarea personală în favoarea colectivității*... Vă pot spune doar că a cîștiga un campionat mondial ar fi pentru mine o imensă fericire. Sigur, cea mai frumoasă zi din viața mea ! Pentru rest nu doresc să fiu comparat cu Pelé sau cu un altul. Doar Maradona... și este suficient pentru moment... Jocul este familia mea și acesta, împreună cu prietenii sînt singurele lucruri care mă interesează în lume".

Dacă Menotti, mai ales în 1978, a beneficiat de condiții perfecte pentru a obține rezultate, Bilardo a dispus de o echipă tînără, fără experiență. El, din fericire, a avut la dispoziție poate echipa de mîine a Argentinei, jucători cărora le era „foame" de victorii. Cînd a obținut în 1986 Cupa și-a dat seama că forma sportivă și eșecurile timpurii ale unor *team*-uri îl pot duce, chiar de pe acum, la un succes net. Încredințîndu-i func-

ţia de căpitan acestui tînăr, el a ştiut că Maradona, pe teren, este un orgolios, că se va bate să cîştige trofeul. Jucătorii ceilalţi l-au acceptat ca pe un „bătrîn" experimentat şi s-au trezit cu un jucător nou, conştient că nu mai are voie să comită greşelile precedentului „Mundial".

Protejat şi el, ca şi alţii, de arbitraje regulamentare, s-a prezentat la nivelul altitudinii platourilor mexicane pentru că a muncit enorm. Dar mai ales fiindcă nu a uitat nici o clipă că bucuria de a juca este tot timpul aceea care-i va permite să trăiască. S-a amuzat jucînd... şi a jucat amuzîndu-se ! A luptat ca nimeni altul pentru a dovedi că *echipa Argentinei* îi va consacra pe toţi ! Altfel...

Deşi n-a cîştigat pînă acum cu vreo echipă nici o competiţie europeană (ca Platini şi alţii), fiind preocupat mai mult de jocul în sine decît de dorinţa de a obţine un titlu, a uimit lumea urcînd pe prima treaptă a „Mundialului" *Echipa cu căpitan* cu tot.

Întrebat dacă-şi cunoaşte limita aventurii în fotbal, a răspuns net : „Nu ! Nu o cunosc şi este bine. Eu voi juca mereu, fără încetare, pentru a nu mă gîndi mai tîrziu cu amărăciune la toate întîlnirile de antrenament la care nu am participat. Voi juca 100 de ani dacă este posibil, deoarece mai tîrziu nu vreau să am nici un regret".

Maradona a înţeles că pentru a progresa, şi aceasta în special în Italia, este absolut necesar să se antreneze zi de zi. Dacă într-un meci nu-i reuşesc execuţiile tehnico-tactice, ei bine, trebuie să alerge, să alerge tot timpul, pentru a-şi manifesta cel puţin prezenţa fizică. De altfel, Bilardo l-a dat exemplu pentru calitatea antrenamentelor lui, apreciind că, la nevoie, acesta e capabil să se antreneze chiar şi în grădina sa ! El a ştiut apoi că *fotbalul cere multe sacrificii unui jucător.* Şi că este indispensabil nu numai să ştii ce gesturi trebuie făcute pentru a juca balonul, dar şi să-l recuperezi cînd este pierdut. Această diferenţă de optică ce viza intensitatea muncii a fost raţiunea pentru care s-a maturizat, pentru care l-am apreciat cu toţii că a progresat uimitor în toate domeniile.

Un ziarist francez, cu puţin înainte de campionatul mondial, a reuşit să-l contacteze pentru un interviu detaliat. Una dintre întrebări se referea la faptul dacă Diego Maradona a devenit o instituţie : „Nu, a spus Diego. Nu trebuie spus asta. Dacă o spuneţi, este pentru că sînt înconjurat de prieteni, de consilieri amici. Nu pot să fac totul singur, pentru că altfel ar pierde fotbalul meu. Dumneavoastră ştiţi, contrar a ceea ce povestesc unii ziarişti, că eu, Diego, ador reportajele care se

realizează pe seama carierei mele. Dacă s-ar putea, aş dori să vorbesc acum. Dar este imposibil".

Întrebare : „Se spune despre dumneavoastră că aţi rămas nobil şi modest. Dar nu este aceasta imaginea care se cunoaşte în Europa ?" Răspuns : „Da, ştiu că modul în care sînt prezentat depinde de ziaristul pe care-l întîlnesc cîteodată, de imaginea pe care vrea să o vîndă ca fiind a lui Maradona. Acela care vorbeşte cu mine trimite propria mea imagine, cel care se mulţumeşte să asculte ceea ce se povesteşte, să citească unele ziare îmi deformează gîndirea şi corpul. Eu accept totul, cu condiţia de a putea vorbi şi a mă apăra".

„Suferiţi din cauza acestei imagini ?", a continuat ziaristul. „Mama este aceea care suferă mai mult. Ea trăieşte fotbalul, ea citeşte şi ascultă tot ce se scrie şi se povesteşte despre fiul ei. Şi cîteodată plînge, fără să înţeleagă că nu sînt eu acela care este descris..."

Dacă victoria finală a Argentinei a fost şi a lui Maradona, în schimb, Trofeul fair play instituit de F.I.F.A. cu ocazia acestui „Mundial" nu s-a acordat nici ţării, nici jucătorului. Desigur că acest „Mundial" al unor goluri magice nu poate fi nici el uitat, după cum nici noii campioni nu pot fi consacraţi. Argentina pentru sensul organizării, redutabila eficacitate şi abilitatea tehnico-tactică. Diego, genialul căpitan al echipei, pentru superbele goluri marcate, ca şi pentru discreta prestaţie în finala cu R.F. Germania, cînd marcajul necruţător care i s-a aplicat le-a oferit lui Burruchaga, Brown şi Valdano posibilităţi multiple să confirme că Bilardo —spre deosebire de Santana — a construit o echipă demnă de un capionat mondial şi că mai ales vîrsta jucătorilor o recomanda pentru campionatul din 1990 din Italia. În schimb, nu poate fi ştearsă din memorie lipsa de onestitate a lui Maradona, care, în loc să se ducă în poartă, să ia balonul trimis în plasă cu mîna, pe care un arbitru „presbit" l-a validat ca gol, şi să-l pună la punctul cu pricina, nu la mijlocul terenului, a fost de acord cu acea decizie incorectă. Gestul lui va rămîne în istoria acestor campionate ca o pată neagră, iar afirmaţia că „a fost marcat cu mîna lui Dumnezeu şi cu capul lui Maradona" va spori regretul că în spatele unui jucător de asemenea anvergură nu s-a aflat un gentleman ! În momentul acela, pentru mine, soarele geniului fotbalistic al lui „El Pelusa" a încremenit... dimensiunea victoriei argentinienilor s-a voalat. Aceasta nu înseamnă că le contest argentinienilor victoria finală. Remarc însă, cu riscul de a mă repeta că, dacă oamenii trec, se duc..., faptele lor rămîn. Poate ca legendă unele, sigur

însă ca adevăr crud un gol marcat cu mîna de cel mai bun jucător al ediției a XIII-a a campionatului mondial : Diego Armando Maradona ! Acum rămîne să i se spună : MANO... DONA !

În schimb Lineker, care a marcat și el un gol tot cu mîna, s-a dus surîzînd după minge și-a adus-o (tot cu mîna) la locul „furtului", dar pentru a anula „gluma", marcînd prin această atitudine traseul de noblețe al fotbalului și nu veninul incompetenței, înșelătoria... Poate că dacă Maradona nu marca acest gol cu mîna (cel de-al doilea a fost de vis !), s-ar fi calificat Anglia. Discretul gest al insularilor, care le-au atras atenția arbitrilor că este un gol fals, m-a făcut să cred că cine știe să sufere poate să îndrăznească totul. Și dacă astăzi cluburile engleze plătesc pentru bestialitatea huliganilor din tribune și de pe străzile orașelor, de ce oare n-ar plăti și pentru „bravuri" cu mîna sau gol „stil Maradona" ?...

Acest amestec de lumini și umbre ce-a însoțit istoria fabuloasă a superfotbalistului Maradona vreau s-o încheie spunînd că dacă el, Diego, a dus echipa Argentinei ca un adevărat căpitan de „navă" pînă în finală, ei bine, ultima partidă a fost cîștigată de echipa Argentinei ! În ceea ce privește asemănarea lui cu Pelé vă las pe fiecare să apreciați. Să nu uităm însă că la 17 ani, Pelé împreună cu Brazilia cucereau titlul de campioni mondiali, iar cînd avea 26 de ani deveneau bicampioni... Și cînd a abandonat gazonul avea în palmares 1 200 de goluri marcate... cu capul, cu picioarele, cu ceafa, cu genunchiul, cu urechile, cu șoldul... Nici unul cu mîna ! Dar pentru că perfecțiunea este relativă și perfecționarea continuă, „nu trebuie să încredințezi nici focul copiilor, nici fierul furioșilor". Maradona, încă tînăr, ar trebui să aibă mare grijă ca să nu-și piardă fericirea, cu atît mai mult cu cît moda face mai mult rău decît revoluțiile. Mai ales că tinerețea este un defect trecător... de care Pelé s-a străduit să țină seama, conformîndu-se dictonului : „ceea ce înveți trebuie să păstrezi, numai așa devii înțelept".

SUCCINTE CONCLUZII PE MARGINEA „MONDIALELOR"...

Nu este nici simplu, nici uşor să discuţi despre fotbal, dar mai ales despre un campionat mondial, cu atît mai mult cu cît încredinţezi tiparului opinii tehnice care te pot impune sau discredita !

Afirm că nu este simplu fiindcă acest imperiu al fotbalului pus sub administraţia dezlănţuită a pasiunilor are un univers propriu, legile sale scrise şi nescrise, idolii, vedetele, presa ş.a.m.d. de care nu se poate face abstracţie. În dorinţa de a-mi exprima opinia, am recurs la materiale documentare, am purtat discuţii cu cîţiva reputaţi tehnicieni, am consultat presa internaţională de specialitate, am urmărit partidele la televizor, la toate acestea adăugîndu-se propriile păreri filtrate mai ales prin prisma concepţiei de joc ofensiv construit colectiv.

Important este să tragem cele mai bune învăţăminte de la aceste competiţii uriaşe, să sesizăm treptele de progres, de evoluţie atît pe plan sportiv (rezultatul), cît şi spectacular şi să vedem ce trebuie preluat pentru a micşora decalajul dintre noi şi competitorii „expediţiilor" argentiniene, spaniole, europene şi mexicane !

Şi pentru că noi, antrenorii, sîntem elita tehnicienilor — cunoscînd fotbalul din practică şi din studiu —, consideraţiile noastre trebuie să se situeze deasupra celor formulate de alţi tehnicieni, sportivi, ziarişti de specialitate şi chiar conducători care au desfăşurat o activitate îndelungată în şi pentru fotbal. Cu atît mai mult cu cît asemenea evenimente nu sînt scutite de critici nici măcar în ceea ce priveşte arbitrajul, orarul jocurilor, atitudinea jucătorilor, agresiunile, simulările, tragerile de timp, aranjamentele, antijocul, organizarea pe baze ecconomice şi nu sportive ş.a.m.d.

Ca unul care a văzut mai multe campionate mondiale, dar mai ales s-a aplecat cu interes profesional asupra fotbalului de performanţă, de la început subliniez că mai ales „mondialele".

au făcut în continuare proba că fotbalul evoluează pentru a deveni mai solidar, mai uman, mai puternic, mai combativ, mai îndrăzneț, transformînd „eroii" individuali într-un erou colectiv : *echipa*.

Dar pentru o analiză competentă este necesar să ne plantăm în decorul epocilor, acolo unde au jucat protagoniștii triați, timp de patru ani, de filtrul preliminariilor. Cu foarte puține excepții, echipele n-au fost victime ; ele s-au afirmat ca rivale demne de replică în joc ; pentru că ele n-au venit să temporizeze jocul în atac, cu alte cuvinte să se prezinte la „execuție", ci pentru a lupta de la egal la egal. E ceea ce ne-a dus la constatarea că echipele s-au înarmat progresiv pentru a atinge nivelul internațional, unde prima condiție a succesului rezidă în marea viteză de execuție a atacului acțiunilor ofensive (dezechilibrînd și eliminînd succesiv adversarii) și a unor replieri masive, cu pauze de recul lent, cu fața la adversar, cu temporizare pentru a încetini ofensiva adversarului, refuzînd să se elimine prematur și urmărind recuperarea colectivă a balonului, conștientă deci. Subliniem astfel că „Mundialul" '86 a conturat cel mai bine adevăratul *spirit de echipă*, asimilînd noțiunea de *sistem* și lăsînd *organizării jocului* întreaga responsabilitate ; căci numai ea permite jucătorilor să joace permanent și nu să rămînă pe o zonă cu sarcini „funcționărești" numai într-o singură direcție și avînd grija unui singur adversar.

Nu s-a mai jucat exclusiv în cadrul liniei, compartimentului, postului, jucătorii au atacat de unde i-a prins acțiunea ; au apărat, la fel, de unde i-a prins faza și au continuat pînă la încheierea acțiunii, neglijînd numărul de pe tricou, cine este și cum îl cheamă pe un anume adversar. (Iar cei ce n-au răspuns acestei concepții, n-au contat.) Poate pentru mai mulți ani Argentina a relansat fotbalul de echipă cu personalitate ofensiv-constructivă, așa cum de altfel se prezentase și la C. M. din '78. Pentru aceasta s-a perfecționat valoarea tehnică pe planul supercolectiv, aspect de pură moralitate, în virtutea căreia individul lucrează în vederea evidențierii grupului. Poate și de aceea campionatul mondial se desfășoară din patru în patru ani (și nu la doi-trei ani sau anual), adică pentru a lăsa „fabricanților" timpul necesar să pună în scenă asemenea spectacole strălucite, bazate pe arta derivată din jocul cu balonul rotund, ce solicită nervii și încîntă ochiul, ce pune în mișcare țări, orașe, continente, lumea de pretutindeni.

Semnificativ a mai fost faptul că aproape toate echipele au construit jocul ofensiv apelînd pentru aceasta la mijloace cît mai eficace. Astfel :

1) au urcat vertiginos linia de jucători din fața porții proprii pînă la linia unde se beneficiază de articolul 11 *(off-side)* ;

2) au etalat un impresionant număr de faze pe margine, cu aripi veritabile sau jucători care apăreau acolo ;

3) au dinamizat finalizarea prin forțe superioare numeric și au șutat și de la mare distanță, marcînd goluri de-o rară spectaculozitate ; de asemenea, a continuat valorificarea loviturilor la puncte fixe ;

4) în defensivă au reculat fie ca paravan la purtătorul temporar al balonului, fie ca element de constrîngere colectivă, pentru ca să asistăm apoi la „atacuri de deposedare" (în grup) în vederea recuperării colective a balonului ;

5) fluxul și refluxul au fost permanent compacte, făcînd din jucători adevărați „boxeri" ; adică, au atacat și au apărat indiferent unde se afla așa-numitul adversar direct (sau oricare altul), din zona („ringul") altora ; astfel, au cîștigat în prospețime, avînd rezerve nebănuite și probînd rezistența extraordinară, mai ales că multe partide au necesitat prelungiri și lovituri de departajare ;

6) în acest fotbal de echipă — etalat ca joc și nu ca anti-joc, chiar și atunci cînd s-a impus păstrarea unui minim avantaj — jocul colectiv a crescut în virtuozitate, sprijinind și fiind sprijinit de parteneri, ceea ce făcea dificilă sublinierea performanței individuale în defavoarea spectacolului oferit de echipe ce s-au constituit în factori inediți ai victoriei ;

7) s-a folosit cu precădere defensiva în zonă, deoarece s-a constatat că ea *acceptă și ordonă apărării replieri masive de jucători, prezențe necesare momentului, pentru ca în faza următoare să se atace pînă la poarta adversă cu aceleași forțe.* Căci și *apărarea și atacul sînt slabe dacă nu angrenează permanent toți jucătorii.* Acest fascicul de lumină a aureolat echipele care au creat conștient, repet, condițiile recuperării colective și baza viitorului atac în superioritate numerică. Iar jucătorii au putut astfel să se numească echipă, manifestîndu-se în ambele direcții printr-o disciplină în care abaterile de la concepție nu s-au mai admis ;

8) un număr impresionant de jucători au făcut un progres enorm pe planul tehnicii individuale și colective, *validînd o tehnică superioară, menită să răspundă ambelor direcții, tuturor spațiilor terenului prin finețea, forța și precizia loviriî*

balonului, a devierii, a intrării în posesie în mișcare (în mare viteză) ; pe planul tehnicii colective prin cuplări, prin grupe masive de jucători (mărturisind prin aceasta că se înțelesese că *transmiterea mutilată a balonului este o adevărată manie !) ;*

9) s-a urmărit cu precădere *crearea unui bloc omogen care să meargă cu cei „11" jucători împreună spre gol și invers,* „11" jucători care să asigure soliditatea construcției și recuperării (și nu artă pentru artă). De asemenea, a fost necesar ca oamenii de schimb să fie la nivelul celor înlocuiți ; cu alte cuvinte, s-au impus echipele cu o concepție de joc care a respins ideea de odihnă. Se pare că nu a fost vorba de un așazis fotbal total, ci de unul de asociație, un joc construit colectiv, ai cărui muguri au apărut în 1962 prin prezența fundașului lateral în atac, apoi cu un fundaș central de acoperire și ulterior volant și acum cu întreaga echipă. Întrebarea care se pune ar fi : de ce a fost posibilă ? Iar noi răspundem : fiindcă nu s-a mai bătut moneda pe *sistem* (care, după cum știm, *cerea un anumit tip de jucător pentru fiecare post în parte),* ci pe *organizarea jocului* care înglobează *toți adversarii și coechipierii.* Dar cel mai pregnant aspect a fost preocuparea de a neutraliza prin marcaj adversarul, apoi comportamentul colectiv al coechipierilor de prim ordin și fixarea principiilor de circulație a balonului pentru a elimina forța adversarilor și a ocupa spațiile libere cît mai repede și mai sigur posibil ;

10) s-a conturat, de asemenea, un stil mai impetuos, cu accent pe capacitatea jucătorilor de vîrf la un moment dat de a se plasa prompt, angajant, penetrant pe fondul unei rezistențe în regim de viteză uluitoare, activități remarcabile prin continuitate și permanență ; chiar dacă se apela la dribling, acesta se executa, de asemenea, în ritm accelerat și nu de puține ori cu conținut tactic colectiv ;

11) s-a constatat că în fotbalul modern — expresie a unor certe valori și a unei experiențe internaționale pentru formarea unității echipei — jucătorii abili reduc la minimum timpii morți, iar maeștrii îl suprimă complet prin utilizarea unei tehnici subtile a devierii. S-a manifestat pregnant excesul de *personalitate în execuții,* în mișcări etc., și nu în numere de „jonglerii", deoarece s-a trecut cu energie de la dezordine la ordine, de la hazard la știință ! Astfel, jucătorii au făcut dovada că știu că *prin dribling defensiva adversă se mișcă o dată cu atacantul, iar forma apărării rămîne aceeași ;* în schimb, *cînd se circulă, defensiva se fixează sau ia alte forme ;* de asemenea, *în pressing* — joc permanent cu adversarul — *defensiva are de acoperit fără rost o suprafață mai mare de teren.*

Desigur că, atîta timp cît există mai multe căi de a depăși adversarul, aceasta înseamnă că nici o metodă nu este absolută, dar pe de altă parte, campionatele mondiale au evidențiat preocuparea ca jucătorii să cunoască în comun ce trebuie făcut și mai ales cum trebuie făcut. Cu alte cuvinte s-a urmărit valorificarea concepției ; de aceea se poate afirma, fără a greși, că n-a învins fotbalul în forță, n-a ieșit victorios fotbalul tehnic, de virtuozitate, ci în final *a triumfat fotbalul supercolectiv jucat în atac și în apărare de absolut toți jucătorii odată.*

Se preconizează, așadar, un *fotbal de echipă echilibrat,* cu entuziasmul necesar impunerii onestității profesionale, reflectată permanent în fluxul și refluxul liniilor cît mai compacte. Fiecare jucător trebuie să urmărească nu numai traseul mingii, ci și comportamentul adversarilor în totalitate, ca o atitudine de responsabilitate pentru reușita echipei (sprijin, susținere, superioritate numerică ofensivă, defensivă, orgoliu colectiv). S-a formulat apoi constatarea că nu mai există fundași, mijlocași, înaintași, ci *jucători care apără, organizează și atacă în aceeași măsură, cu aceeași ușurință.*

Sintetizînd acest aspect am reținut atracția exercitată de multiplele activități dictate de joc, precum și o anumită independență a acțiunilor, fazelor în cadrul jocului, corelată cu respectarea unor condiții sau reguli ce se dovedeau a fi stabilite înainte și acceptate, și mai ales *subordonarea intereselor personale celor generale.* Datorită unei organizări exemplare a jocului (prin repartiția forțelor și eforturilor în joc și la momente fixe), jucătorii au fost bine educați în spiritul colectiv, al inițiativei, perseverenței, al disciplinei conștiente în atingerea scopului.

Parcă acum începe să se definească mai bine noțiunea de mare jucător prin ceea ce face el pentru triumful echipei și nu prin cine este el ! Echipa le-a cerut, prin urmare, să dezvolte jocul și nicidecum să se sacrifice acceptînd însărcinări negative sau alte sarcini care să le anihileze virtuțile naturale ca : vivacitatea, varietatea, capacitatea de a improviza, abilitatea, iscusința, priceperea, inteligența ;

12) se poate afirma că a apărut o nouă „rasă" de jucători prin tehnica folosită, care s-a cerut adaptată — precis și sigur — problemelor pe care le ridică astăzi jocul : cadență, vigoare, rezistență, viteză, putere, strategie, îndîrjire etc.

S-a promovat cu precădere tehnica luptei colective pentru ocuparea spațiului în atac cît mai repede și sigur posibil, fără riscul pierderii balonului, o tehnică simplă la vedere, colectiv-constructivă, dar deosebit de eficientă în atac și în apărare.

O tehnică concretă a jocului, fiindcă tactica și strategia (degajate din concepție) au impus-o nu pentru ca jucătorii să care balonul, ci pentru a-și face simțită prezența în devieri, în transmiteri instantanee, în cooperări, în cadrul liniilor și pe echipă, în grupe de lucru, în manevre la faze fixe și mobile ; și aceasta pentru ca în permanență fiecare jucător să fie disponibil, să se poată conta pe el, în beneficiul „partiturii" echipei.

Rezultatul cel mai clar al acestei schimbări, atestat de altfel de fotbalul modern actual, constă în faptul că un mare număr de jucători, individualități ce au servit echipe, nu numai că n-au frînat progresul jocului, ci, dimpotrivă, au rămas fideli spiritului fotbalului — joc colectiv unde inițiativa individuală se poate exprima perfect în cadrul echipei —, au impus arta fotbalistică, *cîștigînd admirația lumii mai ales prin fotbalul dominat de ideea de eficiență*. Cu alte cuvinte, *artiștilor epocii trecute le-au succedat acești muncitori inteligenți, geniali chiar, specializați în atac și în apărare, înzestrați cu forță și seriozitate, devorați de pasiunea pentru joc.*

Iar faptul că Argentina a cîștigat de două ori finala, răsplătind eforturile extraordinare depuse de jucători în „internat" (citiți tabără de pregătire), luni și luni de zile împreună, înseamnă că atît Menotti în '78, cît și Bilardo în '86 au fost antrenori de fotbal cu vocație ofensivă, că au pus pe picioare cîte o echipă solidară și armonioasă, dar mai ales că au trecut de la dezordine la ordine, de la hazard la știință fotbalistică.

Aș vrea să mai subliniez că profesiunea de credință a argentinienilor, pasiunea lor fără limite au transformat abilitatea individuală într-o „muzică" colectivă a paselor, în poezia colaborării...

Argentina a etalat în '78 și în '86 un fotbal impecabil, deschis, inventiv, care a acordat elementelor talentate posibilitatea de a-și dovedi capacitatea, adaptîndu-și tactica și stilul romantic legilor acestei „jungle europene", al cărei marcaj „cleios" putea ucide jocul.

În primele meciuri, Argentina făcuse o demonstrație de fotbal elevat — prin prezența tuturor jucătorilor în atac și apărare, manifestînd aceeași virtuozitate în arta amortizărilor, a devierilor, a paselor, cît și în aceea a deposedării, recuperării —, în schimb, a învins Olanda după 120 minute într-o finală maraton (în '78). În '86 ea s-a impus net în fața R.F.G.-ului datorită marii sale clase, dar și pentru că a atacat pentru a învinge și nu s-a apărat ca să nu piardă. Un adevărat miracol pentru că jucătorii argentinieni erau cunoscuți ca individualiști și superindividualiști.

În ansamblul meciului final, Argentina, ediția '86, a lăsat o excelentă impresie prin calm, luciditate, seriozitate, prin variația fazelor, buna organizare colectiv-defensivă, dar mai ales prin *abilitatea de a marca trei goluri*, fiecare de dimensiunea unei emoționante pasiuni, după ce la 2—0 fusese egalată. Totodată, este de reținut că ea a comis un număr infinit mai mic de erori în plasament și transmiteri.

Argentina nu a fost probabil o campioană a lumii de o extraordinară valoare internațională în nici una din edițiile cîștigate, dar sigur a fost campioana lumii la edițiile 1978 și 1986. Succesele s-au datorat mai ales muncii susținute de reconstrucție fundamentală a echipei, cît și adaptării jocului la exigențele fotbalului modern, dar, mai ales, entuziasmului și dorinței sale și a fantasticului său public de a obține trofeul de aur și nimic altceva !

În schimb, echipele care au apelat la jucători ce joacă în țări diferite, și care s-au văzut obligate să-i mobilizeze de pretutindeni, reconstituind, în ajunul marilor evenimente, un „monument" ce s-a vrut transformat miraculos într-un edificiu modern... pînă la urmă nu și-au impus valoarea. Chiar și Danemarca... Ea a reușit ca mozaic un rezultat-două, dar n-a putut constitui în final echipa solidă care să-i aducă victoria.

„Mondialele" au demonstrat deci că fiecare poate să-și valorifice școala proprie, cu condiția să răspundă exigențelor fotbalului modern.

Campionatul mondial '86 trage o linie de demarcație între trecut și viitor prin acel prezent ce a situat fotbalul vest-german pe tronul european, iar pe cel argentinian în vîrful ierarhiei mondiale datorită unui fotbal productiv. Logica a dus deci la sursă : fotbal-asociație ! „Mondialele" au constituit, cred eu, ilustrarca elocventă a evoluției fotbalului în care noi, antrenorii, maeștri vrăjitori uneori, sfîrșim prin a plăti singuri în caz de eșec, de insucces, de ocupare a unui loc sub cerințele obiectivului, investițiilor ș.a.m.d.

De aceea, responsabilitatea antrenorilor în ceea ce privește eșecul este și rămîne în continuare zdrobitoare !

Evident că din noianul acestor sublinieri ne putem inspira și noi, reținînd pentru fotbalul românesc următoarele :

1. Restructurarea completă a antrenamentelor în sensul ca model să rămînă *jocul competitiv*, ale cărui trăsături au fost prezentate cu tărie în aceste ediții ale campionatelor mondiale.

2. Eliminarea situației ambigue și reconsiderarea jucătorilor care sînt tratați ca amatori în antrenamente vizibile și invizi-

bile. Echipele noastre ar trebui să devină veritabile filarmonice, nu... coruri improvizate.

3. *Noi nu suferim de jucători talentați, ci de joc ;* de aceea trebuie să ne străduim să formăm *echipe cu concepții* ofensive, eliminînd din prestația lor zgura improvizației, ceea ce reclamă jocul fără minge, o permanentă ocupare rațională a terenului, un continuu echilibru funcțional în atac și apărare ș.a.m.d.

4. Dispozitivul de apărare trebuie să plece de la rațiuni logice, neuitînd că buna organizare reclamă neapărat jucători disciplinați, adaptabili, inteligenți.

5. Se impune, de asemenea, echilibrarea nivelului tehnic al jucătorilor pe linii (compartimente), pe zone, în atac și apărare, astfel ca stăpînirea balonului să devină condiție esențială pentru desfășurarea jocului de cooperare, de viteză susținută, cu faze aspre, dinamice minute în șir, meciuri după meciuri..., tendința actuală reprezentînd-o abilitatea deosebită, variată, complexă, pentru ca în situațiile concrete să se răspundă corespunzător.

În concluzie, se impune *să construim echipe.* Iar coeziunea acestora să aibă caracterul unei judicioase creativități în joc și a unor improvizații, rezultate din însușirea elementelor de bază ale jocului, din cunoașterea perfectă dintre jucători, din respectul reciproc și dintr-o perfectă coordonare a sarcinilor în contestul organizării jocului de către echipă. De asemenea, mărirea combativității a dobîndit un caracter mai sportiv, manifestîndu-se în responsabilitatea pentru sarcinile jocului. Etica superioară și dezvoltarea calităților de voință constituie punctul culminant în piramida factorilor care determină (și la noi) performanța personală și colectivă. Căci dacă stăpînirea perfectă a balonului și gîndirea tactică elevată a jucătorilor permit un mod corespunzător de cooperare și organizare în cadrul echipelor, pregătirea superioară sub aspect moral-volitiv (ce reflectă în toate sferele personalitatea jucătorilor) mărește considerabil capacitatea de realizare a unor performanțe înalte.

Cum de fapt jocul *este motivul de inspirație în antrenament* se recomandă ca acesta să nu mai fie o joacă ! Jucătorii *trebuie să se antreneze învățînd jocul* pentru ca în competiție să reușească mult din elementele repetate, aceasta deoarece prin joc se pot obține :

a) o anumită independență și libertate a acțiunilor, corelate cu respectarea unor condiții sau reguli stabilite, acceptate, subordonîndu-se interesele personale celor generale de echipă ;

b) jocul se poate constitui în mijloc al pregătirii fizice generale, poate ajuta la învățarea și perfecționarea tehnicii individuale și colective, favorizează însușirea cît mai corectă a fazelor, acțiunilor tactice ale fotbalului ;

c) printr-o bună organizare și conducere, jocul capătă o mare importanță în educarea spiritului colectiv, a inițiativei, perseverenței în atingerea scopului propus, a curajului, a stăpînirii de sine, în timpul acțiunilor și a disciplinei conștiente — chiar dacă arbitrajul nu se ridică totdeauna la nivelul *fair play*-ului ;

d) jocul de fotbal reprezintă un mijloc de control al deprinderilor tehnice, al capacității fizice, al calităților morale etc.

Toate acestea și multe altele reclamă din partea noastră, a antrenorilor, un nivel mai înalt al cunoștințelor, o preocupare mai susținută pentru formarea unei concepții elevate, care să fixeze cu precizie conținutul procesului de instruire și educație, principalele forme și metode organizatorice, cît și durata generală a lecțiilor, caracterul ciclic, termenele perioadelor de intensă instruire și antrenament pe luni, săptămîni, pe diferite etape. Pentru că, de cele mai multe ori, dacă „comandanții" sînt slabi, nepricepuți — chiar cînd trupele sînt bune — se pierd bătăliile și ulterior chiar războiul. Cu atît mai mult cu cît o victorie fără calitate nu înseamnă valoare, ci numai o șansă de moment..., sigur însă o degradare a ideii de competiție !

PUTEREA... ȘI ADEVĂRUL !

Citind odată un interviu de adevăr al lui Mihai Ungheanu, am reușit să înțeleg poate mai bine de ce în fotbal erorile se critică mai ales cu ocazia meciurilor pierdute, a ratărilor unor calificări de anvergură... Mai niciodată în timp de „pace" nu s-a făcut un inventar al problemelor care, tratate corespunzător, ar fi putut duce în timp la evitarea erorilor ulterioare, comise de „eroi" fără voie. Și atunci apar „drama", „tragedia", „catastrofa" — așa își intitulează cronicile, reportajele, cărțile... răutăcioșii — al căror autor este de obicei identificat în persoana *antrenorului !*

Puterea scrisului a devenit nu o dată ucigătoare ! Chiar cu mult mai „nocivă" decît jocul ! El, scrisul, a creat *opinia* care a marcat în nenumărate cazuri întreaga viață a personajului, considerat de condeier drept factorul determinat al eșecului. Cu toate că soluțiile ce au însoțit actul de acuzare „necrolog" confirmă vizibil că nivelul înălțimii curajului său i-a fost determinat de funcția... condeiului. Și astfel, încet-încet, pe liziera dintre amatorismul diletant-infractor și profesionalismul competitiv se strecoară nonvalorile „docile", în schimb dispar inteligenții, harnicii, profesioniștii în stare să reziste acestor „puteri miraculoase". Și aceasta deoarece consecvența cu care se discreditează antrenorii, al căror nivel de cunoștințe acumulate în ani de trudă dovedește că elementul definitoriu de moralitate, de educație este exigența probată competițional (unii chiar la echipe străine), a devenit „adevărul puterii" multor personalități violente.

Or, concluziile sînt false dacă nu se respectă regula jocului și astfel te vezi obligat să accepți să trăiești lîngă foarte mulți cărora li s-au dat certificatele de „dispensă de profesionalism" ! Cum, de altfel, afirma cu nonșalanță (într-o revistă) președintele unui club divizionar A — prezent pe atunci pentru

a doua oară consecutiv într-o competiție europeană — a cărui meserie îl impusese numai în sectorul propriu : „Nu sînt un pasionat al acestui sport... n-am jucat niciodată fotbal... sînt președintele secției pentru că am primit această sarcină..." ; iar după ce va fi înlocuit, avea să continue : „...voi urmări la radio și la televiziune acest sport. Poate în acest fel voi înțelege și eu mai mult din el !" Așteptînd la „cotitură" eșecurile unora sau altora pentru a-și contura succesul său de critic, ce poate obține altceva dintr-un naufragiu decît... epave ?

Mai toți care și-au forjat conștiința în contactele dure cu mentalitatea protagoniștilor — soldați ai „serbărilor galante" — s-au trezit, cu timpul, în fața toleranței unor conducători de ocazie și critici de circumstanță, transformați din acuzatori în... acuzați. Curata scamatorie fiind posibilă numai fiindcă din cauza copacilor nu s-a mai văzut pădurea : adică, mai toți apelînd permanent la S.O.S-uri vibrante pentru a cîștiga, oricare ar fi fost mijloacele, jocul de duminică. Și nu să fabrice cu pricepere și răbdare un *autentic fotbal*. Oricum, „praful" așternut pe hîrtie ca document analizator nefiind însoțit de la început de o rîvnă onestă plină de devotament sau de lipsă de talent specific fotbalului, ei nu au putut să regenereze atmosfera atît de necesară impunerii valorilor. Echilibristica acestora n-a fost acceptată de asemenea profesioniști zeloși, neobosiți în a impune specificul competitiv de fair play. Conștienți că procedînd așa se va deprecia profilul moral al tuturor competitorilor din arenă și din afară, fiindcă *puterea* nu este *putere* dacă nu se bazează pe *adevărul său !*

Mulți dintre noi am intrat în fotbal nu pentru a fi figuranți și nici piese de șah... manevrate tactic-strategic de te miri cine. Orgoliul personal al fiecăruia vibrează numai pentru construcția unui mediu sănătos din care trebuie să dispară detractorii de toate nuanțele. Or, acum, singurul lucru pe care-l regret este că am înaintat fulgerător în viață. De aceea, cînd spun cîți ani am, rîd ; cînd însă îi număr... „plîng" ! Nici acum nu mi-a dispărut entuziasmul, în schimb constat că pasiunea pentru profesionalism a devenit pentru mine un drog ! Aceasta fiindcă solidaritatea mondială față de fotbal a rămas constant un sentiment de uluitoare afecțiune și nicidecum de uzură, de renunțări voluntare... Tolerarea acelora care n-au avut nimic de făcut pentru fotbal spre a supraviețui temporar este vecină cu demagogia. Iar demitizarea, pentru a le proba onestitatea, a trebuit să se facă pe același teren, acceptîndu-se ideea că

fotbalul este un joc plin de enigme profesionale. Ceea ce îi obligă pe toți să-l cunoască, să se specializeze în și pentru fotbal. Cu atît mai mult, cu cît superba lui evoluție ne-a demonstrat că milioanele lui de ore de glorie au fost fabricate de oameni de mare caracter. În teren, în afara lui... pretutindeni !

Fasonarea noastră ca meseriași a fost făcută inițial de fenomenul în sine, iar fiecare a devenit ceea ce este — „nebun după fotbal" — adăugînd acestei pasiuni și atributele tehnice menite să rețină atenția practicanților, a maselor de spectatori, a condeierilor de toate nuanțele...

Desigur că singura modalitate de a ne apăra de orice critică, chiar de calomnii (deși calomniatorii nu dispar cu una, cu două) ar fi ca „fabricile" în care lucrăm, oriunde pe mapamond, să producă fotbaliști de elită, echipe de prestanță, capabile să țină afișul competiției ani și ani la rînd. Nu vreau să fiu decît ecoul propriilor posibilități și drept răspuns reafirm că : fiindcă mă numesc OM, n-am fugit niciodată de dezbateri de idei la obiect. Cu atît mai mult, cu cît sînt convins că, pe lîngă „cunoștințele" de limba română, ele implică și pe cele de pură specialitate. Mai ales că marii antrenori (fie ei și cu gabarit redus) au fost personalități tocmai fiindcă au avut permanent nealterată pasiunea pentru *specialitatea fotbal*. De aceea, critica de pur profesionalism, cred eu, este absolut necesară și încă insuficient receptivă la nou.

În lumina acestui adevăr am să continui cu răspunsuri la cîteva volume (sau volumașe) scrise sau „desenate" în care Piticul, Napoleon, Teașcă ș.a.m.d. și-a găsit poziții de antrenor fie în țeapă, fie pe podium, fie...

„Antrenorul e de vină" !... își intitulează un volum George Mihalache. Ca simplu cititor, m-am simțit atras de toate cele 190 de pagini pe care le-am savurat dintr-un foc. Șarmul narativ al autorului conservă entuziasmul etapelor așa cum s-au derulat evenimentele, recitalurile eroilor, ale vedetelor de toate genurile de la noi, pretutindeni unde s-au născut „statui". Autenticitatea gesturilor, mișcarea, forța, tehnica, psihologia ș.a., care fac frumos fotbalul, n-au scăpat condeiului, inimii, sufletului acestui sensibil scenarist, cupletist, scriitor... „cancerizat" și de fotbal !

De la început el își afirmă cu tărie crezul „...oricît ar fi ea de ingrată și de periculoasă, dar de una să te ferești ca dracul de tămîie : de meseria de antrenor de fotbal !" Aceasta, deoarece... *antrenorul e de vină !* Exceptînd succesele... Și George

Mihalache prezintă „dosarul capetelor de acuzare" de la noi și de pretutindeni. Nu mă voi opri la nici unul, fiindcă fiecare în parte a reușit isprăvi de talie mondială, iar toți împreună în cor au cîntat bucuria fotbalului, ducînd uneori la paroxism explozia pasiunilor ca „adevărați vinovați". Pe unul însă nu-l voi lăsa în pace, mai ales pentru că titlul „Titi Teașcă și «bătăliile» sale..." distilează la rece ideea cui trebuie să-i dăm dreptate ! Și uite ce zice autorul :

„...una dintre cele mai pitorești figuri ale fotbalului românesc, care ani de-a rîndul a polarizat aproape în permanență atenția microbiștilor și în special a gazetarilor, Titi Teașcă, a dezlănțuit nu numai entuziasmul «galeriilor», dar și mînia lor feroce, fără să țină seama de «vedetele» preferate ale orașelor prin care peregrina... Are mai mulți dușmani decît prieteni, pentru că firea sa hotărîtă nu admite jumătăți de măsură, concesii sau abdicări de la principii... Teașcă a întreprins «Turul României», dar oriunde a avut șansa și răbdarea *(n.n.* — alții n-au avut răbdare...) să-și întărească pozițiile, a lăsat urme vizibile și regrete tardive !... «Călăul fotbaliștilor», cum îi spun unii dintre «dușmanii» săi, epitet pe care Teașcă l-a răstălmăcit în maniera sa proprie : «Călăii fotbalului sînt acei oameni care dau apă la moară compromisurilor, imoralității în fotbal, care n-au curajul să curețe gazonul de bălării și să facă din fotbal o treabă serioasă, nu numai diletantism»... Clauza contractuală a fost îndeplinită. Teașcă dispare modest sub tribună înainte de sfîrșitul jocului, ca să scape de «demonstrațiile de simpatie» care uneori iau proporțiile unui veritabil... linșaj !... Cazul Teașcă e cel mai elocvent, din păcate. A rămas singurul mohican care nu se sperie de nimeni și de nimic, dar el plătește personal... «Am plecat de la F.C. Argeș cu un regret, continuă el confesiunea, dar regretul că mă despărțeam de el era îndulcit de faptul că redam fotbalului nostru *un mare jucător, un adevărat geniu al gazonului !...* Pîrcălab ar fi putut avea faima lui Di Stefano sau Suarez, dar i-a lipsit o calitate esențială : n-a iubit fotbalul atît *cît l-a iubit fotbalul pe el...* Și aici, *nu* antrenorul e de vină !»..."

„Craiova, «mașina de tocat antrenori»... În cele din urmă, obținînd cîștig de cauză la toate condițiile pe care le pusese, și-a suflecat mînecile cum îi era obiceiul și s-a așternut pe treabă, devenind în scurt timp una din figurile populare ale Craiovei. Antrenamentele sale populau tribunele, pînă atunci pustii, cu sute și sute de microbiști olteni..."

Lăsînd la o parte afirmația că numai antrenorul e de vină, să răsfoim și alte file...

În *„Confesiunile unui veteran al gazonului"*, în 1978, Ion Cupen pune în gura avocatului diplomat și președinte al „U" Cluj Remus Cîmpeanu multe din ideile sale de critic.

Și atunci, și acum Ion Cupen este în măsură să scrie despre fotbal în deplină cunoștință de cauză. De aceea voi ocoli pasajul „Ce părere ai despre Teașcă ? Te întreb pentru că și-a săpat dîra lui, distinctă în fotbalul nostru", de asemenea pe cel intitulat „Te voi întreba și despre Covaci, cu aceeași lipsă de prejudecată cu care am făcut-o cu cîteva minute înainte. I-am ales pe aceștia doi, pentru că sînt cei mai discutați, n-am spus discutabili, antrenori români și pentru că întîmplarea face să le fi fost pe vremuri «subaltern»". Cu atît mai mult nu voi intra nici în biografia de jucător-președinte-om a lui Remus Cîmpeanu a cărui „depoziție" vorbește de la sine despre cele trei ipostaze pe care și eu de fapt i le-am cunoscut. Las cititorului plăcerea să-l amendeze ! Eu l-am „iertat" cu ocazia meciului de la Cluj cu F.C.M. Galați, partidă care a omologat rămînerea lui „U" în ediția 1979/1980 în Divizia A.

Reține însă ca necesar (și nu pentru că se contrazic amănuntele) răspunsul la întrebarea : „De ce noțiunea de mare jucător nu intră, de regulă, într-o ecuație perfectă cu cea de mare antrenor ?"

„În general, jucătorii de fotbal transferați în postura de antrenor refuză să înțeleagă fotbalul dincolo de limitele proprii, ale jucătorului de ieri. Ca antrenor, fostul fotbalist nu gîndește fotbalul direct decît prin prisma sa, nu vede decît rezolvările sale. De aceea, pe planul antrenoratului, valorile nu se mai corelează, ajungînd un bun antrenor numai acela care face eforturi să se desprindă de condiția jucătorului activ, acela care apleacă urechea în dreapta și-n stînga, care studiază și cerne permanent experiența dobîndită, acumulează noi cunoștințe, dînd credit și trăirilor ce depășesc sfera precisă a existenței lui de fotbalist. Paradoxal, un fotbalist cu cît este mai mare, cu atît este mai rigid și mai opac la inovații, mai puțin labil, mai puțin dispus să-și înlocuiască mentalități și idei preconcepute, ca antrenor... ca să fii un antrenor bun trebuie în primul rînd să ai talent de antrenor, întocmai ca și în alte meserii. Mai trebuie să fi jucat fotbal, nu la nivel excepțional, nu numaidecît pentru demonstrație, ci pentru a «simți» fotbaliștii cu care lucrezi, pentru a ști să organizezi o echipă în funcție de oamenii în subordine..."

Pînă la urmă, ceea ce separă 5—10—15 antrenori recunoscuți ca reputați se referă în exclusivitate la caracter. Dacă însă „tariful" aprecierilor variază, dragostea și cultura fotbalistică sînt și rămîn armurile profesionalismului.

Și acum urmează...

„Nu devii antrenor bătînd din palme"... este titlul unui interviu al lui Mircea Lucescu, solicitat să-și spună părerea în legătură cu condiția de antrenor-jucător. Răspunde printre altele : „Nu este cea mai bună soluție... nu poți fi antrenor fără să înveți meseria asta. Nici eu nu o știu pînă la capăt... Ar trebui să creștem însă antrenori de mare caracter ca să avem generații de caracter... Eu, ca jucător, am dobîndit la 30 de ani ceea ce trebuia să știu de la 16 ani... n-am făcut pregătire adevărată de antrenor. Toți ar fi trebuit să urmeze calea antrenoratului... Un jucător de fotbal se formează greu și într-un timp îndelungat. Credeți că antrenor poți să devii bătînd din palme ?"

Și, totuși ?... În schimbul atenției pe care mi-a acordat-o Mircea Lucescu în cartea sa intitulată *Mirajul gazonului,* publicată la Iași, în 1981, la Editura Junimea, voi încerca să i-o recenzez in stilul personal, colegial și nu polemic. Nu am făcut-o în momentul apariției fiindcă i-am așteptat evoluția în acord cu titlul : „nu devii antrenor bătînd din palme". Dar și pentru că am fost derutat citindu-i prologul : „...I-am vorbit despre o carte autobiografică *(n.n.* — era vorba de Mircea Radu Iacoban), despre o carte de devenire fotbalistică, de etică fotbalistică. Și am scris-o. ...Am terminat cartea acum vreo cinci ani... Am tot amînat predarea ei la editură pentru ziua în care voi spune adio mingii și gazonului. Dar ziua nu a venit... În prefață, Mircea Lucescu nota : „Încerc prin aceste rînduri să pun la dispoziția iubitorilor fotbalului : jucători, *antrenori (s.n.),* suporteri..." Și mai apoi : „Nu încerc să dau lecții nimănui" !

Vrînd-nevrînd am citit și recitit *Mirajul gazonului.* Acum, pentru respectarea regulii jocului, îi ofer și eu posibilitatea unui răspuns, evident citîndu-l „...După 1—7 cu Elveția și 0—1 cu Italia... opinia publică, dezamăgită, nemulțumită, cerea cu insistență măsuri radicale... după dezbateri îndelungate, se hotărăște încredințarea destinelor echipei naționale și ale fotbalului nostru celui mai aprig și mai *dinamic* dintre antrenorii momentului : Titi Teașcă". Deci, după jucătorul Mircea Lucescu, eu aveam *două calități : aprig și dinamic !* Și continuă :

„...În prezentarea ideilor lui, bine venite, fără îndoială, uita însă că jucătorii, prin calitățile lor, sînt aceia care determină maniera de joc și nu doar ideile antrenorului... *Gîndurile lui Teașcă o luau cu mult înaintea posibilităților noastre reale (s.n.)*... forma idealizată pe care o prezenta Teașcă cu pasiune și ardoare în fața tehnicienilor și a opiniei publice... avea nevoie de timp... În vorbă, toți au fost de acord cu el... Teașcă ceruse o perioadă minimă de experimentare a idcilor lui (*n.n.* — de fapt, eu ceream o perioadă de timp să pun în scenă o echipă competitivă, nu să fac experimente... făcusem destule din 1948 și pînă în 1967 ca antrenor)... Din păcate, și el nota ca mulți alții că acumulările se fac de-a lungul timpului... că nu-i de ajuns să-ți exprimi niște idei pentru a fi puse în aplicare, că nu-i de ajuns să aduni 11 jucători, fie ei și de valoare, pentru a forma o echipă" (*n.n.* — deci aveam idei bine venite, forma însă era idealizată și prezentată cu pasiune și ardoare — zice Mircea Lucescu —, însă și eu, și alții uitam că acumulările se fac de-a lungul timpului). „...Teașcă venise cu entuziasmul unui antrenor trecut prin două campionate mondiale... Era posesor al unei pregătiri teoretice ce stîrnea invidia multor confrați... O concepție care în prezentare ar fi satisfăcut și pe cel mai exigent iubitor al fotbalului, dar punerea ei în aplicare întîmpina o mulțime de greutăți...

Ceea ce dorea el era deosebit de spectaculos, dar și îngrozitor de greu de obținut, căci pregătirea cu el devenise un calvar pentru unii... mai puțin dispuși să se angajeze cu toate forțele... Greșise și pentru că selecția lui făcea loc din start și unor oameni aflați în imposibilitatea de a se adapta unui regim de privațiuni, unei pregătiri chinuitoare (*n.n.* — dar oare selecția nu era făcută în divizia de elită a țării...) Pregătirea făcută în spiritul ideii tactice a lui Teașcă dăduse peste cap și bruma de cunoștințe pe care o aveam... Din neîncredere, nesiguranță și dezorientare s-a născut de fapt și deruta noastră, nemaivorbind de prestația ca la carte a echipei ungare. Ținea la respectarea riguroasă a programului și a sarcinilor de joc" (*n.n.* — Da! Pentru că am ales eu depinzînd de multe ori de așa-zișii jucători care nu stau nici măcar să-și citească „partitura" — darmite să o mai cînte). Și continuă :

„...Poate dacă n-ar fi fost atît de încăpățînat și orgolios și ar fi acceptat postul la echipa națională de tineret, rezulta-

tele ar fi fost altele. Cultivînd la jucători de valoare sigură ideile unui fotbal ofensiv și transmițîndu-le entuziasmul lui, s-ar fi putut ridica cu încetul, dar sigur, o echipă puternică, un exemplu pentru întregul nostru fotbal... a preferat să rămînă la conducerea echipei naționale apelînd la alți jucători, nu cu mult mai buni, dar mai circumspecți și mai puțin atrași de «flacăra lămpii»".

Să trecem mai departe și să analizăm caracterizările făcute altor antrenori : „*Valentin Stănescu* poate că ar fi reușit mult mai mult dacă ar fi fost mai maleabil, mai puțin rigid, mai puțin încăpățînat în convingerile lui tactice... A prezentat uneori formații fără tactică de joc (*n.n.* — nici chiar a temporizării, a conservării balonului... Nea Tinel a pierdut mult neconsultîndu-se cu fostul antrenor... Încercînd să se impună... devenind aspru, de multe ori nedrept... Maniera lui forte de lucru era excelentă, însă cu alt tip de jucători..."

Dar Tinel luase ștafeta de la *Angelo Niculescu*, al cărui „portret" era pictat așa : „...nea Angelo era de neclintit. De multe ori, deciziile sale păreau (*n.n.* — nu era ca la alții ? !) încăpățînări cînd, de fapt, exprimau încredere și siguranță. I se reproșa firea necomunicativă, ostilă discuțiilor și polemicilor. Într-adevăr, nu era ingenios în discuții, nu era spontan și nu strălucea în vorbe de spirit... Singura în măsură să reziste și să propulseze o echipă este apropierea sufletească... Ar fi greșit să-i acordăm unui singur om, Angelo Niculescu, toate meritele construirii echipei de pe Wembley și de la Guadalajara... Treptat, sub tirul atacurilor, antrenorul național a cedat... își pierduse entuziasmul, deschiderea, sinceritatea, ironia sa necruțătoare... Devenise închis, rece..."

După ce trece în revistă rezultatele meritorii obținute în perioada cînd el se afla în prim-plan și ne lasă impresia rolului său catalizator, atunci cînd apar insuccesele își schimbă radical atitudinea : „Am plecat la campionatul mondial o echipă de prieteni și am revenit o echipă dezbinată. A urmat în țară furia unor cronicari împotriva jocului nostru (*n.n.* — eu eram mai fericit fiindcă totdeauna țepile presei mă atacau „direct" pe mine, și nu jocul echipelor...), a stilului lui Angelo Niculescu, furie alimentată și de noi, jucătorii... devenisem o adunătură de babe..."

Nu am să vă mai plictisesc așa de mult și cu „amicul" meu *Traian Ionescu*, și el figură centrală în obiectivul „Mirajului

gazonului". Desigur, se spune și despre el că : „...A făcut, firesc, și erori... Exigența față de jucători generase deseori conflicte cu aceștia. Nu accepta discuțiile decît din punctul lui de vedere... Avea și defecte... Era agitat, suspicios, nu ne acorda credit..., încerca să împace pe unii și să impună pe alții, nu reușea să apropie cele două generații, să le echilibreze în joc... În ultimul meci al turului ne-a învins «U» Cluj, echipa lui C. Teașcă, cu 4—2 la București și am terminat pe locul 14, un loc pe care clubul nu-l mai cunoscuse în istoria sa. În primăvară aveam un nou antrenor..."

De *Ilie Oană*, care l-a promovat în echipa națională direct din Divizia B, și căruia îi este „extrem de recunoscător", se leagă mai puțin, aproape deloc, pentru că, zice el, „... perioada scurtă în care am lucrat împreună, ca și tinerețea mea mă împiedică să emit o judecată de valoare în ceea ce-l privește... Asta nu înseamnă că nu mi-l amintesc așa cum era : calm, sobru, echilibrat, calități indispensabile unui bun antrenor".

Bine cel puțin că nu-i contestă și lui concepția, selecția, antrenamentul și... nodul de la cravată.

Și acum să-i ascultăm propria mărturisire de credință. „De ce m-am oprit totuși la Traian Ionescu, C. Teașcă *(n.n.* — poate Constantin Teașcă era un nume prea lung...), Angelo Niculescu, Valentin Stănescu ? Pentru că îi consider niște personalități, caractere puternice, individualizate. Despre unii, aprecierile mele sînt mai bune, despre alții mai aspre, ne-am contrat tacit sau deschis, după măsura caracterului fiecăruia ; recitind rîndurile scrise despre C. Teașcă, Traian Ionescu, Valentin Stănescu, nu m-am putut opri să mă întreb : ce vor gîndi acești oameni cînd le vor vedea ?"... Așa cum spunea Mircea Lucescu, „după măsura caracterului fiecăruia", el și-a adăugat — concomitent cu funcția de jucător — meseria de antrenor ! Iar dacă, în calitate de jucător, afirma că : „Sper că vor lua cuvintele mele ca opinii sincere ale unui jucător, care a avut multe de învățat în contactul cu ei, cei mai importanți dintre antrenorii carierei mele...", „iată ce zicea despre calitatea de antrenor : „... planurile de pregătire de perspectivă trebuie să fie o emanație colectivă... Teașcă, căruia i s-a oferit de două ori echipa națională și care a greșit tot de atîtea ori în același fel..." (Poți justifica multe spunînd că antrenorii de la club nu-și fac meseria, ba că jucătorii nu și-au îndeplinit sarcinile, ba că i-a furat arbitrul meciul, ba...). Și, în continuare : „Teașcă n-a făcut decît să stupefieze opinia publică, care nu i-a iertat-o și a reacționat..."

Cît de mult am stupefiat lumea reiese și din simplul fapt că baza echipei naționale de la Campionatul mondial Mexic '70 era „tineretul" de la Graz. Echipa națională calificată la Euro '78 avea în compoziția sa nouă jucători de la „U" Craiova — echipă pusă în șa de C. Teașcă. Același nume amintit de M. L. după cum urmează : „...În presă au apărut articole în care se exprimau îndoieli în legătură cu capacitatea profesională a lui Teașcă..." Au scris, este adevărat, și au apărut opinii..., dar numai ale acelora pe care i-am dat jos din avion ! Ale mele însă au apărut în timp... și ele se numesc ECHIPELE care au rămas mărturii ale activității unui om ce va muri..., nu însă și opera sa !

Pînă atunci să consemnăm aprecierile unor neutri ziariști străini despre profesionalismul demonstrat cu prilejul evoluției echipei naționale la Euro '84. (Ne referim în principal la examenul de director al echipei naționale dat de M. L....)

„...Românii au jucat fără ritm, au refuzat să-și ia ritmuri ofensive. Lucescu vorbește de inexperiență : dar cei mai mulți jucători sînt de la Craiova și Dinamo, echipe care s-au impus în Cupele europene. Și apoi, într-un fotbal din ce în ce mai ermetic, inexperiența este o etichetă lipită mai mult în spatele celor puși să joace după formule consacrate ca defensive, interzicînd jucătorilor să-și asume riscuri. (Oare danezii au avut experiență ?) Lucescu mai motivează handicapul prin absența lui Balaci. Poate fi crezut, însă Balaci singur nu ar fi schimbat jocul românilor. Alt argument al lui Lucescu : frica jucătorilor de a nu pierde. Însă eliminarea Italiei nu le-a mărit încrederea ? Această frică, dacă există, este născută de consemnele defensive ale lui Lucescu..., de scheme unde prioritatea o aveau *conservarea balonului, temporizarea, refuzul de a domina adversarul (s.n.)*... Lucescu n-a obținut victorii fiindcă n-a vrut să piardă... Lucescu, în definitiv, admiră fotbalul italian mai mult decît pe cel al lui Hidalgo."

Iar despre danezi, comentatorii ne reamintesc că întîlnirile internaționale îi găsesc în echipe străine, răspîndiți în toate cele patru puncte cardinale din rațiuni financiare, de aceea și la Euro '84 ei au venit pentru a participa la o sărbătoare. „Rar de tot s-a văzut o asemenea simbioză între un popor și jucătorii săi de fotbal (20 de jucători și 20 000 de suporteri !)... Un sincer bravo pentru fotbalul lor, fotbal de victorie, fotbal fără spirit de calcul..."

M. L. și-a pierdut ultima licărire de entuziasm juvenil de jucător cînd a schimbat tricoul cu treningul. Legile firii, este adevărat, ne-au diferențiat. În timp ce Lucescu a escaladat treptele meseriei de antrenor aproape brusc, Teașcă n-a fost pregătit să facă nici un fel de concesii, urcînd în profesie nu numai pe planul ideilor, ci și prin fapte.

Pași înainte au făcut toate generațiile de pînă acum și se vor face întotdeauna. Dar cîți oare ?... Și nu cumva vor fi și pași înapoi ?

Fiindcă noi sîntem trecători, iar fotbalul rămîne etern, ar fi bine ca cei care îmbrățișează meseria de antrenor să învețe din experiența înaintașilor, s-o îmbogățească continuu, adăugîndu-i propriile căutări, permanenta preocupare de a-și depăși limitele.

RITMUL, UN CUVÎNT CARE FRÎNEAZĂ DINAMICA JOCULUI DE FOTBAL

Urmărind jocul marilor *team*-uri de pe continent, inclusiv al celor românești, am constatat că, spre deosebire de ale noastre, fazele acțiunilor de atac, de contraatac, pe măsură ce depășesc un adversar, dar mai ales cînd se apropie de zona șutului pentru a marca un gol, devin aspre, viguroase, electrizante... Ele se desfășoară uneori într-o viteză halucinantă pentru că transmiterea balonului între coechipieri și demarcările se fac respectînd anumite principii.

Mulți ani strigam și eu ca toți „profesorii" care mă învățaseră înainte : „mai cu ritm", considerînd aceste cuvinte ca suficiente pentru ca fazele să semene în viteză cu cele care mă fascinau la continentali. Nereușita lor m-a obligat ca ani și ani să caut răspuns la întrebarea de ce vocabularul folosit nu-mi servea în antrenamente la punerea în scenă a unui joc cu accelerări, cu tempo, cu strălucire...

Cum mai în toate domeniile de activitate există termeni consacrați, bineînțeles că nici fotbalul nu este scutit de asemenea expresii unanim acceptate. De cele mai multe ori, ușurința cu care s-au introdus a făcut ca obișnuința să nu mai permită alte căutări. Să intre ușor în inerție. Totuși, atunci cînd apar tendințe novatoare se constată că vechiul vocabular devine o frînă. Numai dacă privești dintr-un alt unghi lucrurile, se mai poate pune ceva în mișcare, anulînd vechiul cuvînt și găsind altul adecvat situației.

Expresia „ritm de joc" s-a dovedit atunci a fi pentru fotbal una din frînele dinamizării conștiente a fazelor. Presa ne poate furniza o serie de amănunte spre a ne da mai bine seama de justețea acestei afirmații. Ei bine, foarte rar se întîmplă ca o victorie sau o înfrîngere să nu fie explicată prin : „... ritmul de joc ridicat" sau „...absența ritmului de joc". Uneori, cortegiul celor ce „cunosc" principiile fotbalului nu

ezită să fie ferm și categoric și să arate chiar : „... necesitatea schimbării ritmului de joc" !

Să analizăm, pentru a ne edifica, în ce constă contrazicerea respectivă.

Mai întîi, ce este *ritmul de joc* în fotbal ? După opinia noastră, este un „miracol" bazat pe nepotrivirea unui termen !

Dar *schimbarea ritmului* ? O eroare teoretică !

Pentru a lămuri în ce constă nepotrivirea termenului *ritm* vom apela la „Larousse". Citățm : „RITM" — o dispoziție simetrică și de repetare periodică a timpilor tari și a timpilor slabi într-un vers, într-o frază muzicală etc. = RITM POETIC.

— Frecvența unui fenomen fiziologic periodic = RITM CARDIAC.

— Figurat : curs regulat (ritm al obișnuințelor).

Din aceste definiții se desprinde ideea că în general *ritmul* are două elemente, și anume :

a) prezența minimă a *două viteze diferite*, adică timpi tari și timpi slabi ;

b) repetarea regulată a acestor două viteze diferite, adică o *repetare periodică*.

Aceasta, desigur, vrea să însemne că *ritmul presupune existența unei diferențe între două viteze*.

Avînd în față aceste explicații, firesc se pune întrebarea : cînd poate să fie ritm în fotbal ?

Răspunsul nostru : *niciodată !* Prin prisma definiției și a argumentelor, răspunsul este categoric fără replică. Însă numai cu aceasta nu putem să ne impunem punctul de vedere. De aceea, trebuie să analizăm mai departe cuvîntul, dar raportat de data aceasta la două din elementele jocului : *mingea* și *jucătorul*.

Privind mingea, putem afirma că ea nu merge niciodată cu aceeași viteză. Poate merge încet sau repede. Ceea ce însă trebuie subliniat este faptul că niciodată mișcarea nu se repetă la intervale regulate.

Dacă *privim și jucătorii*, putem afirma că și ei pot alerga încet sau repede. Dar că aceste diferențe sînt multiple și destul de neordonate.

Astfel am ajuns să justificăm exact inversul, adică faptul că *ritmul* este tocmai contrariul jocului de fotbal, adică *aritmic !* S-a definit *ritmul prin repetare, subliniindu-se că este regulat și simetric*. Fotbalul, din contră, este o improvizare permanentă, este mereu *nou*. La el, *adaptarea* este continuă pentru că o

situație (eveniment) pe teren nu este niciodată aceeași, mișcarea fiind proprie fotbalului. Astfel stînd lucrurile, apreciem că *un meci de fotbal nu poate fi niciodată ritmat ; deci nu are ritm.* Și cu aceasta să aruncăm la „lada cu gunoi" a istoriei expresia-frînă „ritm de joc". Să vedem ce termeni sînt proprii jocului de fotbal care să poată fi corelați cu modelul de joc competitiv. După părerea noastră, noțiunea-cheie este *viteza de joc !*

De la început vrem să subliniem marea importanță a expresiei, care nu se limitează numai la înlocuirea cuvîntului ritm. Din nou analiza va trebui raportată la aceleași două elemente ale jocului, adică la *minge și jucător.*

Se pune întrebarea dacă este vorba de *viteza de joc a mingii ?* Dacă ar fi așa, englezii, care lovesc mingea cu cea mai mare putere, s-ar impune ca cei mai buni jucători. Ceea ce trebuie să recunoaștem că este inexact. În schimb, este de apreciat la ei rapiditatea centrării aeriene care face ca această minge „supersonică" să revină de multe ori adversarilor. Detaliu ce duce la scăderea la zero a vitezei unei asemenea mingi. De unde concluzia că *mișcarea în spațiu a unei mingi cu destinație nesigură n-are nimic comun cu viteza de joc.* Cealaltă întrebare se referă la *viteza de joc a jucătorului.* Răspunsul este tot așa de categoric, fiindcă, în caz contrar, sprinterii ar fi cei mai periculoși jucători. Ceea ce n-a fost cazul nici chiar cu Gento, contrat în multe meciuri și prin aceasta adus și el la viteza zero. De unde se desprinde concluzia că *mișcarea maximă într-un spațiu înregistrată de un jucător n-are nici o contingență cu viteza de joc.*

Dar n-am răspuns încă *la ce trebuie raportată viteza de joc în fotbal.* Pentru aceasta e nevoie să facem unele precizări cu privire la concepția despre jocul de fotbal. În sensul că prin fotbal se înțelege producerea colectivă de goluri. Și cum să producem colectiv goluri ? Numai dezechilibrînd colectiv adversarul. Prin ce mijloace putem obține acest dezechilibru colectiv ? Numai cu ajutorul unei circulații a balonului în curse contradictorii. Cum se realizează această circulație a balonului în curse diferite ? Obligatoriu cu un minimum de doi jucători în fața unui singur adversar. Pe baza acestor elemente se poate da un răspuns întrebării : ce este *viteza de joc în fotbal ?* Este *realizarea cît mai rapid posibil a unei circulații a balonului în curse contradictorii.* Ceea ce înseamnă că în realizarea ei practică, jucătorii trebuie să se raporteze la două lucruri, și anume :

a) *crearea condițiilor circulației, respectiv concentrarea (nu înghesuirea) partenerilor.* Aceasta trebuie făcută neapărat lîngă adversarul sau adversarii de eliminat. Astfel apare și prima concluzie, și anume : viteza jocului este viteza unui demaraj rapid, fulger... ;

b) *realizarea circulației balonului,* adică cea de-a doua concluzie, și anume : viteza de joc este apoi viteza de transmitere a mingii (se înțelege, precis !).

Prin urmare, circulația balonului de la un jucător la altul este rezultanta rapidității de deplasare și de transmitere, deci reflexul vitezei de joc.

Să vedem acum în ce măsură demonstrația teoretică are aplicație practică.

Privind astfel problema, se impune ca orice întrerupere a fazelor de atac să fie studiată prin prisma celor două elemente subliniate mai sus. De exemplu : s-au făcut demarcări ? Au fost făcute deplasări în sensul concentrării de jucători pentru a susține purtătorul temporar al balonului și a asigura circulația ? În caz contrar e necesar ca la antrenamente să se insiste pe însușirea și rezolvarea acestui deziderat. Este falsă afirmația că trebuie mărită rapiditatea de deplasare a jucătorilor, cînd normal ar fi să se mărească rapiditatea de transmitere a balonului !

Cunoscînd acum mijloacele care creează viteza de joc în fotbal — adică viteza de demarcare și rapiditatea de transmitere a balonului — putem analiza și expresia *schimbarea de viteză* sau, mai ziaristic spus, „accelerarea vitezei". Examinarea vitezei de circulație a balonului în curse contradictorii, ca o reflectare a vitezei de joc, implică o consecință primordială, adică : a căuta totdeauna să realizezi viteza maximă. Cu alte cuvinte, în orice situație, țelul în fotbal trebuie să fie dezechilibrarea cît mai rapidă a adversarului. E adevărat că orice situație prezintă o notă specifică și pretinde, în consecință, o soluție particulară. Dar, în cadrul fiecărei situații, soluția nu poate fi decît aceea care vizează maximumul de viteză de deplasare și de transmitere permisă (de faza respectivă). A căuta totdeauna viteza maximă, a face din această continuitate un principiu este unica modalitate de a realiza o viteză optimă de joc în cadrul unei concepții colective, necesară practicării unui joc de fotbal spectacular, eficient. Or, dacă ritm de joc semnifică prin extensie viteză de joc, se poate sesiza greșeala acelora care nu știu să „mizeze" decît pe „schimbarea ritmului".

Într-adevăr, dacă „schimbarea ritmului" trebuie să se traducă prin „schimbarea de viteză", se ajunge la un principiu

opus vitezei maxime. Şi este firesc, fiindcă a lăuda meritele schimbării de viteză ar însemna să spunem în mod obligatoriu : mergeţi, alergaţi repede, deodată frînaţi, din nou plecaţi rapid, schimbaţi sensul etc. Ceea ce este echivalent cu a considera diferenţa de viteză de joc ca un remediu universal, tocmai atunci cînd concepţia colectivă a jocului pune în discuţie problema atingerii vitezei maxime. Aceasta ne face să vedem şi aici, în expresia „schimbare de ritm", nu numai o confuzie de termeni, ci, de asemenea, o rădăcină individualistă care frînează dezvoltarea jocului de ansamblu, deoarece în antrenamente (jocuri) noi lucrăm pentru dezvoltarea unor situaţii specifice.

Forma individuală a schimbării vitezei este o formă indiscutabilă a punerii pe picior greşit în condiţiile marcajului individual. Căci în timpul marcajului strict, purtătorul temporar al balonului este hărţuit fără încetare. „Dribleurul" scapă cea mai mare parte din timp supravegherii „paznicului" său „cleios", realizînd schimbări de viteză. Cum anume ? Aşa cum arătam mai sus. Fie că angajează adversarul pe o cale, încetineşte, pentru a face să creadă că se va opri, apoi accelerează din nou atunci cînd adversarul frînează, fie că se năpusteşte înainte cu adversarul lîngă el şi frînează atît de brusc, încît acest adversar nu are de făcut altceva decît să-şi continue cursa etc. În această fază descrisă pînă aici găsim un jucător „dribleur" care-şi bazează punerea pe picior greşit pe o diferenţă de viteză. Or, noi am văzut că ritmul era în primul rînd o diferenţă de viteză. Conştient sau nu, este foarte probabil ca această asemănare, dacă nu a cauzat, în orice caz a întreţinut confuzia de termeni dintre *viteză* şi *ritm*. Prin urmare, ceea ce era valabil în condiţiile marcajului individual strict nu mai este posibil în condiţiile noi cînd el, adversarul, evită conştient eliminarea. Raţiunea apărării bazată pe recul-paravan pune problema recuperării balonului în mod colectiv. Nu numai în terminarea ei, ci şi în prepararea ei. Să explicăm şi această stare de fapt. Punerea pe picior greşit obţinută printr-o diferenţă de viteză subînţelege acţiunea de deposedare a apărătorului. Deci trebuie ca acesta să intre în joc. Dar să admitem că el refuză să atace şi alege rolul retragerii. Atunci de-abia se vede ce mare eficacitate are această manevră ; pentru că diferenţa de viteză nu se mai poate manifesta, punerea pe picior greşit individuală devine automat irealizabilă.

Iată deci proslăvindu-se schimbarea de viteză (sau ritm cum o numesc... unii ziarişti). Căci dacă este adevărat că în marcajul individual strict, schimbarea vitezei este o armă de eliminare, împotriva unei apărări care reculează, care se retrage şi

pune această acțiune de trecere la apărare în mod colectiv, înseamnă că *numai viteza maximă de circulație a balonului este mijlocul eficient care permite eliminarea adversarului.* Iar punerea pe picior greșit nu mai este realizată de un jucător care pierde în mod obligatoriu timp pentru a accelera și fără pierdere de timp. Și totdeauna cît mai repede posibil (nu ca „ucigașii" fotbalului ofensiv care temporizau atacul, conservau balonul... ca pe murături !) fiindcă, să nu uităm, mingea merge mai repede decît oricare jucător !

Vreau să închei cu o comparație frecvent uzitată, și anume că o echipă e ca un automobil. Acesta din urmă are un schimbător de viteză care-i permite să accelereze și să încetinească mersul. O echipă de fotbal trebuie să acționeze și ea la fel în jocul ei, pentru a surprinde adversarul. Dacă ne-am opri aici cu raționamentul, am descoperi ușor o fisură. Pentru a compara acțiunea unui automobil cu aceea a unei echipe de fotbal trebuie pus la plecare un obiectiv asemănător, respectiv atingerea unui scop cît mai repede posibil. Or, ne îndoim că pentru a parcurge un traseu cît mai repede posibil șoferul s-ar amuza să schimbe viteza fără a fi nevoie. Ar fi o mare pierdere de timp. În mod sigur va utiliza diferitele viteze cînd trebuința îl va constrînge la aceasta, fiecare reprezentînd maximumul de viteză posibilă în condițiile traseului. De pildă, la un viraj periculos va merge cu 30 km pe oră. Chiar dacă pare puțin, aceasta este viteza maximă realizată în acel moment datorită condițiilor de teren etc. În cazul unei echipe de fotbal lucrurile sînt asemănătoare. Este adevărat că nu se poate merge totdeauna cu aceeași viteză maximă. Totuși, trebuie mers cu viteza maximă permisă în condițiile date. În fotbal, și nu numai aici, se merge de la inferior la superior. Dacă se dă înapoi e din necesitate, și nu din plăcere sau din oarecari „principii" nefondate !

Astăzi, cînd lumea fotbalistică se înfruntă pe viață și pe moarte să impună două concepții, una colectiv-constructiv-ofensivă și alta distructivă (a „betonului" sub diferite variante), atacanții (adică toți jucătorii) în totalitate trebuie să continue căutarea unor noi forme de atac, mult mai colective ca înainte. În ceea ce ne privește, dintotdeauna am considerat „betonul" — cu tactica lui de contraatac, un șut, un gol și cu el victoria ! — o maladie ușor de vindecat. Cu cît se manifestă o mai mare înțelegere în găsirea remediilor, cu atît mai repede se vor găsi formele inedite care să continue să redea jucătorului de fotbal sănătatea, plăcerea, bucuria de a trăi... De aceea

am scris aceste rînduri, fiindcă am fost convins de necesitatea unui joc pe cît de ofensiv, pe atît de construit-colectiv, bazat pe inteligență, altfel zis pe o concepție conștientă. Deoarece numai grație *inteligenței colective* a protagoniștilor (actori-regizori-mentori) e posibilă manifestarea unor forme de fotbal care să depășească în splendoare ceea ce am considerat perfecțiune ieri : Mexic '70, Spania '82, Euro '84, Mexic '86 și acum Euro '88 ! Mai ales că se vede, înainte de toate, ce se impune ca real, practic, util, eficient... și anume : *ansamblul mai curînd decît „amănuntul", isprava colectivă mai mult decît cea individuală* a lui... Maradona. El neriscînd nici un moment să confunde arborele cu... pădurea ! Fiindcă, să nu uităm, fotbalul se găsește departe de limita strălucirii sale, iar noi (și alții pătimași ca noi), prin ceea ce vom mai face, trebuie să continuăm să justificăm încrederea oamenilor investită în noi.

Să credem, deci să sperăm în succesul fotbalului-spectacol, în golul marcat, și nu oferit gratuit în urma unor inocente greșeli. Care și ele dau farmec jocului..., dar nu știi cînd apar și dacă, mai ales, apar cînd îți arde buza ! Nu cînd ți s-au cumpărat punctele...

MIRACOLUL SE NUMEȘTE FOTBAL !

Iată că în secolul XX domnia balonului rotund se accentuează, luînd forme diferite, și acestea sînt urmarea faptului că fotbalul prezintă următoarele caracteristici :

— este un joc cu reguli foarte simple, care pot fi rapid asimilate de participanți și înțelese ușor de spectatorii săi ;

— conține forme elegante, finețe, forță și vitalitate... ingrediente aparent contradictorii ;

— nu presupune calități atletice deosebite și, în anumite limite, oricine poate juca fotbal ; pe de altă parte, acest oricine nu va sări niciodată 2,20 m dacă are 1,65 m înălțime, nu va fi campion de box la toate categoriile dacă nu cîntărește cel puțin 90 kg, după cum nu va avea nici o șansă de a deveni un jocheu celebru, în cazul că va cîntări 90 kg. Așadar, este tipul de sport care se adaptează la orice fel de fizic, la toate mentalitățile, la toate rasele... ;

— are avantajul că se poate juca oriunde : pe plajă, pe teren viran, în spatele curții, pe iarbă, pe pămînt bătătorit, ba chiar și pe asfaltul unei piețe, indiferent de timp și de climă, chiar dacă bate vîntul sau plouă, chiar dacă soarele strălucește sau cerul este închis ; sînt suficiente o minge de fotbal „Tango" sau una din cîrpe, ori o cutie de conserve goală, cîțiva puști pe plaja Bahia sau pe o ulicioară din Neapole și iată că asistăm la nașterea fotbalului.

Pentru a schia e nevoie de bocanci, schiuri și zăpadă (fie ea și artificială) ; pentru a călări, de cai ; pentru a înota, de fluvii, mare, piscină ; pentru a face tir, de o carabină, pistol sau pușcă etc., etc. În ce privește fotbalul, toți copiii lumii pot să se „amuze" — în lipsă de altă joacă — chiar dacă sînt bogați, săraci, albi, negri, galbeni, bine încălțați sau chiar desculți ;

— este un sport deloc periculos, care-i supune pe participanți unor riscuri infime. Spre deosebire de box sau de automobilism, de exemplu, nu ucide ; mai degrabă „mor" cei din tribune...

O plimbare cît de succintă prin trecutul său mai îndepărtat sau mai apropiat de zilele noastre ne probează faptul că, spre marea noastră fericire, nici o echipă nu este invincibilă, imbatabilă. Și atunci rămîi consternat cînd, mulțumindu-se să emită numai considerații bulevardiere, atît tehnicienii autorizați (ca implicați în fenomen), cît și reporterii cu „condei" ascuțit afirmă..., dar mai bine să citățm cîteva opinii plecînd de la partida România-Anglia 0—0 (vineri, 1 mai 1985), la București : „...imediat după meci, spunea Lucescu : «Am încercat toate manevrele. Am jucat multe minute de fotbal caracteristic Europei centrale — care e și al nostru —, am jucat și englezește, am avut (prin Hagi) scurte reprize de *fotbal brazilian*, dar golul, din păcate, golul pe care l-am fi meritat, nu a venit... (*n.n.* — Așa scriau și ziarele italiene după 0—0 la Florența cu Italia). Ah, dacă Hagi ar fi avut un an în plus!» (*n.n.* — a avut ulterior cînd a devenit golgeter... Într-un singur meci de „casă" !)

Nu voi comenta faptul că brazilienilor, englezilor, celor din Europa centrală le-au trebuit zeci de ani pentru concretizarea unei adevărate școli, în schimb, Mircea Lucescu, în 2—3 ani, a pus în scena mondială o echipă cu toate stilurile celebre pentru un 0—0 cu Polonia, 0—0 cu Anglia acasă (în numai cîteva zile).

Nu greșesc dacă afirm că noi, pe lîngă că avem — datorită diplomelor universitare — cel mai „intelectualizat" fotbal din lume, dispunem și de jucători internaționali (club-națională) cu selecții care, cu ani înainte, reprezentau o *rara avis*. Hagi, la 20 de ani, are mai multe selecții decît englezul Robson, din meciul de la București. Apoi, dacă intervențiile se vor competente, oneste, trebuie să aibă menirea să promoveze valorile specifice palierului propriu, nu să reflecte afirmațiile gratuite ale celor care doresc să se numere printre pasagerii corăbiei. Or, fără exigență nu se poate acționa ferm pentru înlăturarea deficiențelor (și cîte mai avem !), pentru ridicarea nivelului calitativ al jocului, al antrenamentului. Căci sarcinile noi ale meciurilor cu miză internațională impun îmbunătățiri substanțiale ale conținutului activității noastre tehnico-organizatorice,

educative. Mai ales în direcția dezvoltării responsabilității, a dragostei pentru fotbal.

Fiindcă miracolul de care m-am ocupat (și mă voi mai ocupa) se numește, totuși, fotbal, voi evoca, pentru a vă convinge, un senzațional reviriment de ordin moral și psihic, produs de o echipă franceză — în manșa a doua — care a parcurs un traseu incredibil pe acest ecran spiritual. Dar mai întîi să lămurim gîlceava club-națională. Cluburile spun : „Jucăm prea mult. Calendarul nostru este demențial... Sîntem victime nevinovate, plătind pentru succesele echipelor naționale... trei meciuri de campionat între două «europene» este sau nu un avantaj ?" Numai că unele rezultate, le veți vedea, atestă în tot cazul posibilitățile intacte ale fotbaliștilor, precum și valabilitatea afirmației potrivit căreia nu numai națională trage profit dacă echipele se pregătesc de o manieră internațională.

În Cupa Campionilor, Bordeaux învingea cu 3—2 pe Atletice Bilbao. În partida retur, echipa bască, aflată în mare avantaj datorită celor două goluri marcate în deplasare, se vede eliminată în urma remizei albe : 0—0 ! La Bilbao francezii au probat un fotbal defensiv viguros, caracteristic, strategic întregii echipe, deși fotbalul francez nu s-a prea afirmat cu asemenea atuuri. Numai că evoluția lui Bordeaux s-a desfășurat într-un registru deosebit, ceea ce a dovedit că a ajuns la o mare maturitate internațională. Căci în competiția țării s-a comportat, în continuare, la un nivel ridicat, cîștigînd detașat campionatul (chiar dacă uneori a ieșit de pe teren și învinsă).

În paradisul european s-a înregistrat și o performanță unică. Metz, un club francez, participînd în Cupa Cupelor, a fost zdrobit de F. C. Barcelona, pe teren propriu, cu 4—2 ! Studiind ulterior pelicula partidei, francezilor nu le venea să creadă că au putut săvîrși atîtea mari greșeli în acțiunea defensivă. Totuși, cîțiva gazetari încercau să pună eșecul pe seama diferenței dintre „Barça" (F. C. Barcelona) și Metz. Dar promovarea a opt tineri crescuți în centrul propriu, valorificarea enormului potențial din Metz, plus declarațiile nesportive ale vedetelor lui „Barça", Schuster și Archibald, i-au obligat ca în partida retur (numai peste două săptămîni) să apeleze la o organizare meticuloasă a jocului, grație căreia să-și economisească forțele, mai ales că multilateralitatea rolurilor le putea păstra o permanentă prospețime.

Jucînd deci returul pe „Nou Camp" — uriașul stadion al Spaniei — cu 2—4 acasă și, culmea, conduși cu 1—0, ce scenarist rezonabil și-ar fi imaginat că o istorie poate fi fabricată ! ? Căci la repriză scorul arăta 2—1 pentru Metz. De aceea, antrenorul lor a ținut să le spună : „Cupa se joacă ! Trebuie să fim conștienți că nu avem astăzi în față o superechipă. Chiar dacă în campionatul spaniol ei conduc (*n.n.* — pînă la urmă au terminat cu mult înaintea celui de-al doilea competitor). Numai că numele și prestigiul unor jucători ne-au speriat...". Repriza a doua ; cei care marchează sînt francezii, Kurbos, printr-un gol magnific, pictînd tabela : 3—1 ! ! Jocul a continuat și al patrulea gol a venit în urma unei centrări înapoi pentru KURBOS, excelent plasat pentru o asemenea fază. Deci : 3 goluri marcate, Kurbos... 4 goluri pentru Metz. O senzațională și incredibilă calificare pentru Metz..., iar pentru F. C. Barcelona, ah, ce noapte... o veritabilă catastrofă !

Acest miracol numit fotbal... în virtutea unui splendid umanism, ne obligă la un anume respect față de el, față de echipele care-și joacă șansa intrînd pe teren pentru a cîștiga, și nu numai pentru a nu pierde. Cum se întîmplă, repet, în fotbalul nostru, cînd cîțiva responsabili afirmă că „este inutil de a-și asuma riscuri ce duc la eșec !" E ca și cum un boxer nu intră în ring, ca să nu... piardă ! Și nici ca să se confrunte cu un alt seamăn pentru întîietate.

La organizarea unui campionat mondial am văzut încălcîndu-se tradițiile și obiceiurile țărilor participante în căutarea unității de ansamblu. În cazul campionatelor naționale se ia la cunoștință prin presă, radio, televiziune, direct sau la fața locului, de orașe... orășele „pierdute" (mai ales în Cupe !) prin cine știe ce părți ale țării ; și asta datorită „11"-ului lor. Iar acolo unde țara este întinsă se furnizează informații despre comportamentul local al adversarilor, condițiile climatice, decalajul de fus orar ș.a.m.d. Cîndva, brazilienii au spus sus și tare că „Fotbalul este unitatea noastră și ne-a impus patria prin cîștigarea trofeului" ; cînd Argentina a cîștigat ediția Campionatului mondial 1978, fără îndoială că opinia publică din Buenos Aires a scos un formidabil suspin de ușurare ; isprăvile lui Di Stefano și ale Realului au contribuit și ele cu ceva în Spania... Și nu în ultimul rînd, să fim sinceri, ce-ar însemna pentru noi cîștigarea unui *campionat mondial* ? Nimic

altceva decît că s-au înțeles imperativele fabricării unui fotbal industrial, competitiv internațional. Ceea ce poate să însemne un adevărat miracol care se numește *competență fotbalistică !* Chiar mai mult... o istorie care nu poate face decît să înceapă, pe care nu o va putea uita nimeni, niciodată, pe Terra, planeta noastră cu suflete ! O obligație a tuturor la respect... deoarece fotbalul — „miracol" sau nu ! — este o înaltă experiență de viață, căreia performanța îi conferă eternitate...

Aveam de gînd ca, în continuare, să amintesc că în anul 1985 se împlineau 100 de ani de la înființarea ligii engleze, cu 12 echipe. Cu atît mai mult cu cît din 1876 sau 1892 înregistrăm exportul acestui joc în lume. Fie în Brazilia sau Argentina... datorită lucrătorilor la căile ferate, fie în 1872, în Franța, la Le Havare, fie în 1887 la Hamburg (ia ființă clubul anglo-german), fie la 1880 în Rusia, la fabrica textilă a lui Moruzov...

Pentru că n-au vrut să părăsească insula, dar și fiindcă s-au situat pe pozițiile unor profesori aroganți, refuzînd să învețe și de la foștii lor elevi, consemnăm faptul că de-abia în 1946 englezii se afiliază la F.I.F.A. Iar în 1950 participă la primul campionat mondial.

Deranjați de eșecul de pe Wembley din noiembrie 1953, cînd ungurii i-au înjosit cu un usturător scor 6—3 (în retur, la Budapesta, în 1954, pur și simplu i-au zdrobit, i-au umilit cu 7—1 !), și-au dat în sfîrșit seama că, refuzînd contactul cu restul lumii, au rămas mult prea în urmă. Dinamica ungurească (suplețe, mobilitate, schimb de locuri, așezare inedită etc.), cupele și campionatele europene (ulterior cluburile lor au dominat aceste competiții), dar mai ales uimitoarea ascensiune braziliană i-au trezit la realitate. Iar primul club care și-a înnoit jocul, de fapt precursorul unui fotbal deosebit de competitiv internațional, a fost Manchester United, club care, în 1968, a cîștigat Cupa Campionilor Europeni... La rîndul său, Liverpool, club de autentic prestigiu, internaționalizează fotbalul englez participînd de 21 de ani la Cupele europene și cîștigînd de patru ori Cupa Campionilor Europeni !

Campionatul englez are acum patru divizii profesioniste (A—B—C—D), ficcare cu cel mai mare număr de participanți : 22 față de 12, 14, 16 sau 18, cîte întîlnim în țările bătrînului nostru continent. Așa se explică de ce englezii au cel mai lung

sezon competițional : 10 luni pe an ! Dacă adăugăm meciurile pentru Cupele interne, pentru cele europene, plus jocurile echipelor naționale (seniori : 3—4 vîrste la juniori, tineret, olimpici, elevi...) înțelegem S.O.S.-ul lor că în Anglia se joacă prea mult. De altfel, presiunea succesului duce la un efort extraordinar, mai ales către finalul edițiilor de campionat (meciuri restante) cînd nu o dată o echipă a ajuns să joace și trei finale într-o săptămînă : Cupa internă, campionat, „europene"!

Nu poate fi neglijat nici faptul că echipele fiind repartizate în toată țara, aceasta necesită deplasări lungi. În asemenea cazuri, antrenorii lasă de-o parte calitatea, pentru ca să obțină puncte, altfel, dacă echipele nu cîștigă meciuri, cupe, titluri, riscă să fie dați afară...

Numai că la această simbolică aniversare europeană, fotbalul englez este pus sub o supraveghere atentă. Deoarece de mai mulți ani apăruseră „bande" de suporteri, care în numele unei echipe (sau alteia) au creat clanuri, finala finalelor, meciul Liverpool—Juventus, disputat la 29 mai 1985, pe stadionul Heysel din Bruxelles (Belgia) avea să se desfășoare în fața multor morți și răniți ! O lume întreagă a rămas consternată de furia devastatoare a huliganilor englezi. De-abia atunci s-a constatat că noaptea de apocalips a fost posibilă pentru că nu s-au luat din timp măsuri energice în Marea Britanie ; și nici de către organizatori atunci cînd, încă din cursul zilei, „roșii" (cum sînt numiți suporterii lui Liverpool) beți devastau magazine și intrau în stadion pentru a ucide... Și astfel, marea popularitate de care se bucură fotbalul, audiența sa fără precedent în rîndul maselor au avut drept consecință moartea a 39 de inși — singura lor vină fiind aceea că veniseră din alte țări la acel simpozion fotbalistic —, sute de răniți, mii și mii de oameni traumatizați psihic...

Presa de pretutindeni (scrisă sau vorbită) n-a precupețit nici un efort pentru a stigmatiza masacrul de pe stadion, seara de coșmar din Heysel. Zguduitoare în acest sens rămîne istoria lui Andrea Casulea. Urma să împlinească 11 ani la 15 august 1985. Dar miercuri seara (luna mai 29) venise la Bruxelles cu tatăl său, din Torino, să încurajeze pe Juventus. Și apoi să povestească totul amănunțit celor cinci coechipieri ai mini-echipei sale *pe pieptul cărora citim Cagliari.* Cel mai tînăr din cele 39 de victime de pe stadionul belgian își tapeta pereții micii sale camere cu fotografiile-afișe ale lui Platini și Boniek. Idolii micuțului care iubea fotbalul cu adevărat. De doi ani Andrea era înscris în clubul de fotbal al fostului mare jucător Gigi Riva. În toate după-amiezile el cobora în curte spre a

juca fotbal cu copiii. O adevărată pasiune. După mult timp, își împlinea dorința de a vedea un meci al echipei sale preferate, Juventus. Părinții săi îi permiseseră să asiste la finala Cupei Campionilor și ca recompensă pentru promovarea sa în clasa a șasea. Luni dimineață, înainte de a-și părăsi prietenii de joacă, le-a spus : „Asta este, eu plec la Bruxelles. Vă voi reprezenta pe toți. Vă voi trimite cărți ilustrate de la fața locului". Cel mai bun prieten de joacă, Daniele Busai, tot de 10 ani, cu ochii plini de lacrimi, și-a exprimat invidia : „Te voi aștepta ca să-mi povestești tot, în cele mai mici detalii, ai înțeles ?" Apoi alți elevi din clasa sa au afirmat că l-au recunoscut la televizor în timpul încăierărilor : „El era strivit de o barieră. Tatăl său încerca să-l protejeze cu corpul său. Apoi camera s-a deplasat". Amîndoi au murit îmbrățișați, sufocați, striviți de mulțime ! Cînd mama lui Andrea, Maria, în vîrstă de 50 de ani, a sosit la morga din Bruxelles, micul sicriu alb era deja sigilat ; un fular purtînd însemnele echipei Juventus, pe care-l cumpărase cu cîteva ore mai înainte, i-a rămas pe veci giulgiu...

Împătimit de fotbal, suporter prezent la toate meciurile, francezul Jacques François, de 45 de ani, n-a vrut cu nici un chip să rateze vizionarea pe viu a finalei Cupei Europei a cluburilor campioane.

Cu cîteva săptămîni înainte, funcționarul la poștă s-a fotografiat cu soția sa. El nu avea de unde să știe că aceasta era ultima lui fotografie, căci în Heysel a murit călcat în picioare. Cei doi amici care l-au întovărășit la meci, Daniel Linne și Claude Robert, originari ca și el din Chapelle d'Armentièrs, o localitate lîngă Lille, n-au putut face absolut nimic pentru a-l salva. Și explică Daniel : „Noi eram în rîndul al treilea, în mijlocul *tifosilor*. Apoi, instantaneu, au năvălit englezii și au pus totul pe gradene. Timp de o oră, șocați, vedeam trăsăturile multor cunoscuți ; ei erau deja pe teren căutîndu-și amicii. Mai tîrziu, la comisariatul central, aflam noutăți atroce. Claude Robert era grav rănit, Jacques François figura pe lista morților...

Englezii erau ca nebunii, explică Daniel Linne. În jurul navetelor cu bere urlau... La o distanță de 300 de metri de intrarea în stadion se putea cumpăra orice fel de alcool !

La cafeneaua „Le Forgeron", la Houplines, unde Jacques era poștaș, suporterii din nord au instalat o pușculiță sub contoar. Dedesubt, pe un panou au scris : „Pentru amicul nostru Jacques François..." „Este pentru flori...", răspunde patronul. Pe perete sînt atîrnate fanioanele cluburilor din regiune. De azi

înainte, un om nu ne mai poate privi. El se numește Jacques François, căsătorit, tatăl unei fetițe, Rebecca, de 14 ani...

Așadar, halucinanta barbarie, stupiditatea dezlănțuită și lipsa de securitate au transformat bucuria oamenilor aflați în tribune într-un coșmar. Întîlnirea pe care am văzut-o la televizor (și care a fost apoi repetată de cel puțin 20—25 de ori, înregistrînd pe peliculă color toate evenimentele din maraton !) dintre „roșii" și „bianconerii" — în roșu F.C. Liverpool, în alb și negru Juventus — era însoțită de încurajările înflăcărate ale „eroilor" înaripați de gîndul că erau suporterii fideli ai celor două *team*-uri. Marcată la început de cîntece și strigăte de bucurie, înfruntarea simbolică avea să cedeze locul urletelor de groază, chemărilor disperate ale oamenilor în agonie. Sub steagurile negru cu alb, *tifosii* lui Juventus nu știau că veniseră de fapt la război. La orele 19,30, deci cu 30 de minute înainte de începerea finalei, „roșii" au atacat „bianconerii" de la tribuna „Z"...

Lumea din Occident cunoștea de cîtva timp unul dintre cele mai mari filme turnate în ultimii ani. Un film violent, cu Yves Montand, intitulat... „Z". Dar litera „Z", după 29 mai 1985, va rămîne pentru totdeauna asociată cu tribuna de tristă amintire a stadionului Heysel din Bruxelles. „Z" este sectorul în care a avut loc cea mai mare dramă a fotbalului pe care o cunoaștem. Totul este derizoriu, iar cuvintele par neînsemnate cînd ai privit acele scene de groază, imaginile suprarealiste strînse în cursul serii de apocalips.

În această tribună „Z", diriguitorii au avut proasta inspirație de a așeza suporterii italieni alături de cei englezi. Huliganii britanici beți erau pregătiți — o să vă fac, mai tîrziu, cunoscut stilul lor de a se antrena pentru „războaie" — pentru scandaluri încă din cursul zilei, cînd au devastat și prădat cîteva magazine... La ora 19,30, deci, în această parte a stadionului erau în jur de 2 500 englezi și 2 500 italieni. Stadionul ocupat în totalitate aștepta ca peste un sfert de oră să înceapă sărbătoarea. La ora 19,45 se înregistrează primul atac al huliganilor. Replica italienilor este palidă, însă fluxul și refluxul echilibrează aparent forțele. În fața reacției italienilor, atacurile engleze își triplează violența. Cinci polițiști belgieni încearcă pe toată lărgimea acestei tribune „Z" să facă un tampon între cele două tabere. Desigur, în van ! „Hoardele" dezlănțuite, turbate de băutură, continuă să împingă intalienii în capcanele formate din baricadele despărțitoare din zid etc. Unii au reușit să încalce zidul protector al tribunei. Însă presiunea valurilor acestor mii de italieni fugăriți de huligani s-a amplificat în

fața grilajelor și balustradelor care separau gradenele pe pista de atletism. Zidurile au cedat, antrenînd în cădere sute de italieni care au fost striviți, zdrobiți, turtiți, înăbușiți, asfixiați, sufocați, pur și simplu călcați în picioare de mareea venită din toate părțile. Totul s-a desfășurat extrem de rapid în fața unui serviciu de ordine pe cît de ineficace, pe atît de insuficient. Mai ales că după prăbușirea zidului și a grilajelor care-i separau pe englezi de italieni, stîlpii și barele au devenit arme în mîinile huliganilor.

Concludente rămîn relatările martorilor oculari, însoțite de fotografii color care prezintă stări de fapt, oameni vii, răniți, morți, dar și tribuna devastată ca după o tornadă de tipul celeia care a gonit (atunci) din Florida peste un milion de locuitori.

Iată cîteva autentice mărturii, deoarece această „finală a rușinii" rămîne ca cel mai greu tribut plătit istoriei agitate a Cupelor europene.

„Sub drapelele lui Juve, viitoarele victime". Halucinanta barbarie, stupida dezlănțuire va transforma această veselie într-un „coșmar". Cîteva fotografii înfățișau tribunele arhipline, care în entuziasmul lor cinstit agitau steaguri, baticuri, șepci, fulare simbolizînd culorile drapelului italian, ale clubului torinez. Nici pe departe nu poți deduce din privirile și gesturile lor că *tifosii* veniseră la un război pur și simplu. Iar că 26 dintre ei vor plăti cu viața cel mai scump bilet de intrare...

„O jumătate de oră mai tîrziu, moartea sălbatică a trecut". În acest moment, speranța ar fi trebuit să țină stadionul în formă. Meciul fusese programat să înceapă în urmă cu 40 de minute. Însă ura a venit să ia locul, cu o hidoasă violență, marii finale ; copii morți, ciopîrțiți sau sfîrtecați sub greutatea adulților aruncați peste ei de teroarea pe care le-o inspiră „armata roșie" a suporterilor din Liverpool...

Marea sărbătoare a Europei s-a metamorfozat în naufragiu cu imaginea tribunei devastate din Heysel.

„De la Liverpool la Bruxelles, Odiseea desfrînată a huliganilor". În trenurile venite de la Liverpool, o atmosferă tradițională : jocuri de cărți, cîntece și refrene. Toate compartimentele au fost plasate sub supravegherea „bobby"-lor (polițai) britanici, și vînzarea de alcool interzisă în gări și în trenuri. *Ferry-boat*-urile, de asemenea, au fost puse sub regim sec. Dar supravegherea a 20 000 de suporteri britanici care au debarcat la Ostende, Zeerbruge și la Dunkerque era practic imposibilă, cu atît mai mult cu cît mii de persoane nu făceau

parte din grupurile organizate și au cumpărat la sosire bilete false de intrare, imprimate cu miile.

„Lăzi de bere pentru a pregăti bătălia". Sticlele de bere cumpărate cu lăzile în supermagazine, baruri invadate : o după-amiază de așteptare avea să le permită huliganilor britanici să cîștige timpul pierdut în trenuri și vapoare, schimbînd berea bună englezească contra celei blonde belgiene. Apoi au făcut baie îmbrăcați într-o fîntînă din capitală. Încet-încet, excentricitatea va ceda locul agresivității. Forțele de ordine, deși întărite, nu vor interveni deloc.

„La porțile arenei, primele încăierări". Toată după-amiaza, într-un Bruxelles supraîncălzit, sub un cer furtunos, tensiunea se ridica progresiv. Aproape de stadion, mici grupuri se caută și se înfruntă. Prima bătaie are loc în piața Brukaere : unul dintre *tifosi* înjunghie un „roșu". Puțin după aceea, doi polițiști belgieni, care vor să intervină, sînt răniți. Tot cu lovituri de cuțit. Aproape de gară, o bandă de huligani profită de o mișcare a mulțimii pentru a asedia un magazin de bijuterii, a sparge o vitrină și a fura.

Pe gradenele ocupate cu o oră înainte de începere, suporterii britanici, mai numeroși decît se aștepta, sînt înghesuiți, unii dintre ei fiind plasați pe aceleași bănci cu *tifosii* italieni. Atunci izbucnesc primele incidente serioase, cei din Torino îi trimit fără menajamente pe britanici la locurile lor. În curînd, bețele steagurilor se transformă în arme de luptă în mîinile acelora care nu așteptau decît ocazia de a sfîșia, de a ucide...

„La Heysel «animalele» intră pe pistă". Mîndri de sălbăticia lor, tineri vagabonzi din Liverpool coboară pe stadion. Fețe uneori mascate, gata de bătaie : premeditarea este evidentă. Ea era atît de așteptată, încît au fost chemați în ajutor inspectori englezi de poliție, în civil. Dar prea puțin numeroși, înecați într-o mulțime supraexcitată, ei nu vor avea posibilitatea de a interveni. Pentru ei, fotbalul nu este decît un alibi : doar bătaia îi mobilizează.

„În cazanul sub presiune se ridică panica". Tot stadionul fierbea în preajma meciului. Lovitura de începere trebuia dată la orele 20,15, dar cei mai mulți suporteri și-au ocupat locurile de la orele 17. Căldura, așteptarea interminabilă și excitația provocată de importanța jocului au făcut ca tensiunea să crească în stadionul Heysel. O parte din cazan era mai vibrantă decît altele, ca tribunele X, Y și Z, instalate mai la stînga tribunei principale. De acolo, proiectilele au fost lansate cu

violență pe deasupra barierelor ce-i separau. Bătălia n-a început, dar deja se evacuează un număr mare de răniți.

„Terifianta putere a valurilor umane ca o maree". Tribunele X, Y, Z sînt nume de rezonanță în stadionul Heysel. Acestea sînt cele mai ieftine locuri ale stadionului, iar spectatorii stau aici în picioare. Organizatorii au prevăzut plasarea englezilor în „Y" și a italienilor în „Z". Dar în fața fluxului de *tifosi* și huligani, mulți spectatori au cedat locurile la bursa neagră. Rezultatul : cele două clanuri se insultă și își aruncă în față pahare de bere, sticle și petarde luminoase. Pînă cînd, escaladînd bariera de separare, suporterii surescitați din Liverpool s-au decis să dea asatul. Ca o veritabilă maree...

„Valul uman sfărîmă tifosi *din primele rînduri"*. Cînd spectatorii escaladează grilajul izolant al tribunei, huliganii sfărîmă și demontează pentru a se înarma cu bîtele improvizate. *Tifosii* masați la marginea gradenelor ocupate de englezi îi primesc cu lovituri de pumni, dar sînt imediat copleșiți. Englezii atacă în rîndurile de sus, apoi mulțimea se precipită în jos cu speranța de a se refugia la marginea peluzei spre a scăpa de istericii din Liverpool. Teama lor este că busculada se va transforma în catastrofă. Bărbați, femei și copii sînt striviți în zidul de beton care desparte tribuna „Z". Tragedia începe...

„Polițiștii înnebuniți blochează ieșirile în loc să le degajeze". Nu erau decît 20 de polițiști în tribunele X, Y și Z pentru a separa pe italieni de englezi. Depășiți total de evenimente, sînt incapabili să-și prevină colegii prezenți pe peluză de gravitatea ciocnirilor. Forțele de ordine credeau că este vorba de un tărăboi obișnuit al suporterilor, care vor să invadeze terenul. După o oră, ele primesc proiectile lansate de englezii beți și au mulți răniți. În loc de a canaliza spre ieșire nefericiții spectatori din primele rînduri, sfărîmați de masa umană care se abate asupra lor, ele se încăpățînează să blocheze ieșirile. Poliția, care n-a știut să împiedice bătăile, este pe punctul de a agrava consecințele, barînd calea nefericiților inocenți care se lovesc de un zid de grilaj și de porți menținute ferecate.

„Deodată grilele se prăbușesc și totul basculează". Peretele se prăbușește și el. El este din beton, dar vechi, ca toată această parte a stadionului pe care huliganii o demolează de o oră, reușind să smulgă din zid blocurile de ciment pe care le proiectează apoi contra *tifosilor*. O dată cu zidul se rup grilajele, imobilizîndu-i pe spectatori. Drama atinge punctul culminant, dar, în afară de victime, nimeni nu-și dă seama de proporțiile catastrofei...

„Ei vor muri strînși de gît de plasele gardurilor cu zimți, sugrumați !". Într-un moment, tot ceea ce a fost prevăzut pentru securitatea spectatorilor s-a transformat într-un instrument-capcană. Suporterii mor sugrumați de grilajele care, distruse de violența șocului, se transformă în arme cu dinți. Corpurile se tasează cu zecile unele peste altele. Pentru a se smulge din magma umană, fiecare lovește disperat cu picioarele și brațele. În zadar. Aceasta nu poate decît să doboare un vecin, dar sechestrații din tribuna „Z" nu mai sînt în stare să raționeze. O teroare nebună a pus stăpînire pe ei...

„Sub atrocea confuzie, mîinile întinse ale muribunzilor cereau ajutor, implorau milă". Proiectați pe ciment, sub ruinele zidului făcut bucățele, zeci și zeci de oameni sînt călcați în picioare de spectatorii înnebuniți de groază că vor fi acoperiți de gradenele venite de sus. Este o înspăimîntătoare îmbulzeală de corpuri omenești incapabile de a se mișca sub imensa greutate a altor corpuri umane. În cîteva secunde, 39 de persoane au murit. Alte zeci, pentru a supraviețui, rezistă tututror forțelor, sprijinindu-se pe coate pentru a respira puțin aer. La cîțiva metri, la stînga tribunei principale, era instalată o secție de cinci oameni de la Crucea Roșie. Totalmente depășiți de amploarea tragediei, ei nu puteau să vină în ajutor zecilor de mîini întinse în disperatul lor ultim apel...

„A început apoi înfricoșătoarea descoperire a corpurilor umane". Oribilă realitate : pe gradene, înmormîntați sub mulțime, zeci de corpuri se dislocă în plină agonie, în timp ce stațiile repetau întruna la difuzoare... calm !... calm !...

„Tifosii *înnebuniți de furie vor răzbunarea morților lor"*. Din multe părți ale stadionului, italienii au asistat neputincioși la urgia declanșată de huliganii englezi care au călcat în picioare o minoritate a compatrioților, ei fiind instalați în curba unde Liverpool reprezenta majoritatea. Presați din toate părțile, aceștia au sfărîmat grilajele. Poliția a sosit prea tîrziu pentru a repara situația. Se aud strigăte de ură, căci *tifosii* s-au călcat în picioare într-o piramidă imensă. În acest infern, jucătorii italieni, cu Platini în frunte, au apărut pe gazon, pentru a le explica suporterilor lor de ce acest meci trebuie jucat cu orice preț.

„Întăriturile poliției prea tîrziu au venit să protejeze tribuna «diavolului»". Timp de 90 de minute cît a durat meciul, apelurile permanente erau lansate la radio convocînd toți militarii, inclusiv rezerviștii la porțile stadionului. Heysel-ul devenise astfel un veritabil cîmp asediat. În acordurile muzicii de

balet lugubru al elicopterelor ce transportau răniți la spitale, poliția își primea întărituri și împingea către tribune spectatorii care invadaseră terenul. Acum însă piesa era jucată pentru mulți...

„Pe marginea gradenelor de beton apar inimaginabile scene..." Oameni peste care mulțimea trecuse ca un compresor... În secundele care au urmat, nici o persoană nu putea să-și imagineze întinderea acestei drame. Primele informații anunțau 6 morți, apoi 12, apoi 25, apoi 36... Înainte de a sucomba sugrumați sau asfixiați, victimele urlau sub călcîiele spectatorilor înnebuniți, dar vocea lor se pierdea în panica generală. Torino aborda doliul ; Juventus și Fiat, de asemenea. Orașul și zeci de milioane de italieni au considerat catastrofa ca o dramă personală. Chiar și cei de la Torino, clubul rival, care cunoscuse propria sa tragedie în 1949, cînd toată echipa dispăruse într-o catastrofă aeriană.

„În căutarea celor care mai trăiesc". Printre corpurile neînsufletite se vedeau fețele învinețite de asfixiere, amicii și părinții căutau disperați mici semne dătătoare de speranță. Atunci au început să urle implorînd asistența medicală. Celor care nu puteau fi transportați li se făcea respirație „bouche-à-bouche". Ceilalți, întinși pe gradenele devastate, așteptau infirmieri de ocazie să le facă masaj cardiac. Dar primii căzuți sub „copitele hoardelor" au murit sufocați !... Pe gradenele tribunei „Z" rămăseseră numai corpurile inerte și spectatorii împietriți de șoc. Milioane de telespectatori au asistat direct la dramă, dar, în imensitatea Heysel-ului, era imposibil să-ți imaginezi amploarea dramei. Mulțimea inconștientă reclama meciul său. Acela care va începe cu o oră și 45 de minute de întîrziere în această incredibilă promiscuitate a dramei și a euforiei...

În exterior s-au întîlnit din nou mii de *tifosi* care au luat cu asalt cabinele telefonice. Familiile celor care făcuseră voiajul în Belgia au văzut pe micul ecran imaginile de neconceput ale dramei. Ele erau susținute de primele estimări care anunțau 36 de italieni morți. Cei care au avut șansa să supraviețuiască și-au liniștit familiile, alții îngrijorați urmăreau lista victimelor... sau controlau în spitalul de campanie, improvizat în afara stadionului, dacă... dacă... Și astfel eșarfa lui Juve a devenit singurul semn care permitea recunoașterea unui mort italian printre victime...

Tot ce se va întîmpla de acum înante nu vai mai avea nici o importanță. Spectacolul continuă pe gazon cu dezinvoltură, incompetența organizatorilor, a poliției belgiene situîndu-se la nivelul inconștienței generale...

După cum bine știți, Cupa a fost cîștigată de Juventus cu scorul de 1—0. Nu știu în ce măsură jucătorii lui F.C. Liverpool sînt vinovați de tragicul eveniment. Însă în acest stadion unde avea loc marea finală, meciul nu s-a ridicat la cota aprecierilor făcute anterior. Iar victoria în final a aparținut, credem noi, arbitrului elvețian Daina, care, pentru un fault al lui Hensen aplicat lui Boniek în afara suprafeței de pedeapsă engleză, a indicat punctul de penalty. O sancțiune transformată de Platini în singurul gol al zilei. Un avantaj minim putea fi anihilat dacă elvețianul n-ar fi uitat un alt penalty, în favoarea englezilor, pentru un fault lîngă suprafața porții italiene, aplicat lui Welhan.

În final îi priveam pe Platini și colegii săi care țineau bine această Cupă a cluburilor campioane ale Europei. Iar Liverpool pierdea pentru prima dată o finală... Deci pe Heysel, un mare club, în sfîrșit, reușea să obțină Cupa Campionilor. Și noaptea a căzut ca o perdea de doliu pe ceea ce trebuia să fie cea mai însorită secvență din fotbalul european ! Dacă pînă la urmă Trappatoni, antrenorul lui Juve, a mobilizat jucătorii ca să obțină victoria, a făcut-o, spunea după aceea, ca să dedice trofeul ca ofrandă victimelor. Atît cupa, cît și medaliile au fost înmînate discret, iar turul de onoare al învingătorilor n-a mai avut loc ca de obicei.

Imediat, chestiunea care a fost reluată în majoritatea comentariilor era aceea a atitudinii adoptate de responsabilii serviciului de ordine după tragedie. Opinia publică era șocată de maniera în care șeful poliției și jandarmeria căutau să se disculpe de toate. O asemenea atitudine a nemulțumit și pe parlamentarii belgieni care au pus sub semnul întrebării chiar competența guvernului...

Poate că n-ar fi de neglijat ca U.E.F.A. să editeze un „cod de conduită" pentru echipele angajate în competiții, cu sancțiunea excluderii echipelor dacă acest cod va fi violat. Desigur că aceasta nu va preveni toate incidentele și dramele, însă a sosit momentul de a se acționa eficace, fiindcă *fotbalul trebuie lăsat să trăiască...* cu propriile sale valori, pentru a fi redate omului ca factor decisiv al vieții politice, economice, sociale, al civilizației erei zborurilor în cosmos.

În Anglia — unde primul ministru Margaret Thacher, printre altele, a apreciat că atitudinea acestor huligani a produs indignare și rușine — s-a interzis consumul băuturilor alcoolice.

Numai victoria raţiunii va putea asigura fotbalului succesul de public, pentru că el este natural, original. Un sport care permite manifestarea inteligenţei, a creativităţii, asociate cu calităţi tehnico-tactice... un sport orientat către un spectacol cu dimensiuni artistice care să transforme meciurile în „istorie". Căci, orice am face, trebuie ştiut că fotbalul are rădăcini adînci, că el este de mult cununat cu nesfîrşitul... şi suveran pe această planetă. De aceea, să nu uităm că, alături de unele căderi crude, fotbalul ne-a prezentat piscuri de euforie, de mare sărbătoare a miliardelor de inimi care bat pentru ca el, *fotbalul, să trăiască etern !*

STEAUA... UN NUME INTRAT PENTRU ETERNITATE ÎN ISTORIA CUPELOR EUROPENE

N-am comis greşeala să fac un pronostic în ceea ce priveşte cîştigarea Cupei Campionilor Europeni (mai ales că se juca pe teren neutru la... Sevilla) — fiindcă un pronostic este de fapt un joc în joc ! Afirm doar că am asistat la un meci de înaltă valoare tehnică de la care fotbalul continental va trebui să se inspire pentru perspectivă. Nu, finala ne-a rămas în amintire ca o întîlnire de palmares. Aşa cum de altfel am mai văzut şi cu alte ocazii...

Referitor la jocul în sine am să citez cîteva aprecieri ale unor comentatori români şi străini prezenţi la faţa locului. Şi, bineînţeles, am să amintesc unele opinii şi recompense care ţin de această magnifică reuşită. Mai ales că „Steaua" era prima echipă românească de fotbal aureolată cu un asemenea titlu : Campioana Europei Intercluburi — ediţia 1986.

N-am fost la faţa locului pentru a vedea pe viu arsenalul de mijloace cu care te întîmpină împătimiţii fotbalului, însă nu o dată am asistat la concerte impresionante care concurau iadul... (deşi nu l-am vizitat încă), mai ales cînd jucătorii intrau în „inima" vulcanului. Vreau să vă reamintesc (scoţînd „dosarul" din arhivă) că F. C. Barcelona, în ediţia 1960—1961, pierdea pentru prima dată trofeul, fiind învinsă de Benfica (în finala de pe stadionul Wankdorf din Berna). Portughezii nu valorau atunci prea mult, în schimb „Barça" aliniase unul dintre cele mai „atomice" atacuri din toate timpurile : Kubala (triplu internaţional : ceh, ungur, spaniol), Kocsis, brazilianul Evaristo, spaniolul Luis Suarez şi ungurul Czibor. De fapt, în acei ani „Barça" atinsese sublimul, era aproape selecţionata cluburilor imperiului aşilor !

Un cronicar de specialitate fotbalistică nota cu prilejul acestei ediţii '86 că „F. C. Barcelona a salvat finala C. E. '86 şi a scos un spin din piciorul U.E.F.A. Căci imaginaţi-vă o finală Steaua Bucureşti — I. F. K. Göteborg într-o seară de

mai în Sevilla și spuneți-ne dacă ați avea chef să faceți voiajul. În timp ce cu «Barça»pe afiș, rețeta este garantată și, de asemenea, drepturile de la televiziune și publicitate... De data aceasta, Cupele europene au suferit enorm din cauza absenței englezilor. Jocul, interesul, pasiunea nu mai sînt aceleași... Din nefericire, suporterii lor dansează încă cu moartea și noi nu putem uita..."

Așadar, afișul avea ca prim protagonist pe Barça care juca în propria-i țară ; nu numai autohtonii, dar și suporterii (de pe alte meridiane) socoteau că trofeul le va scăpa spaniolilor, deși ei se calificaseră pentru această a doua finală datorită loviturilor de departajare de la 11 metri ! În timp ce Steaua — care intrase pe un coridor ușor cu Vejle (Danemarca) 4—1 și 0—1, pulverizase din mers pe Honved, 4—1 și 0—1, și scăpase greu de modesta echipă finlandeză Kuusysi Lahti (0—0 și 1—0) — obținea dreptul (și aprecierea) să joace finala după ce eliminase prestigioasa echipă belgiană Anderlecht : 0—1 și 4—1 ! Încă din primul meci jucat la Bruxelles (unicul gol marcat de Scifo), comentatorii subliniau ca iluzorie calificarea echipei belgiene, care era departe de forma demonstrată la alte ediții. Chiar ziarul „La Dernière Heure", după eliminarea echipei Anderlecht la București, își titra articolul : „Sever, dar just rezultatul". Iar Arie Haan declara : „Singura mea consolare este că am fost eliminați de una dintre cele mai bune echipe europene actuale ! Românii ne-au dat o frumoasă lecție de realism".

Fără complexe, Steaua s-a prezentat *la 7 mai 1986* ca o echipă care și-a impus să cîștige trofeul ! Chiar dacă Jenei a fost „criticat de unii comentatori că nu și-a ținut promisiunea : ...la Sevilla, noi vom oferi un spectacol demn de momentul istoric pe care-l trăim..." Pentru a obține această performanță, el a studiat pe viu, pe casete (8 meciuri), maniera de joc a ibericilor și, constatînd că Terry Venables rămîne un antrenor englez pasionat de pressing și lungi baloane aeriene, a așteptat, rezistînd o primă repriză, să se descarce. Mai ales că lipsea din mijlocul terenului căpitanul Tudorel Stoica, omul de legătură, jucătorul de granit. Și dacă în prima parte ne-a reținut atenția o combinație Carasco-Marcos și un șut în grămadă, o centrare a lui Pedraza și un „cap" al lui Schuster pe deasupra (de fapt propria sa umbră de comportare pînă a fost schimbat) și un „un-doi" clasic Carasco-Archibald (introdus în ultimul moment în formație) care s-a terminat cu o centrare pe capul lui Marcos ce n-a fructificat-o, în repriza a doua Steaua a apărut ca solistă. Datorită circulației rapide a

balonului, ca și devierilor care au deranjat vizibil defensiva spaniolilor. Pe un tempo mai de *slow* și cu o mai slabă contribuție a lui Pițurcă și Lăcătuș, Bölöni și ceilalți coechipieri au luat în mîinile lor destinul jocului. Un șut violent al gălățeanului Majaru, o bombă a lui Bölöni, reținută greu de Urruti, o demarcare a lui Pițurcă, stopată în ultimul moment, au permis steliștilor să facă diferența tehnico-tactică...

Pînă la urmă, loviturile de departajare de la 11 metri au dat culoare finalei, deși șapte jucători din nouă s-au dovedit incapabili să puncteze ! F. C. Barcelona a ratat și datorită lui Ducadam, vioi, șiret și bine antrenat, se spune, pentru asemenea lovituri. Lăcătuș și Balint au reușit să marcheze, cîștigînd *titlul* pentru clubul bucureștean Steaua și pentru România. Pe stadionul Ramon Sanchez Pizjuan din Sevilla, în fața a 70 000 de spectatori a arbitrat arbitrul francez Michel Vautrot, care a dat avertismente lui Carasco (min 20), Julio Alberto (min 22), Lăcătuș (min 25), Bölöni (min 31) și Bumbescu (min 107).

...După această epocală victorie, fluvii de cerneală au curs prin pana tuturor martorilor, dar și a altor competente condeie. Vasile Căbulea — ca de obicei prezent la asemenea jocuri tari — nota că : „Începînd cu data de 7 mai 1986, fotbalul românesc cunoaște, practic, o *nouă istorie*, care poartă semnătura de glorie și măreție a *fotbaliștilor Clubului Steaua București*... Ceea ce a reușit Steaua, la Sevilla, vine în continuitatea eforturilor și succeselor (la vremea lor bucurîndu-se de un larg ecou internațional) fotbaliștilor de la Universitatea Craiova, Dinamo București, ale echipei naționale, calificată în Turneul final al C. E. '84... Cei care au, primii, datoria de a continua și a obține noi succese sînt, de bună seamă, steliștii, care compun o echipă foarte valoroasă, cu jucători foarte talentați, o echipă ce are la cîrmă un cuplu de antrenori competenți și beneficiază de condiții de performanță sportivă excelente..."

Gheorghe Mitroi, la 22 iunie 1986, inserează în ziarul „Scînteia" un documentat articol tehnic, din care reținem printre altele că : „...s-a demonstrat, practic și convingător, că eliminarea complexelor și dobîndirea încrederii nu pot fi numai rezultatul încurajărilor și îndemnurilor (deși nici educația în acest sens nu trebuie neglijată), ci se bazează pe conștiința propriei valori, pe propria pregătire... Creîndu-le fotbaliștilor toate condițiile de pregătire și de viață de care aveau nevoie pentru a obține o mare performanță europeană, ministerul tutelar, conducerea clubului nu au făcut aceasta pentru a-i răsfăța pe jucători, ci pentru a-i determina și ajuta să se pre-

gătească la un nivel înalt, să poată răspunde pe măsura condițiilor create... Pentru Steaua a fost greu să realizeze o asemenea mare performanță. Dar ca să se mențină la nivelul de sus al fotbalului european va fi și mai greu... rămînerea și afirmarea în rîndul celor mai bune echipe ale continentului necesită și mai multă muncă, și mai multă disciplină, și mai multă dăruire".

Vicepreședintele clubului Steaua, șeful secției de fotbal Ion Alexandrescu, într-un interviu inserat în ziarul „Sportul" sub titlul „Ne angajăm să contribuim la îndeplinirea tuturor obiectivelor majore de performanță ale fotbalului nostru", spunea : „Ne-am creat un frumos prestigiu pe plan european și sîntem decișI să ni-l apărăm..." E ceea ce ne-a îndemnat să le urmărim traseul, mai ales cel internațional.

...La 10 iulie 1986, la Geneva, s-au tras la sorți competițiile U.E.F.A. 1986/1987. Steaua intra în focul bătăliilor din manșa a doua... cînd i-a venit ca adversară cunoscuta echipă Anderlecht (și, ca în ediția precedentă, primul joc era programat tot la Bruxelles). Celelalte protagoniste, Sportul Studențesc, Universitatea Craiova și Dinamo, aveau adversari mai «subțiri». Însă supremația intercontinentală dintre Steaua și River Plate (Argentina) avea să se dispute la Tokio, la 8 decembrie 1986. La 24 februarie 1987, la Monaco, Steaua urma să întîlnească Dinamo Kiev (cîștigătoarea trofeului Cupelor Europene). O nouă posibilitate, așa cum scria Ion Cupen : „...cea mai bună echipă de club europeană, ajunsă pe piscuri, Steaua se află acum în fața celui mai sever examen : cel al afirmării".

Primul semn de întrebare a apărut cînd, aureolată de titlul european și național de campioană, a pierdut Cupa României. Apoi a ieșit surprinzător din primul ei tur din Cupa Campionilor Europeni, fiind eliminată de Anderlecht (0—3 și 1—0). Rămînea de văzut cînd scriam aceste rînduri dacă își va adjudeca trofeul în confruntarea planetară (mai ales că River Plate nu era o superechipă) și, bineînțeles, cum avea să se sfîrșească duelul cu Dinamo Kiev pentru o supremație europeană... Nu întîmplător am omis capitolul echipa națională, care era alimentată acum cu jucătorii steliști și îl avea pe antrenorul Jenei la timonă. Pentru că scheletul era în întregime al Stelei, care a valorificat excepțional la nivel de club toate transferurile de jucători, întreaga țară bucurîndu-se de succesele ei de club. Așteptăm, în consecință, ca și la nivel național acești bravi steliști să califice naționala la „Mundialul" italian din anul 1990... Așa cum afirma Iordănescu în 1982, „reînnoirea

fotbalului, tinereţea lui veşnică nu pot veni decît de la echipă, ca primă şi autentică vedetă !" Iar Steaua îmi confirma spusele — înaintea C. M. din Mexic '86 —, căci, fără supervedete (ca Barcelona), poate numai cu un Ducadam într-o zi de „legendă vie", a cîştigat Cupa Campionilor Europeni ediţia 1986. Numele ei şi nicidecum al altcuiva va rămîne gravat în palmaresul competiţiei pentru eternitate, alături de prestigioasele *team*-uri, ca Real Madrid, Ajax, Bayern München, Liverpool...

Ce onoare... dar mai ales ce uluitoare responsabilitate ! Din păcate, Steaua n-a mai avut posibilitatea să-şi studieze adversarul sud-american şi la Tokyo — meciul dintre ei şi River Plate Buenos Aires contînd pentru Cupa Intercontinentală de fotbal —, deoarece a pierdut meciul cu 0—1. Acolo, în schimb, Steaua a jucat mai bine decît River Plate ; dar mai bine să citez comentariul agenţiei E. F. E. — Madrid : „Partida s-a caracterizat printr-un joc echilibrat, cu faze interesante şi de o bună valoare tehnică. Românii au dominat mijlocul terenului, dar River Plate a fost mai incisivă şi mai clară în fazele de atac. Steaua Bucureşti a avut o comportare meritorie, însă nu a ştiut să depăşească cîteodată dura (deşi corecta) apărare argentiniană".

...După ce a ratat calificarea în turul doi din ediţia următoare a cîştigării Cupei Campionilor Europeni şi titlul intercontinental, *la 24 februarie 1987*, la Monaco, Steaua urma să confirme sau să infirme dacă mai „prinde" forma de la Sevilla. Deoarece de această dată întîlnea pe Dinamo Kiev, un adversar, după opinia mea, cotat la ora respectivă mai bine decît Barcelona şi River Plate. Ei bine, steliştii nu numai că au învins cu 1—0 (golul fiind al proaspătului transferat, Hagi, gol marcat dintr-o lovitură liberă), *cîştigînd supremaţia europeană* (Dinamo Kiev fiind deţinătoarea Cupei Cupelor), dar au desfăşurat un joc net superior sovieticilor, care, în repriza a doua, au fost îngenuncheaţi. Şi astfel, această generaţie a clubului Steaua ne-a lăsat un palmares fascinant, o imagine ce ne obligă să-l evocăm mereu. Dar totodată aceste victorii în ambele competiţii au provocat şi un extraordinar entuziasm, o stare de spirit care a ridicat mult ştacheta pretenţiilor.

Timpul bucuriei a trecut ; cum din păcate „bucuriile se uită, durerile niciodată" (spunea M. I. Lermontov), Steaua trebuie să se aştepte în noile confruntări internaţionale la o „atenţie" specială din partea tuturor protagoniştilor. Iar pe plan intern, la jocuri care să nu mai aibă drept miză... remize de salon !

Este adevărat că destul de rar se întîmplă ca o echipă să poată da în toate meciurile randamentul maxim cu aceeași generozitate. Dar simbioza dintre jucătorii stelişti şi pasionații de fotbal din întreaga țară este acum remarcabilă. Pentru că știu că acum Steaua are o experiență incontestabilă, impresionînd printr-un joc calculat, spectaculos şi eficient, punînd mare preț pe rezultat. Şi cum orice ediție de campionat (intern, internațional) este întotdeauna o renaștere a speranțelor, credem că Steaua poate repeta rezonanța lăsată posterității de istorica sa performanță europeană !

Şi în ediția 1988/1989 a Cupei Campionilor Europei, echipa noastră fanion a fost finalistă, dar, din păcate, n-a mai putut reedita performanța din anul 1986, poate şi pentru faptul că A. C. Milan s-a dovedit net superioară (învingînd cu 4—0 !).

În campionatul intern, Steaua a cîştigat atît titlul național, cît şi Cupa — un event care, desigur, o onorează, dar o şi obligă la prestații pe măsura condițiilor ce i-au fost create. Şi pentru că nimic nu se dă atît de uşor ca sfaturile... închei această succintă prezentare a prestigioasei echipe cu dorința de a urmări cu interes şi pasiune profesională traseul nobleței sale ! Căci, să nu uităm, competițiile internaționale (de club şi lot național) sînt oglinda care măreşte talentul, hărnicia şi consacră stelele sportive...

EURO '88 — O NOUĂ COMPETIȚIE DE NEUITAT

Cînd m-am decis să aștern pe hîrtie aceste rînduri pe marginea competițiilor europene disputate în cadrul finalelor U.E.F.A. de seniori 1987/88, nu bănuiam că Euro '88 va depăși în spectaculozitate, afluență de public și securitate în teren multe alte confruntări fotbalistice memorabile, de neuitat...

Practica a demonstrat că fotbalul mondial este din ce în ce mai mult dominat de *echipele* cu o excelentă tehnică de grup, o mare viteză de execuție pentru dezarticularea defensivei adverse și un joc nemărginit de variat tactic pe fondul unui efort fizic „supraomenesc" (după părerea unora). Ele, *echipele*, nu mai joacă neinspirat, la întîmplare și, mai ales, păstrînd jucătorii în specialitatea unui anumit post, așa cum se obișnuia pe vremea bunicului. Aceasta fiindcă inteligența jucătorului poate evolua condiționat de contextul colectiv, definit prin poziția permanent schimbătoare a partenerilor și adversarilor. Or, dacă bunul simț profesional nu te părăsește, e greu de prevăzut poziția adversarilor și, desigur, mult mai ușor de anticipat aceea a adversarilor. Evident, cu condiția ca *principiile fundamentale de sprijin, susținere, circulație, progresie* etc. să reprezinte adevărate reguli de conduită. Cu alte cuvinte, pledăm pentru o *echipă* în care jocul ordonă compartimentului apărării replieri masive de jucători (un ultim exemplu —după cel al starului Maradona la C. M. din Mexic 1986 — Gullit, un astru pămîntean la Euro '88), prezențe utile și necesare momentului, pentru ca în faza următoare să se poată ataca pînă în fund, cu aceleași forțe (vezi Baresi, Rykaard, R. Koeman etc.). Dar să ne oprim aici cu concluziile și să punem semaforul pe verde...

Răzbunarea celor mici

La 11 mai 1988, la Strasbourg, s-a jucat o partidă inedită : finala Cupei Cupelor U.E.F.A. Protagoniști : *Ajax Amsterdam* (Olanda) și *F. C. Malines* (Belgia).

Ajax era favorită netă datorită palmaresului său impresionant : trei victorii în Cupa Campionilor (1971, 1972, 1973), două trofee în Cupa Cupelor (1976, 1978) și deținătoarea trofeului ediției 1987 tot în Cupa Cupelor, cînd învingea pe Lokomotiv Leipzig la Atena, cu 1—0 (golul fiind marcat de Marco Van Baster — pe atunci și el și Cruyff componenți ai Ajax-ului). Ei mai erau creditați cu un remarcabil parcurs, însă după șapte meciuri cîștigate fără să primească mai mult de un gol, evoluția le-a fost stopată de meciul din retur, soldat cu o înfrîngere pe teren propriu cu 1—2 în fața lui Olympique Marseille.

F. C. Malines, un club „mic" în comparație cu marele Ajax, s-a transformat în decurs de șase ore dintr-un club de nivel provincial (orașul avînd circa 80 000 de locuitori, ca și Giurgiu) într-un mare club european.

Belgienii participau pentru prima oară într-o competiție europeană, în timp ce Ajax nu ratase niči una din ultimii 27 de ani ! Dar ceea ce trebuie reținut este faptul că, la 10 februarie 1986, antrenorul Aad De Mos debarca la Malines, licențiat de... Ajax. El i-a recrutat pe olandezii Rutjes, Hofkens, E. Koeman (fratele celui de la P. S. Y. Eindhoven) și bolidul Den Boer (autorul golului victoriei, din minutul 53, la impecabila centrare a lui Ohana în colțul scurt al suprafeței porții), pe vest-germanul Jochen Benfeld (fost la Bayern München) și israelianul Ierusalin Eli Ohana de la Beitar. Bun cunoscător al jocului olandezilor, De Mos aștepta ziua marii revanșe ca nimeni altul. Avînd în portarul Preud'homme un remarcabil personaj, înzestrat cu o rară combativitate, derivată dintr-o disponibilitate fizică ieșită din comun, echipa a desfășurat un joc construit pe pase lungi de contraatac, cu angajări energice în aer și la sol. În rezumat, putem caracteriza jocul drept o bătălie nemiloasă, fără menajamente și chiar fără virtuți tehnice demne de reținut. În ansamblu, s-a comis o succesiune de gesturi și lovituri neregulamentare, culminînd cu violența atacului din minutul 16, al olandezului Blind asupra lui Emmers, care, spre stupefacția tuturor, a văzut cartonașul roșu arătat de arbitrul vest-german M. Pauly nu numai celor circa 40 000 de spectatori, dar și cîtorva milioane de telespectatori. Și astfel Ajax-ul a jucat 74 de minute în 10 jucători, iar Malines

în 11. Să recunoaștem că șansa a fost aliatul belgienilor, care au reușit totuși să păstreze un avantaj minim, însă au terminat meciul în genunchi. Căci olandezii, văzînd că nu pot nici măcar egala, s-au năpustit asupra belgienilor, înghesuindu-i în fața propriei porți, portarul Menzo transformîndu-se într-un autentic libero. Inferioritatea numerică la care i-a supus arbitrul (pentru că jucătorul faultat a rămas teafăr în teren) le-a dezorganizat jocul — așa cum sublinia și antrenorul lui Ajax, Barry Hulshoff — și i-a obligat să abandoneze jocul ofensiv-constructiv cu care ne obișnuise an de an.

...Bosman, vîrful lui Ajax și al națională Olandei, a fost anunțat că după această partidă va fi transferat la... F. C. Malines, iar Ohana, probabil în Italia. Cert este că ambii au jucat atunci excepțional de bine. Așadar, și echipele mici sînt capabile să obțină victorii mari, așa cum s-a întîmplat cu jucătorii de la F. C. Malines : Preud'homme, Sanders, Rutjes, Clijsters (căpitanul echipei), Deferm, Emmers, Dewildw (De Mesmeker, 60'), E. Koeman, Hofkens (Theunis, 73'), Den Boer, Ohana.

Wimbledon „suflă" Cupa Angliei lui Liverpool, dar nu la tenis

Sîmbătă 14 mai 1988, circa 100 000 de spectatori erau prezenți pe Wembley la finala Cupei Angliei la fotbal între uriașa industrie de fotbal Liverpool și micuța echipă a unui cartier londonez (renumit datorită arenei sale de tenis) Wimbledon. Sam Hammam, proprietarul clubului — lipsit de mijloace financiare, ca și de sprijinul opiniei publice —, încearcă să mute echipa în alt sector al Londrei. Acolo unde domină mulțimea pasionaților „nebuni" după fotbal, deoarece Wimbledon este și rămîne un nume legat pentru totdeauna de tenis.

Autorii articolelor inserate în ziarele engleze nu credeau că Liverpool (care cîștigase maratonul campionatului englez la o apreciabilă distanță de al doilea !) ar putea rata victoria. Ar fi fost un vis urît, o întoarcere la vîrsta de piatră a fotbalului. Tonul vehement stabilea deci *a priori* învingătorul. Mai ales că Wimbledon urcase prea repede în liga de onoare (amatori în 1964, cinci ani în Divizia a IV-a și după numai aproape zece ani jucau finala Cupei), iar stilul său primitiv, lipsit de tehnicitate, îi sărăcea de trofee „cartea de identitate". Resursele morale și voliționale, spiritul revanșard erau caracteristi-

cile esențiale ale acestui joc cu pase lungi, destul de dure, disputat în condițiile unui angajament total. David se înfrunta, așadar, cu Goliath !

...Trecuseră zece minute și nu consemnasem mai nimic pe marginea fotbalului-spectacol, deși englezii sînt adepți ai jocului aerian, de contact și forță. Mai interesantă mi s-a părut faza din minutul 17, cînd Dave Beasant, portarul și căpitanul echipei Wimbledon, a ieșit pînă la 10—15 m de linia de mijloc pentru a executa o lovitură liberă directă, trimițînd mingea ploaie în „careul groazei". Apoi Liverpool și-a adus cumva aminte de jocul său constructiv, iar cele cîteva faze care au urmat au vorbit de la sine despre clasa lor. În minutul 36 însă, cei de la Wimbledon au beneficiat de o lovitură liberă dintr-o poziție laterală față de poartă. A urmat proverbiala lor execuție, minge cu boltă în careu. Lawrie Sanchez (fiul unui imigrant din Ecuador, internațional nord-irlandez datorită mamei) a țîșnit nesupravegheat și, din 6—7 metri, a înscris, trimițînd balonul cu capul în poartă. Deci : 1—0 pentru Wimbledon ! ! !

Ba mai mult, în minutul 40, Grobbelaar, portarul lui Liverpool, a scăpat balonul din palme la o centrare bolid și, deși poarta era goală, scorul nu s-a modificat. Așadar, o repriză anostă în care Liverpool n-a reușit să-și impună valoarea bine cunoscută. Pe Wimbledon o vedeam pentru prima dată, așa că prea multe pretenții n-aveam, exceptînd, poate, faptul că-și adaptase jocul la... gabaritul unor jucători de 1,90 m.

...Repriza a doua a început cu un joc de pase rapide al campionilor, însă driblingurile în cascadă la finalizare — unde Wimbledon se „betonase" — i-au împiedicat să materializeze avantajul pe tabela de marcaj. După circa 10—12 minute, Dalglish devenea copil de mingi... căci aproape fiecare balon era trimis lung înainte (ca la rugby) de către jucătorii din „armata umbrelor". Wimbledon marca vîrfurile adverse de așa manieră, încît aveai impresia că fiecare și-a îmbrăcat adversarul în același tricou. Într-o asemenea înghesuială, Liverpool obține un penalty adevărat (nu ca loviturile de departajare care, fiind executate tot de la 11 metri, sînt confundate de unii cronicari cu penalty-urile). Execută cel faultat. Nimeni altul decît reputatul jucător Aldridge. Dave Beasant — portarul erou, pînă la urmă, al acestui meci — respinge incredibil balonul în corner (o ispravă asemănătoare, în Cupă, pe Wembley, ne reamintim că a fost consemnată în... 1913). După numai un minut, Aldridge este trimis pe bancă și în locul lui intră Johnston. Dalglish mai face o schimbare în minutul 72, cînd îl înlocuiește pe

Spackman cu Molby. Însă rezultatul nu mai poate fi modificat..., deşi fiecare ar fi vrut să fie constructor şi finalizator. Am putea vorbi şi de şansă, căci, imediat după ratarea penalty-ului, Beadsley, scăpînd dintr-un fault grosolan al lui Young, s-a dus cu mingea la picior şi a înscris. Arbitrul Hill i-a anulat performanţa, sfidînd ca un începător legea avantajului. Lovitura liberă directă care a înlocuit-o n-a adus nici o schimbare.

Liverpool a pierdut Cupa în prima repriză, lăsîndu-se intimidat de jocul curajosului său adversar, care s-a dovedit însă deficitar în execuţii de rafinament tehnico-tactic. Ratarea penalty-ului, anularea golului lui Beardsley şi ziua de glorie a portarului Beasant (primul portar căpitan de echipă pe Wembley, într-o finală !), precum şi exageratul individualism al vedetelor, iată numai cîteva din cauzele înfrîngerii suferite de marea echipă, ai cărei jucători merită însă felicitări în cel mai onest fair-play.

Wimbledon, deloc impresionată de mediul ambiant, de valoarea adversarilor, s-a luptat pînă la limita epuizării pentru a-şi păstra avantajul. Jucătorii săi au semnat pe Wembley o pagină fabuloasă, meritînd felicitările — repet — ale adversarilor, decepţionaţi, dar respectuoşi.

Aşadar, şi în „templul" fotbalului englez — Wembley — Cupa rămîne Cupă şi, ca pretutindeni, speranţa de a o cuceri le animă chiar şi pe echipele considerate mici. Mai mult ca altora, englezilor le place acest inedit şi n-au reacţionat negativ în faţa unui spectacol adesea decepţionant din punct de vedere tehnic. Pentru ei a contat angajamentul loial în joc... şi Wimbledon nu a ratat ocazia...

Să lăsăm şi noi hîrtiei dreptul de a cunoaşte atît antrenorul, cît şi jucătorii care şi-au înscris numele pentru totdeauna în hrisoavele Cupei Angliei : Beasant-Goodyear, Young, Thorn, Phelan, Jones, Cork (Cunningham, 56'), Sanchez, Gibson (Scales, 63'), Fasham, Vise ; antrenor : Bobby Gould.

Parfumul cupelor

De-abia se stinseseră ecourile stîrnite de cele două finale de Cupă (U.E.F.A. şi Cupa Angliei), cînd a explodat o nouă bombă. La 18 mai 1988 se juca manşa a doua a Cupei U.E.F.A. Spun că se juca, fiindcă de fapt era jucată din moment ce

Español Barcelona impusese un categoric scor de 3—0 lui Bayer Leverkusen. Numai că vest-germanii mai sperau cumva, știind că, de fapt, în caz de egalitate, mai joacă în continuare 30 de minute și, la nevoie, „draconica" prevedere a loviturilor de la 11 metri decidea învingătorul. Oricum, este mai bine să se apeleze la execuții tehnice fotbalistice decît la aruncarea unei monede în sus pentru desemnarea cîștigătorului.

Numele echipei vine de la uzina chimică Bayer, Leverkusen fiind un cartier în Köln unde majoritatea celor circa 120 000 de locuitori lucrează la această gigantică uzină. Dacă prevederile regulamentare le ofereau oarecare speranțe, mai nimeni nu credea, totuși, în minunea obținerii trofeului !

Spaniolii au început meciul la pas, în spatele liniei de centru, așteptîndu-și adversarii în propria jumătate de teren. De-abia după circa 20 minute au încercat cîteva raiduri timide spre poarta lui Leverkusen, preocuparea lor principală rămînînd marcajul strict cînd mingea ajungea în propriile tranșee. În cazul în care intrau în posesia mingii, pasau la infinit, în așteptarea finalului de meci.

Vest-germanii, din ce în ce mai precipitați, văzînd că nu pot înscrie, au apelat invariabil la faze de angajament, uneori năpustindu-se de-a binelea peste adversar. Dar efectul a fost nul, deoarece marcajul vîrfurilor le anulase orice șansă de a înscrie.

În repriza a II-a, încă de la început, pe marginea terenului au ieșit la încălzire toți jucătorii spanioli de rezervă. Pe teren se profila un joc haotic, pentru că ibericii degajau la întîmplare orice balon le intra în dispozitiv. Vest-germanii au obținut cîteva cornere ca urmare a jocului destructiv al adversarilor și, în minutul 57, un fundaș spaniol, în loc să degajeze, a trimis ușor mingea spre poartă. La numai 2—3 metri de aceasta, un picior anonim a împins buclucașa minge în plasă. Era deci 1—0 (și 1—3) pentru Leverkusen. Culmea este că pînă atunci degajau orice minge, însă de data asta au clacat. Încurajați de tribunele înțesate de înfocați partizani, jucătorii de la Leverkusen prestează un joc mai constructiv. Și, numai după 7 minute (63'), Waas primește o pasă pe extremă, plonjează și, complet nemarcat (nici portarul n-a ieșit la intercepție), trimite lejer balonul cu capul în poartă. Consemnăm că ambele goluri au fost construite pe margine și finalizate în fața porții.

Spaniolii fac înlocuiri, devin irascibili, dar și mai agresivi, trecînd linia de centru cu mai multă vigoare. Simțeau cumva

că cele trei goluri „avans" s-ar putea să fie insuficiente pentru o victorie de prestigiu.

Tribunele se agită. Vest-germanii întîmpină mari dificultăți să egaleze, pentru a putea intra în prelungiri. Sîntem aproape de final, în minutul 81, și, la 10 metri de linia de fund și 20 de metri de poartă, Buncol execută o lovitură directă. Cha Bum se înalță în careu și tabela electronică înregistrează evenimentul : 3—0 pentru Leverkusen (și 3—3 scorul total). În ciuda dominării și atacurilor viguroase, spaniolii se resemnează și vest-germanii nu pot să mai marcheze.

În repriza a III-a încep spaniolii și mingea ajunge la... portarul propriu. Acesta degajează lung și vest-germanii încep noi atacuri valuri-valuri. Nu pentru mult timp, deoarece spaniolii trec la un joc colectiv, rapid, creîndu-și cîteva ocazii favorabile de șut la poartă. Aceste pericole alarmează gazdele, care repun la loc de cinste pasa lungă, oarbă, și repriza se termină albă...

În repriza a IV încep vest-germanii, cu prudență, ca să nu piardă balonul, căci spaniolii îi urmăresc pas cu pas. Și chiar au două ocazii de gol. Pe măsură ce timpul se scurge, ambele echipe dau semne de oboseală. De aceea, fiecare cîștigă spațiu cu mingi trimise lung înainte, însă duelurile dau în permanență cîștig de cauză apărătorilor. Cu toate că un fault clar în careul spaniol nu este penalizat de arbitrul Jean Kaizer, la ambele porți se mai creează cîte o ocazie de gol. Așa că sîntem obligați să asistăm la „festivalul psihologic" al loviturilor decisive de la 11 metri, festival care, pînă la urmă, a dat cîștig de cauză celor de la Leverkusen !

Așadar, surprizelor de la Strasbourg și Wembley iată că li se adaugă cea furnizată de Leverkusen. Farmecul acestor jocuri de Cupă constă și în faptul că out-siderii pot ieși învingători, așa cum s-a întîmplat în luna mai 1988 cu prichindeii de care ne-am ocupat pînă acum.

Incredibila finală !

La 25 mai 1988, pe teren neutru, la Stuttgart, unde urma să se dispute la 22 iunie o semifinală a Euro '88, era programată finala de elită a Europei : *Cupa campionilor cluburilor*. Finala se anunța spectaculoasă, întrucît se întîlneau portughezii lui Benfica cu olandezii lui P. S. V. Eindhoven. Favoriți erau

olandezii, mai ales că în meciul de campionat cu Guimaraes, Aldo l-a accidentat pe conducătorul de joc al lui Benfica, Diamantino. Acesta împreună cu brazilianul Chiquinho alcătuiau un cuplu de nivel tehnico-tactic de autentică valoare.

Se mai cunoștea că Benfica își organiza perfect acțiunile defensive. Regruparea întregii echipe era instantanee atunci cînd se pierdea balonul, fapt confirmat de cifre. În actuala ediție a Cupei Campionilor, ea nu primise decît un singur gol de la Anderlecht. Și aceasta datorită unei lovituri libere.

Hidding, antrenorul lui P. S. V. Eindhoven, era adeptul mișcării continue. A terminat campionatul pe primul loc, la 9 puncte față de Ajax, mai ales datorită polivalenței jucătorilor supuși acestei legi. Ei se acoperă, se susțin permanent, dublîndu-se ori de cîte ori e necesar. În plus, Eindhoven s-a dovedit dificil de surprins descoperită în defensivă, iar în ofensivă și-a anihilat adversarul prin varietatea fazelor. Dar punctul forte al echipei rezidă mai ales în tehnica colectivă și în special în formidabila condiție fizică a jucătorilor. Acest ultim detaliu s-a remarcat în partida retur cu Real Madrid. A fost un meci de o extraordinară vitalitate, care depășea, cred, tot ce văzusem eu într-o viață în ceea ce privește travaliul jucătorilor : un du-te-vino continuu, timp de 90 de minute, întrerupt la pauză de arbitru... Deși Vautrot și alți arbitri fluieră și „umbra". În ciuda faptului că duelurile depășeau așa-zisa literă a regulamentului, el, arbitrul, n-a fluierat nici un „breack".

În schimb, am titrat povestea acestui meci „o incredibilă finală" pentru că nici una dintre cele două mari echipe n-a fost capabilă să marcheze măcar un singur gol de-a lungul celor 90 de minute și al altor 30 de minute — prelungiri. Această finală a decis învingătorul datorită loviturilor de departajare de la 11 metri ! Și asta s-a întîmplat de-abia la a șasea lovitură, cînd Van Breukelen a respins șutul lui Vesolo... după ce primii cinci își făcuseră datoria.

Dacă sancțiunea loviturilor de la 11 metri ar părea injustă, se poate afirma de această dată că logica a fost respectată. Căci, pe ansamblul meciului, Eindhoven s-a aflat de mai multe ori în faza de finalizare.

Acest meci — preludiul lui Euro '88 — a fost așteptat cu un mare interes. Din păcate, el a decepționat, deoarece protagoniștii, care probaseră incontestabile calități înainte de a ajunge aici, eliminînd mari echipe, ca Real Madrid sau Anderlecht, nu ne-au oferit un meci spectaculos. Nici una din echipe

n-a încercat să ia jocul pe cont propriu. Eindhoven poate că n-a vrut să iasă prima la atac, mizînd pe o greşeală a adversarilor. Benfica pentru că era lipsită de conducătorul său de joc, Diamantino. Primele 45 de minute au scos mai degrabă în evidenţă două lucruri. Primul, că nimeni n-a avut în teren jucători capabili să decidă prin execuţii individuale sau să dezarticuleze prin accelerări defensiva adversă şi să marcheze. Al doilea, că am asistat la un fel de anulare reciprocă în diferite spaţii ale terenului, ceea ce n-a permis jucătorilor din mijloc să depăşească adversarul.

Fizionomia jocului s-a mai schimbat, totuşi, în repriza a doua, meritul revenindu-i echipei olandeze, care a dominat, şi astfel meciul s-a mai animat. Benfica, pierzînd şi pe Rui Aguas (lovit în coapsă de o minge), a fost din ce în ce mai des depăşită şi nu a mai contat decît prin raidurile de contraatac ale lui Wando (înlocuitorul lui Rui Aguas din minutul 66) pe aripa stîngă. Pînă la urmă, dominarea lui Eindhoven a fost netă, perfect tradusă prin 6—1 ocazii de gol. Dar Vanenburg (un veritabil motor al echipei), Kieft, Lerby şi Nielsen au ratat de fiecare dată.

Prelungirile au fost şi ele sterile, nimeni neavînd în acea zi un strateg care să orienteze jocul pentru o pasă decisivă, fie un jucător care să marcheze. Şi astfel s-a ajuns la 11 metri, în faţa unui public cifrat la 70 000 (din care 30 000 erau olandezi şi 20 000 portughezi).

Cu un an înainte, Eindhoven — acum campioană fără victorie în meci — deşi a transferat pe strategul Ruud Gullit la A. C. Milan, a reuşit totuşi performanţa de a cîştiga pentru prima oară Cupa Europei a cluburilor campioane. Aceasta după ce cîştigase campionatul şi Cupa Olandei. Ca Ajax Amsterdam în 1972. Dar comparaţia se opreşte aici.

Această finală va rămîne în anale ca un „succes de palmares", căci, repet, jocul a fost cel mai anost din ultimii 20 de ani. Poate în concordanţă cu ilustrarea unor detalii ale fotbalului actual în care cel mai adesea contează rezultatul în sine, şi nu spectacolul. Merită subliniat şi faptul că P. S. V. Eindhoven este cu adevărat un campion fără victorie. Pentru că în ultimele cinci meciuri, în jocurile de calificare, n-a obţinut nici o victorie, înregistrînd numai rezultate egale. Astfel : 1—1 şi 0—0 în sferturi şi în semifinale contra lui Bordeaux şi Real Madrid, 0—0 cu Benfica în finală.

Revenim afirmînd că pînă la urmă a fost recompensată echipa care a avut în plus iniţiativa ofensivă, însă formula

rămîne discutabilă. Argumentul potrivit căruia calendarele foarte încărcate au impus adoptarea acestei formule discutabile nu este suficient fondat...

Arbitrului italian Agnolin i s-au prezentat următorii jucători : *P. S. V. Eindhoven* = Van Breukelen-Gerets, Nielsen, R. Koeman, Heintze, Linskens, Vanenburg, Lerby, Van Aerle, Kieft, Gillhaus (106' Janssen). *Benfica* = Silvino-Veloso, Dito, Mozer, Alvaro, Sheu, Elzo, Pacheco, Chiquinho, Magnuson (111' Hajri), Rui Aguas (66' Wando).

Avertisment : Lerby 107'.

Loviturile de departajare : Koeman 1—0 ; Elzo 1—1 ; Kieft 2—1 ; Dito 2—2 ; Linskens 3—2 ; Hajri 3—3 ; Vanenburg 4—3 ; Pacheco 4—4 ; Lerby 5—4 ; Mozer 5—5 ; Jansen 6—5 ; Veloso a ratat...

Euro '88 — un „Mundial în miniatură"

Parcă niciodată pînă acum, o finală de campionat european n-a suscitat atîta interes.

...Inaugurată în 1960, competiția s-a dezvoltat continuu, sub diferite forme regulamentare. Din 1984 participă la faza finală opt națiuni, cu o formulă de două grupe a patru echipe, calificîndu-se primele două pentru semifinale și, evident, finala. De data aceasta, cu ocazia tragerii la sorți — datorită pasiunilor oarbe — a avut loc un incident aproape diplomatic, fiul lui Stielike fiind bănuit că ar fi manevrat sorții... Noi însă vom specifica în continuare grupele, ordinea meciurilor și datele celor 15 zile cînd s-a disputat acest „mundial în miniatură".

Grupa I : R.F. Germania — Italia — Danemarca — Spania.

Grupa a II-a : Anglia — Irlanda — Olanda — Uniunea Sovietică.

— la 10 iunie — la Düsseldorf (pe Rhein Stadion, cu o capacitate de 68 000 locuri) : R. F. Germania — Italia ;

— la 11 iunie — la Hanovra (pe Niedersachsenstadion, cu o capacitate de 60 000 locuri) : Danemarca — Spania ;

— la 12 iunie — la Stuttgart (pe Neckarstadion, cu o capacitate de 71 000 locuri) : Anglia — Irlanda ;

— la 12 iunie — la Köln (pe Müngersdorfer Stadion, cu o capacitate de 61 000 locuri) : Olanda — Uniunea Sovietică ;

— la 14 iunie — la Gelsenkirchen (pe Parkstadion, cu o capacitate de 71 000 locuri) : R.F.G. — Danemarca ;

— la 14 iunie — la Frankfurt (pe Waldstadion, cu o capacitate de 61 000 locuri : Italia — Spania ;

— la 15 iunie — la Düsseldorf : Anglia — Olanda ;

— la 15 iunie — la Hanovra : Irlanda — Uniunea Sovietică ;

— la 17 iunie — la München (pe Olympiastadion, cu o capacitate de 78 000 locuri) : R.F.G. — Spania ;

— la 17 iunie — la Köln : Italia—Danemarca ;

— la 18 iunie — la Frankfurt : Anglia — Uniunea Sovietică ;

— la 18 iunie — la Gelsenkirchen : Irlanda — Olanda ;

— la 21 iunie — la Hamburg (pe Volksparkstadion, cu o capacitate de 61 000 locuri), semifinala : Olanda — R.F. Germania ;

— la 22 iunie — la Stuttgart, semifinala : Uniunea Sovietică — Italia ;

— la 25 iunie — la München, finala : Olanda — Uniunea Sovietică.

De la început trebuie subliniat faptul că această competiție a fost o sărbătoare frumoasă, fără acte huliganice în arene. Iar mascota Euro '88 de dimensiuni mari i-a făcut fericiți pe copii.

O revanșă ? Poate !...

Primele echipe care au primit „botezul focului" au fost, deci, R.F. Germania (calificată din oficiu ca țară organizatoare) și Italia. Era o întîlnire care în Mexic 1970 a decis finalista. Pe hîrtie, meciul se anunța grandios, în ciuda faptului că vest-germanii, ca și italienii (care anunțau că-i interesează cel mai mult Campionatul Mondial din 1990), prezentau loturi mult întinerite. Deci, după 18 ani (iunie 1970) sosise momentul revanșei de pe Azteca, atunci cînd Italia a cîștigat „pe linia de sosire" printr-un festival de goluri : 4—3.

Ultima întîlnire a celor două echipe se terminase cum a început : 0—0. La conferința de presă care a precedat meciul

ce urma să se desfăşoare, Beckenbauer (căruia presa naţională îi făcea viaţa grea) a declarat că: „...în caz de eşec, putem spune adio competiţiei. Vicini (antrenorul squadrei) contează pe o supergeneraţie de jucători". În schimb, Vicini a opinat că : „...Un rezultat negativ va fi un pas înapoi pentru noi, dar de asemenea o experienţă în perspectiva Mundialului '90". Vîrsta medie, 24 de ani, şi structura formaţiei (a aliniat 7 jucători de la Milan şi 3 de la Internazzionale, plus 2 de la Sampdoria : Vialli şi Mancini, probabil un înlocuitor al lui Altobelli) parcă ne obligă să-i dăm acum dreptate.

Nu-mi propun să descriu fazele (fiindcă ar trebui să mai scriu un volum !), ci să prezint numai esenţa jocului, trăgînd apoi scurte concluzii.

Deci, meciul a fost, ca de obicei la deschidere, mediocru. Constatăm, cu prilejul acestei partide, că edificiul vest-german, în pofida soliditătii aparente, se macină încet-încet. Mai ales datorită concertului de fluierături, care i-a însoţit pe toată durata întrecerii. Şi astfel Beckenbauer (în haine „civile", cu cravată), care a stat tot timpul în picioare, alături de banca „osîndiţilor", simţea deja valul de revoltă al mulţimii împotriva lui.

Partida ni s-a părut că se înscrie în tema : totul... fără a pierde ! Nimeni nu voia să piardă. Pentru R.F. Germania, ca şi pentru Italia ziariştilor, un insucces în această fază însemna un dezastru. Aşa se explică faptul că protagoniştii s-au organizat într-o paradă defensivă şi un marcaj eficient al jucătorilor de vîrf. De aici şi numărul mare de acroşaje — este adevărat, nu violente — care au obosit partida, şi aşa de un nivel destul de scăzut.

Gianluca Vialli, care reuşise să se impună ca un simbol al înnoirii atacului „squadrei azzura", al unei generaţii hiperdotate, n-a reuşit decît rareori să iasă în evidenţă. Urmărit ca propria umbră de Kohler, atacantul (şi nu numai atacant) de la Sampdoria nu şi-a putut materializa nici o clipă registrul său tehnic variat, dublat de o remarcabilă inteligenţă în joc.

Roberto Mancini a marcat pentru Italia în minutul 53, deşi a fost timid în majoritatea fazelor ofensive. La a 13-a selecţionare în formaţia „squadrei", el marca acum primul său gol dintr-o pasă înapoi a lui Donadoni. Acesta recuperase un balon din picioarele lui Herget şi, demarînd apoi pe extrema dreaptă, i l-a pasat lui Mancini. Nebun de fericire, tînărul de 23 de ani a alergat în direcţia tribunei presei pentru a primi semnul de clemenţă din partea jurnaliştilor italieni... În timp

ce Mancini devenea un erou, portarul Zenga se pregătea să devină călăul „azzurilor". Și iată cum : alergînd cu mingea în mînă în suprafața de pedeapsă — în loc să degajeze balonul după cei patru pași regulamentari — el s-a „bucurat" de o lovitură liberă indirectă, acordată de arbitrul englez Hackett. Littbarski a pasat scurt mingea pentru Brehme, care, șutînd prin zid, aducea egalarea : 1—1. Și asta se întîmpla la numai patru minute după ce italienii deschiseseră scorul. Astfel că „afacerile", pactul de neagresiune s-a încheiat remiză, fără ca revanșa scontată să se producă...

Echipa poeților danezi... dispare meteoric, așa cum a apărut !

La Hanovra, la 11 iunie, se întîlneau celelalte două echipe ale grupei I : Danemarca și Spania. În cele opt întîlniri de pînă acum, danezii ieșiseră învingători o singură dată (3—1 în 1979, la Cadiz, într-un meci amical), ibericii obținînd cinci victorii, din care una cu 5 goluri contra 4 în semifinala lui Euro '84 din Franța. Apariția Danemarcei la acea competiție ne-a obligat să regretăm că nu ei au jucat finala, și aceasta pentru spectacolul oferit, pentru fotbalul natural, expresie a inteligenței, a creativității și a altruismului colectiv. De aceea am așteptat-o la Campionatul mondial din Mexic '86 cu mare nerăbdare. Speram ca uvertura să se transforme ușor într-o simfonie. Plasată în așa-numita grupă „a morții", după meciurile din serie (să nu uităm că era prima lor participare la un compinat mondial), datorită fotbalului lor generos în faze solidar constructive, deosebit de ofensive și eficiente (golaveraj 9 la 1 din trei meciuri), ne-au smuls titlul : „Grupa morții... cu Danemarca la porțile paradisului !". Dar, intrată în faza superioară, a optimilor, nu peste multe zile, la 18 iunie, 1986, la Queretaro, Emilio Butragueno le marca 4 goluri și Spania obținea un fabulos succes (5—1), spulberînd mitul danez. Iar noi am fost obligați să ne titrăm cronica astfel : „Furia spaniolă... Sinuciderea romanticilor danezi !"

În fața unui public numeros (60 400 de spectatori), pe un timp ploios și friguros, circa 40 000 de danezi pașnici (recunoscuți a fi cei mai simpatici de pe „planeta" fotbal) au invadat Hanovra, colorînd străzile ca o maree roșie-albă neîntreruptă. Apoi, pe stadion, le-au asigurat compatrioților lor ambianța jocului de acasă, întrecîndu-se cu fanii spanioli la un

nivel de adevărați suporteri ai fotbalului. Numai Camacho (45') și Victor (48') au văzut culoarea cartonașului galben arătat de arbitrul olandez Thomas pentru joc dur. Noi, în schimb, i-am atribuit culoarea neagră pentru că în minutul 52 (rezultatul fiind la pauză 1—1) a acordat gol unei subtile combinații Bekero (care înlocuise pe Carnacho) — Butragueno dintr-o poziție de ofsaid clară ca lumina zilei. Și astfel Spania a luat conducerea ostilităților cu 2—1. Pînă atunci marcaseră Michel în minutul 7 și Laudrup egalase în minutul 26.

De fapt, repriza a doua a fost un fel de promenadă de sănătate a spaniolilor în terenul advers. Serviți de un excepțional Michel — care, spre a-și face dreptate pentru că a fost faultat în careu, a ratat penalty-ul șutînd în portarul Rasmussen — ei au ridicat în minutul 66 scorul la 3—1 prin Gordillo (lovitură liberă peste zid și peste portarul danez, ieșit neinspirat afară din poartă), scor care ar fi putut deveni 4—1 dacă penalty-ul ar fi fost transformat. În minutul 83, la o centrare anonimă în careul spaniol, la 8 metri de poartă, Poulsen se înalță în vîrful piramidei umane și, cu capul, deviază balonul în poartă, pecetluind astfel scorul partidei : 3—2 pentru Spania. Dar și locul ultim în clasament pentru Danemarca. Al unor poeți de data aceasta, fiindcă în continuare vom constata că apariția meteorică de la Euro '84 va sfîrși tot meteoric — dar în picaj ! — la Euro '88, unde...

Dar să mai așteptăm, deși, la 14 iunie, la Gelsenkirchen, R.F. Germania o învinge la pas cu 2—0, iar la Köln, la 17 iunie, Italia o depășea fără drept de apel, în repriza secundă, tot cu 2—0, trimițînd-o definitiv pe ultimul loc din clasament, loc ocupat de altfel după prima sa evoluție la Euro '88. Curios a fost faptul că, în meciul cu Italia, primul gol l-a marcat veteranul (32 ani) Altobelli în minutul 66, minut cînd îl înlocuise pe Mancini. Iar De Agostini înscria (88') la două minute după ce îl înlocuise pe Donadoni ! De-ale fotbalului...

Un fotoliu pentru șapte ?...

La 12 iunie, la Stuttgart (unde, cu mai multe zile în urmă, P.S.V. Eindhoven cîștigase trofeul Cupei Campionilor Europei), sub bagheta arbitrului din R.D.G., Kirchen, aveau să se întîlnească Anglia și Irlanda.

Printre faptele inedite inserate în coloanele cotidienelor se număra și fantastica reușită în materie de vînzare a bile-

telor. Nu se ocolea nici teama de atitudinea huliganilor, nu numai englezi, ci și olandezi ; mai ales că, la 15 iunie, la Düsseldorf, se vor găsi pe același stadion echipele celor două țări. Spre a asigura o securitate perfectă, vest-germanii apelaseră și la colaborarea cu țările vecine, imaginînd un sever plan de bătaie. Se sconta pe cîte 1 500 de polițiști pentru fiecare meci ; la aceasta se adăugau și instalațiile speciale pentru depistarea bandelor de agresori. Dacă în '84 erau acreditați „numai" 1 600 de jurnaliști și tehnicieni, acum, în '88, cifra ajunsese la 3 400 ! Majoritatea erau vest-germani, italieni (cei mai agresivi și penibili), spanioli (cu același temperament), francezi, danezi (cei mai plăcuți)..., dar pe lîngă aceștia au fost prezenți și numeroși alții, din Surinam, Namibia, Insulele Fidji și chiar un reprezentant din Insula Falkland.

Șapte din opt echipe aveau șanse să cîștige trofeul. Pe cea de-a opta, Irlanda, nu o lua nimeni în calcul, deși avea în componența sa colegi de la Liverpool și de la alte echipe engleze, jucători de înaltă cultură fotbalistică. Necazul consta însă în faptul că pregătirea echipei lor naționale se făcea mereu în pripă. Iar calificarea la această ediție a „europenelor" a fost și ea proverbială... Scoțianul Mc Kay, învingînd Bulgaria (aproape sigur calificată !), le-a făcut cadou această prezență în elita celor opt echipe europene. Se uita, desigur, și faptul că irlandezii reușiseră o impresionantă serie de zece meciuri fără înfrîngere (opt victorii, două rezultate nule).

Iată însă că derbyul etapei avea să producă prima surpriză. Pentru a doua oară în istoria sa (prima dată cu 2—1, în 1946, la Dublin), Irlanda obținea o victorie cu 1—0 ! O victorie pe cît de nescontată, pe atît de salutară. Un fel de crimă de lezmaiestate. Deși nimic din comportamentul lor n-a provocat adversarul...

Scenariul acestui meci de o extraordinară tensiune s-a scris în minutul 6. Atunci cînd gafa lui Samson i-a permis lui Aldridge să centreze balonul în careu. În acel moment, Houghton (irlandezul de la Liverpool, ca și alți doi) a reușit să trimită mingea cu capul în poarta veteranului Shilton. Deci 1—0. Unicul gol al acestei partide care în continuare s-a desfășurat într-o singură direcție, spre poartea eroului *goal-keeper* irlandez Paddy Bonner. Poartă care, spre disperarea englezilor, a rămas inaccesibilă.

E de prisos să facem o prezentare cronologică a fazelor, deoarece rezistența fenomenală a „verzilor" (culoarea tricou-

rilor echipei irlandeze) a triumfat și datorită incredibilei neșanse a englezilor. Imaginați-vă o duzină de ocazii clare, monumentale, din care nici una nu a putut fi transformată. Dintre acestea, numai Lineker a ratat patru (49', 60', 68', 78'). Și, totuși, meciul s-a terminat fără ca arbitrul să fi acordat vreun cartonaș...

„Girafa" — porecla lui Jacky Charlton, antrenorul irlandezilor — jurase că va fi irlandez ! Și „Girafa" (sau „Big Jock", acum mare și la figurat), s-a ținut de cuvînt. La cei 55 de ani, după ce scosese din anonimat echipe engleze ca Middlesborough sau Sheffield Wednesday, el reușea acum o victorie glorioasă (este adevărat, favorizat de-o impresionantă lipsă de adresă a tirului atacanților englezi, salvați prin două miraculoase intervenții ale portarului Paddy Bonner ; cam ca în partida Wimbledon—Liverpool din Cupă). Am reținut din declarația lui Charlton că cele 84 de minute rămase după marcarea golului au fost cele mai lungi din viața sa. În schimb, Bobby Robson, colegul său de la team-ul englezesc, a afirmat în replică : „...Echipa mea și-a creat suficiente șanse de a marca, dar ele nu au fost concretizate... Voi pregăti jucătorii mei pentru următorul meci, contra Olandei. Golul le-a dat aripi și au făcut proba unui spirit combativ extraordinar... Nu sîntem încă eliminați. Am cunoscut aceeași aventură în Mundialul mexican și apoi ne-am calificat. Posedăm jucători suficient de experimentați pentru a reedita această performanță".

Nu mă voi pripi să trag concluzii, dar, după această ispravă, și Irlandei i s-a oferit cel de-al 8-lea fotoliu. Este adevărat, încă netapisat...

O repetiție a finalei ?...

La Köln, la 12 iunie se juca meciul al doilea din grupa a III-a : U.R.S.S.—Olanda. Arbitrul vest-german Pauly avea misiunea să conducă jucătorii a două prestigioase echipe, apreciate ca posibile cîștigătoare ale campionatului. Olanda, absentă de opt ani de la marile competiții, reconstruise echipa pe scheletul lui P.S.V. Eindhoven și Ajax Amsterdam, plus Gullit, una din personalitățile marcante ale fotbalului contemporan, aliniind la startul competiției o formație excelent pregătită sub aspect fizic, tehnic, al vitezei și jocului colectiv în mișcare continuă. U.R.S.S. — cu reputatul antrenor Valeri Lobanovski

la timonă — era adepta „politicii de bloc"pe care o cultiva cu fidelitate. Nouă jucători proveneau de la Dinamo Kiev (care colecționase, după 1974, patru cupe, două victorii în Cupa Cupelor), iar Dasaev și Hidiatuline, de la Spartak Moscova. De altfel, după meciul pierdut în fața Belgiei în optimile de finală ale Campionatului mondial din Mexic (cu doi ani înainte), Lobanovski nu și-a modificat cîtuși de puțin strategia.

...Debutul meciului a fost furtunos, el răspunzînd pe deplin dorinței celor 50 000 de spectatori olandezi care invadaseră tribunele stadionului Müngersdorfer și creaseră o ambianță indescriptibilă. Prima repriză, favorabilă Olandei, a impresionat prin siguranța fazelor și angajamentul constant în toate zonele terenului. Timp de 45 de minute, sovieticii s-au aflat într-o permanentă dificultate, opunîndu-se cu vigoare acestei maree oranj, în valuri succesive în direcția porții lui Rinat Dassaev. Acesta a realizat o performanță extraordinară, scoțînd mingi de gol din locuri imposibile. Din acest motiv, toată lumea l-a considerat de valoarea uriașului Iașin. Așadar, sovieticii, hăituiți, presați din toată părțile, s-au dovedit incapabili să creeze ocazii clare de gol. Nu-i văzusem încă pe sovietici primind un avertisment atît de sever într-o competiție internațională.

În această primă repriză, terminată așa cum începuse (0—0), am mai reținut minutul 19, cînd Bosman, Koeman și Gullit l-au „mitraliat" pe Dasaev, și minutul 22, cînd Litovcenko primea un cartonaș galben pentru un fault grosolan (datorită căruia la meciul următor avea să fie simplu spectator). De asemenea, în minutul 40, Hidiatuline era penalizat cu cartonaș galben. Iată, așadar, că jocul superdefensiv, pe lîngă faptul că nu aduce goluri, se soldează cu avertismente, suspendări... Iar înainte de acest meci, U.R.S.S. avea deja 5 jucători cu cîte un cartonaș galben : Hidiatuline, Rat, Mihailcenko, Litovcenko și Aleinikov.

În repriza a doua, sovieticii n-au mai acceptat să privească balonul aflat numai în posesia adversarilor. Reacția lor a fost de neînțeles pentru olandezii lui Michels, care, în ce-l privește, a rămas încremenit pe bancă. În mai puțin de un minut, Belanov pulverizase sistemul defensiv al adversarilor, care își pierduseră complet siguranța afișată înainte de pauză. A urmat o tentativă anihilată inițial de portarul Van Breuklen, apoi o lansare în diagonală, lungă, pe partea stîngă pentru Rat (min 54), și acesta, cu o siguranță excepțională, a înscris, spre stupoarea portarului. Golul (1—0) avea să decidă de altfel

victoria, ceea ce echivala cu două puncte de aur în clasamentul grupei a II-a.

Aveam să constatăm în continuare că acest splendid gol a modificat fundamental spiritul jocului. Sovieticii au redevenit ei înșiși, iar olandezii au fost nevoiți să se descopere pentru a anula handicapul. Și astfel s-a născut un agreabil spectacol de faze ofensive într-un tempo sufocant. Gullit și coechipierii săi (după gol intrase Marco Van Basten) s-au lansat în această a doua repriză într-o adevărată cursă de urmărire. Însă sovieticii, și mai ales Dasaev, parau loviturile cu capul, expediate de Gullit (pe care Mihailcenko îl supraveghea de așa manieră, încît starului lui A.C. Milan rareori i se lăsau spații pentru a-și exprima talentul său ieșit din comun), șuturile lui Van Basten, Mühren, Koeman... Am mai putut consemna faza din minutul 81, cînd același Gullit a zguduit bara trimițînd balonul cu capul, și pe aceea din minutul 83, cînd Alcinikov, de-abia intrat în locul lui Belanov — accidentat — putea majora scorul datorită unei centrări pentru Raț. Un doi la zero ar fi fost prea sever pentru olandezi, care au avut aproape tot timpul inițiativa în joc.

Atunci nu bănuiam că acest meci este de fapt o uvertură a finalei. Fiindcă, veți vedea, la 25 iunie, la München, finala va închide sărbătoarea Euro '88 cu meciul de... început : Olanda—U.R.S.S. !

Pînă atunci să vedem însă ce s-a mai întîmplat...

Vialli deschide Italiei porțile semifinalelor

La Frankfurt, la 14 mai, s-a disputat un joc în versiune latină. Protagoniști : Italia și Spania. După întîlnirea-prolog cu R.F. Germania (1—1), Italia se vedea confruntată cu tradiționala echipă a Spaniei. Bilanțul celor două națiuni era următorul : 21 de meciuri jucate, 7 victorii italiene, 6 succese ale ibericilor, 8 partide egale ; așadar, un bilanț aproape echilibrat.

De data aceasta, Italia (pentru că, din anumite motive, ne vom ocupa mai mult de ea), care inventase „catenaccio"-ul și expresii ca „scor italian", „marcaj italian", se prezentase în meciul de deschidere contra R.F. Germania cu o echipă tînără (de perspectivă), dar și cu alte intenții. Antrenorul Vicini afirmase că „important în fotbal este să cîștigi realizînd cel

mai frumos spectacol posibil", ceea ce însemna că va încerca să schimbe stilul campionatului, adaptîndu-l la nivelul naţionalei. În replică, starul madrilen Miguel Gonzales Martin del Campo (25 de ani), cunoscut sub numele de Michel, a răspuns înainte de meci că : „Noi nu sîntem aici pentru a face calcule. Trebuie să jucăm pentru a cîştiga oricum".

...În minutul 75, Ancelotti i-a pasat lui Altobelli (intrat în min 68 în locul lui Mancini) care, sesizînd poziţia favorabilă a lui Vialli, a sărit peste minge. Atent, Vialli a preluat balonul pentru a cîştiga spaţiu, a şutat în colţul lung al portarului Zubizaretta şi a înscris (1—0) un gol care avea să însemne cale liberă pentru semifinale, obiectiv vizat şi de vest-germani.

Dar ce a fost pînă atunci şi după aceea ? Mai întîi, spaniolii au blocat jocul, lăsînd iniţiativa „squadrei azzura", care dădea un adevărat spectacol. După primirea golului s-au năpustit, fără efect, asupra adversarului, Bakero, Butragueno, Gordillo, avînd chiar cîteva ocazii. În schimb, discipolii lui Vicini — mai ales datorită celor doi mijlocaşi ofensivi Giannini şi în special Donadoni, simbol al formidabilei renovări — şi-au creat un număr important de ocazii de gol, manifestînd dispoziţii ofensive de calitate. Această nouă echipă ştergea din vocabularul său cuvintele antijoc, temporizare, căci ea nu voia să cîştige timp, ba, dimpotrivă, nu dorea altceva decît să cîştige teren, ocupîndu-l inteligent. Mai niciodată spaniolii n-au reuşit să străpungă „pînza" ţesută de Baresi, Bergoni, Ferri, Maldini. În acest duel fratricid, latino-latin, datorită Italiei, fotbalul-spectacol a fost principalul protagonist. Am asistat deci la un fotbal eliberat de plictiseala realismului, a unui joc dominat de forţa muşchilor, atît de des substituit spectacolului fotbalistic de calitate.

Azeglio Vicini construieşte o „squadra azzura" a viitorului. Se pare că Roberto Donadoni (25 de ani) este jucătorul care personifică cel mai bine fotbalul regenerat. El este puţin fiul spiritual al lui Vicini. Nici la A.C. Milan (unde antrenorul Sacchi nu l-a încadrat într-un sistem de joc rigid — mai ales că joacă lîngă Gullit şi Van Basten) şi nici la naţională, el nu are un loc fix. Deoarece el este extraordinar în jocul de mişcare. Este imprevizibil, driblează derutant, joacă în deplină libertate de acţiune.

Pînă în prezent, el ne-a demonstrat în repetate rînduri imensul său talent. În schimb, prin golul marcat, Vialli deschidea porţile semifinalelor...

Festival Van Basten !

Anglia și Olanda erau programate să joace la 15 iunie la Düsseldorf meciul al doilea din grupa a II-a. Debutul în Euro '88 nu le-a fost de bun augur, căci Anglia a pierdut cu 0—1 în fața Irlandei și U.R.S.S. a obținut victoria cu 1—0 în detrimentul Olandei.

Bătrîna vulpe, căruia jurnaliștii olandezi îi spuneau „Sfinxul" — l-am numit așa pe reputatul antrenor Rinus Michels — avea o intuiție desăvîrșită în materie de fotbal. Considerînd că se impun cîteva retușuri după primul meci, l-a preferat de la început pe Van Basten (24 de ani, 21 de selecționări) în locul lui Bosman (23 de ani). Din minutul 66 a introdus un alt vîrf, pe Kieft (în locul lui Vanenburg), ceva mai în vîrstă (28 de ani), însă capabil să insufle mai multă consistență jocului ofensiv. În schimb, Ruud Gullit avea să fie „sacrificat" pentru colectiv într-un rol inițial de extremă stînga. Puterea lui devastatoare a fost tot timpul un pericol pentru adversar la construcția jocului, dar mai ales la finalizare.

Misiunea de a conduce acest meci decisiv pentru ambele echipe i-a revenit arbitrului italian Paolo Casarin. De remarcat că pe întreg parcursul partidei arbitrul nu a scos nici un cartonaș galben, protagoniștii jucînd în cel mai autentic fair-play.

...Primele minute se derulează într-o atmosferă încordată de studiu reciproc. După 7 minute de joc însă, neșansa lui Lineker își spune din nou cuvîntul. După ce R. Koeman fentează propriul portar, acesta preia balonul și, cu poarta goală în față, șutează în ...stîlp ! Uriașă ratare, mai ales că olandezii se desfășoară datorită lui Gullit (jucător cu un singur post... tot terenul), revelației zilei Erwin Koeman (fratele libero-ului fără post și el, Ronald), ușurinței lui Rijkaard, „împărat" defensiv, și încă n-am vorbit de Van Basten. Înscriind pînă la urmă trei goluri, ajutat îndeaproape de căpitanul de echipă Gullit, Van Basten a fost acela care a trimis cu primul avion echipa Angliei acasă !

Lăsînd la o parte cîteva faze de excepție, să ne oprim la minutul 44, cînd s-a născut o magnifică fază dintr-un balon pierdut de Stevens. Gullit îl recuperează și se duce val-vîrtej pe partea stîngă. Sosit în vîrful atacului, el centrează superb — o minge „periată" cu exteriorul piciorului drept — în direcția Van Basten. Acesta intercepteză, îl trimite la „plajă" pe Wright, se răsucește, își potrivește balonul pentru a-l ex-

pedia în colțul lung și... 1—0 pentru Olanda. Shilton (39 de ani) își sărbătorea cu ocazia acestui meci a 100-a selecționare.

Cu excepția primelor minute ale reprizei secunde (în minutul 54, un veritabil „un-doi" cu Lineker ; Robson elimină adversarii, intră în careu și, cu toată opoziția portarului Van Breukelen, înscrie, egalînd scorul la 1—1), lecția pe care le-o oferă olandezii este foarte aspră. Sfertul de oră de grație al lui Van Basten începe în minutul 71, cînd, după un superb control al balonului, îl „servește" pe Gullit. Șutul acestuia se oprește însă în plasa laterală. Două minute mai tîrziu, după un corner, Gullit îi pune pe culoar mingea la limita ofsaidului. Van Basten preia și expediază balonul în colțul lung : 2—1. Peste alte două-trei minute se dictează un nou corner și mingea ajunge la Van Basten. Acesta, prin întoarcere (min 76), pecetluiește soarta partidei : 3—1.

După acest meci fără penalizări, dar de un dinamism deosebit, echipele au părăsit terenul prietene.

Un amar gust de injustiție !...

Cel de-al doilea meci din grupa a II-a se juca tot la 15 iunie, la Hanovra, între U.R.S.S. și Irlanda. Misiunea conducerii meciului i-a revenit arbitrului spaniol Aladren. Incredibilul avea să se producă după ce „micuții" din Irlanda îi jucaseră festa Angliei. Aveam să vedem cu ochii noștri cum, semănînd panică prin jocul lor inedit, irlandezii i-au dominat pe sovietici aproape un meci întreg. În această competiție elevată, după revelatorul 1—1 cu U.R.S.S., nimeni nu mai putea contesta că munca lui Jacky Charlton nu se reflecta în progresul „verzilor". „Fundamental, eu cred, a spus Charlton, că fotbalul este un joc simplu care trebuie să fie jucat de o manieră simplă."

Se spune că Valeri Lobanovski poseda un ordinator cu toate schemele jocului echipelor europene și fișe tehnice ale celor mai importanți jucători din fiecare echipă. Selecționerul „științific" (al lui Dinamo Kiev și al U.R.S.S.) se pare că a neglijat ca „fișa" Irlandei să fie și ea analizată în detaliu. Greu de crezut. Cert este că sovieticii au primit o aspră lecție de eficacitate fotbalistică pe mai toate planurile...

Irlanda a fost aceea care a deschis scorul în urma unei repuneri „atletice" a mingii în joc de la tușă (aproape 35 metri) de către McCarthy. Execuția acrobatică, din cădere, a lui

Whelan (min 39) l-a înmărmurit pe Dasaev, aflat pe linia porții. Cei aproximativ 40 000 de spectatori (dintre care aproape 15 000 irlandezi) erau convinși că au asistat la golul anului. Acest gol extraordinar (este adevărat, și cu o oarecare doză de șansă, căci balonul a șters pînza de păianjen din colțul de sus al porții apărate de „crucificatul" Dasaev) exprima superioritatea irlandeză, care putea de altfel să se concretizeze printr-un gol cu douăzeci de minute mai înainte, cînd Haughton, driblîndu-i pe toți, a șutat la rădăcina barei și Dasaev a scos în corner.

Irlanda s-a dovedit mult mai capabilă să obțină calificarea decît formația U.R.S.S.-ului. Pentru că, aproape tot meciul, sovieticii au fost vizibil jenați de marcajul aplicat în grup de irlandezi purtătorului balonului. Încă de la începutul partidei, jucătorii lui Lobanovski n-au putut să se miște liber în teren, iar cei doi reputați Belanov—Protasov au fost complet anihilați. Atunci cînd reușeau să se apropie de careul mare al insularilor, întîmpinau opoziția lui McCarthy, un fundaș central de excepție, ale cărui intervenții, totdeauna oportune, i-au adus un loc de frunte în topul '88.

În repriza secundă, irlandezii ar fi majorat scorul la doi la zero dacă Whetan nu s-ar fi „împiedicat" de Dasaev, care a reușit o nouă intervenție salutară. Mai tîrziu însă, el va fi nevoit să părăsească poarta (în locul lui avea să intre în joc, în min 70, Ceanov), faultat fiind în min 50 de Galvin... sau mai degrabă de propria imprudență, de a ataca cu piciorul în față.

Whelan, Houghton, Stapelton și Moran, angajați într-un duel intens pentru păstrarea balonului (evident și a scorului) urmăreau îndeaproape mișcările sovieticilor care, pentru a egala, trimiteau mingi lungi, de bătaie, pe capul vîrfurilor de atac. Dintr-o asemenea degajare executată peste fundașii centrali adverși de către Zavarov, Protasov (min 75), care venise ca un bolid din urmă, înscrie : 1—1.

Golul egalizator a temperat întrucîtva energia „micuților" de peste Ocean, care s-au dovedit mai puțin incisivi în acest ultim sfert de oră de joc. De asemenea, și acțiunile lor defensive au fost mai puțin concentrate, mai rarefiate.

În acest moment al relatărilor, să sărim pentru puțin timp peste alte meciuri importante și să vedem ce s-a întîmplat la 18 iunie la Gelsenkirchen, în partida Olanda—Irlanda. În caz de egalitate (nu mai vorbim de eșec), Olanda rămînea o pro-

misiune, în timp ce Irlanda continua drumul. Mai era un meci care ar fi putut complica situația. Este vorba de partida Anglia—U.R.S.S. Chiar dacă ar fi învins la scor, englezii s-ar fi dus la fundul apei, numai că i-ar fi tras după ei și pe sovietici. Ambele partide erau programate, așadar, la aceeași oră. Și cum meciul U.R.S.S.—Anglia s-a terminat cu 3—1, sovieticii, cu 5 puncte, au ocupat primul loc în grupa a II-a, urmînd să întîlnească Italia. Aceasta, cu o zi înainte, la 17 iunie, la Köln, în semifinală, învingea cu 2—0 „umbra" Danemarcei (Luigi de Altobelli marca primul gol la douăzeci de secunde de la intrarea în teren (min 20) ; golul al doilea a fost înscris de De Agostini (min 88), care, și el, de-abia intrase). Am studiat cu mai mare atenție jocul danezilor, știind că nu peste multe luni ei ne vor fi parteneri în frumoasa luptă pentru calificarea la Campionatul mondial 1990 din Italia.

Tot la 17 iunie, dar la München, R.F. Germania cîștiga fără probleme meciul cu Spania, cu 2—0. A doua zi urma să se decidă ocupanta locului doi în grupa a II-a, cel care avea să fie protagonist în cealaltă semifinală.

Să ne întoarcem deci la meciul în care Irlanda, după 12 întîlniri, nu cunoscuse înfrîngerea (de la 1 aprilie 1987, de la Sofia). Marco Van Basten declara că „noi sîntem mari și puternici", numai că miracolul a durat pînă în minutul 82, cînd Van Kieft (care intrase în teren în min 50, în locul lui E. Koeman) a lăsat cale liberă Olandei să joace semifinala cu R.F. Germania.

Irlandezii au abordat întîlnirea cu același aplomb care le adusese trei puncte din două meciuri disputate în compania unor giganți. Cu alte cuvinte, au marcat neîntrerupt și au evitat eliminările premature. Numai că partenerii lui Gullit au demonstrat o superioritate indubitabilă. Prudenți și aglomerați în defensivă în fața propriei porți, irlandezii nu mai aveau forța necesară (din precedentele meciuri) de a construi. Așa că „Charlton's Boys" (băieții lui Charlton") au încercat să anihileze atacul olandezilor, păstrînd intactă rețeaua defensivă, în speranța de a înregistra un scor alb. În consecință, am asistat la un festival de degajări din fața porții lui Paddy Bonner. Timpul se scurgea implacabil și toți vedeam Irlanda în semifinală. Numai că Van Basten, Bosman (intrat în min 78 în locul lui Mühren), Kieft și Gullit primeau în serie baloane aeriene, care reprezentau o reală amenințare pentru poarta irlandeză.

...Cincisprezece minute printre giganți ! Visul s-a năruit însă în minutul 82, datorită golului marcat din ofsaid de Kieft.

Irlandezii au dereglat ordinatorul sovietic care se dovedise pînă atunci infailibil. Pierzînd arma principală — energia de a deplasa și un munte —, irlandezii au devenit mai vulnerabili. Whelan, Houghton și coechipierii lor au trimis prea multe mingi în tribune, fiind incapabili să-și păstreze luciditatea în momentele-cheie din finalul jocului. A urmat un gol (cu șansă oarecum), apoi poziția în ofsaid a lui Van Basten, înainte de ratarea lui Koeman, căci mingea ricoșase din gazon pe capul lui Kieft (prinzînd o traiectorie bizară) și se oprise în colțul drept al porții irlandeze, apărată de excelentul Bonner. Aveam senzația că se comisese un act de injustiție ! Mai ales că, în vestiar, jucătorii i-au spus lui Charlton că golul a fot înscris din poziție de ofsaid. „Eu n-am remarcat de pe bancă. Dar am văzut arbitrul de tușă ridicînd steagul..."

Desigur că Olanda a meritat victoria. Și ea va fi un adversar mai puternic decît Irlanda în semifinala cu R.F. Germania. Să nu uităm însă nici faptul că tot timpul echipa lui Gullit a demonstrat o mare constanță în jocul ofensiv. Pînă la intrarea în joc a lui Kieft și Bosman, ea ne-a apărut mai crispată în acest meci. Cu patru vîrfuri de atac, s-a eliberat însă de starea de precipitare, etalînd un potențial ofensiv impresionant. Rămîn discutabile jocul lor colectiv, nu de puține ori confuz la mijlocul terenului, și pătrunderea nu totdeauna foarte judicioasă între linii.

Singura revelație (să nu rămînă cumva ca Danemarca din Euro '84) a acestui Euro '88 a fost Irlanda, care s-a aflat la un pas de calificarea în semifinale. Demni de admirație sînt și fantasticii suporteri fotbalistici ai Irlandei. Ei au dat răspunsul cuvenit Angliei, care, la intervenția primului său ministru, a cerut U.E.F.A. să nu mai permită cluburilor englezești accesul în competițiile oficiale în Europa.

Morala istoriei ? O lovitură de teatru !

În linii mari, bilanțul primei faze din Euro '88 a fost pozitiv. Cînd facem această afirmație, ne referim în egală măsură la calitățile jucătorilor, preocupați de construirea unor faze spectaculoase în limitele regulamentului, și mai ales la atitudinea publicului care și-a încurajat favoriții în această lungă săptămînă.

Așadar, la Hamburg, la 21 iunie, arbitrului român Ion Igna (ajutat la tușă de D. Petrescu și I. Crăciunescu) i s-a încredințat

arbitrajul meciului pentru prima semifinală dintre R.F. Germania și Olanda.

Se aprecia că acest meci va constitui revanșa din 1974, anul în care R.F. Germania învingea Olanda la München, în finala Cupei mondiale. Scenariul actualei semifinale a fost identic cu acela al finalei „Mondialului" din 1974, dar inversat. În 1974, Olanda a deschis scorul grație unui penalty, R.F. Germania egala, datorită tot unui penalty discutabil, pentru ca, în ultimul minut, Gerd Müller să înscrie golul victoriei. Acum, în 1988, a marcat din penalty în min 54 Matthäus și a egalat în min 74, tot din penalty, R. Koeman (Olanda). Golul victoriei olandezilor a fost opera lui Van Basten, în... minutul 89 ! Lovitură de teatru și... expresia unei revanșe istorice, dacă ținem seama de faptul că de 32 de ani Olanda nu mai învinsese R.F. Germania !

...Rudi Völler avea 14 ani, Marco Van Basten nu împlinise încă 10. Din acea memorabilă zi de 7 iulie 1974 nu-și mai aminteau decît cîteva imagini vagi, Rinus Michels antrena și pe atunci echipa Olandei, iar Frantz Beckenbauer era libero-ul care începea să dezvăluie dimensiunile nebănuite ale acestui post. Amintirea acelei întîlniri își găsea acum deznodămîntul atît pentru antrenor, cît și pentru jucătorul olandez, considerat erou pentru golul marcat tocmai cînd echipele se pregăteau să intre în prelungiri. Van Basten venea după un „hat-trick" din meciul cu Anglia, iar Völler după un „dublu" în partida cu Spania. Ambii jucau însă acum în echipe de club italiene. Curiozități ce nu ne-au scăpat...

R.F. Germania disputa a douăsprezecea semifinală în șaptesprezece competiții internaționale. Un palmares descurajant oarecum pentru adversari. Nu insistăm deocamdată asupra penalty-urilor, ne vom opri doar la pasa pe culoar a lui Wouters, la driblingul scurt care a dus la eliminarea lui Kohler și la șutul, în colțul lung, executat de maestrul Van Basten care intra în legendă !

Prima repriză s-a terminat la un scor alb, deși vest-germanii ar fi putut marca atît în min 14, cînd Mill n-a mai avut putere să trimită precis balonul în poartă, cît și în min 18, cînd Völler a expediat balonul cu capul ușor peste bară. La rîndul lor olandezii, care au controlat mai mult jocul, ar fi putut și ei să termine repriza în avantaj dacă E. Koeman ghicea șutul, iar Van Basten (min 45) nu era faultat în careu fără ca autorul să fie penalizat.

Istoria penalty-urilor. Vorbind despre penalty-uri, putem conchide că ele au fost dictate în maniera compatriotului nostru Igna. El s-a lăsat păcălit de Klinsmann, care s-a aruncat în fața elegantului Rijkaard. După interminabile discuții — și aplauze ale portarului Van Breukelen (fără a fi penalizat) —, mingea a fost pusă la punctul de la 11 m și Matthäus a executat prompt lovitura, marcînd : 1—0 ! Ne-am fi așteptat ca Igna să încerce să risipească starea de încordare scoțînd măcar cartonașul galben. El nu a făcut-o, dar a încercat să-și repare greșeala în min 74, cînd a fluierat un penalty compensator pentru un presupus fault al lui Kohler asupra lui Van Basten. R. Koeman a transformat și el, aducînd egalarea : 1—1.

Am văzut „au ralenti" de mai multe ori imaginile televizate și sînt convins că Nelu Igna s-a pripit în ambele situații. Însă nu pot fi de acord cu declarația lui Beckenbauer — „Kohler este un jucător de o mare corectitudine, el nu l-a putut faulta pe Van Basten" — și nici cu protestele lui vehemente din moment ce la primul penalty n-a avut nimic de spus. Dar mai ales n-a protestat cînd arbitrul meciului de deschidere Italia—R.F. Germania a „suflat" o lovitură liberă indirectă pentru că portarul Zenga a degajat prea tîrziu balonul. Lovitura indirectă în careul mare i-a permis lui Brehme să egaleze...

Golul lui Van Basten în finalul celor nouăzeci de minute a fost ca un cuțit împlîntat în inima vest-germanilor. Astfel, Olanda avea prilejul să participe pentru prima oară la o finală de campionat european internațiuni. Oricum, victoria le-a revenit celor mai talentați. Rămîne ca la 19 octombrie 1989, în cadrul grupei pentru calificare la turneul final al Campionatului Mondial din 1990 din Italia, R. F. Germania să se califice în detrimentul Olandei. Să așteptăm. Pînă atunci...

Al doilea act al semifinalei : U.R.S.S.—Italia

...La Stuttgart, a doua zi, la 22 iunie intrau în scenă pentru a se califica în finală tînăra echipă a Italiei și experimentata formație a U.R.S.S. Arbitrului belgian Ponnet i s-a încredințat conducerea acestui important meci. Cele două echipe se mai întîlniseră de șapte ori pe parcursul timpului, fiecare obținînd cîte trei victorii și un meci egal, cu un golaveraj egal. În anul 1988, în februarie, la Bari, italienii îi surclasaseră pe sovietici cu 4—1.

De data aceasta, italienii jucau ca acasă, deoarece erau însoțit de circa 50 000 de *tifosi*, dar încurajările spectatorilor n-au fost suficiente pentru obținerea victoriei. Sovieticii au recurs la manevre tactice deosebit de spectaculoase. După o primă repriză, cînd au luat jocul pe cont propriu, la începutul celei de-a doua au rămas mai mult în jumătatea proprie de teren. Italienii s-au lansat și au luat cu asalt poarta lui Dasaev, facilitînd contaatacul sovietic. Și astfel, în numai două minute s-au înscris tot atîtea goluri, iar U.R.S.S. a obținut biletul pentru finală, unde avea să întîlnească echipa Olandei. Autorii golurilor : Litovcenko în min 60 și Protasov în min 62. Vialli, în două superbe ocazii, și Giannini ar fi putut deschide scorul, însă Dasaev s-a dovedit imbatabil și de astă dată.

De fapt, sovieticii au fost irezistibili, ei practicînd un joc tactic perfect. Absența lui Belanov l-a obligat pe Lobanovski să schimbe strategia trimiterii mingii în profunzime, apelînd la pase scurte care au dezechilibrat defensiva „squadrei azzurra".

S-ar putea ca ploaia intermitentă să fi fost cauza multor cartonașe de avertisment : Kuznețov (min 2, avertisment care-i va interzice să joace finala), Besonov (min 32), Baresi (min 33), Gozmanov (min 45), De Napoli (min 76), Ferri (min 83). Cînd spun acest lucru, mă bazez pe faptul că jocul n-a fost dur. Numai că și belgianul Ponnet, și (vom vedea) francezul Vautrot fluieră și umbra jucătorului marcat, întrerupînd jocul pentru gesturi și mișcări care n-ar trebui amendate. În schimb, în meciul P.S.V. Eindhoven — Real Madrid, manșa a doua, care s-a terminat, după cum bine știm, la egalitate : 0—0, arbitrul meciului i-a lăsat să joace toate cele 90 de minute regulamentare... Poate de aceea Michel și Ramirez, după fluierul final, l-au alergat pe arbitru să pună mingea în joc încă zeci și zeci de minute...

Referitor la această a doua semifinală se poate spune că antrenorul Vicini și-a atins obiectivul. Astfel, echipa a luat contact cu un fotbal în plină evoluție, rămînînd ca timp de doi ani să muncească intens pentru a cîștiga campionatul mondial ce se va juca în „cizmă". Lobanovski i-a felicitat, după care a acceptat invitația să se pregătească în comun...

Euro '88 avea să fie încheiat de echipele din seria a doua, a căror partidă de debut a permis sovieticilor să obțină două puncte, la 12 iunie, la Köln, în fața olandezilor. Deci, finala se va juca între Olanda și U.R.S.S., pe superbul stadion olimpic din München, sîmbătă 25 iunie !

O finală care aduce fotbalul-spectacol la rampă pentru aplauze !

Pe lîngă caracterul său inedit, avînd în vedere evoluția anterioară a protagoniștelor, finala se anunța spectaculoasă, plină de neprevăzut. Absentă de la marile competiții de aproape zece ani, Olanda dorea să obțină titlul european pe care U.R.S.S. îl cîștigase în 1960, în epoca lui Iașin. Din infinitul cerului, cosmonauții stației orbitale „Mir" participau și ei la meci prin intermediul televiziunii. Era deci o premieră epocală ca oameni „supratereștri" de circumstanță să se bucure de această ispravă a tehnicii moderne...

La München, unde temperatura ajunsese pînă la 27 de grade, olandezii își terminaseră (cu o zi înainte) pregătirile pe stadionul de joc într-o ședință de 45 de minute. Sovieticii, după ce își acordaseră teoria cu practica computerelor la Nellingen-Ruit, sosiseră și ei în ajun la locul disputei. Se punea problema cine va profita suplimentar de pe urma meciului din 12 iunie, cînd olandezii s-au lăsat surprinși și apoi au dominat fără să poată exploata superioritatea teritorială aproape sufocantă, mai ales în prima repriză. Deocamdată, antrenorul Michels, foarte decontractat, a opinat că „sîntem conștienți că am ajuns în finală după ce am pierdut un joc contra finalistei, iar jucătorii mei sînt suficient de inteligenți pentru a aprecia forța U.R.S.S.-ului care s-a «plimbat» în fața Italiei în semifinală. De altfel, finala va regrupa cele mai ofensive echipe, ceea ce reprezintă o mare victorie".

Așadar, ambele echipe, absente la Euro '84 din Franța, se găseau împreună la Euro '88 pentru a impune spiritul creator al fotbalului modern. Era o constatare reconfortantă pentru zecile de mii de spectatori prezenți la locul festivalului, dar și pentru milioanele de telespectatori din întreaga lume.

Se pot spune foarte multe lucruri acum, la începutul partidei, bunăoară că Olanda fusese de două ori vicecampioană mondială în 1974 și în 1978, că Federația sovietică aprobase ca jucătorii de peste 28 de ani să poată fi transferați în Vest ori Est sau că, după Cupa cîștigată în 1960, U.R.S.S. pierduse finalele din 1964 și 1972... Să lăsăm deoparte aceste amănunte și să ne ocupăm de meciul propriu-zis, prezentînd mai întîi așa-numita „casetă tehnică".

ECHIPELE : *Olanda :* Van Breukelen — Van Aerle, Rijkaard, R.Koeman, Van Tiggelen, Vanenburg, Muhren, E.Koeman, Wouters, Gullit, Van Basten.
(Atenție : nici o schimbare !)

U.R.S.S. : Dasaev — Demianenko, Aleinikov, Hidiatulin, Rat, Litovcenko, Zavarov, Gozmanov (min 72 Baltacea), Mihailicenko, Belanov, Protasov (min 76 Pasulko).

ARBITRUL : Michel Vautrot (Franța).

GOLURILE : min 34 Gullit ; min 54 Van Basten.

NOTĂ : Olympiastadion din München ; 72 300 spectatori plătitori, dintre care circa 40 000 olandezi, U.R.S.S. s-a prezentat fără Besonov, accidentat la genunchiul drept, și Kuznețov care, datorită celor două cartonașe galbene, a fost nevoit să privească meciul din tribună.

AVERTISMENTE : Demianenko (min 34, antijoc) ; Litovcenko (min 38, joc dur) ; Wouters (min 40, joc dur) ; Hidiatulin (min 43, obstrucție) ; Van Aerle (min 49, antijoc).

Aveam să vedem un meci ce părea condus de doi strategi șahiști care-și plasau și deplasau cu măiestrie piesele. La cei 60 de ani ai săi, Rinus Michels (pentru a justifica plecarea sa de la națională olandeză spre a conduce destinele lui Bayer Leverkusen, recentul cîștigător al cupei U.E.F.A., a zis că : „În Olanda, cluburile sînt foarte puternice și conducătorii federației foarte slabi...") s-a prezentat ca un antrenor strateg-diplomat, dovedindu-se în final mai puternic decît ordinatorul lui Lobanovski. După meci, acesta a invocat scuza că jucătorii lui au avut o zi în minus de recuperare (și olandezii, în semifinală, fuseseră în aceeași situație), că suspendarea lui Kuznețov n-a fost meritată. La toate acestea s-au adăugat accidentarea lui Besonov, indisponibilitatea lui Protasov, penalty-ul ratat de Belanov (nici un cuvînt despre măiestria portarului olandez) etc...

Rinus Michels a reținut lecția primului meci și chiar a aceluia dintre U.R.S.S. și Italia, astfel că nu s-a mai lăsat asfixiat de pressingul lor obișnuit și a decis să înceapă jocul cu mai mare prudență ; mai ales că era al cincilea meci în treisprezece zile. De asemenea, l-a lăsat pe Van Basten în „coasta" fundașilor centrali adverși, avînd astfel posibilitatea să-i ofere,

la nevoie, baloane în profunzime și permițîndu-le coechipierilor un joc omogen. Așa se explică faptul că, în prima jumătate de oră, sovieticii au deținut superioritatea, stînd mai mult în terenul advers. Numai că, imprimînd balonului o circulație menită să-i depărteze pe adversari de poartă, olandezii au trimis o pasă lungă, iar faza, în continuare, s-a soldat cu primul gol. După numai nouă minute de la începutul reprizei a doua, aveam să vedem un nou gol de excepție, marcat de Van Basten, care asigura Olandei titlul european. Portarul Van Breukelen (poate nervos la gîndul cîștigării trofeului !) a comis, în careu, un fault grosolan, inutil și infantil, nevalorificat însă, spre norocul lor. Să derulăm însă filmul meciului, în punctele lui mai „fierbinți" :

Min 30. Partida de „șah" începe în sfîrșit să se anime. Litovcenko, angajat în suprafața de pedeapsă, driblează și apoi șutează ; Van Breukelen reține.

Min 32. Reacție olandeză. Dasaev „zboară" pentru a putea respinge în corner balonul trimis de Gullit dintr-o lovitură liberă directă.

Min 33. Corner la poarta sovieticilor. Mingea revine la Erwin Koeman, care centrează. Defensiva sovietică întinde o cursă stîngace pentru ofsaid. Urmează un „un-doi" cu capul între Van Basten și Gullit, și Dasaev scoate mingea din poartă și o trimite la centru. 1—0 pentru Olanda !

Min 37—38—39. Olandezii construiesc faze superbe, avînd în Wouters un alergător fenomenal, în Rijkaard unul dintre cei mai buni fundași, iar în Gullit un jucător pe cît de înzestrat, pe atît de altruist.

Min 40. Mihailicenko seamănă panică în fața porții „oranj" (culoarea tricourilor jucătorilor olandezi). Dar de la numai 7 metri de poartă, Belanov șutează în aut.

Min 44. Fază la poarta lui Dasaev care iese la intercepție... apoi mingea este trimisă în corner de Protasov la șutul lui Rijkaard, venit de departe.

Min 47. Dintr-o execuție de la 20 m (fault), Van Basten expediază mingea fără adresă.

Min 54. O lovitură de măciucă ! O fază începută pe stînga de Van Tiggelen îi permite lui Mühren să centreze lung pe partea opusă și peste capetele tuturor jucătorilor din careu. Van Basten șutează din volé. Deși unghiul era închis, mingea s-a dus ca o ghiulea în colțul opus,

lăsîndu-l pe Dasaev pironit locului. Execuţia, de o extraordinară spectaculozitate, a doua la acest Euro (după cea a irlandezului Whetan) a prilejuit marcarea unui gol antologic. Aşadar : 2—0 pentru Olanda !

Min 59. Sovieticii îşi pierd ultimele iluzii. Asistăm la un luft în suprafaţa de pedeapsă olandeză. Un sovietic şutează în stîlp, mingea revine, iar portarul Van Breukelen (ca un nebun !) părăseşte poarta şi o rupe la fugă ; după punctul de la 11 metri, se aruncă nesocotit peste adversarul cu mingea la picior (Gozmanov) şi, evident, Vautrot (care fluiera şi cînd respira...) dictează penalty. Belanov teleghidează mingea stîngaci spre autorul penalty-ului şi scorul continuă să rămînă 2—0. Belanov, incert pînă la acest joc (ratase şi cîteva ocazii clare), a demonstrat fără putinţă de tăgadă forma sa precară.

Min 65. După ce Wouters şutează în Aleinikov, în loc să paseze, olandezii, dezlănţuiţi, ne oferă o fază în care Gullit şi Van Basten, încrucişîndu-şi traiectoriile, „calcă" balonul şi şutul nu-şi atinge ţinta.

Min 77. Statuile încep să prindă viaţă. Lobanovski, „sfinx între sfincşi", se ridică de pe bancă şi, pur şi simplu, începe să urle... De, aşa este la fotbal !

Min 80. Sovieticii nu mai au nici forţă fizică, nici resurse psihice, astfel că ratează toate ocaziile de a intra în posesia balonului. Tribunele îi încurajează frenetic pe olandezi : Olé... Olé... Olé...

Min 86. Sovieticii sînt consternaţi... Van Breukelen scapă balonul la şutul năprasnic al lui Litovcenko, dar Demianenko ratează finalizarea !

Restul jocului rămîne la dispoziţia olandezilor lui Michels (de 4 ani dirijorul lor), care în minutul 90 se vede ridicat mai întîi pe umeri, apoi în „Olimp" de o armată întreagă de elevi-jucători. Sublimă recunoştinţă, mai ales din partea căpitanului Gullit şi a coechipierului său de la A. C. Milan (unde nu jucase decît 15 partide, fiindcă fusese supus unei intervenţii chirurgicale) — Van Basten, care a început Euro '88 ca rezervă şi l-a terminat ca golgeter (5 goluri), dublat de o mare şi uluitoare personalitate.

O primă concluzie : meciul a scos în evidenţă clasa multor jucători olandezi, altruismul (ieşit din comun) lui Gullit, — apreciat ca fenomenal datorită multiplelor sale calităţi —,

capacitate de efort, o concepție de joc tradusă în fapt prin cunoașterea la perfecție a principiilor de atac, de apărare, deși mulți dintre ei jucau în echipe diferite (chiar și în țări diferite).

A fost un succes extraordinar, pentru că revenise la rampă, pentru aplauze tip „Olé", fotbalul-spectacol jucat de întreaga echipă. Și nu cel retrograd, distructiv, care recurge la o defensivă cu un marcaj-corset, un antijoc în adevăratul înțeles al cuvîntului. Așa că, după „squadra azzurra" (Italia) lui Viccini, care s-ar putea să fi pus definitiv piatra funerară pe „calcio-catenaccio", uite că și sovieticii și-au bazat jocul pe ofensivă. N-avem însă dreptul să trecem sub tăcere evoluția irlandezilor lui Jacky Charlton care nu veniseră, ca alții, la marea sărbătoare numai pentru o aventură...

...Imediat după terminarea meciului, în toate orașele Olandei lumea ieșise în stradă pentru a sărbători primul titlu obținut de „unsprezecele" național în campionatul european al națiunilor. Sărbătoarea cu trompete și petarde a continuat ore în șir, majoritatea olandezilor, amatori sau nu de fotbal, îmbrăcați în oranj, invadînd străzile orașelor. Chiar și poliția orașului Eindhoven își împodobise mașinile cu culorile naționale (Orange-Nassau). Încă înainte de meci cu o jumătate de oră, aproape toate magazinele țării au fost închise (cu excepția celor ce vindeau televizoare).

Mibilizarea celor 14 milioane de locuitori ai țării era generală, în fața televizoarelor, acasă ori în cafenele. Echipa națională mobilizase toată țara, cum nimeni altcineva nu reușise de foarte mult timp. Pînă și numeroșii adepți ai „Grand Prix"-ului moto de la Assen au preferat pentru un timp fotbalul. Dacă magazinele n-au vîndut nimic, în schimb contoarele au înregistrat un consum sporit de energie electrică, deoarece culoarea dominantă pe ghirlandele luminoase, pe firmele unităților de tot felul era oranj ! Pînă și ziarele de luni au adoptat culoarea echipei. Între timp, toate reuniunile politice, administrative fuseseră anulate în acest week-end neobișnuit...

În rezumat, să prezentăm în cifre și acest Euro '88 :

Grupa I :	R. F. Germania—Italia	1—0
	Spania—Danemarca	3—2
	Italia—Spania	1—0
	R. F. Germania—Danemarca	2—0
	R F. Germania—Spania	2—0
	Italia—Danemarca	2—0

Clasament : 1. R. F. Germania 3—2—1—0—5 : 1—5
2. Italia 3—2—1—0—4 : 1—5
3. Spania 3—1—0—2—3 : 5—2
4. Danemarca 3—0—0—3—2 : 7—0

Grupa a II-a : Irlanda—Anglia 1—0
U.R.S.S.—Olanda 1—0
Olanda—Anglia 3—1
U.R.S.S.—Irlanda 1—1
Olanda—Irlanda 1—0
U.R.S.S.—Anglia 3—1

Clasament : 1. U.R.S.S. 3—2—1—0—5 : 2—5
2. Olanda 3—2—0—1—4 : 2—4
3. Irlanda 3—1—1—1—2 : 2—3
4. Anglia 3—0—0—0—2 : 7—0

Semifinale : Olanda—R. F. Germania 2—1
U.R.S.S.—Italia 2—0

Finala : Olanda—U.R.S.S. 2—0

Golgeter : Van Basten (Olanda) : 5 goluri.

Palmares „Euro" : 1960 — U.R.S.S. ; 1964 — Spania ; 1968 — Italia ; 1972 — R. F. Germania ; 1976 — Cehoslovacia ; 1980 — R. F. Germania ; 1984 — Franţa ; 1988 — Olanda

Să vedem ce a mai adus nou Euro '88 pentru tehnicienii şi jucătorii noştri.

Această ediţie pare să pledeze pentru dinamismul fazelor de joc şi al aşezării în teren, ca o ripostă împotriva antijocului. S-a obţinut succesul fie prin utilizarea unui aşa-zis mijlocaş defensiv ca fundaş lateral ofensiv (Van Aerle, Raţ, Maldini...) pentru a închide căile marginale de acces spre poartă, atît de liber lăsate în ultimul timp, fie prin abandonarea marcajului individual strict (la deposedare), orb şi permanent în umbra adversarului propriu. Chiar şi aşa-zişii stoperi, care erau ultimii jucători constrînşi riguros de sistem, au etalat o defensivă mai suplă, menită să asigure un plasament mai raţio-

nal în teren. Această organizare tactică a permis tuturor să se integreze în așa-zisul pressing (noi îl numim *constrîngere*) neîncetat, adică să împiedice atacul (fără a se elimina) purtătorului temporar al balonului, secondat de unul, doi sau chiar trei jucători de sprijin și susținere regrupați succesiv. Pentru a se obișnui cu această mentalitate din „calcio", italienii au suferit, fără să poată reacționa, presiunea sovieticilor în semifinală, cînd marcajul în zonă le-a anulat construcția și finalizarea celor mai multe faze. În schimb, olandezii, mai experimentați, au spart tempoul sovieticilor prin pasele în urmă sau lateral, care le-au permis apoi să relanseze jocul în condiții mult mai bune. Sovieticii și-au epuizat resursele, vădind o fragilitate psihică inexplicabilă în cazul acestor atleți bine pregătiți din toate punctele de vedere.

La capitolul surprize plăcute ar trebui menționată totuși Italia, datorită fotbalului său ofensiv, modern, în continuă evoluție. Eșecul fără drept de apel în fața formației U.R.S.S.-ului se explică, probabil, prin lipsa de maturitate a echipei. Italia, credem noi, a învățat mult de la acest Euro. Ea are de acum înainte doi ani de pregătire pentru „Mondialul său" din '90.

În schimb, R. F. Germania a trăit o imensă decepție. Ea se vedea *a priori* finalistă. Pe viitor este necesar să elimine certurile din echipă și să-și însușească o concepție modernă de joc. Beckenbauer nu numai că nu este antrenorul ideal (în absența unei experiențe notabile la nivelurile inferioare), dar a intrat în conflict cu vechiul său coechipier Paul Breitner, care și-a înmuiat penița în vitriol pentru a-și regla „conturile" cu el.

Prezența Irlandei a confirmat justețea afirmației potrivit căreia „bastonul de mareșal se află în fiecare raniță", cu condiția ca purtătorul acesteia să manifeste interes pentru fotbalul ca sport și meserie. Irlanda iese din competiție cu fruntea sus !

Nu putem spune însă același lucru despre Anglia, care a apărut mult mai puțin stăpînă pe forțele sale și incredibil de secătuită în eficacitate ofensivă. Umiliți ca niciodată, englezii s-au întors în Insulă expulzați de lumea fotbalului modern.

Despre danezi am spus destule ; în schimb, despre spanioli, obosiți și fără idei, eliminați lamentabil încă din grupa I — grupă oricum mai lejeră decît cealaltă, unde figurau olandezii și sovieticii — nimic în plus decît aceste rînduri.

Recordul de spectatori ai unui asemenea campionat a fost doborît net cu ocazia lui Euro '88. Cincisprezece meciuri au

adus un total de 938 541 de spectatori ; în medie, 62 569 de spectatori plătitori de fiecare meci. Precedentul record — pentru o competiție cu opt echipe — a fost stabilit în 1984, în Franța, cu 40 027 spectatori.

* * *

La sfîrșitul acestor evocări voi schița un posibil „11" alcătuit din cei mai buni jucători participanți la Euro '88, o competiție superioară pe multiple planuri.

Van Breukelen (Olanda)

Koeman (Olanda)

Baresi (Italia), Rijkaard (Olanda)

Donadoni (Italia), Gullit (Olanda), Mihailicenko (U.R.S.S.)

Zavarov (U.R.S.S.), Matthaüs (R. F. Germania)

Van Basten (Olanda), Vialli (Italia)

Acest „team" are o coloană vertebrală olandeză și plămîni sovietici. Funcționalitatea echipei este asigurată și de cei trei italieni, plus un vest-german de superclasă, toți veritabili oameni-orchestră. În vîrful atacului, un cuplu specializat în marcarea golurilor. S-ar mai putea forma încă 2—3 echipe cu Dassaev, Bergoni, Rat, Maldini, Houghton, Protasov, Belanov, Völler, Klinsmann, Litovcenko... chiar și cu Beardsley, Barnes și Lineker, cu care ne vom mai întîlni la alte ediții...

În încheiere, apreciem că cea mai semnificativă contribuție la progresul fotbalului european — și chiar mondial — înregistrată în ultimii douăzeci de ani se datorează acestei țări mici : Olanda. O echipă în care toți jucătorii (acum mai mult ca înainte) pot, indiferent de post, să atace, să se replieze în defensivă, să inițieze atacuri individuale sau colective. Olandezii au produs o mare surpriză și datorită paselor direcționate în spațiile libere, unde apăreau șuterii cei mai rapizi. Și nu era vorba numai de unul, ci de doi-trei sau patru-cinci. Această știință a paselor surprinzătoare a atins cote nebănuite, fiind permanent perfecționată. Calitatea diferitelor tehnici (nu este un secret pentru nimeni) rămîne etern perfectibilă pentru toți fotbaliștii. De unde și ideea asumării unor riscuri constante în jocul ofensiv olandez.

Pe plan tactic, jocul olandezilor a oscilat între două preocupări : *spațiul* și *adversarii*. De asemenea, ei au probat un

nivel de joc individual și colectiv excelent, o bună vedere de ansamblu și aptitudinea de a păstra controlul balonului spre a crea ocazii clare de gol.

Cineva spunea că „fotbalul nu este cel mai frumos joc din lume, este singurul"... și avea dreptate. Și evenimentele sportive ale anului 1988 au demonstrat că fotbalul progresează continuu pentru a-și conserva capacitatea sa nobilă de a seduce, de a încînta, de a electriza masele de suporteri... de a reprezenta o provocare pentru jucători și echipe !

CE SĂ MAI FAC... CA SĂ VĂ PLAC ?

Patima cu care credem în eternitatea fotbalului ne-a dus, nu de puține ori, pe foarte mulți dintre noi, la concluzia că fotbalul este și rămîne un vis înșelător !

Orice meserie se impune a fi exercitată pe bază de vocație, talent, competitivitate, atribute indispensabile acelora care îmbrățișează cariera fotbalistică. Aceasta deoarece respectul pentru fotbal exprimă apartenența la un crez, este conștiinciozitatea care alimentează permanent entuziasmul și responsabilitatea acelora pentru care fotbalul reprezintă un adevăr uman, și nu un trișaj colectiv. De aici, cred eu, au pornit foarte multe subiecte de controverse, de contestații, de atacuri „calomnioase" și apărări „ultragiate", care de multe ori au anulat abuziv pînă și mărturiile relevante.

Unii refuză să accepte faptul că profesionalismul ține de confruntarea calitativ competitivă ; sugestiile, convingerile nu mai pot proba capacitatea profesională a nici unuia dintre noi, oricine ar fi el.

„Idolatrizarea" fotbalului rămîne pasiunea multora dintre noi. Iar eu, unul dintre aceștia, ca „să plac", am scris (și continui să scriu, după cum binevoiți să vedeți) nu numai pentru a scoate la iveală uneori alchimia rezultatelor, ci îndeosebi pentru a furniza idei cît mai clare — în măsura în care am reușit acest lucru — și a stimula preocuparea pentru remedierea cauzelor, ale căror efecte seismice se fac simțite de-abia după eșecurile din confruntările internaționale. Iar cînd mă apuc să recitesc ce mi-am notat (sau s-a consemnat) mă cuprinde tristețea și mă întreb ce să mai fac ?...

Fiecăruia dintre meseriașii breslei noastre, destinul i-a oferit o lungă zi de viață, însă pe antrenori i-a confruntat cu un

trepidant relief, cu urcușuri și coborîșuri, cu meandre și direcții drepte..., fiindcă scenariul clasic al bilanțului în fotbal are și învingători, dar și învinși. Chiar dacă s-au numit Feolo, Riera, Sinibaldi, Alf Ramsei, Menotti, Happel, Piști Covaci, Di Stefano, Amancio, Dervall, Gică Popescu, Herrera, Menkel, Greenwood... Bucurie nemărginită de a fi antrenor de talie mondială a multora a fost nu o dată împodobită și de „coroane" de spini. Chiar și crepusculul acestor „zei" s-a asociat cu regretul de a fi fost „condamnați" numai și numai să învingă pentru a deveni campioni.

De multe ori, *regulamentul nostru de transferări* n-a fost înscris odată pentru totdeauna ca element de progres al fotbalului, încălcarea lui urmînd să fie prompt amendată. Adeseori m-am trezit pus la zid deoarece n-am „semnat" abuzurile comise de diverși jucători.

Devotat în exclusivitate fotbalului românesc, și nu unei anumite echipe, pentru ca „să plac", n-am acceptat diagnostice de cultură fotbalistică stabilite arbitrar. Mai ales că, formîndu-mă profesional în ultimele decenii, am intuit că pentru a realiza succese notabile trebuie să facem din fotbal o întreprindere serioasă. Unități de muncă titanică, de pur profesionalism, o atmosferă de competență, de calm și responsabilitate, acestea au fost coordonatele principale ale activității noastre. Ne-am dat seama că una este să conduci o echipă care să rămînă oricum în Divizia A, alta să lucrezi pentru o echipă competitivă, ca semn al progresului (cel mai bun să învingă), al seriozității (raporturi corecte), al adevăratei bogății morale. Optîndu-se pentru omul neprofesionalizat de pe teren în detrimentul celui de pe bancă, profesionalizat specific, s-a acceptat uneori indisciplina, s-a tolerat incorectitudinea, s-au anulat principiile respectului și exigenței. Dintotdeauna flacăra disciplinei a luminat necurmatul efort al fotbalului de a se ridica prin noblețea caracterului său pe cele mai înalte culmi ale progresului echipei. O adevărată familie, căci ea rămîne grupul care oferă în cea mai mare măsură sprijin fiecărui ins în parte.

Dintotdeauna am știut că fotbalul înseamnă *cap* și *tehnică*. De aceea a trebuit să sondez permanent adîncimea cunoașterii, conștientizînd că ascensiunea fiecăruia dintre noi nu mai poate continua a fi un „joc" al întîmplării, ci o muncă susținută

pentru a disocia nedreptatea de dreptate, a delimita discordia și armonia, disperarea și speranța...

Nu am încercat să iau apărarea nici uneia dintre categoriile angajate, profesional sau pasional etic, să facă din fotbalul românesc o disciplină pe măsura interesului manifestat vizibil de uriașe mase de iubitori... concurîndu-i pînă și pe focoșii brazilieni. Însă, nici nu m-am dat în lături, implicîndu-mă în opera condeierilor de a da la iveală — atunci cînd a fost cazul — „zgura" neregulilor...

După părerea mea, punctul nevralgic al fotbalului nostru îl constituie mentalitatea potrivit căreia responsabilitatea multor cluburi este ca și mingea... se pasează an de an unor oameni a căror preocupare (nu de puține ori) nu are nici o contingență cu fotbalul. Se cunosc chiar cazuri de „navetiști", a căror prezență în fruntea cluburilor noastre (azi aici, mîine-n... ?) s-a materializat de fiecare dată într-o activitate discutabilă, care a avut ca rezultat transformarea fotbalului într-o piesă polițistă... Or, și în fotbal, ca în oricare alt domeniu de activitate, este nevoie ca cei care-și dispută împreună aceeași competiție să adere la regulile *fair play*-ului sportiv. Adică, la regulile morale ale întrecerii, la spiritul fotbalistic.

Că n-am plăcut întotdeauna, am știut-o din momentul în care am cerut cu insistență ajutor pentru a conferi fotbalului nostru competitivitate. De fapt, pentru a-i imprima nivelul foarte înalt al competițiilor europene, mondiale. Există destui oameni care pot pune bazele dezvoltării economico-tehnico-educative... întrucît o mare echipă — mai bine zis construcția ei — reclamă dezvoltarea relațiilor în concordanță cu cerințele competițiilor.

Din lecțiile fotbalului am avut cu toții multe de învățat. Mai ales după fiecare eveniment internațional de mare anvergură, cînd — dacă pierdeam — specialiștii precum microbiștii au căutat cel mai adesea vinovatul, și nu cauzele...

Eu mă socotesc un bătrîn fericit ! Mai întîi că, atunci cînd m-am apucat de fotbal, mi-am impus fără rezerve să am o viață lungă, folositoare (chiar și ca „personaj negativ"...), altfel ar fi însemnat să cunosc o „moarte" timpurie. Apoi mi-am zis că trebuie să devin cît mai competent (fără ucenicia la „meșteri" mari, ani și ani), căci nu se cuvenea să-mi trăiesc viața în dezacord cu propria-mi conștiință. De fapt nu-mi amintesc

să fi fost învinovățit de lipsă de profesionalism. Nu-mi amintesc nici să mi se fi imputat măcar faptul că am „stricat" o echipă faimoasă, dar nici că, pentru a obține ceva puncte, m-am sprijinit pe „cavalerii în negru".

Mediocritatea poleită și-a dezvăluit „valoarea" mai ales în confruntările naționale, cu etape disputate alandala, după voia uneia sau alteia dintre echipe („U" Craiova jucînd finala Cupei după ce la Geneva, în 1983, asistam neputincios și rușinat la tragerea la sorți a *forfait*-ului românesc în această competiție ! ! !).

Luptînd din răsputeri ca un țîntar înveninat, prin fapte și prin rînduri scrise la obiect și cu o exigență impusă de ritualul competitiv, oriunde am lucrat (și n-au fost puține locuri în țară, în străinătate) am introdus un climat de muncă în antrenament și am impus principialitatea în joc. Ca „să plac"... la plecare !

În măsura în care cuvintele mele au putut dezvălui adevărata semnificație a fenomenului social pe care-l numim *fotbal*, am căutat să evidențiez prețuirea de care se bucură pretutindeni jocul cu balonul rotund, dar și disponibilitatea noastră de a putea deveni competitivi dacă... O afirm și în finalul acestui volum, deoarece nu puține au fost simpozioanele terestre ale miracolului (numit fotbal) la care am participat în calitate de protagonist ; ca „elev" în bancă, ca „microbist" în tribună, ca reporter sau cronicar, ca „spion", ca membru al paradisului sau iadului său, încolonat în mareea simbolizînd fericirea, durerea, admirația... din Chile, Anglia, Argentina, Italia, Iugoslavia, Austria, R. D. Germană, Suedia, Turcia, Belgia, Maroc, Franța, U.R.S.S., Siria, Iran, Iordania, Liban, R.F. Germania, Kuweit, Ghana, Congo, Ungaria, Polonia, Bulgaria, Grecia, Albania, Cipru, era să uit Spania, România... Sînt țări și continente care au gravat adînc în inima mea ceremonii grandioase, fabuloase parade umane, sărbători incandescente, concerte orchestrate de claxoane, trompete, fluiere, tobe, autoturisme, cisterne, basculante, elicoptere, trasoare, reactoare...

Nu departe de imaginea unor asemenea izbucniri de bucurie am găsit într-o zi cu soare (după o iarnă aspră) a lunii martie 1985 — pe giganticul nostru stadion din București, „23 August" — tribunele transformate într-un vulcan în erupție. Imensa „lavă umană" s-a întins văzînd cu ochii pînă la marginea terenului de joc pentru a amortiza forța valurilor de oameni veniți la cuplajul echipelor bucureștene. Ajuns mai tîrziu (dar nu înainte de fluierul de început al arbitrului), în loc să

mă îndrept spre masa presei m-am văzut ridicat pe umerii valurilor umane și dus ca figurant îngenuncheat pe pistă, umilit ca un penitent, sub ploaia de proiectile fabricate din zăpadă...

Vraja balonului rotund a devenit și la noi „hrana", aproape cotidiană, a maselor. Este adevărat însă că nu ca pe mapamond, unde, în goana de a vedea cu propriii ochi baletul adulaților, al „perlelor" de toate culorile, suporterii plătesc prețuri piperate, filtrate la bursa neagră la cote uneori de necrezut. Aceasta deoarece valoarea comercială a idolilor a urcat în ultimii ani, pe piața mondială, la sume incredibile. Iar migrația jucătorilor și antrenorilor spre Italia, Spania și Portugalia ș.a. ne duce cu gîndul la comerțul cu oameni. Al acestui capital inestimabil, căci asigurarea „picioarelor de aur" intră din ce în ce mai mult în preocupările acelora care investesc sume considerabile pentru a cîștiga... lingouri de aur ! Mulți dintre acești „sclavi", atunci cînd echipa reprezentativă a țării lor de origine joacă pentru calificări, se întorc pentru 2—3 zile să îmbrace culorile care reprezintă drapelul țării. Iar Maradona, exemplificînd era „războiului stelar", a jucat în Italia cu Napoli, apoi a traversat Oceanul și din nou s-a întors să asigure puncte napolitanilor, el fiind un specialist al marcării golurilor. De asemenea, Boniek, după finala lui Juventus, a zburat la Tirana, pentru că a doua zi Polonia juca cu Albania. Și blondul Zibi avea să marcheze unicul gol care aducea Poloniei victoria ! Alții însă, ca Schuster, de exemplu, refuză să mai joace pentru onoarea țării lor. Talente necontestate, unicate la drept vorbind, dar fără tăgadă partizani declarați ai dictonului *ubi bene, ibi patria*. Ceea ce înseamnă că mercantilismul a anulat responsabilitatea patriotică a acestor „vînduți". Semnificație de vis pentru multe generații care s-au dus..., pentru noi, cei de astăzi, o crudă realitate... pentru cei de mîine, cine mai știe...

Acest imperiu fotbalistic în continuă expansiune, pus sub „administrația" pasiunilor dezlănțuite, a vieții însăși și care tot mai mult se vrea guvernat de legi nescrise, a făcut ca societatea *businessman*-ilor să-l considere o afacere înfloritoare. Și astfel, pe stadion, unii își pierd speranțele, în schimb alții devin fericiți pînă la... o nouă dramă ! Căci nimeni n-a inventat jocul care să asigure în permanență cîștigul, chiar apelînd la mijloace magice, atinse de morbul... șansei. De aceea, străduințele

de a prezenta fotbalul într-o lumină cît mai frumoasă sînt generos răsplătite. Iar acești „aștri terestri" trebuie să demonstreze prin talent și competitivitate de ce arta lor este plătită atît de bine. Jocul lor are menirea de a reda milioanelor și milioanelor de oameni fascinați de vraja balonului rotund certitudinea măreției fotbalului, acest miracol al secolului XX !

...Dacă aceasta a fost micro sau macrosocietatea în care m-am născut și am trăit cu intensitatea impusă de ea, este evident că nu puteam să-mi imaginez un fotbal elevat fără antrenori energici, cutezători, tenaci, creativi, adevărați forjori de echipe-gigant.

Nobila meserie pe care mi-am însușit-o și perfecționat-o a izvorît din convingerea că misiunea antrenorului constă în ridicarea prestigiului ei. Conștient de importanța acestei misiuni — cu eternele atribute ale talentului, ale muncii epuizante (mai ales cerebrale !) — m-am simțit obligat, pentru a mă identifica cu valorile sale, să depind de propria personalitate, profesionalism, competență. De fiecare dată cînd am fost angajat (chiar și numai „zilier") m-am străduit să dau fotbalului măsura exactă a capacității și volumului de muncă investit, în schimb n-am acceptat să depind de aceia care au considerat fotbalul o joacă ce se măsoară cu ebuliometru (aparat cu care se determină concentrația de alcool a unui lichid... fie și sîngele uman al fotbaliștilor).

Cum șansa geniilor nu este și geniul șansei, am fost pușI de prea multe ori în situația de a turna profesionalismul în tipare puțin competitive. Să nu filtrăm fotbalul nostru prin unica performanță de calibru a echipei Steaua ! Să nu mai pierdem timpul — așa cum s-a întîmplat uneori — manevrînd o „producție" fictivă, fiindcă nu așa se fabrică un fotbal competitiv. De aceea mă văd obligat să repet că adevărul poate fi respectat numai probîndu-l în practică. De asemenea, să recunosc public că, la acest moment al destăinuirilor, știu mai puțin decît aș fi putut să știu.

Fotbalul nostru nu a trecut nici o „probă de foc" pînă la 7 mai 1986 (am în vedere titluri...), în schimb nu de puține ori preocuparea mai tuturor cluburilor este îndreptată spre transformarea competiției într-un joc al viciilor de formă și fond...

Slujind cu devotament fotbalul, am făcut-o numai și numai pentru ca *fair-play*-ul, competitivitatea să triumfe, știind că

responsabilitatea înseamnă înfrîngerea dificultăților, că pasiunea se explică prin gustul pentru efort.

Cum esența mea este stăruința, și aceasta mă obligă să cred în fotbal și să-l apăr cu îndîrjire, eu tot aștept ziua cînd voi elogia reprezentativa noastră pentru ocuparea unui loc pe podiumul Cupei U.E.F.A. și cîteva cluburi (după performanța militarilor neconfirmată) măcar finaliste în competițiile U.E.F.A. Este „blestemul" pasiunii mele, al milioanelor de pasionați pentru fotbalul românesc. Dar cum nu este suficient numai să-i facem asemenea sincere urări, ci și să acționăm energic spre a stimula instituționalizarea lui, singura soluție care poate pune în valoare talentul, capacitatea și pasiunea națiunii noastre rămîne, totuși, *organizarea tipic competitivă a fotbalului!*

Și aș mai dori ceva..., dar, cum sînt „timid" din fire, o să „vorbesc" atunci cînd voi avea gura închisă pentru... totdeauna! Dacă tîrziu de tot, cu ocazia aniversării a 90 de ani de viață (la 91 s-a stins), liderul fotbalului mondial, Stanley Rous, regreta că, neștiind că o să trăiască așa de mult, nu s-a „îngrijit" și de alte treburi, înseamnă că nu-mi rămîne decît să mă „îngrijesc" ca măcar de-acum încolo „să plac"! Rămîne deci să merg mai departe și pe această ultimă porțiune a „tinereții" înălțat în credința, în adevărul că performanța fotbalului nostru va veni cîndva...

CUPRINS

Fotbalul, legendă vie și adevăr crud 5
„Războiul stelelor" 13
Fotbalul — „regele lumii" — în Argentina. „El Mundial '78" 16
Pe urmele lui Gaucho 16
Italienii la ei „acasă" 19
Un maistru din Bîrlad, maestru în arbitraj ! . 20
O victorie istorică și „Fuerza Argentina !" . . 22
Vraja balonului rotund a devenit „jocul" oamenilor timpului nostru 24
„Templul" spaniol al fotbalului 29
„Noi vom fi campionii lumi" 29
Marșul triumfal a început... Oare cine va cîștiga trofeul ? 31
Într-o lume artificială de oameni serioși . . 34
Culese din culisele „Mundialului" '82 . . . 37
La ora cînd „fantomele" dispar ! 38
Fotbalul rămîne..., „geniile" se schimbă . . . 41
O tulburătoare finală în „regatul" european . 45
La ora bilanțului „canicular" 49
„Stelele" care n-au strălucit decît... 50
Un frumos cadou făcut Europei ! 56
Să-i dăm Cezarului... 64
Paolo Rossi — jucătorul fără meniscuri 68
Pelé — soarele nostru duminical 73
O nouă aventură fotbalistică : „Mundialul" mexican '86 77
Un spectacol fără sunet și lumini : Italia—Bulgaria 1—1 (2—0) 87
Brazilia... un „continent" la ora mexicană ! . . 89
Fiecare pentru el... și „cel de sus" pentru pămînteni ! Jocurile din grupe 93
Sferturile... 120

Finala mică 138
Momentul adevărului : finala Argentina—R. F. Germania 141
Fabuloasa istorie a lui Diego Armando Maradona . . 148
Succinte concluzii pe marginea „Mondialelor“ . . . 160
Puterea... și adevărul 169
Ritmul, un cuvînt care frînează dinamica jocului de fotbal 180
Miracolul se numește fotbal ! 187
Lăsați să trăiască fotbalul ! 192
Steaua... un nume intrat pentru eternitate în istoria Cupelor Europene 203
Euro '88 — O nouă competiție de neuitat 209
Răzbunarea celor mici 210
Wimbledon „suflă“ Cupa Angliei lui Liverpool, dar nu la tenis 211
Parfumul cupelor 213
Incredibila finală ! 215
Euro '88 — Un „Mundial în miniatură“ 218
O revanșă ? Poate !... 219
Echipa poeților danezi... dispare meteoric, așa cum a apărut 221
Un fotoliu pentru șapte ? 222
O repetiție a finalei ? 224
Vialli deschide Italiei porțile semifinalelor . . 226
Festival Van Basten ! 228
Un amar gust de injustiție ! 229
Morala istoriei ? O lovitură de teatru ! 232
Al doilea act al semifinalei : U.R.S.S.—Italia . 234
O finală care aduce fotbalul-spectacol la rampă pentru aplauze ! 236
Ce să mai fac... ca să vă plac ? 245

Redactor : EUGENIA VIȘINOIU
Tehnoredactor : MARIA TAMEȘ

Bun de tipar : 30.IX.1989
Coli tipo : 16

Tiparul executat
sub comanda nr. 90 413 la
Combinatul poligrafic
„Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

Cărți în curs de apariție la Editura Sport-Turism :

Dumitru Gârleanu Etapele formării atletului
Melinda Csüdor și Gavril Csüdor Handbal. Combinații tactice
Elisabeta Polihroniade 64 premii de frumusețe în șah
Viorel Răducu Constructorul amator și sportul preferat
* * * Selecția și orientarea medico-sportivă
Dan Cheța și Natalia Mihalache Efortul fizic și metabolismul
Gheorghe Derevencu Împliniri
* * * Educația fizică în grădinițe

EDITURA SPORT TURISM

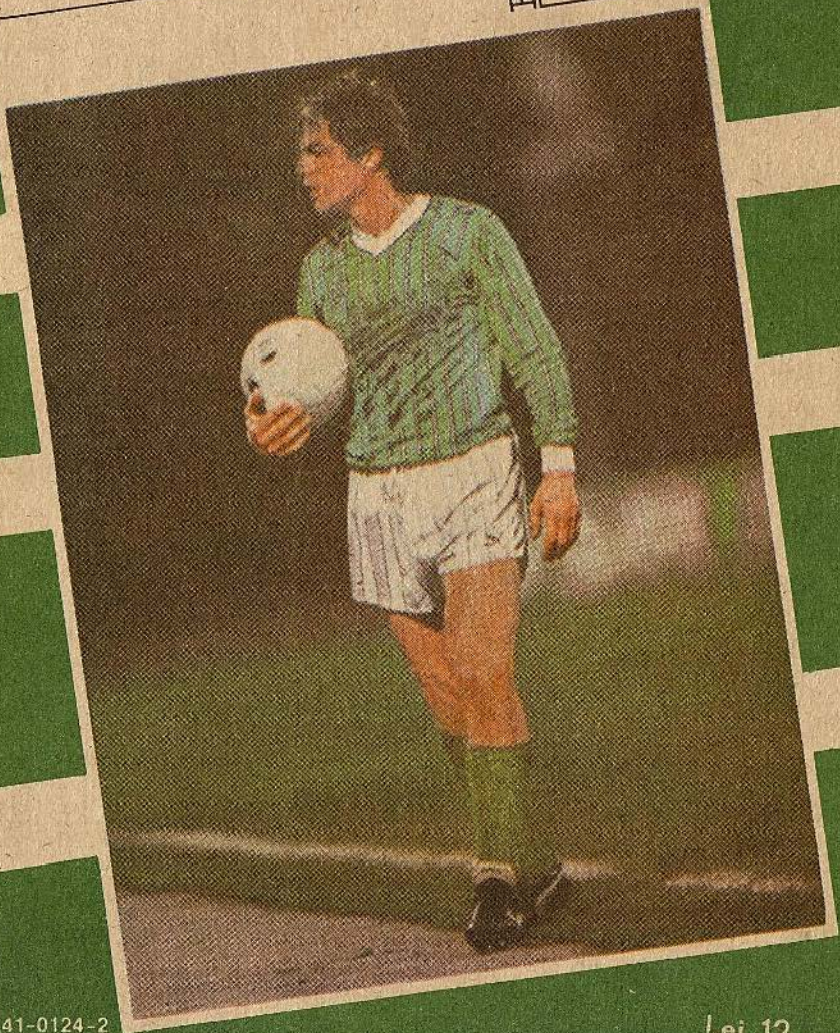

ISBN 973-41-0124-2

Lei 12